

Liviu Cangeopol

Calmul prelevat în furtună

Articol I. Table of Contents α Intervalul Alpha

Cele șase începuturi ale sfârșitului

Prima zi – Karma König

A doua zi – A.E. Nemetz

A treia zi – Lavo Lavonia

A patra zi – Arhim Trifa

A cincea zi – Emil König

Ziua a șasea – Elvira

3. Nimic din cele proferate nu oglindesc ceea ce există

Z. Frumusețea destrămării

3. Sub stres, cuvintele ascund un nonsens devastator

Z. Un străin umblă prin noi

3. Mesagerul încolțit

A. Oboseala unei vieți mizerabile

D. Existența nu se ghidează după principii literare

3. Moartea este un fruct interzis

A. O injurie neplănută

1. Declasarea maximă

2. Niciun destin nu este individual

Z. N-au să poată veni toți la căpătâiul tău

6. Ceea ce-ți lipsește nu există

A. Vezi scriitori peste tot

6. Casa cu metafore

1. Lipsa anotimpurilor e supărătoare

6. Un gol lipsit de culoare

A. Nu m-aș mira să aflu că ne-am cunoscut cândva

D. Trecutul este un alt fruct interzis

6. Poezia uralelor

Z. Un incredibil șir de coincidențe

2. Aventura galeză

4. Inundat de silă și oroare

2. Sigiliul mântuit al elocvenței

4. Duhul mulțimii te va disprețui oricum
- A. Seamănă izbitor cu tatăl meu
- Marele Text
2. Trecut, viitor, prezent... trecut
4. Once you're gone, you can never come back...
2. Soțul răătăcitor
3. Lumea noastră nu mai există
1. Lupta lui Eli havar cu îngerul
2. Misiunea mea se încheie aici
3. N-am mai apucat să-l sărut viu
2. Solul unei ființe complicate
- B. Utilitatea războiului
3. Visul de ambră
2. Finalul departamentului de tehnologie electronică
4. Agresorul zăcea în iarbă
1. Colonia ofidiană
2. Anacronism, atemporalitate
4. It's better to burn out than to fade away
- D. Lilith dă târcoale
1. Un lagăr cu frontiere naturale
- D. La marginea vâltorii
- A. Eliberarea poetului
- D. Unde să mă mai duc?
2. Toate sunt nemuritoare
- A. Triumful vieții pe dos
1. Anihilarea circulară
2. Dâmbul Paradisului
- D. Apocatastaza lui Ran
2. Lumina prieteniei
4. „Ar trebui să vă apucați cât mai sunteți în vervă”.
1. Prințul cel mare
2. Radiografia ratării
3. „Viața nu cedează!”
- ∞ Despre dragoste

- 2. Moartea concentrică
- Z. Ceața dintre ostroave
- B. Iradierea punctului central
- 4. Precauțiunea lagărului
- 2. O ridicare la Văratice
- 1. Parabola războiului rece
- 2. O pogorâre în Agapia
- 3. Sunt fascinat de nonsensul c-aș putea fi util
- 2. Suspectul este domnul M.
- A. Scriem pentru că nu suntem în stare să facem

nimic

- B. Racolarea lui Tagliavini
 - 2. Numele meu este J.S. A.
 - 3. Îngeri pe fâșia cuantică
 - 2. Celălalt oraș
 - Z. Psihanaliza transfugului melancolic
 - Culpa tatălui
 - B. Începutul unei cariere strălucite
 - D. Repatriere la casa de nebuni
 - 1. Faza metalurgică
 - 3. Regele cu mai multe denumiri
 - 3. Capătul curcubeului
 - 1. Entropia indulgenței comuniste
 - 3. Prăbușirea semețiilor de lut
 - 3. Eternitatea ca specie literară
 - 2. Vârful săgeții
 - B. Comunismul le-a oferit o șansă unică
 - 3. Ne stingem plini de datorii
 - 2. Aberația propriului trecut
 - 4. Frunze prin coridorul de toamnă
 - B. Firea omului s-ar descompune chiar dacă ar fi
- atârnată în vid
- 2. „Teodora... Numele ei era Teodora!”
 - 1. Casa nelocuită

5. Detronarea lui Klimov
 2. Rememorarea tristeții
 5. Iluzia morții
 2. Osuarul tinereții pierdute
 - § Spirala tulburată
 3. Răsturnarea unei plăsmui
 2. Instinctul deturnat al mamelor care mor tinere
 - B. Forma actuală a haosului
 3. Călătorie la capătul țării
 - D. Omul este un animal cu tentația posterității
 1. Starea de cotropire a unității comportamentale
 2. Poet laureat
 3. Tinerețea rămânea în urmă
 - A. Temporalitatea lui Möbius
 1. Prima iubire a lui Nerval
 3. Povestea unei vieți materiale
 2. Murmur de neliniști
 3. Trupul făpturii fără calități
 1. Cineva lucrează la geneză
 4. Zvon de port mortuar
 2. Un magazin la ora închiderii
 - Σ Petrecerea
 3. Călător prin deșert
 2. Frecvența elementelor plăsmuite
 - D. Un bărbat se desprinde de capelă
 1. Numele sfârșitului
- 120
- Șase efecte finale
- Al șaselea efect
- Al cincilea efect
- Al patrulea efect
- Al treilea efect
- Al doilea efect
- Primul efect

Ω Punctul Omega

Liviu Cangeopol

Calmul prelevat
în furtună

roman

CARTEA ROMÂNEASCĂ
2013

e 2013 by Editura POLIROM

www.cartearomaneasca.ro

Editura CARTEA ROMÂNEASCĂ

București, Calea Victoriei nr. 133, sect. I

ISBN ePub: 978 - 973 - 46 - 4172 - 7

ISBN PDF: 978 - 973 - 46 - 4173 - 4

ISBN print: 978 - 973 - 23 - 3033 - 3

Coperta: Radu Răileanu

Pe copertă: Hieronymus Bosch (circa 1450 - 1516),
Cele șapte păcate de moarte și ultimele patru lucruri
(1485, detaliu)

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright și este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată în colaborare cu elefant.ro

LIVIU CANGEOPOL s-a născut pe 28 martie 1954, la Iași. Urmează studii de filologie, întrerupte în anul al III-lea, apoi de contabilitate și *business administration*, încheiate la New York și Atlanta. Publică primele proze în revista *Dialog* (august 1978) și debutează editorial în 1989 cu *Ce-ar mai fi de spus* (coautor Dan Petrescu, Agora, SUA, 1989; Editura Minerva, 1990; Editura Nemira, 2000). În 2007, publică romanul *Zâmbetul* (Editura Humanitas).

Pentru Lidia și pentru Mioara

„Voici donc, ce me semble, ce que l'on peut dire: tandis que le moteur meu, le mobile, il lui imprime un certain impetus, une certaine puissance capable de mouvoir le mobile dans la direction même où le moteur meu, le mobile, que ce soit vers le haut, ou vers le bas, ou de côté, ou circulairement. Plus grande est la vitesse avec laquelle le moteur meu, le mobile, plus puissant est l'impetus qu'il imprime en lui... Mais par la résistance de l'air, et aussi par la pesanteur qui incline la Pierre à se mouvoir en sens contraire... cel impetus s'affaiblit continuellement [...] Toutes les formes et dispositions naturelles sont reçues en la matière et en proportion de la matière; partant plus un corps continent de matière, plus il peut recevoir de cel impetus; or dans un corps dense et grave. e.: pesant], il y a, toutes choses égales d'ailleurs, plus de matière qu'en un corps rare et léger. Une plume reçoit un impetus si faible que cel impetus se trouve détruit aussitôt par la résistance de l'air”.

Jean Buridan, *Dictionnaire d'histoire et philosophie des sciences* (*Impetus* – Christiane Vilain, 2006)

„If the world has begun with a single quantum, the notions of space and time would altogether fail to have any meaning at the beginning; they would only begin to have a sensible meaning when the original quantum had been

divided into a sufficient number of quanta. If this suggestion is correct, the beginning of the world happened a little before the beginning of space and time. I think that such a beginning of the world is far enough from the present order of Nature to be not at all repugnant. It may be difficult to follow up the idea in detail as we are not yet able to count the quantum packets in every case. For example, it may be that an atomic nucleus must be counted as a unique quantum, the atomic number acting as a kind of quantum number. If the future development of quantum theory happens to turn in that direction, we could conceive the beginning of the universe in the form of a unique atom, the atomic weight of which is the total mass of the universe. This highly unstable atom would divide in smaller and smaller atoms by a kind of super-radioactive process".

Georges Lemaître, *The Beginning of the World from the Point of View of Quantum Theory, Nature* (1931)

„Réunis entre eux, et beaucoup d'autres, ces divers indices me paraissent constituer une preuve scientifique sérieuse que (en conformité avec la loi universelle de centro-complexité) le groupe zoologique humain, - loin de dériver biologiquement, par individualisme déchaîné, vers un état de granulation croissante, - ou encore de s-orienter (au moyen de l'astronautique) vers une échappée à la mort par expansion sidérale, - ou tout simplement, de décliner vers une catastrophe ou la sénescence, se dirige en réalité, par arrangement et convergence planétaires de toutes les réflexions élémentaires terrestres, vers un deuxième point critique de Réflexion, collectif et supérieur: point au delà duquel (justement parce qu'il est critique) nous ne pouvons directement rien voir; mais point à travers lequel nous pouvons pronostiquer (comme je l'ai montré) le contact entre la Pensée, née de l'involution sur soi de

l'étoffe des choses, et un foyer transcendant Oméga, principe à la fois irréversibilisant, moteur et collecteur de cette involution”.

Pierre Teilhard de Chardin, *Le phénomène humain*

Articol II. α Intervalul Alpha

Cei din vechime i s-au adresat o vreme sub rezerva patronimului Eli havar. Când preoții s-au alarmat că simpla rostire a numelui declanșa prezumția unei prezențe aproape insuportabile în aria raportului de comparație, s-au văzut nevoiți să-i sisteze folosirea în administrarea problemelor curente. De-a lungul timpului, elitele poporului ales și ale celor acceptate l-au înzestrat cu sute de titlaturi și apelative, în obsesia unei venerări onomastice neîntrerupte, zădărnicate de incertitudinea că precedentele ar fi fost capabile să corespundă tuturor virtuților subînțelese. În ciuda neajunsului de reprezentare, vom rămâne la denumirea dintâi, legată de întâmplările biogenetice ale ciclului pe care-l împărtășește cu noi.

*

În momentul în care imaginația auctorială face contact cu orizontul spectrului de lumină, prin atmosfere tulburi și gălbui, Eli havar scrutează văzduhul suspendat într-o sferă poliedrică de cristal, formată din 120 de fațete, la înălțimea optimă pentru a controla fără efort atracția corpului ceresc de sub el. Îmbrăcat cu straie rânduite în tonuri delicate, alert fără încordare, cuplat la raza de sursă a energiei invariabile. Culoarea părului este închisă, ochii, însuflețiți de oscilații albastre. Deasupra stratului de valuri și trepte în alb, globul pare neclintit.

La o privire sumară, interpretarea înfățișării tehnice ar putea îmbrățișa înțelesul necesității, dar ea nu reprezintă decât o formă de consolidare a protocolului. Prin litera nivelului de spirit la care fusese recunoscut, n-

ar mai fi fost afectat de pragurile cosmice. Prevederile sistemului de recompensă îl făcuseră nemuritor și atotputernic, în limita marjei de toleranță. În scurt timp va răzbate tronsonul de cunoaștere al penultimului act.

Planeta este racordată la vibrația coordonatei de încălzire. Încă nu i-a dat nume, îi sunt necunoscute masa defalcată pe medii, compoziția atmosferică, densitatea gravitațională, referința uscatului în rețeaua hidrografică, succesiunea formelor de relief. Pe coridoarele așezământului, un mesager sartorial îl anunțase că fiecăruia îi va reveni un specific anume, în funcție de natura faptelor examinate. O bază de plecare a unei lumi împlinite în toate divergențele. Orice acțiune va fi supremă prin virtualitate, perfectibilă prin aplicare. Diferența dintre ele va determina cantitatea de intervenție necesară.

*

Rezoluția Judecății din Sala Consiliului plutește în imponderabilitatea materializată sub învelișul amniotic. Pentru o zbatere de pleoapă este tentat să se aplece asupra podelei de *cirrocumulus*, ca să îndepărteze porțiuni din pătura vătuită. Privirea i-a fost ameliorată să străbată distanțe optice nelimitate. Nu se grăbește. Precizia impactului este mai importantă decât toate celelalte însușiri, pentru că evocă prețuirea stilului înainte de orice.

Revede reperele ceremoniei: sala adâncită într-o demonstrație sinusoidală, strânsă spre masa vegheată de făpturi cu epiderme în continuă metaforizare, limpezimi pe fundaluri lichefiate, inimi încă bătând sub brațe metalice separând procentual bornele exemplare din contrastul destinului recomandat. Extremele sunt așezate în nuanțe zglobii și expresii ermetice, însă în preajma întinderii centrale, de unde emană o voce mai clară decât trosnetul copacului care se frânge, imaginea este subminată de conjunctura unui vag mecanic. Strălucirea nimburilor pare

dominată de ierarhie, cuvintele sunt amplificate prin rezonanța fluxului intern. Revederea faptelor decurse prin trai și închipuire se perindă pe scena tridimensională, urmate de cumpănirea numerică a sentinței.

*

Trecutul se detașează cu aripi mocnite. Mașinăria este ridicată pe coama unui val, urmat de un tangaj potolit. Extrage manualul electronic din buzunarul interior al vestei, examinează cronologia hazardelor. La înălțimea privirii un măr capătă consistență. Îl desprinde din aer și mușcă, surprins de punctualitatea simbolurilor cu care l-au învăluit. În plafonul proteguitor se iscă o spărtură prin care globul își inaugurează pogorârea, precedată de un murmur placid însoțit de calda senzație a autorității totale.

*

Policromia sporește în progresia apropierei. Fâșia orizontului se îndepărtează în unghiuri de incidență diagonale. Retrage prisma de transport din calea razelor. Lumina se reazăză în culorile standard. O reminiscență îi tulbură auzul: *„It's a shame she won't live - but then again, who does?”*. Pe dedesubt se perindă în viteză stânci maiestuoase în mijlocul heleșteielor uriașe acoperite de vegetație, cascade înghițite de adâncuri, văioage păzite de codri, pajiști cu maci. Survolează de la un pol la altul, se subțiază pe linia ecuatorială, înregistrează suvițe de uscat, miriști, ostroave, istmuri, golfuri, fiorduri, estuare, în armonia impetuoasă a muzicii care va fi cândva redescoperită pe piscul umanității în Re minor. Se stabilizează deasupra unei poienite marcate de patru *morphophallus titanum*, încadrați de rânduri concentrice de *lotus berthelotii* și *kokai cookei*. Mii de licurici zvâcnesc în tegumentul înserării. Liniștea este ondulată, impresia devine tulburătoare. Pentru prima zi e de ajuns.

Face un efort din concentrarea minții și o locuință

modestă apare în coapsa crângului. Intră, se întinde pe canapea cu mâinile sub cap. Starea de excitare îl înconjoară cu o fosforescență albăstruie. Aude clopotele catedralei din curtea procesului, vede locuri nepopulate, resimte amintiri paralele. Un singur impediment îi adumbrește exaltarea: în lumea guvernată nu are pe nimeni. Toți cei pe care-i cunoscuse fură împărțiți în două saloane: suflete cu malformații, lăsate în grija descompunerii chimice așa cum fuseseră prinse pe palierul morții, și urme intacte, reconstruite în rama vârstei de 30 de ani, expediate să ia în primire ungherele din moștenirea universului. Clopotele se opresc.

Monologul unui agnostic îi luminează înclinația: *„N-avem nevoie de alte lumi. Avem nevoie de oglinzi. Nu știm ce să facem cu alte lumi. Una singură, a noastră, e de ajuns; dacă am putea-o accepta așa cum este”*. Limitele mentalității pornite din puterea de observare subminată trădând ambițiile unui creator frustrat... repetarea exegezei până la epuizarea semnificațiilor... ironia științei conservate...

*

Sistemul se va numi Panathea. Îl va înzestra cu principii clădite din iubirea lui nemăsurată, legi permise de forțe și discreții cumplite. Ceva se mișcă nedefinit prin coridoarele slab luminate ale minții. Punctul de căutare captează esența unei grădini animate. O vilă scăldată în lumină. O femeie fugind despuiată. Pentru a-și regăsi lumea, va trebui s-o refacă. Restaurarea implică înțelesul sinonimiei imperfecte în firea semantică a lucrurilor. Nu e un risc prea mare dacă, în cel mai rău caz, va ateriza în același loc.

Iese din casă odată cu bucuria primelor rânduri. Umbre se retrag în viteză, păsări cântă pe crengi încărcate de poame. Îndreaptă palma spre așternuturile geometrice

de flori: roiuri de albine asaltează cupele umede, fluturi roșii îi sărută pomeții. Un ciopor caprin tropăie de-a curmezișul poienei. Din direcția opusă înaintează o ceată de tigri. Girafe planează compact, urmărite de pterozauri cu creastă clămpănind în gol. Copii aleargă țipând. Va trebui să ajusteze ansamblul radiațiilor de ordine a centrului de procesare.

Se așază pe pământ, își înalță privirea spre orizontul vânat, înconjurat de o pustietate de lavă străbătută de riduri uscate și repere de curbură. Lumina fumurie răzbate anevoie prin revolta mizeriei, astrul agonizează între două amfore de vulcani atmosferici. Descompunerea generală se îndreaptă spre alineatul doi al entropiei. Eli havar reglează atracția minusculă, îndepărtează tulumul de cenușă, desparte mătza ionosferică. O ploaie adusă cu grindină spală murdăria în rotocoale de vapori.

Se lasă pe genunchi ca să descifreze urmele trecerii. Înaintea lui se întinde un lac ornat cu ghirlande din care se răspândesc milioane de străluciri. Se aud claxoane de automobil, huruitul unui avion, strigăte umane. În depărtare, două ambarcațiuni taie unde succedându-se-n cerc. Clădiri înalte adăpostesc ființe. În curte, grupuri de vizitatori vânează instantanee. Rânduie lângă zid, câteva căsuțe înconjurte de straturi de narcise. Șterge prin aer iluzia unei traectorii ovale. Viitorul se retrage la doi pași de casă.

Se întinde pe-o bancă, scoate tratatul din buzunar, întoarce câteva pagini. Copacii devin licheni, florile se pipernicesc, iarba suportă decoloratura a doua unități de clorofilă. Premoniția conflictului sincron ic îl impulsionează să desprindă diagrama în fragmente. Corpul eternității se despletește în fâșiile timpului liniar. Peisajul se expune în jurul lui cu fiecare foaie: paleozoic, mezozoic, devonian, proterozoic, permian. Dealurile cresc munți, depresiunile

coboară podișuri, lanțurile de stânci se sparg în deșerturi, conturul uscatului se modifică la fiecare abatere de nori.

Reconstituie echilibrul fibrei precambriene, cuprinsă în sectoare de gheață. Ridică de la sol o văpaie șerpuită, rostogolește un dans de spirale și discomeduze din silueta catalogului pe șapte milenii, își intensifică zborul. Gheața este preluată de spuma oceanului cu sunete răgușite. Cuprinde câmpuri congelate în văioage pe care le ridică în circuri de munți, împinge crâmpie de banchiză spre periferiile axei.

Asupra coastelor desperecheate are loc un proces de fardare cu depresiuni acoperite de verdeață, firișoare acvatic, smocuri de piatră. Adastă pe un platou prin mijlocul căruia curge un șuvoi impetuos. Se înconjoară cu un semicerc ridicat din argilă până la înălțimea pieptului, se învârtă cu brațele desfăcute în jurul unui punct fix. Prin deschizătura fortificației, 49 milioane de specii sunt predate la vale prin vârful degetelor, revărsate în adâncuri marine, întinderi terestre fără sfârșit în monotonia pădurilor și a ferigilor, în văzduhul savanelor, sub crustele țărâni. Succesiunea ține până seara, când izbește cu putere în carcasa terestră. Uscatul se deschide în continente, oceanul pătrunde bubuind printre falii.

Roșeața apusului străbate cerul printr-o pâlnie deschisă la granița de nord a Mexicului. „... *A trance bepopulated with chimeras having neither analogue nor precedent...*” Un indian călare se apropie în tropot. Trage aer în piept, face un pas înainte, se avântă în tigva solară. Panathea s-a redus la mărimea unui bob de mazăre. Își ondulează orbita printre greutatea sistemului, gravitează în jurul unui colos vacant. Hălăduiește o vreme prin spațiu sub forma unei mase de vapori străbătută de raze retezate, se micșorează printre aștri, se coagulează, revine ca un bolid amețitor. Suflet exaltat de referința circulară a

frumuseții pe care a insuflat-o grădinii. Pășește în locuință. S-a obișnuit cu distincția lipsei de epuizare, n-are nevoie de odihnă, dar a doua zi va avea de îndeplinit constituirea ființei asemenea.

*

Orice amănunt al paginii de gardă este semnificativ, din cauza reverberațiilor de intensificare. Prima celulă a umanității trebuie să includă lexicul exhaustiv al tuturor variațiilor posibile. De pe rafturile memoriei selectează cuprinsul suferinței în particularități și aranjamente: deșertăciunea războaielor, slugărnicia cerșită din slăbiciune. Cumpănește ce-a combătut, redă concluzia relativă a întregului consumat. Remediu pe care-l cunoaște ar fi să suprimă focarele ignoranței pentru a elibera dezvoltarea coeficientului de encefalizare, tabelele de combinație, capacitatea de implantare a senzorilor de control. Ce l-ar reține de la concepția unor creaturi inteligente și unitare? Logica dualității progresive îi răspunde irefutabil: dacă întreaga populație a multitudinii ar dezvolta o gândire superioară și un caracter definit, așa cum înțelesul cuvintelor o desemnează, saturația monotoniei ar înlesni precipitarea sfârșitului înainte ca prietenii lui să fie izbăviți în ultimul capitol. Pentru împlinirea procesului benefic este nevoie de timpul pe care tergiversările datorate răului îl pot pune la dispoziție.

Roua îi răcorește pașii. Trasează un perimetru impenetrabil în jurul paternității, înlătură porțiuni de iarbă cu o spatulă de platină, ridică o moviliță de pământ, generează foc din vârful arătătorului. Când actul purificării e complet, acoperă cu salivă suprafața materiei: lutul își preschimbă pigmentația, textura se rânduiește spre incubator. Cu raza ochilor taie ridurile propriului chip. Istoria e deja acolo. Suflă aer asupra structurii, o atinge pe creștet cu podul palmei. Creatura deschide ochii, se

străduiește să tragă aer pe nări. Eli havar o susține cu palma de după cap, ființa tușește de două ori, începe să respire. Creatorul o privește intens, îi lipește antebrățul de piept, o impregnează cu calm și acid dezoxiribonucleic. Umbra bufniței albe îi străbate privirea.

Don'abar fi-va numele tău.

Întinde mâna, îl apucă de încheietură, îl trage lângă el. Își continuă lucrarea.

Don'abar tace, se uită absorbit cum străinul cu față plăcută ridică pământul într-un mușuroi elastic, îi dă foc, impregnează țărâna cu suflu, o totalizează în autonomii curbate, țesuturi mișcătoare, cartilagii. Câteva secunde sunt de ajuns ca să rămână uluit la vederea frumuseții.

Ea e Anabelia, îl anunță Eli havar și-l ajută să se ridice de la pământ. Le împreunează mâinile. Gesturile lor, căutătura, grimasele se desprind din automatismul imitației. Devierea asigură nașterea personalității, cuvintele par de prisos. Înainte de-a fi deversat mai multă cunoaștere în inima lor, cei doi porniră deja spre câmpul de dincolo de lizieră.

*

Eli havar e singur. Își rotește privirea, observă că n-a mai rămas nimic de făcut. În clipa în care e gata să se retragă, aude o voce metalică:

O răsturnare de situație e pe cale să se producă la nivel molecular. Întâlnește-mă pe vârful muntelui.

Eli havar se înalță, întunecă zărilor, trece pe deasupra celor doi. Anabelia ține un copil în brațe, Don'abar strânge lemne pentru foc. Îi lasă în urmă, sub o ploaie de vară.

Crestat de stânci împădurite, împiedicat în nori, întunecat și aspru, muntele se ridică vertiginos. În vârful lui se află un han medieval. Ia loc la o masă ocupată de o ființă absurdă, îmbrăcată în petice de lână, firicele de apă, discuri striate și plăci chitinoase. Vorbirea ei pare venind

de după un ecran subțire de cretă.

— Echipa care a pregătit experimentul Panathea nu și-a curățat potrivit procedurilor protecția folosită în durata unui proiect precedent și a scăpat în compoziția pământului un derivat al zincului. Odată infiltrată în corpul uman, particula afectează o celulă care se ocupă cu transportul informațiilor imunitare în aria sistemului nervos. Lezând partea prefrontală a cortexului, în regiunea folosită în alte aplicații drept ochiul depărtării, acum numită *amygdala*, care se ocupă de controlul senzațiilor de frică și amenințare, devierea celulară livrează o informație fără acoperire, privind prezența unui intrus patogen în organism. Complexul de împrejurări alterează fluența unui șir de hormoni care controlează centrii conduitei umane în prezența unui pericol iminent, declanșând nașterea unui surplus de agresivitate mergând până la omor și autosuprimare. Influența este binară și sinergetică, pentru că agresivitatea unui individ ridică pragul de constrângere și dominare în organigrama cercurilor cu care intră în contact. În asentimentul unui negoț de câteva generații deficiența va provoca la scară majoră mutații de comportament catastrofale. Lucrarea devine risipă.

— *„De ce-ar trebui ca lucrurile să fie ușor de înțeles?”*

— Complexitatea n-are nimic de-a face cu scăparea.

— Putem deconecta elementele afectate.

— Au fost folosite toate rosturile profilaxiei: prin apă, foc, reclusiune și macerare, fără niciun impact de durată.

— Mai e ceva de făcut?

— Totul de distrus.

— Ori?

— Va trebui să accepți cu regularitate trimiși adecvați noului profil.

— Mi s-a promis crearea unei oaze, sunt constrâns la

împrejmuirea unui infern.

— Vom strămuta proiectul.

— Prefer să rămân.

— Ți se va face scârbă, oroare, milă și rușine, vei fi umilit, vei suporta injurii și insulte, vei fi lovit prin ceea ce vei iubi, vei pierde ceea ce-ai creat, vei asista idealuri substituite de fărădelegi, vei acumula atâta ură, cruzime și nepăsare, încât vei înceta să fii ce-ai fost.

— Iubirea mă va face mai bun.

Mihoel pare surprins.

— Iubirea te va înlănțui de ce-ai făurit.

— „*Cel care iubește trebuie să împărtășească soarta celui pe care-l iubește*”. Voi pieri odată cu ei.

Mihoel trece rapid prin câteva ipostaze exotice, ia formă umană.

— Prima sentință are caracter definitiv. Nu poți pieri, în schimb poți rămâne captiv cu puteri limitate într-o lume ostilă. Dar dacă vei reuși să-i aduci pe țarm, vei ajunge ca noi.

*

De atunci, cei care-și reamintesc primul său nume au convingerea că trăiește printre oamenii pe care i-a creat, în anonimatul esoteric al banalului, pentru a nu stingheri opțiunea liberului arbitru, întotdeauna ajutând miracolul vieții nestinse, uneori mâhnit, alteori încurajat, niciodată deznădăjduit ori învins, o constantă infinitezimală în grafierea fiecărei formule probând existența universului. Fără el, lumea și-ar fi încetat de mult supraviețuirea, reziduurile cognitive ar fi dispărut, lăsând în urmă doar frânturi de literatură într-o bibliotecă mistuită.

Geamuri umflate de suflu, ziduri surpate în frig... Uitare... Tăcere... Moarte... Și iarăși tăcere...

Articol III. Cele șase începuturi ale sfârșitului

(a) Prima zi – Karma König

În intervalul dintre seara zilei de 12 noiembrie și dimineața ce-a urmat, omițând orice manieră de bun rămas și grija vreunei reminiscențe sugestive, Karmailen König, prescurtat Karma, profesor de literatură la Liceul Național, dispăru ca luat de uragan din propria locuință, fără ca tânăra lui consoartă să fi exteriorizat cea mai firavă premoniție în dormitorul de la etaj. În sprijinul evenimentului, fie notat, cu câteva ore înainte a ocultării, o furtună irascibilă, neprevăzută de clica meteorologilor locali, zdruncină orașul din toate bălămalele. E drept: cum veni așa se duse.

(b) A doua zi – A.E. Nemetz

Distanța generează răceală, iar răceala, prestața respectului. Cu această prejudecată în minte, Himungi este tot ce trebuie să știți despre numele meu. Pe motiv că-n postura aceasta am ajuns absolut întâmplător, nu-mi voi bate capul. Voi rotunji ce lipsește, ici și colo, cu mici eforturi voluntare, voi omite ce nu-i important în strategia sfârșitului, cu dezolată nonșalanță. Excluse vor fi sentimentele personalizate, judecățile de părere, valorile de nuanță. Ce nu are impact practic ori nu face sens va fi aranjat sub incidența fiziologiei de ștergere... Nu ca și cum restul ar merita prerogativa de-a fi scos la liman... Nu, dar trebuie să mă opresc aici: ultima remarcă deja constituie o abatere.

(c) A treia zi – Lavo Lavonia

Suferința este rodul unei funcții de undă cu utilitate redusă în spectrul vizibil, plasată ca un sâmbure neînsuflețit în firea conștientului. Așa cum, înainte de-a deveni autor, trebuie să fi fost tu însuși personaj, nu poți trăi în afara perimetrului elaborat. În acest context, există o mare probabilitate ca doi călători, deși plecați în același moment din amplasamente diferite, stimulați de rigori, amintiri, caractere și destinații similare, să nu se

întâlnească niciodată. Numitorul lor comun va fi considerat sub raport schizotimic. Povestea asta este mai mult a lor decât a mea. Hubert ar fi ultimul meu nume.

(d) A patra zi – Arhim Trifa

Predeterminarea ca act regresiv. Alegere condiționată de absența informației. Destin strecurat printre dinți de rechin. În fiecare celulă supusă transformării poți radiografia scheletul sfârșitului în locașul dintre membrana impenetrabilă a menirii și tabelul lucrului mecanic al interferenței cu celelalte elemente.

În relație cu ce-ai trăit ori ce-ai crezut că s-a derulat în jurul tău, dacă extragi surplusul sinergiei active, reprezinți încă și mai puțin. Se recomandă regresiuinea cu făclii în grota celor care nu mai sunt. Hărțile disecției își deschid secretele cu ușurință, pentru simplul motiv că nu mai interesează pe nimeni. Un voiaj fără presiuni psihotice.

(e) A cincea zi – Emil König

Unicul vestigiu reținut să-i adjucece memoria era un album jerpelit, adăpostind o serie de fotografii îngălbenite. Deși nu le avea în fața ochilor, putea vedea și acum figurile acelei strânsuri de tineri nesăbuiți, debordând un umor de zgomotoasă vulgaritate, respirând poezia unei lumi care nu a dăinuit. Timpul s-a scurs cu aceeași distincție peste toți, nivelând asperități de erou și de lichea, înfierând tipologii înspăimântătoare și naturi meditative. Dar încă n-ajunseseră unul. Iar cel dintâi a căzut ultimul.

(f) Ziua a șasea – Elvira

În mijlocul unui univers mărunț, libertatea este un handicap al minții. Un pat, o chiuvetă rudimentară, o masă de brad, un scaun, o găleată roșie alcătuind reperele creației sechestrare. Lumea în care agonizezi. Patru pereți, un tavan, o podea. Pentru o minte întreagă, ceea ce-ți lipsește nu există. Iar ce există răsuflă din greu sub masca

iluziei. Sufăr, mi-e silă; îndur, deci exist. E prea mult și-atât.

Articol IV. 3. Nimic din cele proferate nu oglindesc ceea ce există

Evenimentele se desfășurară cu atâta spontaneitate, încât, în calmul izbitor care le succedă, eficiența evocării îi sugera Lavoniei senzația că nici nu existaseră. Se dezmetici singură în odaie, înconjurată de săgeți care configurau istoria scurtei confruntări dintre Hubert și asupritorii săi, contemplă cu ușurare convingerea că mai ales unul dintre ei nu era întreg la minte. Frigul pătrundea prin toate deschizăturile. Se duse la intrare, propti în ușă un scaun teafăr, reveni în bucătărie, unde, după ce acoperi golul ferestrei cu o pătură ponosită, porni să modifice cu un ștergar tămânelile de pe podea, mătură cioburile care încă mai păstrau imagini în ele, plasă taburetele sub tăblia mesei, îndreptă rama fotografiei retușate de deasupra chiuvelei, parcurse inventarul dezastrului cu un ochi critic, ridică manuscrisul lepădat de Hubert în iureșul întâmplărilor și se îndreptă spre dormitor, târâind după ea dâra unui suflet golit de păreri.

Prin furtuna euforiilor potrivnice, un singur gând mai îndrăzne să-i submineze tulburarea: cine supraviețuise fără complicații în stabilimentul care l-a convertit la lumea de dincolo pe Ran Domnaru nu poate fi într-un totu sănătos. Exceptând tendința conflictuală cu oamenii de ordine, desigur. În concluzie, nimic din cele proferate nu oglindesc ceea ce există.

Secțiune 4.01 Z. Frumusețea destrămării

Cvartalul fusese dat în folosință în urmă cu două săptămâni consecutiv dezvoltării naturale, fără implicarea niciunei decizii. Unele blocuri mai stau rezemate în schele, altele au ziare în geamuri, suluri de carton asfaltat pe acoperiș. De jur-împrejur, clădiri, poteci, bănci și locuri de

joacă nefolosite. Din balconul de la etajul al treilea zărește două macarale rămase la marginea zonei. Becurile de pe stâlpi ard în ideea unei alerte meteorologice oglindite în vitrinele centralei termice. Nu trece nicio mașină, nu pășesc pietoni, nu cântă păsări. Un univers străbătut de mirosuri proaspete: pereți văruiți, parchete lustruite, scări imaculate în chenare negre, uscătoare trase în ulei galben, calorifere verzi, un damf ușor de smoală pogorând spre parter. Copăcet ancorat, tradus din pepinieră, dârdâie în adiere. Prima generație de iarbă, mărginită de petunii. Ghena de gunoi cu cazier imaculat. Lumina strălucește cu nostalgia câmpiei. Ceva primăvăritic descarcă apăsarea atmosferică, pe care el oricum n-o resimte. Nu e surprins: calendarul, fixat în piuneze pe peretele de lângă masa unde își face temele, indică 10 aprilie 1964. Premoniția destrămării. Genul îl va urmări cu intermitențe până la sfârșitul vieții.

Familia lui, dornică să scape cât mai repede din cloaca în care fusese expediată, s-a mutat printre primele. Au atârnat provizoriu cearșafuri albe în ferestrele camerelor de dormit. Au despachetat, au dereticat, au stabilit primul cămin. Lovituri de ciocan răzbat din peretele de la Răsărit. Zgomote de mobilă târâită în pripă se aud de la patru. Excitant, înfricoșător labirintul neînceptut al apartamentelor goale. A ieșit iarăși pe balcon. Tatăl său prinsese frânghia pentru rufe dintr-o parte în alta. Angrenajul îi încurcă mișcările. Se apleacă peste balustradă. O fetiță de cinci ani târâie o păpușă pe alee. O rază de sânge străpunge pânza norilor. Lumea începe să se învârtă în jurul unui punct. Punctul străbate universul, se apropie vertiginos. Aude o voce din balconul alăturat. Ori poate, ani mai târziu, vocea se suprapune peste ziua aceea, de sus în jos:

Nu e nimic aici îndreptățit să merite considerația

desăvârșirii, dar în aranjamentul domesticității doarme sămânța previziunii. Dacă nu e murdărie, va fi; dacă nu vezi răutate, vor aduce; dacă nu găsești crima înseamnă că e bine ascunsă. O singură iluzie îți este permis să ai: toate acestea căpătând viață în lumina suvoii adevărat care va trece prin ele. Nu vei avea mai multe elemente, dar va dura o eternitate. Vei pluti la mari adâncimi pe firul culorilor. Acum ai parte de o priveliște întârziată cu 80 de milisecunde.

Zborul celui rămas printre oameni își începu ascensiunea. Cerul văzut dinspre lume, prin mulțimea de ochi, lumea trăită din interior. După o viață aproape de final, avea parte de prima urcare fără tentația căderii. Plasele de siguranță ale visului fură îndepărtate. În fața ultimei nopți, așteptarea nu mai reprezenta o cale.

Secțiune 4.02 3. Sub stres, cuvintele ascund un nonsens devastator

La ora 8, o trezi țârâitul telefonului.

— Trebuie să te văd, o anunță Hubert.

În zece minute bătea la ușă. Pe chip, printre vânătași și umflături, se întrezărea un amestec de fatalism voios într-un mojar de distrată detașare. I-a pus înaintea sticla și un pahar. Și-a turnat, a băut. A pus paharul jos, după care a tras adânc aer în piept. S-a așezat, și-a turnat din nou. S-a ridicat, a băut. A repetat operația ca pe un exercițiu fizic de înviorare, conștient fiind că afecțiunile ciudate necesită remedii speciale.

— Așadar...

— Acum jumătate de oră, Turnel Eiffel a fost spulberat în tije și sârme. Cât despre mine, am fost atacat, jefuit, bătut și destul de rănit, căci încă mă dor îngrozitor dulăpiorul și câteva auxiliare.

— Ți-a dispărut ceva?

— N-ar fi rău de știut!

— I-ai văzut pe atacatori?

— Folosul este nul și prisosul deplin, căci nu le-am reținut trăsăturile; dacă i-aș revedea, nu i-aș recunoaște, din moment ce n-au scos niciun cuvânt.

— Acum ești OK?

— Azi-noapte am reușit să dorm o oră cu intermitențe, fugărit de-un coșmar în care se făcea că sunt atacat de făpturi fără fețe, mânuind cuțite cu tășuri tocite. În sine, n-ar fi o tragedie, deoarece trecutul mi-a fost populat de oameni fără trăsături pe marginea destinului matern încă înainte de-a fi dus la consult, dar fiecare atingere corporală-mi provoacă migrene. Trăiesc într-un prezent ivit prin neant, înconjurat de existența unui nimeni gata să sară. Din aceste motive, la care se adaugă excesele punitive ale tatii, n-am reușit să mă maturizez. Sunt un copil stâlcit în trupul bătrân al unei indecizii în pragul putrezirii.

Lavo s-a așezat lângă el și l-a mângâiat pe frunte ca pe un înger forțat să se refugieze printre oameni. Ochii bărbatului erau locuiți de o tristețe migdalată. A strâns pumnii până degetele s-au făcut albe. O vreme, a contemplat liniile și petele sângerii în lumina scursă prin fereastră.

— Ce ai de spus?

— Deși contribuția mea este minoră, mă detest când devin mesagerul unor vești controversate. Dar, dacă asta te alină cumva, voi fi cu tine până la sfârșitul înjosirii. Am primit azi-dimineață telefonul unui ziarist din Predeal, fost coleg de rezervă, care mi-a spus că, lângă Piatra Mare, un turist rătăcit a dat peste rămășițele unui cadavru devorat de lupi. În buzunarul hainei s-a găsit o pipă din spumă de mare cu încrustații de argint.

— Karma nu era fumător.

— Descrierea este aievea celei consemnate de criticul

de artă.

— Coincidență...

— Din raportul poliției rezultă că leșul a fost găsit sub un copac de care atârna o frânghie.

— Nu și-ar fi pus niciodată capăt zilelor.

— Credeam că erai împăcată cu ideea morții...

— Ideea morții e una, și nu eram împăcată cu ea, dar cea a sinuciderii mi se pare o aberație care-mi uzurpă inteligența. Încercam să descifrez misterele unei dispariții, iar tu mă anunți avortul unei vulgarități. Cuvintele acestea acoperă un nonsens devastator.

— Ideea sinuciderii poate fi însoțită de orice motiv.

— N-a jucat niciun rol în moartea fratelui său.

— Două nimicuri pot crea o întâmplare.

— Vorbe fără noimă.

— Veștile nu se termină-n pădure. Azi-noapte am dat peste manuscrisul încredințat tatălui meu, poate cu asta trebuia să încep, idiot ce sunt, înregistrat sub numele de Herman Ceronetti. De aceea nu-l găseam.

— L-ai citit?

— Fără-ndoială.

— Probează ceva?

— La asta ai să răspunzi singură. Aici vei găsi și ultimele explicații. Nu sunt pe deplin limpezi, dar după lectură nu vei mai avea nevoie de mine, pentru că altele nici nu vei mai găsi.

— Citesc cu dificultate, de la zi la zi, ca un plămân otrăvit de pneumonie în adâncul unei mine de plumb. Literele țopăie violent, cuvintele sunt mici animale pregătite de atac, frazele, șerpi încolăcindu-se în jurul meu.

— N-ar fi impudic să vezi un specialist.

— Aș vrea să-mi spui la ce concluzii ai ajuns tu, mai puțin subiectiv.

Bărbatul era sceptic în fața unei propuneri atât de dezarmante, dar găsi putere să argumenteze.

— Există lucruri pe care nici nu trebuie să le menționezi. Faptul c-ai apelat la ajutorul meu mă obligă la un răspuns...

— Aștept...

— După ce l-au căutat și-au acceptat că nu mai era, au înțeles că se-nșelaseră. Toată cruzimea care-l caracterizase, sarcasmul, ironia, intoleranța, agresivitatea dispăruseră odată cu el. Iar acum, în lipsa lui, s-au trezit dintr-odată cu o cantitate imensă de iubire în brațe cu care nu știau ce să facă.

— Te referi la Karma?

— Vorbesc în general, pentru că toți constatăm un surplus similar când pierdem pe cineva. Cantitatea aceea de iubire ne tulbură judecata.

În acel moment, la ușă se auzi o răpăială de răcnete și o serie de bubuituri infecte. Hubert se făcu alb.

— Dacă e pentru mine, nu m-ai văzut de trei zile.

Lavo se duse la ușă. O voce cavernoasă urlă în geamlâc:

— Dă drumu-odată!

— Cine e?

— Magazionerii spitalului vesel!

Femeia întredeschise ușa. Doi zdrahoni în halate albe, purtând o targă ușoară, încercau să pătrundă. Ușa se înțepeni în lanțul de siguranță.

— Lasă-ne să capturăm bolnavu, duduie!

— Hei! - îi temperă Lavonia. Sunt singură!

— Nu obstroționa sihiatria, cocoană!

— Plecați sau chem poliția!

— Îț facem dosar de-asociere!

Haidamacii au dat să se împingă în ușă, s-au uitat peste capul femeii înăuntru și, auzind sirena unei mașini

de poliție apropiindu-se, au spus:

— Dorin Monescu-i numele lui, chiar dacă-și zăce Huber! Uite foaia de observație și ordinu lu' directoru ... Vei fi responsabil!

S-au întors, s-au suit în Mercedesul hodorogit în care veniseră și-au demarat.

Secțiune 4.03 Z. Un străin umblă prin noi

Rigolele s-au golit de sânge și zoaie. Din curtea azilului se risipește un fum înecăcios, cu miros de vreascuri mucegăite. Măștile de gaze le conferă aspect uman. Lumina lumii îmi zgârie ochii, asperitățile zilei mă rănesc. Sunt viziunea unui suflet sedus de metamorfoze. O ușă deschisă pregătește închiderea alteia. Un nou salon, o altă terapie.

Terenul prăbușirii noastre este o pajiște interioară pe care pășește altcineva.

Nu mă pot întoarce înapoi, pentru că locul meu este ocupat de cel care-am fost, nu pot înainta, căci din mine nu va rămâne nimic. Pătrund în camera frigorifică. Pe-un raft, o chircitură strivită în formol. Deasupra, o bucată de carton mâzgălit în pripă: Rodion Domnaru. Cum au putut? După atrocitatea firii, disprețul nepregătit al bestiei superioare.

Am fost trimiși să salvăm, să vestim, să veghem. Ne-au fost presărate în cale cazne și orori. N-am fost în stare să vedem nimic în spatele lor.

Secțiune 4.04 3. Mesagerul încolțit

A închis ușa, a stins lumina în hol, a intrat în living. Încăperea era goală. În bucătărie, în dosul boilerului, Hubert tremura ca varga.

— Au plecat?

— Spuneai că totul e-n regulă cu spitalul...

Bărbatul își revenea cu greu. Lavo a adus sticla de whisky și au rămas în bucătărie, pe întuneric, mulțumindu-

se cu lumina care venea din cealaltă odaie. După trei pahare, fugarul reuși să vorbească:

— De câteva zile ne-am pricopsit cu un nou șef de clinică, dr. Friederich, din bunici naziști. Unchiul meu, plecat la o conferință pragheză, a neglijat să lase indicații asupra cazurilor speciale.

— Cât de special este cazul lui Dorin Monescu, care-și zice Hubert?

— Nu mai avem timp...

— La ce avem nevoie de timp?

— Ca să anunț sfârșitul. Și alte mărunțișuri.

— Anunță...

— Constrâns de vinovăția smulgerii lui Emil din îmbrățișarea mizeriei, Karma a decis s-o rupă cu propria traiectorie.

— Ce vrei să spui?

— Cei cu care-ai vorbit s-au lăsat cuprinși de jocul copacilor, în contextul în care neajunsul a obturat priveliștea pădurii.

— Sugerezi că l-a căutat pe Zafar ca să comită un omor odios?

— Abia atunci ar fi fost abominabil, dar sensul de bază ar fi că el a cumpănit și, când a considerat că a sosit momentul, s-a deplasat în locația faptei, unde a împlântat cuțitul în trupul nevolnicului cu intenția de a-l descotorosi de consecințele abjecției din care nu se mai putea desprinde de unul singur.

Lavo își acoperi fața cu palmele:

— Taci, nebun blestemat, taci!...

Pe obrajii lui Hubert se conturară două șanțuri de aducțiune, ca unul care practicasese îndelung taina regretului:

— Știu că sunt blestemat... Și nu-mi vine ușor nici să trăiesc astfel, nici să spun ce-am de spus sub sedative...

Tot eu sunt cel judecat... Știam de la bun început... Din confesiunile lui Ran... Karma fusese prietenul lui, avea obligația să înțeleagă... S-a chinuit cu priza asta... Dar Ran nu mai este... L-au strivit demonii printre care trăiesc... A trebuit să reinterpretez o grămadă de circumstanțe ca să nu dau de bănuț. Să fabulez tâmpenii, să evoc povești cu străini. Să ascund. Vei găsi și o scrisoare printre hârtii.

— Ran a avut probleme psihice!... N-a murit la spitalul de nebuni?

— Tocmai pentru că era sănătos. Dar ce crezi că-i interzicea Emil lui Luciu să povestească despre cele văzute? Ce-ți închipui c-a răsplătit tăcerea lui Karma asupra grozăviei la care Arhim a supus-o pe Elvira? Care altul să fi fost mobilul frământării care-i tortura sufletul zi și noapte? Ce-a iertat Emil pe patul de moarte? Propria crimă comisă asupra lui Geo? Ce n-a vrut frumoasa Lena să-ți destăinuie? Ce altceva ar putea pune imaginația în spatele dispariției lui survenite fără explicația unui bilet de adio?

— De unde să am eu răspuns la atâtea mistificări?

Cu fața ascunsă în palme, Lavonia își caută o vreme lacrimile, își șterse ochii cu o batistă scoasă din sertar, își suflă nasul, replică:

— Câtă rațiune poate exista în mintea unui om urmărit de gardienii unui azil psihiatric? Mai multă decât în dragostea mea pentru el? Decât încrederea mea în noblețea, în geniul lui? Cât de infailibil poți fi tu, o ființă atât de... excentrică?

Hubert își îndepărtă lacrimile de pe obraji cu palma stângă, zâmbi forțat, dădu un pahar de whisky peste cap, rosti:

— Mă-mpingi în paradoxul lui Epimenide...

— Atunci ce-mi arunci la picioare?

Părea un copil neputincios. Lavonia îl privea cu

neîncrederea celui treaz pe cel în delir, cu compasiunea celui generos pe cel ce nu are. În această cheie, și nu în cea a iritării, ar trebui citită întrebarea care urmează:

— Cât îți datorez?

— Să-mi datorezi? După ce-am aflat lucruri înălțătoare despre oamenii printre care am trăit, după ce-am avut ocazia să fiu în compania unei femei atât de frumoase... O, nu, nu, nu, eu îți datorez... Nici nu știu cum să pornesc... Ori să închei... Detest să fiu nevoit să judec ceva dinafară... Când nici faptele mele nu sunt pe deplin justificate...

— Nu te simți bine?

Bărbatul o privi amar:

— Nici dacă aș fi fost mânat de păcat... Poate că n-ar trebui să mai continui... De când am început să te văd, trăiesc povara regăsirii ca un condamnat căruia zeii îi descarcă zilnic memoria. Aparent, nostalgia e rea, fiindcă ne ține în loc. Dar ea reprezintă dovada că, odată ajunși la destinație, moleculele substanței pure pe care-o vom înapoia nu vor avea nicio valoare dacă nu vor alcătui un tot. Bosonul declanșator, cel care, învârtindu-se printre toți atomii, a conferit masă materiei în formare, este neputincios în prezența unei singure excepții, pe care o va păși când procesul va fi regenerat. Legăturile chimice care țin la un loc rețeaua indestructibilă a existențelor noastre asigurate de iubire. Bucuria de-a fi împreună, celulă cu celulă, alcătuind splendoarea finală prin corelațiile tautomerice ale atributelor sale. Prin fumul rămas va răsări ființa perfectă. Din iubirea noastră... A celor mai abjecte unități ale universului...

— Ești complet dereglat!

— Uneori mă agită sub spaima c-am să te uit și bat cu pumnii în ușa celei până vin străjerii de noapte. Alteori, sunt cuprins de revolta că a trebuit să te cunosc. Voi fi

tentat să te reamintesc în alcool... Sau în melancoliile lui Constance Demby.

În clipa aceea geamul explodează în sute de cioburi și o matahală ciolănoasă năvăli în bucătărie, urlând de durere, pentru că, în operațiunea fenestrării, se tăiasse la mână. Se aruncă asupra lui Hubert, care n-avea de gând să se lase domolit. Zbaterile celor doi pulsau dăre de sânge pe podea. În toiul procesului de capturare, se auzi un zgomot de frasin despicat de sus până jos și pe ușa dinspre sufragerie pătrunse cu umărul înainte celălalt gardian, care-l ajută pe primul, cu mișcări experte, să-l vâre iute pe Hubert într-o cămașă de forță plină de pete uscate de cerneală și resturi de mâncare. Unul din ei produse o seringă de oțel dintr-un toc de piele de la brâu și-i făcu prizonierului o injecție în braț, prin pânda groasă a giulgiului cu cataramă. Hubert gemu cu ochii țintă în tavan, lăsând să i se prelingă o spumă albă din colțul gurii, înțepenit cu limba afară, surprins de îngheț.

Secțiune 4.05 A. Oboseala unei vieți mizerabile

Li s-au alăturat. Au mâncat, au băut, s-au amuzat la poveștile lui Emil, au râs de glumele lui Dante.

Domnule Hubert, știi care este locul ideal de moarte al unui detectiv literar?

Lisabona? – se miră Hubert cu un aer inspirat.

Nu. Sfârșitul lecturii...

Hubert zâmbi:

Va îndrăzni cineva să mă omoare, domnule König?
Aici?

N-ar fi acesta un impediment. Dar cine ar mai analiza implicațiile operei?

Care operă?

Ce crezi dumneata că sărbătorim noi în acest local?

Nu știu.

Opera noastră... Făcu un gest larg cu brațul, de jur-

împrejur. Viețile pe care le-am trăit... Izbânda trecerii...

O ființă asemănătoare, de înălțime peremptorie, cu păr negru, ten gălbui și ochi albaștri, înfășurată în albul lucitor al unei mantii răcoroase de puf acoperind veșminte purpurii, își face apariția în intrarea boltită. Fața și palmele răspândesc o lumină izvorâtă din interior, pulsând în armonie cu respirația, care adie o briză copleșitoare în taverna transfigurată. Adunarea se ridică în picioare ca la un semn, în muzica scaunelor împinse pe pardoseală.

Ființa se îndreaptă spre capătul dinspre Nord al mesei. Ia loc. Se așază și ceilalți. O căldură aurie îi învăluie din toți ganglionii. Sunt dintr-odată încărcăți de imponderabilitatea inefabilă a calmului, destinși sub boarea uitării, fericiți. Mai bine de-atât nu se simțiseră niciodată. Niciunul dintre ei, cu excepția străinului, n-ar fi putut preciza cât timp a trecut astfel. După oboseala unei vieți neobișnuite, mistuiți de exaltare.

Secțiune 4.06 D. Existența nu se ghidează după principii literare

„Dragă Ran.

Vei înțelege sensul prăbușirii mele? De la ratarea culturală până în inima criminalității. Stupid, înjositor, impardonabil. N-am făcut-o pentru Geo și nici ca impuls al revoltei. O, dacă aș putea găsi o demonstrație care să-mi servească din atâtea citate inutile!

Nu am privit niciodată *cariera* lui Emil ca fiind o pată pe blazonul familiei, pentru că sub comuniști nu mai existau nici blazoane, nici familii, ci adunături gregare strânse sub flamura unui nume de-mprumut, conveniențe sezoniere înecate în fierea rușinii că ajutam la perpetuarea sistemului. L-am privit dintotdeauna ca pe un erou marginal, încercând să văd în el nu numai un luptător de mahala, ci chiar un soi de rebel anticomunist, personificare a noțiunii de nesupunere.

Resimțea povara îmbătrânirii mai mult decât noi. Limitele lui erau impuse de zgârcenia mijloacelor de exprimare și domnia sa trebuia încheiată brusc ori trecută pe umerii fiului său. Ideologia terorii care transgresează orice lege nu poate fi susținută decât de un ansamblu organizat: lagăr de exterminare, închisoare de maximă securitate, stat comunist, pungă fascistă, dictatură militară. Lumea le cunoscuse sfârșitul. Dacă mintea lui a mai funcționat și după accident, e posibil să-și fi înțeles destinul fizic. Dacă era capabil de mișcare, alegerea fu consecința unui act de înțelepciune.

Nimic nu vine fără plată și, în ordinea firească a inflației universale, costul depășește valoarea. O inteligență ascunsă vine cu prețul nebuniei. Momentele de maximă sinceritate se plasează în vecinătatea visului, sper să înțelegi că sunt conștient de asta. Un asemenea om, exilat într-o asemenea bolgie, nu putea ieși fără prihană la suprafață. Destinele noastre se îngrămădesc sub o lespede de unde nu mai pot da ochi cu lumina zilei. E o luptă fără învingători.

M-am apropiat de locul în care zăcea, conștient că sinuciderea poate lua forma fratricidului. Prin perdeaua verzuie a ploii nu se întrezărea decât o momâie descărnată care nu mai era demult el, ci simulacrul putred al unei epopei uitate; un substantiv comun stors de epitețe. Șocul loviturii l-a reanimat, ca un regret tardiv. Pentru spectacol, însă, era prea târziu. Viața nu se ghidează după principii literare.

Știu ce-am făcut. Să nu-mi răspunzi. Dacă va fi vreodată ca drumurile rătăcirii să ne aducă față în față și nu vei fi pregătit să condamni, să nu spui nimic. Voi pricepe. Îmi pare rău că am fost nevoit să te fac părtaș... Bunul meu prieten..."

Secțiune 4.07 3. Moartea este un fruct interzis

Mihoel s-a ținut de cuvânt imediat ce am trecut pragul: mi-a facilitat capacitatea de a vedea până în cele mai obscure detalii, deși decorul temporal, contextul geografic, lumina reflectoarelor se preschimbaseră fără niciun moft de avertizare. Gara survolată dispăru cu tot cu împrejurimi, atmosferă etnică, încărcătură culturală. Acutizarea optică determină ca femeia maltratată să capete chipul Lavoniei în orașul cu o mie de străzi. Se întâmpla să urce printre statui grotești pe spinarea cimitirului, cu ochii răniți de acizii luminii solare ca o ființă nocturnală, care-și pierduse deprinderea zilei, cu nările stăpânite de mahmureala lumânărilor de la căpătâiul mormintelor noastre, cei care-am precedat-o în decepție și umilință, cu iluzia șansei culese dintre rahați de câine călcați în pietrișul aleii și pene reci lepădate în pânze de păianjen putrezite. Pene de înger. Fragilă în marginea disperării, pregătită de oboseală să se oprească la capătul drumului de jos. Odată pornite, cursurile nu se mai opresc. Totuși, voința subconștientului ei tindea să ignore senin ultima poruncă: moartea este un fruct interzis.

Crucile cu poze trec pe lângă ea, două câte două, de fiecare parte a potecii, înaintează printre umbre duale, de obiecte existente și taine care s-au retras în uitata lor semnificație, în special întunecimea unei năluci atrasă prin fisura nostalgiei îi dă de furcă: Am venit, draga mea, doar ca să te anunț că nu mai exist, că n-are niciun sens să mă aștepți printre lucruri și idei, să mă cauți printre forme, trage aer în piept, respiră cât îți mai este îngăduit, voi veni cu veșnicia spre tine... Aș putea schița alcătuirea unui sprijin, dar aud pași foșnind deasupra nivelului nostru de-acum, nimic nu-și păstrează rațiunea într-o lume răpusă de enunțul consumării.

Amănuntele par atât de ordonate, chipuri fără trăsături o ținutiesc de pe bănci măturate de aripi. Pe una

din ele se așteaptă să mă vadă pe mine, dar aici nu sunt decât fețe de mort. Se oprește o clipă, încercând să se racordeze la părerea că timpul va stagna alături, ca un câine dresat, să poată gândi în tihnă. Nu e nimeni în jur. La două sute de metri, din direcția pădurii uscate, doi bărbați înaintează spre ea.

Consecință a intensificării stării critice și a unei slăbiciuni tehnice desfășurate în sala pupitrului din ce-a mai rămas de comandă, percepția ei reușește să se strecoare printre clădiri. Pentru o clipă îi simt prezența cu palpabilitate fizică. În adaosul unui efort m-ar putea vedea. Dinspre hangarul mașinilor, valuri de-ntunerice aduc la chei fâșii de imagini smulse din boarfele sfârșitului de veac. O gară predominată de idiomuri, un căruțaș nervos biciuindu-și mârtoaga sleită, un domn marcat de-o mustață pompoasă ivindu-se din adăpostul unui restaurant german, doi rufoși luându-se după dânsa. Trece pe lângă noi. În haosul supravegheat găsește pricină de amuzament. Caricaturi, vedenii îndepărtate, parabole sărăcite de sentința moralei. Face un semn cu mâna și umbrele care o bâzâie dispar. Este conștientă că nu mai are mult. Când ești aproape, trecutul nu mișcă decât simboluri.

Mersul se-ntrerupe în dreptul unui mormânt păraginit, între două săbii de soare întretăiate sub cupola stejarului. E liniște ca-ntr-o casă străină. Se simte în siguranță aici. Siguranța o face să neglijeze observația că păsările au dispărut. Se apropie de monument. Fotografia unei copile o privește cu nedumerire. Au trecut atâția ani de la vârsta aceea...

Înainte de a se lăsa descifrate, literele expun o topăială amețitoare. Lorena König. Un nume pe jumătate necunoscut. Prima soție a lui Emil... Frumoasa Lorena stinsă în anul nașterii sale. O taină pe care n-o pătrunde... 1958 - 1974. O viață depreciată în 16 primăveri. Fluture

atras de lumină în inima iadului animat de o clipă de iubire. Iubita mea suavă, zburătoare, astrală... Clara altei lumi... O clipă de iubire este puțin chiar și pentru 16 ani. Este puțin și pentru 32. În perimetrul formulei, nu le desparte decât capriciul locației.

Puterile se leapădă de ea în mijlocul dilemei. Razele se despart... Lumina se retrage. Karma a luat cu el toate relațiile care o țineau conectată la mediu. Din sufletul ei n-a rămas decât un ghem de fire smulse. E prea târziu pentru dezvăluiri. Acum știu și eu, în curând va afla și ea. Acolo jos, cu cât mai jos, cu atât mai evident, lupta este o binecuvântare fără plată. Îngenunchează, se sprijină cu o mână de piatra funerară. Răceala o străbate cu un fior care nu-i mai spune nimic. Sub datele Lorenei, într-o stare de slăbiciune, fotografiile părinților ei, Tatiana și Eric. Un rând mai la vale, numele de familie: König. Ceva se mișcă agitat în reverberația onomastică. Soi de vermină vulgară, incest și blestem. În furtuna nopții, un diavol prinde contur.

Mihoel pune mâna pe umărul meu. Lumina zilei, cât a mai rămas îngăduit din parcimonia sezonului, este curmată brusc, tropăituri de copite năvălesc în asalt de haită răzleață, un zumzet încins îi străpunge timpanele. O lovitură puternică în vintre o aruncă într-o parte. Trupul mi-e cuprins de convulsii. Mihoel îmi apasă clavicula. Lavonia vomită un jet albicios. Durerea îi smulge un țipăt neomenesc, sugrumat de o palmă păroasă care-i acoperă gura. Legăturile cu lumea sunt reluate brutal. Respir cu greu, auzul trece prin calcar.

Vocea agresorului rostogolește cuvinte care nu fac sens decât în hăul iritat al morții. Namila își șterge palma de taiorul femeii, o izbește cu pumnul în creștetul capului. Femeia se prăbușește. O mână de carne maltrată în virtutea unei porunci stâlcite. Îi repede un picior în burtă,

se apleacă mânios că trebuie să simplifice isprăvi neprevăzute, smulge hainele de pe ea ca și cum ar borfăi un cufăr. Scoate un sunet de burlan contorsionat din gâtul ars de țigări. Imaginea e fascinantă nu atât prin grotesc, cât prin exemplaritate și carența realismului.

Celălalt agresor are dinți lucioși, gheare lungi, murdare. Se lasă pe vine, înșfacă poșeta, o golește pe lespede, răsfirând cu iuțeală conținutul în praf. Extrage portofelul ajutându-se de-un băț, îl desface, filează bancnotele tacticos, le palmează-n buzunar. Câteva sute de lei.

Diferite forme de satisfacție în dezacord conduc lumea de la frustrarea lui Cain. Trupul nu-i decât o carapace cu senzori, durerea, o datorie trecătoare. Cât ar trebui să-i pese? Nu mare lucru. În conjuncturi extreme, materia prevalează. Mihoel îndreaptă un deget.

Unul își aprinde o țigară. Mirosul urcă până la noi. Celălalt e deasupra, cu zdrențele fluturând. Făpturi scăpate din iad. Violatorul se dă puțin înapoi, ca să poată lovi mai bine. Mihoel ridică palma.

Dinspre pădure se aud pocnituri de crengi răvășite.

Cei doi se panichează, mătură în grabă niște frunze peste trupul femeii. S-au înroșit la chip, tremură din încheietura mâinilor. Căpetenia ia sticla de la celălalt și trage câteva gâturi pe nerăsuflate, își șterge gura cu mâneca pardesiului. Tatuajele i se învinețesc. Dă din cap ca o fiară udă, mărgелеle din păr zdrăngănesc.

Pe cărare coboară un băiat mai degrabă firav. Jefuitorul rânjește cu o rază orbitoare în diamantul prins în incisivul de aur. Matahala se întoarce fioroasă spre intrus, acum doar la câțiva pași, își bulbucă privirea, își înfoaie părul de pe fața vineție, străbătută de linii albastre:

„Tu n-ai școală, bă, repetentule?!”

Băiatul pare mai interesat de mormânt decât de

nedumeririle lumii. Îi ocolește, vede trupul femeii. Pe Lavonia o înveselește ideea neputinței unui individ atât de sigur de sine precum Karma trimițându-i în ajutor un copil atât de nefolositor. Băiatul se apleacă, dă frunzele la o parte. Femeia icnește. Nu poate avea mai mult de 15 ani. Ce glumă sinistră! Când dă cu ochii de ea, băiatul se îndreaptă, le aruncă o privire înghețată. Pentru câteva secunde, cei doi rămân încremeniți.

Fără să se gândească prea mult la restricționări și consecințe, namila ridică palma să-i aplice o corecție obraznicului, dar, înainte de-a realiza ce se întâmplă cu adevărat, băiatul îi lovește partenerul în frunte, se ferește de prăbușirea corpului, trăgându-se un pas înapoi. În cădere, cel retezat se izbește cu capul de trunchiul stejarului, scăpând un murmur stins.

Violatorul se arcuiește cu o mână în față, o duce pe cealaltă la spate, expune un cuțit de vânătoare. Se încordează, băiatul face un pas într-o parte și-l lovește sub bărbie cu atâta putere încât gâtul i se frânge, se prăvălește lângă cruce, nu mai mișcă. Celălalt se învârtă năuc în patru labe căutându-și diamantul. Băiatul se apropie. Îi repede un genunchi în gură. Cade într-o rână. Nu mai mișcă niciunul. Îi apucă de câte un picior și-i târâie câțiva metri mai încolo. Se întoarce spre femeie, se apleacă, o ia în brațe.

Femeia este ușoară ca o pagină albă. Emil coboară spre poarta din spatele cimitirului, pe care o împinge cu piciorul, intră în mahala. Căinii latră. Trei străzi prăvălite mai încolo se află casa lui. Apasă clanța și intră.

Elena zace pe pat.

„Eu sunt, c-o femeie stâlcită de doi nelegiuiți”.

Elena sare din pat, Băiatul depune victima.

„Doamne, în ce hal au adus-o!...”

Ia un șervet alb de pe-o policioară, îl udă cu apă rece,

o șterge de sânge și pământ. De sub machiajul morții apare chipul încă frumos al Lavoniei. Lena izbucnește în plâns.

„Ce mult a slăbit!”

„O cunoști?”

„E Lavo, mamă... Lavonia noastră...”

Băiatul se întoarce și iese.

Lavo scapă un scâncet, încearcă să se ridice, nu e în stare. Lena îi pune o pernă sub cap, își aruncă pe umeri o haină și iese, ștergându-și lacrimile cu dosul palmei.

„Mă duc să chem Salvarea...”

În urma ușii închise nu rămâne nimic. Ziua se diminuează brusc, ferestrele se restrâng. Printre pleoapele umflate ceața dă formă unor lucruri fără istoric într-o cameră vagă. Pe dulapul scorojit vede trei gutui lăsate să se coacă. Întâlnise recent o imagine similară. Desigur, în *Iluzia morții*. Câți ani să fi trecut? Mihoel privește absorbit. Lavonia întoarce capul fărămă cu fărămă. Moleșeala năvălește prin toate rănila. După o vreme îl observă pe Hubert, care-o ține de mână.

Am reușit?

Bărbatul o privește, încearcă să-i zâmbească.

Nu vorbi... Salvarea va fi aici în câteva minute.

Îl poți vedea?

Pe cine?

Pe Karma.

Nu te agita...

E pe scaun.

În spatele lui, un bărbat înalt cu aripi aproape străvezii, perfect aliniate, zâmbea consternat.

Secțiune 4.08 A. O injurie neplănuită

Deși boala de care sufăr îmi interzice să-mi amintesc fețele oamenilor, toți invitații dumneavoastră îmi par cunoscuți. Am încălcat un consemn?

Probabil că boala cunoaște un regres. Ori poate fi din pricină că ne tragem toți de pe meleagurile aceluiași oraș... Este imposibil să nu-i fi întâlnit.

Începu să enumere înclinând capul spre fiecare, în timp ce Hubert se străduia să memoreze cu cea mai mare atenție:

Prietenul nostru Geo, amicul Ran, Emil, fratele meu, specialistul Himungi, Virgil și Vanusia, Mădălina, Andrei, teologul Armand, Max Pappy, celălalt Emil, celălalt Virgil, preotul Damian, Magistrul, Mariel... până și chelnerul acesta este din import.

Se întâmplă că nu mi-l amintesc.

E cunoscut sub alibiul Dante.

Cel orb?

Are o privire de vultur nervos. Încearcă numai să-l înșeli la plată.

Hubert râse. Râseră cu toții.

Nu mi-ați prezentat-o pe frumoasa domnișoară care vă însoțește.

Are muza poeziei nescrise nevoie de prezentare? O existență special amenajată... Elvira se face că este numele ei.

Tânăra se răsuci spre Hubert:

Chiar nu mă recunoști, Dorine?

Stacojiu, Hubert bâlbâi o scuză:

Boala mea este o injurie neplănută la adresa frumuseții umane a lumii, îmi cer iertare, și la adresa ta în mod special.

Karmailen îl privi în ochi, îi șopti autoritar:

Poți s-o convingi și pe doamna să ni se-alăture.

Desigur, vom întregi ce-am fost.

Extazul va fi universal.

Secțiune 4.09 1. Declasarea maximă

La prânz, păream două ființe ordinare tăind frunză la

câini într-o așezare de vile de pe coasta de Vest a Floridei. Numele așezării, Destin. Staționam în mijlocul unei intersecții năpădite de ierburi, pe strada 30 A.

— Am ales special locul acesta, spuse, nu din rațiuni toponimice, cât pentru irepetabila formulă arhitectonică. Un congres netulburat al variațiunilor în cadrul unei teme. Mi-a plăcut aplicarea.

Unul din drumurile care duceau spre locuințe era acoperit cu podele de lemn, ca o cameră ai cărei pereți erau formați din adieri și nevăzut. Străbăturăm domol. Între bârnele unui cerdac uriaș, un *Latrodectus geometricus*, care se hrănește cu broaște și himere, își țesea pânza haotic.

— Hoinărim de-atâta timp și nu știu cum să mă adresez dacă aș simți nevoia.

— Poți să-mi spui Mihoel, de-acum.

Ca și cum își preschimba numele în funcție de așezământ.

— Mihoel, am zis, pânza acestui păianjen este mai puțin ordonată decât îl arată numele. Și-au pierdut și ființele secundare înțelesul?

— În diminuarea armonică a umilului demon vezi o alterare a creației. Accident prevalând asupra substanței. Nu-i acesta încă un semn că totalitatea a luat-o la vale?

Eram curios să știu exact dacă se referea la incapacitatea păianjenului de a croi pânze organizate ori la a mea de a accepta o abatere de la firesc, dar peisajul era prea schimbător ca să fie propice lămuririlor fixe.

Rândurile de reședințe se intersectau într-o piață arteziană străjuită de arbori care împrumutaseră filosofia unor candelabre răsturnate. La poalele lor, nisipul sclipea alb, precum cenușa oaselor de crematoriu. Așezarea părea perfect pustie, din cauza căldurii și a luminii de nestăvilit. Am intrat într-o cafenea, ca să ne răcorim. Un termometru

atârnat la intrare anunța 542 de grade Fahrenheit. Înăuntru nu era nimeni. Am băut nectar de ambrozie dintr-o cupă de cristal de pe contoarul de cupru. Licoarea s-a prelins prin tunelul inimii. De dincolo de ziduri năvălea domesticit vuietul valurilor.

Printr-o ușă din spate traversă un individ înalt purtând pe cap un turban de satin acoperit de bumbi galbeni, albi și verzui, care se apropie de Mihoel cu deschisă considerație:

— Pregătirile au fost săvârșite.

Mihoel se ridică. În timp ce se îndreaptă spre ieșire, îmi vorbește:

— Călătoria asta se apropie de sfârșit.

— Chiar dacă timpul e sufocat, pare prea repede...

— Există mai multe călătorii.

Iese. Mă iau după el. Deși nu se vede nimic nelalocul lui, atmosfera pare în continuare amenințată de anunțul unei avalanșe pe care o simt în golul fiecărei celule.

Pe malul oceanului se află două fotolii de plajă, sub două umbrele Hilton. Ultima stație. Ne așezăm. Petrecem o vreme ascultând vuietul tectonic al străfundurilor. Inima mi se face mică. Briza îmi arde fruntea.

— Ce s-ar întâmpla dac-aș dori să mă întorc pe strada unde-am copilărit?

Se ridică, dominând o bună bucată de spațiu, o ia pe țărm în sus. Mă țin după el. În timp ce mergem, zgomotul depărtărilor crește.

— Un nou univers ar trebui făurit, din cauza interferențelor, dar ar urma și acela să fie supus unui sfârșit adecvat.

Iau notă că nu folosește cuvântul „bun”, ci „adecvat”, ceea ce mă face să am o viziune asupra viitorului imediat. Ne-am oprit. Plaja e clară, cerul senin. Din adâncul orizontului, din spatele lui Mihoel, se apropie un nor

violaceu. Orașul trimite spre noi zvonul unui plâns colectiv. Geamătul crește până la o intensitate tinzând să le egaleze pe cea a apei și a presiunii mele arteriale. În timp ce-mi întorc privirea spre așezare, lumina fu suptă instantaneu, cu trosnetul scurt al unui sorb. Zdriupt! O răcoare de primăvară frivolă îmi suflă în ceafă. Mă întorc. Mihoel ține o mână ridicată spre cer, sprijinit acum de valul înălțat câțiva kilometri. De la un capăt la celălalt al plajei zidul de apă stă să se prăvălească. E liniște deplină. Huruitul stelar capătă intensitate. Scoarța este atrasă spre margini de puhoiul de aștri. Oceanul nu mai are unde să se retragă.

Însoțitorul afișase un aer voios. La câțiva centimetri de degetele lui răsfirate o perlă strălucitoare atârână în aer, învârtindu-se în jurul propriului centru.

— Știi ce se află în inima acestei picături? - întrebă fără a cauza răspuns, căci tot el vorbi: Alephium o numeau filosofi.

— Cuprinzând ce?

— Toate universurile create înainte de incident.

— În câte din ele mă aflu și eu?

— În primul, porți numele de Zubiel... Și tot ce-a urmat...

Îmi privesc antebrațul stâng. Pielea capătă o iradiere străvezie. Întind mâna spre el, atras de un câmp reactivat, dar știu că n-am voie să-l ating.

— Ce se întâmplă cu totul, dac-am ajuns în acest loc?

— De ajuns, n-am ajuns nicăieri, dar nimic nu este mai curat decât ceea ce urmează declasării maxime, care este existența materiei.

— Dacă acesta este sfârșitul...

— Unul din ele...

— ...Am o rugămintă. Aș mai avea câțiva prieteni de văzut...

— Nimic nu e cu neputință, pentru că orice dorință a

ta este ultima. Poți să-i inviți la petrecere.

— Care petrecere?

— Orice plecare este precedată de o petrecere...

— Drumul este o iluzie.

— Nu este acesta farmecul ierarhiilor voastre? Nu se termină niciodată.

Secțiune 4.10 2. Niciun destin nu este individual

„La Galați au urcat într-un tren personal, care i-a hurducat până la Sulina, de unde au luat un autobuz local. Au ajuns în port pe înserat. Portul era încuiat. Nori roșietici frământau un cer tuciuriu, prevestind ore negre. Nimeni nu s-ar fi aventurat pe o asemenea climă chiar dacă ar fi fost deschis, așa că au trebuit să înnopteze în oraș. Un taximetrist i-a depus la marginea pădurii, unde exista un motel cu restaurant. În mod neașteptat pentru acea perioadă a anului, stabilimentul era ticsit. De dinăuntru răzbăteau urlate de petrecere...

Citindu-și destinul în amănuntele parcurse, Andrei Nemetz șovăi la intrare. Din interior răzbăteau voci hodorogite de bătrâni și râsete stridente. Întinse mâna să deschidă ușa, constată că puterile-l părăsesc. Presupunând că evenimentele vieții fuseseră rânduite în logica unei morți premature, era foarte probabil ca departamentul tehnic al Universității din Asheville să nu se fi înșelat. Adevărul îl aștepta la câțiva pași. Trecu în revistă filmul cu mâna pe clanță. Întoarse capul după Mariel. Femeia străbătuse deja douăzeci de metri pe o potecă laterală care ducea către mare.

Sfârșitul poate fi alterat. Se luă după ea. Din spate răzbăteau lătrăturile unei haite de copoi. S-au așezat pe o bucată de stâncă, au ascultat vuietul mării, adus la suprafață de respirațiile apei. Soarele se înecase pe trei sferturi într-o baie de valuri, cu câteva raze rămase rupte pe câmp.

Portretul țărmlui la asfințit le umplea ochii de o nesfârșită reverie. În depărtare se întrezărea mirajul Insulei Albe. I se păru că vede o umbră strecurându-se printre falii. Lumina continua să scadă, nori negri se lăteau dinspre Răsărit.

— În toți acești ani, am trăit clipe fericite și ore de ntuneric, am fost copleșit de eșecuri, am cunoscut victorii, am iubit și-am fost iubit, am suferit și m-am lăsat înălțat de extaz, iar acum, când privesc înapoi, am senzația că viața a trecut pe lângă mine fără să mă fi schimbat deloc. Nimic din ce va rămâne în urma mea nu are consistență. De fapt, e riscant să spun că va rămâne altceva decât o amintire pierdută în uitarea vântului.

Mariel se întoarce spre el:

— Te lupți să lași o impresie... Nici n-ai fi avut cum să te schimbi... Ai vrut să rămâi un copil...

— Mi-am pierdut mama la șapte ani, nu mi-am regăsit tatăl niciodată.

Străfulgerarea unui trăsnet despică înălțimile. Un scrâșnet de vânt aduse un val îndepărtat de lătrături.

— De ce ești atât de legat de epoca aceea?

— Prin cartierul nostru pășise o ființă complicată... Toți își aminteau, nimeni nu vorbea...

Din înalțuri, un bubuit asurzitor despică văzduhul în trei.

— Acum, destinul meu e ncolăcit. Copiii noștri au fost făcuți scrum în incendiul de la New York. Clarei nu i-au spus nimic, de frică să nu înnebunească de tot. Îi așteaptă. Mă așteaptă și pe mine. Cum aș putea s-o ajut? Nu mă pot întoarce...

— Ce-ai să faci?

— N-am nicio idee...

Întoarce capul. Un bărbat în vârstă se apropia de ei. Mergea agale, cărând o aură de calmă bunătate. Mariel se

îndepărtă spre marginea apei. Străinul se opri alături:

— În fața unei asemenea priveliști, asum că nu vă vine deloc ușor să vă ciondăniți.

— Suntem istoviți, la capătul unui drum lung.

— Istoviți suntem cu toții, numai că singurătatea ne privează de binefacerile disputei. Acesta este, probabil, motivul pentru care am devenit mai sensibil la frumusețea care se vede.

— Frumusețea este armonie, împachetată în două moduri: unul degradabil în dezordine, zidit din emoții și urlete umplând golul spaimei derivate din necunoaștere; celălalt așteaptă să-l descoperi sub umbrele coborâtoare ale iubirii.

— Nu sunt filosof, nici măcar psiholog, dar, din sinceritatea cu care vă expuneți frământările, reiese că vă aflați foarte aproape de țintă.

— Sunteți amabil.

— Vă rog să-mi iertați curiozitatea, generată de simptomele aceleași maladii a observației, dar, dacă nu-i un secret, cu cine am onoarea...

— Nu e niciun secret, cu atât mai puțin onoare. Numele meu este Andrei Nemetz.

— Scriitorul din Iași?

— Ne-am cunoscut cândva?

— Și eu sunt din Iași.

Se roti spre Andrei, întinse o mână uscată, se prezentă:

— Klement Haghen.

Andrei i-a strâns mâna iritat. Numele nu-i părea necunoscut. Un mic turbion agită frunzele reduse de pe alee.

— Generalul Haghen?

Bărbatul întoarce fața spre capătul aleii. Nu mai rămăsese mare lucru din zi.

— În persoană...

— Celebrul, îngrozitorul, odiosul general Haghen?

Generalul zâmbi acru și încuviință dând din cap.

— Niciun destin nu este individual.

— Responsabilitatea filtrează această aparență.

— Responsabilitatea are o limită care excede sfera puterii noastre de apreciere.

În fața lui se afla omul ale cărui decizii cauzaseră devierea ursitelor tuturor celor care însemnaseră ceva pentru el. Rosti pentru sine:

— Căința este tot ce ne-a rămas.

Încercă să-l privească în ochi, să pătrundă în miezul de după cortina aparențelor civilizate ale noului secol, în care adăsta la pândă animalul înfometat și rece, dar ochii lui se zbăteau captivi în plasa unui păianjen nevăzut, care țesuse o viziune încâlcită din mii de pagini mărunte de rapoarte secrete, din care nimeni nu înțelegea mare lucru, dări de seamă pentru o generație măsluită și plină de averi peste rând, dosare din cartoteca fărădelegilor acoperite, trageri la țintă în poligonul de carne al cinismului, fotografii de suspecti ierarhici, note de plată pentru complici cu ziua, fețe răzuite de pe caracterul biografic încadrate în tipologii de lucru, peisage golite de sens estetic măsurate în unghiuri de fugă printre canoane juridice, curbe balistice, obstacole speculate în strategii de luptă, grafice contabilizând pierderi omenești și prăbușiri economice, filme mute pe 16 milimetri în regia spectatorului, înregistrări audio cu fizionomii captive, procese trucate de martori șantajati, judecători sub acoperire, execuții clandestine sub portretul dictatorului, cărți strecurate prin fanta cutiei poștale cu cod, chipul încercănat al propriei mame pitite sub masă, cadavrul răstrânt al soției trădate, tuburi goale de glonț măturate cu rumegușul sângieriu al arenei circului, pârgii de plasmă și

globule albe pe curbura sprâncenelor, cercuri de salamandă întrerupte sub pungi, o pată cafenie cu puf, pistruii bătrâneții degenerate, piele opacă și astm.

Generalul repetă nedumerit:

— Căința?!...

Rostind cuvântul, își îndreptă corpul ca la auzul imnului unui stat cu care regimul n-avea relații prea bune. Pentru vârsta lui, constituția trăda o formă athletică la pândă.

— Puterea te condamnă, potopul ipocriziei te ia la vale. Căința ruinează tot ce-ai făcut. Trebuie să mă retrag acum.

— Eu mai rămân.

Generalul îi întoarse spatele și se-ndreptă spre han, zăngănind după el harnașamentul războiului fără sfârșit.

Secțiune 4.11 Z. N-au să poată veni toți la căpătâiul tău

— Acestea sunt ultimele pagini din jurnalul pe care-l avea asupra lui când l-au găsit.

— Cât e adevărat din povestea cu fata aceea în care a fost implicat și nepotul meu?

— Pe cât cuvintele o pot descrie.

— N-aș fi bănuț o clipă cât de stricat era. Cum s-a terminat?

— Nemaisuportând atâta despuință, a suit în creierul munților să-și pună capăt zilelor. Când își pregătea lațul, a fost atacat de o haită de lupi, sfâșiat, ucis. N-a rămas mare lucru din el.

— Și celălalt?

— Karma?

— Înseamnă că trăiește pe undeva.

— Orice e posibil.

— Am auzit că te-ai împăcat cu Sabina.

— Îți voi citi acum:

22 August 1996

A existat o vreme când mă gândeam la Iași fără nicio sensibilitate. Trecusem prin întâmplări dispuse la ambele extreme. Trecutul meu, amalgam de clișee. Timpul reuși să atenueze frustrări, dar spiritul iertării nu locuia în mine, mi-a fost inoculat de Baron.

Când l-am văzut pentru ultima oară, dormita în aripile agoniei. Părea mai senin ca niciodată, el care nu fusese nicicând încordat, peste măsură de mâhnit ori vag nemulțumit. Ajunsese la capătul unui drum lung. L-am întrebat dacă nu privește cu regret înapoi.

— Ne întoarcem în trecut pentru că reușim să-i eliminăm impuritățile neplăcute, știm ce urmează, stăpânim. Nimeni nu vrea, în realitate, să-l repete.

— Dacă ai ști că Iași totul în urmă, nu e nimic după care să tânjești?

— Lipsa regretului este o șansă. Nietzsche credea că filosofia este adaptată diferitelor vârste ale omului.

— Contabilitatea mea a constatat în numărarea decepțiilor.

— Dacă te-ai trezi acum alături de prieteni în Amfiteatrul Kogălniceanu, într-o celulă de pușcărie ori în sala goală a restaurantului din Agapia anului 1974, ți-ar mai păsa de orânduirea socială?

— Asta este ispita mefistofelică a întoarcerii...

— Ne învățăm în jurul unor concepte literare.

— Am vrut să fiu liber...

— Ai fost?

— Am încercat...

— Nu vreau să devin patetic, după ce o viață întreagă am fost cinic, dar vine o clipă în care, pe patul de moarte fiind, găsești de cuviință să-ți ceri iertare de la cei cărora le-ai greșit. N-au să poată veni toți la căpătâiul tău.

Noiembrie 1996

La căpătâiul meu nu va veni nimeni. Din numărul acela de vieți pierdute n-a mai rămas decât o carte, pe care-o răsfoiesc când doresc să fiu sigur că istoria acestor ani s-a petrecut aievea. Opera poetică a lui Alin. Deschid Respirația astrală a ființei ca pe o hartă secretă a sufletului și mă afund în memoria străzilor din orașul pedepsirii. Fiecare vers, o alee uitată, fiecare strofă, un cartier regăsit.

Elvira a murit, Eva nu mai este, Severa umblă prin baruri. După atâtea acumulări, nu mai am ce pierde. Baronul avea dreptate. Aș fi trecut peste toate obstacolele care mă țineau captiv.

ORAȘUL

ne înălțam spre ultimul etaj, exuberanți și liberi, cu orașul imens rostogolit la picioare, puteam să jur: departe se întrezărea și Palatul, cei doi prieteni călăreau o bicicletă, nu observau nimic, dar noi, adică eu, planam angelic în clipa în care autobuzul țâșni în înalturi după o voltă de toată ciudățenia ateriză în picaj - ne-am mirat împreună cum de nu m-am trezit după un asemenea zgomot infernal, în timp ce eu continuam să iubesc, să te simt în balcon, în inima mea atârând, Doamne, printre blocurile noi ce miroseau a var, încercam în zadar să mă împac cu bătrânul, care nu mai era deloc ca-n realitate, tânăr, nepăsător, frumos ca un poet latin și asculta și postul acela de radio, mă blocasem în baie înainte ca ușa să fi sărit din țâțâni sângerând pentru frumoasa fără corp, fără memorie, nu am trecut dincolo de râu nici pentru a vedea mai bine, mă mitraliau ochii profesoarei de geografie, ai cadavrului buhăit de noroaie veninoase și ploi, începuse războiul de la mare distanță, ne împușcam privind prin binocluri prinse de cap, grenade crescute din umăr, putregaiuri în inimi de copii, dar n-a câștigat nimeni, nîcîcînd, continua să-mi pară rău după tine, hoinăream pe

jos, fără aripi, printre copaci și cearșafuri puse la murat, absent/absorbit, chiar atunci pe lângă mine trecură

Keith Richards și prietenul său răspopit – din școala primară nu-i mai văzusem, am schimbat o seamă de vorbe, am împachetat borcanul cu merinde pentru tura de noapte, m-am ciocnit de arătarea aceea metalică și imediat am început să zbor, sus, sus, sus, spre ultimul etaj al blocului în care locuia Dumnezeu, într-un cartier pe care nu-l mai văzusem acolo și orașul, pierzându-și colinele și mizeria, se-ntindea drept și imens la picioarele mele ca un înger uriaș, prăvălit sau doar adormit, a cărui răsuflare o simțeam ca un acoperiș, căci noi săpăm gropi adânci și ne adăpostim în ele.

Secțiune 4.12 6. Ceea ce-ți lipsește nu există

Purtate de fluxul tot mai stins al emoțiilor, cuvintele răcnesc unele la altele, se împung, se ciocnesc, presiunea demonstrației le prelinge afară din sens. Fiecare cuvânt o umple de orori difuze. Încearcă să uite. Silabele devin pastă, literele se transformă în mișcări imperceptibile din buze. Contracții de mușchi animați de procese chimice. Sfîctere presate de igiena dezintoxicării.

Ușa este dată de perete, becul rămâne stins. Hruva va fi luminată parțial de neonul albăstrui din pivniță pe durata întregii scene. Umbra din rama ușii poate să fie-a oricui. O umbră golită de consistență, cuvintele continuă să-și piardă înțelesul. Fără cuvinte, oamenii își aliniază trăsăturile speciei. *Égo spring út merog friðurinn í loft upp*. Prin tăietura cadrului pătrunde un ordin:

Dezbracă-te!

Sunetele sună susținute de fâlfâitul aripilor împăiate. Fâl-fâl-fâl... Dacă s-ar putea întoarce în trecut și-ar aminti ce trebuie să facă în astfel de momente, dar tocmai asta vrea să evite. Zâmbește. Fâl-fâl-fâl... Umbra se mișcă cu un semiton mai sus:

Dezbracă-te!

Ridică mâinile ca să oprească lumina. Continuă să zâmbească. Se revoltă prin uitare. (*Égo*) *ei kominn aftur lupen (á ný) Inn í ning (per se) svo gott alastram (hér) En stoppa stutt divino vio.* Îi desface lanțurile, îi scoate hainele. O leagă la ochi:

Vino!

Urcă treptele, C deschide o ușă. Pășesc pe pardoseala rece. Fețele se scurg din forme, pereții înaintează lent, podeaua se-nmoaie. O ajută să intre în cadă. Geme fără să vrea. Senzația s-ar putea să fie plăcută, nu știe cum ar trebui s-o descrie. Se lasă la fund, moleșită/amorțită/moartă. Ar vrea să doarmă acolo, sub apă, unde glasuri fără cuvinte, fețe fără suflet o cheamă cu blândețe/indiferență/cinism.

C o apucă de după gât, o trage la suprafață. E ușoară ca o bucată de lemn. O ridică în picioare, o spală cu un burete aspru pe spate, pe mâini, pe pântec. Gesturi lipsite de tandrețe. Își amintește balia în care o scălda mama ei, în curtea de sub dud. Mamă – straniu cuvânt dezgolit ca o cușcă toracică la radiografie...

O clătește, o ajută să iasă din cadă, o șterge, o îmbracă cu un halat care-i vine până la călcâie. Abia se mai ține pe picioare. Nu mai există forme. Esența e aproape liberă. O sprijină până în camera de zi.

În curând o să-ți dăm drumul acasă.

Acasă a-ncetat să însemne un loc cunoscut. Alin e mort. Copilul lui, risipit.

Bolborosește. C se apropie, apleacă urechea. O frază-l izbește în creier:

Din umbrele mântuirii, neantul evocă zădărnicia eliberării umane...

Pleoapele feteise-nchid. Pare că doarme.

A. *Vezi scriitori peste tot*

— Mă scuzați că dau buzna, dar îndrăzneala se trage de la impresia că vă știu din Iași. Nu sunteți dumneavoastră aproape cunoscutul scriitor Karmailen König?

Bărbatul îl privi cu prefăcută surprindere:

— Într-adevăr, acesta este numele meu, tinere, nota zece pentru identificare cu umlaut. Nu pot nega nici localizarea originii. Dar scriitor n-am apucat să ajung niciodată, mă tem că trebuie să dezamăgesc.

— Nu e prezența noastră aici o dovadă?

Bărbatul ignoră ultima remarcă și i se adresează pe departe:

— Nu te-am mai văzut prin acest oraș.

— Poate din motiv că nici n-am mai fost pe-aici.

Mulțumit de tonul convorbirii, bărbatul îl pofti să ia loc:

— Cine vrea să consfințească, totuși, aceste picante amănunte?

— Numele doamnei pe care o însoțesc este Lavonia, iar mie mi se spune Hubert.

— Cu ce te ocupi, Hubert?

— Nu cred c-ar fi exagerat de imprudent să mă prezint măcar la ocazii ieșite din firesc drept personal calificat în domeniul literar.

— Asta ar fi cauza pentru care vezi scriitori peste tot...

Hubert își împietri pe buze intenția unui surâs, furișă o uitătură stânjenită celor de la masă, constată că toți aveau, cel puțin în ochii lui, înfățișări de scriitori consacrați, cu trăsături distincte, priviri dure, frunți irascibile.

Secțiune 4.13 6. Casa cu metafore

În cap îi țiuie răcnetul bărbatului scopit pe podeaua casei scufundate, rămas să-și contemple infamia. Întuneric

bubuit, asfalt pe fund de heleșteu. Se-ndepărtează de animalul răgușit care urlă în ea. Afară plouă mărunț. Păreri de lumină taie țesuturi în noapte. Aruncă absentă cuțitul. Sângele este diluat de stropi cursivi. Prin vadul străzilor înguste vântul vânzolește frunze căzute. La limanul bulevardului, o ia la vale. Ceva se ține după ea. Întoarce privirea spre Universitate. Străzile sunt pline de lume în delir. În găoacea câte unui pâlc de cretini este luat în van numele libertății. E aproape amuzată. O blasfemie istorică repetată previzibil. În dreptul stației de tramvai, Biblioteca. Statistici cu aceleași rezultate. Încearcă să traverseze, farurile unui autoturism care coboară o descumpănesc. Orice revoltă este înăbușită în sânge ori macerată în deriziune. Încă o dată, omenirea se prăbușește cu contractul în brațe. O înșiruire de cuvinte în zbaterea unei păsări captive.

Tramvaiul care urcă spre Institutul Agronomic o izbește dintr-o parte, târând-o șapte metri înainte de-a reuși să oprească. Țipete coboară în ceață, siluete se desprind de aburi. Câteva frunze încremenesc în aer, printre stropi expandați. Universul atinge neclintirea. Măreția o umple de căldură. Casa ei adevărată, din culori și metafore.

Secțiune 4.14 1. Lipsa anotimpurilor e supărătoare

După atâta distrugere, nu mă mai însoțea nimeni. Eram reformat. De la gară, unde coborâsem dintr-un elicopter căptușit cu flori polare, am luat-o pe-o alee ce păru, pentru un timp, nesfârșită, străjuită până în străfundurile zării de două pârliașe dublate de șiruri de copaci înmiresmați, tăcuți, amenințători. O dată la zece secunde, mă vedeam schiopătând de la o distanță venerabilă, ca bucla unui film reluat, în tovărășia aplecată din umeri a unui copil care mă ținea de mână. Dar știam că sunt singur. De la o vreme aș fi putut preciza că uitasem de

când mai trecuse vreo zi peste mine, din moment ce-mi apăreau înaintea ridurile clare ale profesorului Cristofor Gamaliel la căpătâiul drumului spre Fălticeni.

Spre anunțata mea uimire, mai mult formală, profesorul nu trecuse dincolo de apocalipsa generală. Pe ultima sută de metri fusesem însoțit de roiuri înțelepte de albine încărcate, zumzând pașnic de-o parte și de alta, semn că nu-și lepădase atributul de condotier al apiculturii. Părea iritat cu veselie de vizita unui intrus, dar și bucuros că vede o figură transformată. Nu l-am menajat:

— E ciudat, domnule profesor, să-l găsești tocmai pe un promotor al teoriei inerției făcând același lucru ca-n urmă cu zeci de ani.

— N-ai reținut că fenomenul depinde de masă? Din cauza unora ca tine, care încetaseră să mă caute, îmi plăcea să cred c-am rămas singur.

I se înrădăcinase în computer că era ultimul supraviețuitor al zonei, din moment ce nu mai văzuse pe nimeni de nu-și mai aducea aminte când, îngrădit de faguri și concepte. L-ar fi ajutat picioarele să-l ducă distanțe comensurabile, dar scăderea entropiei îl aținea mulțumit.

Pentru că nu avea cu cine să împărtășească surplusul de miere, o turna într-o gărlă din spatele casei. Un lac imens se lățise acum la marginea pădurii înțesate de albine. O minte sănătoasă putea înnebuni de-atâta zumbăire și dulceață. Pentru una bolnavă era deliciul unei plimbări prin curtea fără îngrădiri a spitalului.

— Auzul are nevoie de sunet așa cum văzul necesită lumina și lumina, întunericul. Zumzetul lor este util. Funcția nu creează organul, îi menține folosința.

— Ca și cum întunericul asigură funcționarea privirii... V-am fost student, oarecum.

— Fii atent la ce spui! - făcu el decent. Dacă nu vrei să dau trântorii pe tine...

— Ai rămas același excentric, profesore Gamaliel...

— Pari să-ți amintești cu pricepere, tinere. Care e numele tău? – mă încurajă cu bonomie antioxidantă.

— Ești întruchiparea înțepenirii pure, făcui cu spirit pedagogic. Un paradox al cunoașterii. Dar cine mai poartă nume în condițiile de-acum?

— Repetă cu litere mari ce-ți amintești despre mine...

— Binele Admirat până în Ziua Arestării Căzu sub ochii Noștri Apatici.

— Țsta e un nume de căpetenie. Dar n-au cutezat să mă tortureze.

— Vrei să-i vezi?

— Cu ce autoritate?

— Nerval este numele meu, cu dublul exfoliat Liturg. Mă întind peste o sută de mări, dețin carisma de-a mă face azur. Pot zbura îndărăt, ca un libret melancolic, dar nu pot sui decât însoțit. Nu mi-am regăsit cutezanța. Într-un stagiul de tranzit, am rămas inutil. Ultimul domiciliu cunoscut, o casă de dincolo pod.

— Lipsa anotimpurilor e supărătoare.

— Nici nu bag în seamă.

— O casă clandestină de îngeri.

— Sunt calm, pentru că enervarea m-ar smulge din situație. Iau două pastile pe zi.

— Pari sănătos.

— Sufăr cu capul.

— N-ai spune.

— De vieți în șir vreau să mi se-amintească adevăratul nume, să am ce scrijeli pe lucrarea la care trudes.

— Mai precis?

— O foaie de observație între lumi.

— Sub ce titlu?

Ca și cum nu știa. Ierarhiile lor sunt foarte precise,

iar cunoașterea, articulată pe categorii matematice.

— *Fâșia cuantică.*

— Egregori în chimia hipnozei.

— Mai am unul: *Calmul prelevat în furtună.*

— Decantarea infinitezimală a mizeriei. Cam prețios, însă.

— N-am niciun acces...

— Ludivina te așteaptă.

Pentru că nu lăsa să se-ntrevadă prea iute intenția continuării, am tentat să agit balta convorbirii cu bățul unei întrebări la care nu așteptam răspuns:

— De ce nu te-ai debarasat de ei dintr-o singură mișcare de umăr?

A apucat bățul fără să-l atingă, l-a zburat cu un fâșâit în lacul de miere. Bățul se transformă într-un șarpe decapitat din care se prelingeau fraze verzui, dispăru sub crusta zaharisită. Un cerb săgetat apăru în cadrul auriu al pădurii. Îi vedeam inima pulsând ca un rubin.

— De unde știi cine sunt?

Întrebarea lui m-a luat prin surprindere, dar nu i-am răspuns strepezit. Mai uimit am fost de răspuns:

— Un înger nu-și uită niciodată binefăcătorul.

A făcut un pas înapoi, maiestuos cât permitea ansamblul, aproape oficial. Am căzut în genunchi. M-a mângâiat pe creștet fără să se apropie:

— În timp, lucrurile sunt măsurate prin ce-a rămas din ele și se combină potrivit cu altele. Poți să-mi ceri ce vrei.

— Ce-am luat a fost bun, ce mi-a fost în apropiere să evit n-am mai avut timp să primesc. M-aș considera norocos să nu mă pedepsești prea aspru.

— N-ați devenit mai buni pentru că erau alții mai răi, dar comportarea ta i-a ținut pe câțiva unde erau.

A întins mâna, m-a privit în ochi cu un aer

consternat, a clipit. Gratiile au căzut cu un zdrăngănit muzical la pământ. Pentru o clipă am fost înduișat că am devenit obiectul atenției sale. A extras un punct nedefinit din structura existenței. Un pui de lacrimă stătea să se nască în colțul ochiului stâng, dar a fost pulverizat de căldură și lipsa gravitației. Am început să plutesc. Albinele bâzâiau însuflețite de eternitate în jurul meu. Un val cotropitor se zbătea în curtea ființei. M-aș fi putut opri oriunde, dar m-am rotit în crepuscul până am fost cuprins de un vertij gălbui și o floare vastă m-a atras în sfera ei serenă de seră serafică, selenacee, secretă. Sedenurică. Semirefantică. Seducătoare. Parfumul era amețitor, lumina se filtra alburie prin membrana caliciului. Am fost învăluit de undele melodioase ale Stelei Nordului. O parte din mine s-a desprins cu lentoare, lăsând în urmă trupul bicisnic, înghițit de plasma gălbuie din cumpăna urdinișului.

Gamaliel trebăluia bombănind prin curte. Peste puțin, avea să se ducă la culcare.

6. *Un gol lipsit de culoare*

Frunze reci plutesc prin coridorul sfârșitului de vară, mânate de adieri peste dealuri. Forme înmuiate-n zeamă de struguri, crizanteme, zmeure târzii. Zbateri de păsări oarbe zgârie scurtături prin glia brăzdată. O pajiște sprijinită pe coasta unui desiș, printre resturi de-ntunerice. Lumina supurează-n rănilor nopții. Zvonurile îndepărtare ale vântului, vomând ici și colo vârtecușuri întrerupte, preludii muzicale scurtcircuitate pe crengi, mesaje scoase la șosea de îngeri decalbrați. E atâta seară în jur că nici vietățile mărunte nu mai hoinăresc. Ora scurgerii din orbita mucegaiului solar...

Termostatul înțepenise la 24 de grade. Printr-o gură de cupru pătrunde aer clocit. Pâcla se destramă-n urechi. Dacă s-ar da jos din pat și ar întinde mâna stângă, ar putea aprinde becul. Lumina ar alunga rămășițele de vis, ceea ce

ar face-o să se simtă și mai singură. Acesta este privilegiul lui, când îi aduce mâncarea.

Prin tifonul furiei trecute răzbate panica primelor ore de captivitate, când urla cu disperarea sălbăticiunii prinse-n laț. A urlat până în pragul nebuniei, când zbaterea și-a pierdut semnificația, aerul deveni irespirabil. Țipătul este un drept pe care l-a pierdut. Adoarme pe tăișul unei deziluzii. Vede bărbați chircindu-se munciți de-o caznă fără chip; femei măcinate de migrene; copii decedați pe-un colț de covor.

O săptămână fu hrănită cu pâine uscată, amenințări, apă sălcie. Nevoile și le făcea într-o găleată de tablă vopsită în roșu pe care A o scotea în fiecare seară. În a treia zi de captivitate, în celulă intră C, de aceeași teapă, ținând în mână o trusă medicală. De gât îi atârna un stetoscop ruginit. Nu-i adresă niciun cuvânt, nu o privi în ochi. Notă amănuntul că-l știa. C scoate dintr-o cutie dreptunghiulară o seringă de metal, îi curăță pielea antebrațului cu tinctură de iod. Acul pătrunde adânc, durerea devine moleșitoare. S-a stins, nu mai știe nimic”.

Când se trezește, în locul vieții atârână un gol fără culoare. Singurul indiciu, o umbră neclară pe cearșaf. Închide ochii, ca să alunge din curtea copilăriei infernul care se împinge prin poartă.

Dedesubtul zborului se deschid ferestrele unui ogor presărat cu trupuri învelite în giulgiuri. Vârtejuri fragmentează depărtări. Din respirația înghețului prinde contur imaginea unei roabe împinse de-un bărbat uriaș. Pe chip, o mască de fier. Cu capul prăvălit, străpungând lumina după-amiezii cu netrebnică timiditate (se străduie să distingă), între scârțâitul osiei oxidate și hureitul stins al amurgului, cadavrul poetului târâie mâinile bălângănind pe pământ. Din colțul gurii se prelinge un firicel de spumă. E tot ce-a mai rămas din copilul ei.

„Suflet spre ceruri!” va țipa bărbatul. „Suflet spre ceruri, ediția de seară!”

Înainte de mersuri apare un deal pădurit. Înserarea se îngroașă ca un fur spre mănăstire. Arcade boltite în strălucirea oglinzii convexe din hol. În cădere, astrul aruncă văpăi prin vitralii. Întins pe un pat cu chenar de porțelan lânțezește autorul alergic la moarte. O călugăriță carmelită, servindu-se pedant de-o pensetă de-alamă, înhață cu precizie miriapozi cafenii de sub bandajul de pe capul muribund. Insecte de zinc sunt lăsate să cadă într-un borcan de cobalt. În cădere, zgomot de hârtie creponată.

Vicente, îi spuse femeia, îngerul dă grajdului târcoale.

„Recunoaște, surioară, de când zac aici? M-a căutat cineva din cei știuți? Când vor veni să mă ia?”

În realitate, Vicente Pío Marcelino Cirilo Aleixandre **y** Merlo, stihuitor agonizant, nu vrea să plece nicăieri: *Muerte como el puñado de arena, como el agua que en el hoyo queda solitaria, como la gaviota que en medio de la noche tiene un color de sangre sobre el mar que no existe.*

Noaptea de culoarea sângelui, moartea cu mirosul mamei. Marea care nu există decât pentru că ne gândim la ea.

Secțiune 4.15 A. Nu m-aș mira să aflu că ne-am cunoscut cândva

Îmi amintesc, făcu Hubert brusc, luminat pe dinăuntru ca o gară scandinavă. Numele lui e Karmailen și nu mai știu cum. Un fel de neamț acomodat. Îl vedeam trecând prin Piața Unirii, când apusul sângerieu îngusta centrul orașului, fie de unul singur, grandilocvent cu mâinile la spate și privirea ținută în nori, fie ușor cufundat, însoțind diferite somități de prin partea locului. Îl invidiam de fiecare dată, gândindu-mă la cât de lipsit de farmec și plin de umilință trebuia să-mi port eu făptura prin

mărginita arie a urbei, încălzit doar la ideea că memoria nu reținea mare lucru din măreția celorlalți ca să-mi permit obsesii complexate.

L-ai cunoscut personal?

Împărțeam bucuria câtorva cunoștințe comune, dar n-am avut niciodată ocazia să schimbăm vreun cuvânt sau măcar o strângere de mână în mascarada trecătoare a vreunei procesiuni mondene. El însuși era considerat un fel de scriitor. Spre rușinea mea, nu-mi amintesc nimic din ce-a scris. Cu siguranță trebuie să fi citit ceva de el. Doar că-mi scapă foarte tare numele de familie.

Nu m-aș mira să aflu că ne-am cunoscut cândva.

Fiind atât de frumoasă, n-ar fi exclus. Și, dacă nu suferă de aceeași slăbiciune ca mine, e cu neputință să te fi uitat.

Între timp, câțiva chelneri aduseseră mai multe mese, deoarece o seamă de invitați li s-au adăugat celor doi, pregătindu-se de o sindrofie totală. Hubert s-a ridicat și, ca mânat de un imbold căruia nu mai avea chef să i se opună, deoarece puterea de convingere a logicii auctoriale poate fi depășită de suma voințelor tuturor personajelor, s-a îndreptat spre bărbatul al cărui nume și-l amintea să fi fost Karmailen.

D. Trecutul este un alt fruct interzis

Cunoscuse cândva un străin care dorea cu orice preț să mai pogoare o dată în paradisul decrepit al propriei tinereți. La poarta orașului fu așteptat de-un fost prieten ori mentorul său, ori el însuși la altă vârstă - n-a putut afla niciodată -, care-l opri.

— O, drumeț imprudent, nu da buzna... Numai decepție și mânie vei cunoaște.

— Jură-te că nimic nu mai e cum a fost, i-a răspuns călătorul, și nu voi insista. Că toți au murit sau că au devenit alții - voi fi o dulce amnezie. Că nu voi mai găsi

niciuna din imaginile amintirilor de-atunci, în niciun cotlon al oraşului, oricât de întunecat, de ferit – necuprinsul îmi va şti de urmă. Că nici mormintele învăţătorilor nu-mi vor evoca timpurile de dinaintea plecării – voi rămâne atemporal. Că niciuna din fostele iubite nu se va bucura de regăsirea celei ce-a fost în ochii unui îndrăgostit de demult – mă voi preface-n stană de lavă. Că mama nu se va sufoca de emoţia revederii şi tatăl nu-şi va strivi o lacrimă cu dosul palmei – îmi voi smulge inima din piept şi voi arunca-o câinilor pradă. Jură-te că propriul meu frate de cruce îmi va întoarce spatele – blestemat îmi voi face numele. Că toată confreria adolescenţei s-a transferat în alte tabere. Că muza poemelor mele s-a lăsat racolată. Că nu voi găsi aici decât ură şi uitare.

— Singura afecţiune cu care vei da ochii va fi stigma dispreţului. Pentru că te-ai dezis de ei, pentru că-n lipsa ta, şi nu când erai aici, au fost capabili să-şi croiască un trecut mai demn. Întoarcerea ta le-ar pune înaintea oglinzii micimii de-atunci şi-a iluziei de-acum. Nu reprezintă nimic bun pentru ei. Nimeni nu mai vrea să se-ntoarcă...

— Dar oraşul?

— Clădiri fără memorie, ziduri mânjite de umbre. Oraşul acela a murit odată cu plecarea ta. Incursiunea în trecut e solitară. N-ai nevoie de nimeni ca s-o faci. Dar nu aici. Nu printre ei.

Străinul mai privi o dată la valea străjuită de dealuri, unde, în depărtare, după perdeaua buhăită a copacilor, se ghicea trupul universului în care se născuse, suferise, iubise, se bucurase şi murise cum se pricepuse mai frumos.

— Măcar o clipă să mă reculeg la poalele tinereţii...

— Din ce-ai fost n-a mai rămas decât o hidră ţâfnoasă predispusă unui troc facil. Primeşti şi dai la schimb, cu moneda răsplăţii.

- Sunt oameni cu care încă doresc să fac pace.
- E prea târziu, pentru fiecare din ei.
- Dacă niciunul din noi nu mai e cum a fost, prietene, de unde știai că voi veni? Și cine ești tu de mă cunoști atât de bine încât să nu mă lași să intru? Ce-ți pasă?
- Dacă nu m-ai recunoscut, cu-atât mai bine. Dar sunt aici ca să te opresc cu orice preț.
- Poate fi prețul acesta moartea?
- Prețul acesta, chiar moartea de-ar fi, este pavăza ta.

Secțiune 4.16 6. Poezia uralelor

Nu se-ndepărtează, nici nu revine. Se oprește în dreptul unui birt andaluz din care răzbat vibrații de chitară, însoțite de vocea răgușită în țigări ieftine a unei cântărețe de balade subversive. Preotul dispare clătinându-se după gard. Se aude susurul ușurării. Un țipăt de copil separă înserarea, urmat de hohotul sacadat al plutonului de execuție, undeva la cealaltă margine a satului. Cu capul pe masă, un bărbat geme în pumn.

Elvira își continuă planarea. Peste lagune se lasă smoala. Nu mai întrezărește îngeri. Cheaguri de populație îngreunează circulația. Străzile se preling pe sub arcadele unei piețe decăzute din jurisdicție, laolaltă cu lături aruncate din lighean, mășcări lătrate din unghere. Un străin umblă din ușă în ușă. Este împrôșcat cu resturi de mâncare, agresat cu descrieri. Un duh plutește peste colcăiala seminției pestrițe. Pe estrada de lemn, un burduhos etilizat agită drapelul patriei ponosite. Cascade de răs punctate de vânturi puturoase. Un călău expune mulțimii căpățâna lordului Byron. Pe o masă de sticlă, inima pulsează într-o terezie coclită. Din primul rând de bănci, o femeie țipă la ea dintr-o gură spartă de cioate cafenii, un apod în zdrențe zornăie un pumn de bănuți.

Fum acid de mahorcă, senzații de băutură și dezechilibru, zgomote reci o asaltează din toate canalele. Se reazemă de-o bârnă, cu mâna la vintre. Răsuște privirea. Un pitic topăie spre ea cu stilul lucind în mână.

Izbitura ușii o trezește fugărind printre visuri o grămăjoară de gândaci. Cade-ndărăt. Turnuri împung erotic văzduhul de noapte; larma altei mulțimi. La fereastra spitalului Roosevelt, D.T. se distinge în uralele lumii adunate în parc. Adunare selectă, în fracuri și rochii de seară. Cu energiile abia licărind, se înclină în fața audienței invadate de hoți, ziariști, gură-cască, tâmpiți. Mulțimea izbucnește în răs. Poetul deschide larg brațele, se scuza:

I am caught between two nights, blindness and death.

Întunericul înalță un val de asfixie opărită, talaz cărând calupuri de bioxid de carbon. Încearcă să scape de sub cureaua de metohexital. Chingile se rup, se prăbușește prin crustă. Focuri o așteaptă în zare. Se ridică, face un pas, se îneacă în noapte și fum. Abia mai respiră. Glasul ei niciodată n-a putut pătrunde în cortexul criminalilor de rând. Mai urcă un canal. Au mutilat-o și-acum le e scârbă de dânsa. O bătrână strivită de-un camion încărcat cu soldați sângerează fără impact. În remorcă, șapte pustnici atârnă-n frânghii prinse de șapte pari sub clarul clorotic al Lunii. Măruntaie pulsează anemic, sângele se scurge în spume, smocuri de păr, euforie înceată, plictisitoare decepții. Înaintează cu greu. Drumul duce la poalele unui niciunde acoperit de nimicuri. Călătoria se-apropie de ridicol. Insigna sfârșitului.

Nici moartea nu îndrăznește să-i tulbure coșmarul. Se lovește cu pumnii în tâmpile. Urletul sfâșie pansamentele nopții, fisurează tencuiala peretelui de deasupra ușii. Ușa este izbită în lături. Lumina becului de

40W o orbește. Strânge pleoapele. Mușchii pulpelor sunt cuprinși de crampe. Zbaterea smucește lanțurile cu un zgomot domestic.

Întoarce-te! – îi poruncește A. Se întoarce. O leagă la ochi. Îl aude descuind lăcățelele prinse-n pereți.

Mergi!

Pășește fără să vadă, ghidată de-o cârțiță moale. Corpul își pierduse deprinderea. Ridică piciorul, ezită asupra treptei. Fiecare mișcare a tălpii modifică distanța ființei în toate punctele sale față de lumea din jur. Ce forță o trage în jos? Ce blestem o ține la un loc? Numără douăsprezece nivele și A se oprește și ea se oprește și ea lângă el. Zornăitul stagnează. Aburii mâncării de deasupra o descumpănesc. Gusturile însoțesc miresme. Se clatină. A o susține. Trece pragul, se așază pe scaun. Îi scoate legătura de pe ochi. Lumina zilei o izbește în ceafă. Printre pleoape distinge tacâmuri lucitoare, pahare de cristal, boluri de marmură.

Va trebui să cobor înapoi?

A îi face semn să mănânce.

Nu se-atinge de nimic.

Secțiune 4.17 Z. Un incredibil șir de coincidențe

Baronul ardea în legea lui:

— Când a aflat că Luciu nu-i spusese tot adevărul?

— A doua zi, Elena i-a telefonat să-i spună că Băiatul fusese arestat sub acuzația de viol, fără martori, fără urme. Avea nevoie de cineva cu relații ca să-l elibereze, pentru că nu era vinovat. Lavo i-a promis că va încerca s-o ajute. L-a căutat pe Hubert la editură. Secretara i-a împărtășit că, în noaptea precedentă, fiul directorului fusese ținta reușită a unui jaf, în plin centrul orașului, că se afla internat la Spitalul de Urgență, bătut, amnezic, deprimat. I-a venit ideea să consulte agenda telefonică a lui Karma. Căută prin sertarele biroului până găsi un caiet

cu coperti albastre...

— Domnule colonel, vă rog să mă scuzați că vă deranjez. Numele meu este Lavo König, soția lui Karma, dacă numele vă spune ceva.

— Încântat de cunoștință, doamnă. Cu ce vă pot fi de folos?

— V-am găsit numărul de telefon printre hârtiile soțului meu.

— Constantin Arnăutu este numele meu, în rezervă. Îmi pare rău de ce i s-a întâmplat soțului dumneavoastră. L-am cunoscut, întrucâtva, căci era în menirea biroului meu să cunoască tot ce avea orașul mai bun... și mai rău.

— Înseamnă că știți c-a avut un frate.

De la celălalt capăt al firului se auzi un oftat ranchiunos:

— Teroarea... Da... Nu ne-am confruntat decât de două ori, de-ajuns ca să nu-l uit.

— Ne-am putea vedea?

— Locuim la câteva sute de metri unul de altul.

— Când v-aș putea vizita?

— Oricând. Vă aștept.

Colonelul locuia singur. Soția lui murise în urmă cu cinci ani, unica fiică plecase în străinătate, nu mult timp după aceea.

— Nu s-ar putea spune că nu mi-am primit porția, i-a spus, în timp ce aducea cafelele.

Lavo nu știa cum să atace subiectul. Se afla în fața unui om despre care nu cunoștea niciun adevăr.

— Spuneți că l-ați văzut pe Emil de două ori. Unde?

— Prima oară la sediul Securității, a doua, aici.

— Era turnător?

— O asemenea fiară? Venise să mă omoare...

Lavo tăcea absorbită. Colonelul privi spre ușă, pe care nu intra nimeni, își dresе glasul, depănă:

— S-a-ntâmpnat în noaptea fatală. Ploua cu găleata. Nero-ncepu să mârâie, s-a apropiat de ușă. Am deschis sertarul biroului, să scot revolverul, ușa fu smulsă din țâțâni și Teroare, șiroind de sânge, năvăli-n încăpere. Nero-i sări-n gât, omul fu mai iute. L-a doborât cu o lovitură de pumn, din doi pași a fost lângă mine. M-a izbit peste mână și am scăpat pistolul. Nici nu era nevoie. Șocul că nu era paralizat mă înghețase. S-a aplecat, a luat arma și mi-a pus-o în piept.

„Dacă ești credincios, ceea ce nu cred, ai zece secunde să te rogi”, mi-a spus. Îi plăceau și lui filmele americane.

„N-am avut niciun amestec”, i-am răspuns.

A ridicat pistolul. O mână care tremură strângând o armă de foc este mai periculoasă decât una fermă. Mă putea împușca din greșeală. În acea clipă, Mădălina a intrat în odaie, cu părul despletit, într-o cămașă de noapte.

„Încetează imediat când îți spun!”

Pentru o clipă am rămas suspendat între stupoarea că visam și convingerea că înnebuniserăm cu toții. Probabil că și intrusul a fost derutat de apariție. Surpriza a fost de folos, fata reuși să se interpună. Ca militar, eram pregătit pentru lupta cu dușmanul, dar nu pentru jertfa fiicei mele. Nici el nu părea pregătit. Continua să ațină arma asupra mea. M-a privit cu mânie, amărăciune, poate, ca la un capăt de drum, a întrebat c-o voce obosită:

„Dacă așteptăm un sfârșit mai mare decât ambiția noastră, ce nevoie mai e de-atâtea crime?”

Am crezut că se referă la moartea fiului său.

„N-am avut niciun amestec”.

Tensiunea creștea. Eram la câteva respirații de-un atac de cord, amenințat de un terorist ajuns cerșetor pe jumătate psihopat, care șiroia de sânge ca un animal lovit de tren, fiica mea plângea în hohote, nu numai la gândul că

puteam să fiu ucis, dar și la amintirea băiatului pe care tatăl său voia să-l răzbune, iar sus soția mea, imobilizată la pat de o paraplegie fără suflet, gema cu ultimele puteri, neștiind la ce suntem martori. Afară tuna în cascadă, bubuia pe verticală cu rafale de vânt distorsionând zgomotele furtunii alternate cu crâmpie de liniște insuportabilă.

— Ce s-a întâmplat?

— Uneori, miracolul ia forma nimicului. După câteva momente, realitatea din jurul meu devenise visul unui străin și nu-mi mai păsa de nimic. Nu se mai auzea decât răpăitul ploii pe pervaz. E posibil să fi stat așa un minut, o secundă, jumătate de oră. Să-mi fi pierdut mintea. Sleit de puteri, de programări, de trucuri. Fața agresorului era albă. Începu să delireze:

„Am comis fapte pe care nimeni în orașul ăsta n-a îndrăznit să și le imagineze; am cunoscut caractere cum nu vor mai fi concepute nici ca urmare a erorii; artiști de geniu dispăruți în calmul mulțimii ca sub apele mării, nimeni n-a mai știut de ei, turnători de doi bani uciși în spatele gării, nimeni nu i-a plâns, femei uitate de copii, povești pe care nu le-a consemnat nimeni despre o lume a nimănui într-o epocă pe care puțini au avut privilegiul s-o vadă cum era, bătauși umiliți în pumnii furiei, fanfaroni călcați în picioare cu sadism, analfabeți mânuind justiția forței. Ierarhia gradelor de sensibilitate. Pentru douăzeci de ani lumea aceea a făcut din mine un zeu nepieritor, năprasnic, necruțător. Am căzut în nemernicie din preaplinul trufiei și am trăit ca un lepros din mila ticăloșilor. Lumea mea a fost înghițită de logica haosului, fiul meu, asasinat de slugile nimicului. Nu-i pot pedepsi pe toți cei vinovați pentru toate acestea... numărul lor este legiune... dar cineva trebuie să plătească”.

Îmi expunea teoria țăpului ispășitor fără obiect. A

aruncat o privire leșului de la picioarele noastre. Nu părea de ajuns. Îmi așteptam destinul cufundat în acceptare, în ipostaza victimei contemplându-și sfârșitul, întocmai vitelor pe care le terorizam noi prin anchete și pușcării, asasinate, tocite în case conspirative, otrăvite pe-ndelete, umflate de boli induse, dar destinul, considerându-mă, probabil, nevrednic de-un final eroic, m-a ocolit. A lăsat să-i alunece arma din mână, a dat din cap ca și cum înțelesese că partida, în orice fel ar fi fost jucată, era pierdută, s-a întors, s-a îndreptat spre ușă, a dispărut în noapte. Sunase ora. Dar nu pentru mine...

Lavo nu spunea nimic. Cumpănea alegerea lui Karma.

— N-aș vrea să par grăbit, căci nu sunt, dar cum v-aș putea fi de folos?

— Asta a fost tot?

— Nu-i plăcea să vorbească mult.

— Fiul său a fost arestat azi dimineață pentru un viol pe care mama lui susține că nu l-a comis. M-a rugat s-o ajut. Sunteți singura persoană capabilă să intervină pentru ei.

Colonelul se ridică și privi pe geam:

— Lângă gard se află o moviliță de pământ. Acolo l-am îngropat pe Nero. Probabil că ar fi murit deja oricum, de bătrânețe.

Tăcu. De departe se auzea prelingerea tramvaiului la vale. Se întoarse spre ea și-i spuse cu o voce abulică:

— Vă dați seama, doamnă, câte coincidențe au fost necesare ca să dați peste mine și să mă rugați, după atâția ani, să fac ceva pentru un om pe care l-am admirat și detestat, intermitent, cu aceeași intensitate?

Lavonia nu-i răspunse. Colonelul continuă:

— Băiatul va fi eliberat.

Secțiune 4.18 2. Aventura galeză

Peste mahala se lăsase un duh pestilențial. Străbătură pe jos, din vârful Copoului, până-n cloaca Podu Roș.

— Acesta este orașul pe care-l părăsesc. Dintre cei care-au murit toți ar mai fi fost în viață.

— Dacă ar fi să-ți oprească bătaile inimii, de care te-ai desprinde cel mai greu?

Făcu o droaie de pași în tăcerea gândurilor căzute pe asfalt.

— Ca eficiență de impact, probabil că aventura galeză. În primul rând, pentru că eram un băiat de 15 ani, cu tragere de inimă spre chiul, hoinăreală și visare, exact condițiile care m-au afundat pe o stradă adiacentă Morii de Vânt, coborând neanunțat o surpătură a Țicăului, unde, în spatele unei cotituri, permitea o frântură de cartier centenar. Probabil că nu mai există. Cei mai mulți dintre noi au emigrat ori au murit, străzile au fost acoperite de buruieni ori de alte străzi.

În miezul unei zile de iarnă înaintam scârțâind prin zăpadă. În poarta unei case aproape că m-am izbit de Alexei, întunecând amiaza cu mâinile la piept. În curte, doi bărbați se pregăteau să taie un porc agitat. M-a acostat cu aplomb:

„Da ce faci, bă, Andrușca, să fie adevărat că nu mă recunoști? Vinonăuntru!” Am tropăit în cerdac, să-mi scutur bocancii, am pătruns în hol. În odaia principală, printr-un fum amețitor, toată golănimea teritoriilor sălbatice în păr, de la Turbatu și Zdrelea, la Ocnă și Cărnosu, Verigă, Șontorogu' și Calamitate, inclusiv înfiorătorul Șelat Șirag, pe care numai Teroare fu capabil să-l domolească într-o vară, plus fetele aferente, ale căror porecle ar fi figurat onorific pe lista scurtă a cuvintelor interzise în multe locuri rău-famate din porturile franțuzești. Îmi arată o cameră, la capătul unui coridor:

„Aruncă-te din catrafuse și fă-te-ncca! Avem invitați...”

Ca și cum m-ar fi privit în vreun fel. Și vedeam și eu că aveau invitați. Nu stăteau toți în gazdă.

Odaia era plină cu haine aruncate claie peste grămadă. Am împins câteva într-o parte și m-am așezat pe pat. Am inspirat adânc aerul stătut, încercând să realizez în ce intrasem. Cum fu cu puțință să fiu atras în asemenea cloacă? O seamă de temeri mă înconjurau din toate direcțiile. În timp ce prevestirile mi se-nvârteau prin cap ca o tortură orientală, Gala Vieru intră-n odaie și-și aruncă scurta de blană lângă dulap. Când mă zări, tresări speriată, își reveni, împinse niște țeale jos și se așază pe-un scaun.

„Ești pedepsit c-ai luat premiu?”

Am dat din umeri cu dezinvoltură. Își încreți ochii insinuos:

„Parcă te știi de undeva...”

Normal că mă știa, probabil ca pe-un cal breaz.

„Cred că te-am văzut pe la școală...”

Singura mea speranță se baza pe neînsemnătatea făpturii pe care-o purtam prin lume și slaba ei tinere de aminte. La vârsta aceea, însă, puținătatea cunoștințelor generale permite luxul unei memorii impecabile.

„Numele tău este Andrei, nu-i așa?” - se interesă ea cu tonul vecinei cumsecade care te prinde la furat în piață.

Am dat din cap.

„Eu sunt Gala” - făcu ea, „în sfârșit...”

Ca și cum ar fi existat cea mai mică posibilitate să n-o fi știut. Fetele doar frumoase sunt perfect conștiente de puterea celebrității proxime și consideră inutil moftul prezentării. Categoria extrem de redusă care o cuprindea pe Gala înlocuise atracția cu seducția și dorința cu legea.

O văzusem pentru prima oară cu o vară înainte, la

ștrand. Stăteam la soare cu Laurențiu, întinși pe-un cearșaf de-mprumut. La un moment dat, vacarmul plajei pierdu din altitudine. Am ridicat privirea. O blondă se unduia printre oameni ca pe-o insulă pustie ferindu-se de scaieți. Laurențiu zise c-o voce pierdută:

„Asta-i tipa de care ți-am vorbit”.

Am rămas amândoi cu privirile duse. Pentru cine-a văzut-o în vara aceea va fi greu să uite mersul ei metafizic prin mulțimea comună. Nimic, nimeni, niciunde, nici măcar Teia, nu-i va egala străfulgerarea în perimetrul acestui oraș.

În septembrie, la începerea școlii, cineva care urma cursurile de dimineață în aceeași sală de clasă scrijelise inițialele GV în lemnul băncii pe care-o-mpărțea cu mine, care aveam ore după-amiaza. Am prins c-o piuneză în interiorul pupitrului un bilet definitiv asupra situației, din care-a înțeles ce-a vrut. Probabil că asemenea congruențe au loc o singură dată în viață. Cea care-și marcase locul era Gala. În loc să-mi cer scuze, am continuat să corespundez pe-un ton sarcastic. Mi-a trimis o fotografie. Simțul proporțiilor m-a împiedicat să răspund cu aceeași monedă. Schimbul epistolar, care ajunsese în iarnă, fusese întrerupt de vacanța de Crăciun. Rosti:

„Deci aici îmi stătea corespondentul, printre boarfe și golani!”

Se apropie, mă mângie pe mână. Un instinct de apărare încercă să mă alerteze, dar era deja târziu. Epuizat de gânduri pline de contradicții, asocieri morbide, spaime cotropitoare. M-am întors spre ea cu intenția de-a o mângâia pe obraz, dar, mânat de-un reflex social, am sărutat-o. Ușa de la capătul holului fu deschisă, zgomotul petrecerii răzbătu până la noi, apoi se făcu liniște.

Într-o casă străină, plină cu cele mai periculoase specimene lăsate vreodată în libertate de autorități

inconștiente, luat prin surprindere, confuz și aproape suspendat în ireal, cu tâmpilele bâzâind de incantația unui ritual pe care nu-l cunoșteam, am aflat în câteva clipe limita maximă a sălbăticiunii adăpostite în mine, în văgăuna minusculei morți a originii, motorul unei lumi pe care, deși nu-ncepeam s-o-nțeleg, încetasem, măcar, s-o rejectez.

Un amestec de teamă și interdicție oferea o altă dimensiune tristeții. Priveam fascinat ridicarea ciorapilor groși de bumbac, netezirea pliurilor, aranjarea decolteului. Ieșind din cameră, a spus „nu te mișca de-aici”. S-a întors cu două pahare și o sticlă din care turnă o băutură închisă la culoare. Am băut lichidul cu gust amarui. Îmi luă paharul gol din mână: „vino!”. M-am luat după ea.

În odaia înțesată de elemente se făcuse liniște. Fumul se risipise, era aproape întuneric. Raza unei lămpi, ajutată de sfârșitul zilei, lumina un colț al încăperii, unde, lângă soba de lut, stăteau așezați turcește patru bărbați, ținând în mâini instrumente ciudate. Aceștia trebuie să fi fost „invitații”. Gala mă apucă de braț și mă trase lângă perete. Când am întors capul, cei patru începură să cânte. Cu un ghem înfipt în stomac, am încetat să respir. Cuvintele mele se dovedesc adesea neputincioase când sunt nevoit să descriu lucruri banale... Cum ar putea fi capabile să redea senzații de neînțeles, tăiate adânc, pe care nu le-am mai încercat niciodată de-atunci?

Cântecele, ca și purtătorii lor, păreau venite din altă realitate, pentru a-mi circumstanția neputința. Rezonanța instrumentelor corespundea golului din inimă, care se umplea de o chemare venită din orbia depărtării. Acum înțeleg: nostalgia drumului nestrăbătut. Frică fără chip, regăsire fără obiect, exaltare, lichefiere, vaporizare. Limba versurilor bănuiesc a fi fost aramaica, dar asta n-aveam de unde s-o știu atunci. Atunci nu simțeam decât o

incertitudine rotitoare în creier, un suflet bătând nebunește să iasă din cușca vertiginoasă a ființei și imagini urcând cu o viteză amețitoare pe lângă hăul în care cădeam și din care aveam să mă trezesc într-un avion trecând Oceanul înapoi, treizeci de ani mai târziu. Acesta a fost primul meu contact cu fauna lor îngrădită, din care, dintr-un anumit punct de vedere, n-am mai ieșit niciodată. O lume moartă, atașată ca o dependență pitorească vieții mele sarcastice.

— Ce mai știi de ea?

— Bănuiesc c-a-mbătrânit și dansa, ca toți ceilalți...

Cerul înstelat părea mai adânc fără pete. O pasăre se zbătu prin somn în crengile unui copac. Din depărtare, îl căuta șuieratul trenului.

Despărțirea de oraș nu avu nimic dramatic în ea. În spate nu rămânea decât sunetul pașilor răsunând sub bolți de iederă. Adunătură de pietre, frânturi de gemete...

Secțiune 4.19 4. Inundat de silă și oroare

11 Octombrie 1989

În încăpere intră un bărbat în vârstă, cu părul complet alb. Zâmbi jovial, expuse doi dinți de viplă, îmi întinse mâna, se prezentă drept colonelul Arnăutu, mă rugă amabil să iau loc.

— Domnule Trifa, regret cele petrecute, îmi cer scuze pentru neplăcerile adiționale. Lucrătorii de la Miliție au manifestat exces de zel. Noi lucrăm altfel. Pe scurt, iată punctul oficial de vedere: vă întoarceți la București, unde veți fi reinstalat în funcția deținută anterior, cu drept de publicare, de comunicat cu prieteni, pașaport pentru călătorii în Occident.

Nu-mi credeam urechilor.

— Ce-mi cereți să fac?

— Nu vi se cere nimic. Bătu nervos cu degetele în masă. Poate un fleac, dacă ați adus discuția. Practic, puteți

refuza. Am impresia că trebuie să vă rog, să mă explic. Vreți să fiți reabilitat ori nu?

— Unde ar urma să locuiesc?

— O vreme veți sta la Băneasa...

— În pădure?...

— În dormitoarele școlii de ofițeri.

Am crezut că sunt luat de ameteți.

— Ce fel de ofițeri?

— De informații...

— Îmi propuneți să devin securist?

— Ați trecut cu bine toate testele.

— Băiatul ăla este mai mort decât onestitatea

Scânteii.

— Băiatul ăla este mort ca urmare a unei probleme personale. Noi n-am fost implicați cu nimic și, fie vorba între acești patru pereți cu magnetofonul oprit, nici dumneavoastră.

— Ce se va întâmpla în caz că refuz?

— Nu mare lucru. Mai bine zis, nimic. Lucrurile vor decurge exact ca acum...

— Voi continua să fiu hărțuit de comandantul Atanasiu, percheziționat săptămânal de sublocotenentul Pârjol și urmărit în permanență de oamenii dumneavoastră.

— Domnule Trifa, nu-i păcat să pierdem un om cu un atât de ordonat simț al previziunii? Chiar dacă ați omis un element important.

— La ce vă referiți?

— La consumul fetei aceleia fără autorizație.

Se ridică de pe scaun și, fără să mai salute, ieși din birou.

14 Octombrie 1989

Domnul Preda mă trezește la ora 7. Vă caută cineva de la București, spune. Trag halatul pe mine, dau buzna-n

sufragerie. Un șobolan cu ochelari sorbea zgomotos dintr-o ceașcă de nechezol. Îmi zâmbeste afabil cu câțiva dinți stricați. Mi se întoarce stomacul pe dos. Se prezintă drept fost profesor de științe politice la academia PCR. A auzit de mine, trece prin situații similare, sub supraveghere permanentă, acum a reușit să scape de urmăritori. Ce vrea? Să mă asigure de sprijinul lui și al unor tovarăși grei. Mi-a explicat că regimul va cădea în câteva luni, lucrurile sunt avansate, el constituie o roțiță importantă în mecanism.

— Domnule profesor, mi-a spus, vă rog să acceptați propunerea de colaborare lansată de colonelul Arnăutu.

— Deci asta era!

— Nu vă pripiți! Își țugui botul, sorbi o nouă tranșă de înlocuitori. Nu veți fi nevoit să turnați pe nimeni. Nu vă pot dezvălui prea mult, în joc sunt lucruri mai importante decât simpla racolare a unui intelectual. Se aplecă spre urechea mea conspirativ: pe deasupra, fata asta vă poate crea multe probleme. Iar dările de seamă pe care le-ați semnat după călătoriile bursiere în Occident vă pot incrimina suficient de penibil într-o societate în care, pentru o vreme, comunismul va fi detestabil de la orice microfon, chiar dacă în ele n-ați descris nimic odios.

21 Octombrie 1989

N-aveam nicio idee cum de reușiseră s-o implice pe Elvira în biografia mea, din moment ce Călin îmi era dedicat trup și suflet, dar faptul că și colonelul Arnăutu și civilul din București o menționaseră mă încolțea. Văzusem de ce fuseseră capabili în cazul lui Alin. Aveau totul de partea lor: forța manuală, cârligele psihice, disprețul pentru un popor de mormoloci, complicitatea occidentală. După încă o săptămână, am cedat, abundat de silă și oroare.

4 Noiembrie 1989

După alte două, redactam o scrisoare către *Europa liberă*, în care, sub un pseudonim luat din cartea de telefoane, demascam ororile la care degenerarea comunistă supunea poporul. Nici nu trebuia să exagerez. Degenerarea era acolo, vizibilă din orice perspectivă.

29 Noiembrie 1989

Zidurile lagărului comunist cad unul câte unul. Ofițerii KGB și colaboratorii din teritorii au pornit să năruiască închisorile pe care tot ei le ridicaseră. Dominoul libertății parcelate mătură nestăvilit cea mai mare minciună a civilizației, instituind alta.

20 Decembrie 1989

Pe 16 decembrie, la Timișoara au avut loc mișcări spontane de stradă. Eroii patriei socialiste, militarii, securiștii, milițienii, au tras în golanii iubitori de libertate (ce-și închipuiau ei că este). Revolta populară s-a amplificat și a cuprins Bucureștiul, alte orașe din țară. În Capitală, confruntările au fost pe alocuri atât de crâncene încât occidentalii s-au temut de izbucnirea unui război civil. Americanii au cerut rușilor să intervină, dar rușii, pentru prima oară în istoria lor, au refuzat politicos. Scenariul era prea minuțios și bine pus în practică pentru a-l periclita cu o intervenție militară inutilă.

25 Decembrie 1989

În dimineața zilei de 22 decembrie am luat trenul spre București. Am găsit un oraș devastat, murdar, beat de entuziasm. M-am îndreptat spre Institut. Am fost luat pe sus și dus la Televiziune ca un erou. Seara am fost uns ministru în guvernul provizoriu. Eram unul dintre puținii disidenți ai unei nații lașe, care își va regăsi repede demnitatea și milioanele de luptători anticomuniști.

15 Ianuarie 1990

Nu a trecut mult și elanul revoluționar s-a manichiurat. Spermatozoizii democrației s-au mai zbatut o

vreme în eprubetele promisiunilor care nu se coagulau, au pierit ocultați sub faldurile cătrănite ale unei monstruoșități originale, fungoiforme, împăcate din tortionari și victime, turnători și livrați, cu capete de activiști ițindu-se telegenic prin gaura rujată pe care tot ei avuseseră grijă s-o decupeze în steag, urcând și coborând din mers, căci singurul principiu rămas în vigoare nu era salvarea unor noțiuni, ci a trenului care-i cărase pe toți. Instituțiile și-au schimbat denumirile, unele din ele și conducerea, Securitatea și-a replantat oamenii în funcții-cheie, selecția naturală, dând, pentru prima oară în jumătate de secol, de condiții propice, smulse țării două milioane de specimene mai răsărite, despărțindu-le de patrie spre țări civilizate precum membrul sănătos de corpul atins de cangrenă.

Călin muri înjunghiat în timpul revoluției, în împrejurări neelucidate, în seara zilei de 22 Decembrie. Martir fără voie, nota unui ziar local sugerând că autorul crimei era membru al Securității.

7 Septembrie 1992

Azi m-am căsătorit cu Eva. Stânjenit de spondiloză, Baronul a adus-o la altar. Ar fi vrut să facem nunta la Iași, dar îndatoririle ministeriale m-au împiedicat să părăsesc Capitala. Tatăl lui Alin mi-a trimis o telegramă de felicitare din Canada.

28 Martie 1996

Pe Karmailen König nu l-am mai văzut niciodată.

Secțiune 4.20 2. Sigiliul mântuit al elocvenței

Vineri dimineață închirie un automobil demolat și o tunse spre Târgu Neamț. Frig, pale epileptice, umezeală și noroi. În urmă cu un an, lumea era sufocată de nămeți; acum, degenera captivă între două nehotărâri.

Porțile mănăstirii stăteau deschise spre munți. Parcă în afara zidurilor, intră la pas. Găini cotcodăceau din

culise, ulii dădea târcoale la adăpostul norilor. Trecu pe lângă un strat de flori galbene. Din pardoseala curții se ițeau brazi și tufe de bucsus. Câțiva norvegieni gălăgioși făceau fotografii pe rupte. Pe treptele clădirii proaspăt văruiate din stânga bisericii ședea un călugăr cu adevărat bătrân. Poate la mai bine de-o sută de ani.

— Cu treabî, frățioare?

— Îl caut pe Dio Cassius.

— Tânăru Dio... Șăz olecuți!

Luă loc lângă moșneag.

— Nu-mi aduc aminti să-l și văzut di mulțișor. Ai afaceri cu 'nealui?

— Odată ce-ai trecut de porțile mănăstirii, nimic nu mai pare important.

— Că doară n-ai fi străbătut atâta amar pentru-o viclenie!

— E tot ce contează...

— Vorghituri di oraș! Urmărești mătăluți coridoru-aista ia și ciocănești-n ultima uși pl stânga. Dacă frații nu și roagî, te-o auzi. În caz contrari, împinji ușa și pătrundi, că noi nu țânim cetluit.

Mulțumi, se ridică, își scutură praful de pe pantaloni, pătrunse în clădire. Coridorul era răcoros. Vacarmul turiștilor rămăsese în urmă. Ciocăni. Un glas cunoscut îl îndemnă:

— Andrei? E deschis.

După o secundă de ezitare, împinse ușa. La o masă de tei, Magistrul scria aplecat. Asemănarea era uluitoare, doar că Dio Cassius părea mai tânăr cu douăzeci de ani. Se ridică și-i oferi să șadă:

— Ia loc, te rog.

— De unde știai că sunt eu?

— Călugării nu bat la ușă.

Doi pereți ai chilieii erau acoperiți cu cărți. Se

apropie, desluși titlurile.

— Ai tot ce-a scris Magistrul. Și profesorul Dalberg... Armand... Cărțile Clarei...

— Am și cărțile tale. Nu pot să te servesc decât cu ceai de romaniță.

— Nu, mulțumesc.

— Nu vrei să facem câțiva pași prin curte?

În dreapta, o alee pietruită urcă pe sub brazi străjuind via de ambele părți. Păsări de iarnă țipă bezmetic. Lumini răzlețe se mișcă printre turlle.

— Pari preocupat, îi spuse Dio Cassius.

— De reversul istoriei lui Leonardo da Vinci...

— Se-ntâmplă că n-o știu.

— Pentru imaginea lui Iisus din Cina cea de taină, găsisese un tânăr cu chip senin, locuit de lumină. Cu el își începu creația. Continuă cu ceilalți apostoli, diferiți oameni de la țară, târgoveți cinstiți pozând în capelă. Pentru Iuda Iscarioteanul, însă, nu găsea modelul potrivit. Avea nevoie de-un bărbat cu fața bătută de invidie și păcat, cu semnul trădării înscris pe frunte, corupt și schimbător, în stare să comită cea mai abominabilă crimă din istoria lumii, pe care s-o dubleze cu cea a sinuciderii. A dat de el, după ani de căutări, într-o pușcărie florentină. Când a prins să-l picteze, criminalul izbucni în plâns.

„Ce ai?” - îl chestionă frescanul.

„Nu mă recunoști, Maestre?”

Era același bărbat care-i pozase, cu ani în urmă, pentru chipul lui Iisus.

— Întrupăm mai mulți oameni. Simultan, succesiv. Cel de azi tânjește după cel care-a fost.

— Celui de ieri îi pare rău de cel ce-am ajuns.

— Ne-am întâlnit la mijlocul drumului.

Andrei îl găsea mai degrabă incoerent, dar nu voia să-l întrerupă. Călugărul se întrerupsese singur, oprindu-se

amuzat în loc:

— Incoerența nu este semnul nebuniei.

— N-am nimic împotriva nebunilor.

Nu înțelegea cum îi citise gândurile. Din spate, toaca umplea văile aburite.

— Suntem chemați la masă.

Andrei se opri:

— M-am întors pentru trei lucruri: ultimul text al lui Armand, confirmarea unui procesor de cuvinte și varianta întâmplării cu care aş putea să mă duc în mormânt...

— Pari mai interesat de povestiri decât de povestitori.

O adiere alinta pădurea cu miros de sălbăticiune.

— Povestitorii nu sunt decât intermediari.

— Aş fi dat nu ştiu cât... Bănuiesc că de la mine aştepți relatarea sepulcrală. Îmi vine greu s-o așez în cuvinte, dar o retrăiesc în fiecare zi. Momentan, o zi ca toate celelalte. Cât fals e ascuns în micimea generalizărilor! Fusesse cald în noaptea de dinainte și-n cele ce-au precedat-o. Nu mai dormisem de-o bună bucată de vreme. Insomnia mă păstra tulburat înainte de orice stimul. L-am auzit pe Mihai când a intrat în odaia lui, odată cu cântatul cocoșilor. Bodogănea de unul singur. Se îmbătase iar. Am dat să mă apropiu. Prin perdeaua ușii i-am văzut umilința. M-am retras.

Am adormit la 5. La 6 m-am trezit. Camera lui era goală, patul nedesfăcut. La 6 jumate urcam dealul. Nici nu mi-am dat seama când am ajuns la colțul străzii. Fratele meu stătea rezemat de gard. Bolnav, adormit, înghețat de-o nevointă trupească. Teia trebăluia prin curte. Venise la gard cu un cearșaf în mână, într-o rochie ieftină, presărată cu flori decolorate, în picioare avea o pereche de papuci de casă făcuți din niște pantofi bărbătești cu cinci numere mai mari. Vizavi locuia preotul Victorin, care uda cu furtunul colbul de pe stradă. M-am apropiat să aud ce-și spun. N-

am auzit decât o şușoteală. Fața fetei era speriată. Când mă aflam la vreo zece metri, am spus: „Mihai, ce faci aici?”

O apucase de mână prin gard. În fundul curții, un copil se juca pe-o pătură întinsă pe iarbă. N-am văzut cuțitul, din unghiul în care mă aflam, urcând cu lumina soarelui în ochi, dar am auzit un țipăt moale, care m-a-nghetăt, apoi sunetul surd al prăbușirii corpului la pământ, tropăitul pașilor dispărând la deal, scârțâitul porții. Am deschis îngrozit. M-am aplecat s-o iau în brațe. Era ușoară ca un fulg. Încă nu murise. Încerca să-și mai vadă o dată copilul. Am pus-o jos și am așteptat în genunchi.

Absurdul mecanic al gesturilor n-a tulburat defel pacea mahalalei. Ziua își continua măreția, preotul uda strada preocupat. Am apucat cuțitul. M-am ridicat, am luat-o la deal. În urma mea am auzit hohote înfundate. Am întors capul. Nu era nimeni. Am alunecat pe ulițe pustii o vreme fără măsură. Călcam apăsăt, ca să nu mă scufund. Ziua sporea fierbințeala, tăcerea, disperarea. Timpul se topise în crâng. Casele erau moi, străzile se afundau, cișmelele scoteau aburi. La orele patru, m-am dus și m-am predat.

— De ce ești atât de sigur că sunt fiul tău?

— Iertarea implică preluarea unei părți a vinovăției.

— Care din voi este în fotografia cu Teodora ținându-mă-n brațe?

— Nu mai țin minte.

— Fotografia îi stă acum la cap, potrivit ultimei dorințe.

— Înseamnă că e fotografia lui.

— Cum a putut comite și apoi accepta?

Se apropiau de clădire.

— Nu m-a căutat niciodată pentru că realiza ce-am știut de-atunci: păcatul nostru ne-a condamnat...

— N-ar fi trebuit să te tulbur.

— De ce-ai venit atunci?

— Este ultima mea vizită în România.

— În stilul său emfatic și accelerat, Borges expune o teorie lucrată în 1608 de poetul metafizic John Donne, care, pornind de la un verset evanghelic, susține că sacrificiul christic este o îndelung pregătită sinucidere. „Ideea unei divinități care alcătuiește universul pentru a-și înălța eșafodul”. Literar, o stanță seducătoare, teologic – un nonsens defăimător. „Mai înainte ca Adam să fi fost făcut din lut, susține Borges parafrazându-l pe englez, mai înainte ca cerul să despartă apele de ape, Tatăl știa că Fiul avea să moară pe cruce și, drept scenă a acestei morți viitoare, a creat pământul și cerurile. Christos a murit de moarte voluntară, sugerează Donne, și cu aceasta vrea să spună că elementele și lumea și rândurile de oameni ce se perindă pe pământ și Egiptul și Roma și Babilonia și Iudeea, toate au fost scoase din neant ca să-l distrugă. Poate că fierul a fost creat pentru cuie, spinii pentru cununa batjocurii, iar sângele și apa pentru rană”.

— Aberant și seducător.

— O dispută care trece de limita semanticii, dar se oprește brusc din cauza sugestiei blasfemice. Pe deasupra, lipsește cauza accidentală a căderii. Dacă lumea a fost creată doar pentru ca salvarea ei să ceară sacrificiul prin moarte al celui care o crease, care mai este rostul îngerului căzător? Iar dacă facerea este o capcană pentru a-l prinde, căderea lui ar putea la fel de bine reprezenta *actul ultimei vestiri*.

— John Searle susține că istoria este oarbă deoarece nu este expusă decât sintaxei. Semantic, micile evenimente nu fac sens. În timp, însă, sintaxa repetă și improvizează, creând o semantică a existenței.

S-au oprit în dreptul intrării. L-a privit în ochi. Avea ochii lui și ai Magistrului, alcătuind parabola unui silogism

confuz.

— Lumea este îngerul. Armand a ratat de puțin concluzia asta.

— Cușca lui. Pe vremuri, l-am cunoscut.

— Credeam că fusese la altă mănăstire.

— La Sihla. Ne-am întâlnit în tren. Era la fel de abătut cum ești tu acum.

Andrei tăcea. Călugărul vorbe:

— Într-o zi, am să mă duc să văd fotografia lui Mihai.

Nu-l putea păcăli.

— Chipul ei vrei să-l mai vezi o dată.

— Da, fața ei...

Se întoarce și dispăru spre parcare.

Dio Cassius rămase în ușa. Sigiliu mântuit al elocvenței.

Secțiune 4.21 4. Duhul mulțimii te va disprețui oricum

9 Octombrie 1989

Detașarea budistă începea să dea semne de oboseală. Viața găsește resurse să te indigne ori să te lase indiferent. În steaua mea norocoasă n-am crezut niciodată. Urcarea e premisa căderii. La ce să fii demn când nimeni nu dă o ceapă degerată? Crezi că vei fi respectat, duhul mulțimii te va disprețui. Omul nu poate accepta tortura decât dacă știe că cineva îl privește.

La ora opt, ușa celei fu deschisă:

— Ieșiți, vă rog.

M-am ridicat de pe pat, amortit, am făcut un pas, a fost cât pe ce să mă prăbușesc, două perechi de mâini civile m-au înșfăcat puternic și m-au târât afară din celulă.

10 Octombrie 1989

În noaptea arestării, frunzele copacilor fură luate de brumă. Orașul deveni urât și ursuz. Două zile mai târziu, cu toate că plouase și temperatura coborâse sub zece

grade, aleile cimitirului gemeau înțesate de spectatori îndurerați. În spatele carului mortuar, mama îndoliată, sprijinită de două femei, tatăl, prăbușit în umărul unui bătrân cu barbă enormă, familia apropiată smulgându-și părul de pe cap, colegi de clasă răvășiți. În mulțime l-am zărit pe Karma König. Cineva m-a strâns de mână și am întors capul. Era Eva. Pășeam ca prin visul unui bețiv, fața plumburie a cadavrului îmi ținea reveriile la distanță. Când sicriul fu scos din cușca dricului, țipătul unei femei străbătu mulțimea ca un cuțit. Eva spuse:

— Cred că e mai bine să ne retragem.

În timp ce alaiul se împrăștia pe alei, ne-am îndreptat spre ieșirea din cimitir. La poartă, doi tineri m-au străpuns cu săbii de ură.

Blestemată slăbiciunea Severei!

Secțiune 4.22 A. Seamănă izbitor cu tatăl meu

S-a aflat vreodată cine contribuise la denunț?

La masa din colțul în care se adăpostise tânăra femeie se așezase un bărbat care i-a atras lui Hubert atenția pe loc, nu atât prin ciudățenia aspectului, căci arăta ciudat chiar și pentru un restaurant portughez, ci pentru că-i părea cunoscut.

...Potrivit lui Sebastiano Cristóbal de Ayala, denunțul friza anonimatul, dar caracterul grafologic trăda mâna unei femei. Mâna Mariei Severa.

De ce-ar fi făcut-o?

Cum dădu explicații același don Cristóbal, cântăreața oscila între dorință și necesitate: prea îndatorată Contelui de Vemioso ca să-și permită să se-ndrăgostească de Alexandre și prea excitată de acesta ca să se poată dispensa de versurile lui. N-a găsit alt mod de-a ieși din dilemă decât să-l pună sub controlul unei cuști din care să-i poată exploata filonul artistic. Alexandre îi trimitea producții din celula închisorii, Conte nu-și încetini

sponsorizarea, ea cânta motivată de suferință, sprijinită de *reali*. Rețeta perfectă a valorii populare.

O femeie crudă...

Hubert coborî glasul, rosti în șoaptă:

În stânga mea, în spatele sălii, imediat lângă stâlpul din dreapta cuptorului, unde cânta Maria Severa pe vremuri, se află o pereche. Ea este o femeie înaltă, cu trăsături fine, cu părul prins la spate, cu fruntea ușor boltită. Bărbatul are părul lung și grizonant pe la tâmpile. Am credința că l-am mai văzut undeva.

Lavo întoarse capul.

Seamănă izbitor cu tatăl meu.

Tatăl tău este mort.

Articol V. Marele Text

„Metafora este, probabil, una dintre cele mai rodnice familiarități ale omului. Eficacitatea sa este megieșă magiei, unealtă cu puteri creatoare pe care Dumnezeu a uitat-o în interiorul ființei pe care a zămislit-o”.

José Ortega Y Gasset

„Tout, au monde, existe pour aboutir à un livre”.

Stéphane Mallarmé

„Dacă o limbă are un termen pentru purpuriu va avea unul și pentru roșu”.

Steven Pinker

„What can be said at all can be said clearly;

And where of one cannot speak

There of one must be silent”.

Ludwig Wittgenstein

„Ce cuvânt îl poate cuprinde pe Dumnezeu?

Dacă nu unul, o mie?

Un milion, poate?

Nici toate la un loc”.

Andrei E. Nemetz

1. Din cât ne este permis de cumulul falsului

senzorial, constrânsa procesare a minții, insuficienta recoltă a informației, în acest domeniu nu putem lucra decât cu prezumții.

1.1 La început a existat prezumția de conștiință.

1.11 Cunoașterea este reflectarea informației în conștiință.

1.111 Informația reprezintă anticamera creației, experiența postludică a istoriei.

1.1111 Cuvântul este potențialul cunoașterii transpus în materie, alcătuit din toate cuvintele acoperind noțiuni abstracte, descrieri radicale, realități inexistente.

1.12 Înaintea existenței, cuvântul plutea prin consistența spirituală ca un nor fără direcție.

1.2 Acolo unde toate caracteristicile unui sistem se întâlnesc apare destinul, ca în cazul apei care dă de praf pentru a zămisli fatalitatea noroiului.

1.21 Destinul, simplu sau complex, este sistemul închis cu rezultat invariabil.

1.22 Noțiunea ființei supreme se suprapune peste cea a destinului creației, masa critică a cunoașterii, totalul unei înșiruiți enorme de elemente și legi, străbătut de raza conștiinței ca un laser scanând posibilitățile.

1.3 Prisma vagului taie luminescența diferitelor grade de concentrare.

1.31 Diferitele grade de concentrare facilitează apariția zonelor de contrast, punând în cumpănă starea de tensiune dintre termeni.

1.4 Inerția spiritului a fost tulburată de incertitudinea sinichiozei în care raza întâlnește întunericul.

1.41 Energia reacției a luat forma cuvântului. Norul rătăcitor a fost oprit în loc de conflagrația fonică.

1.42 Cuvântul exprimă o necesitate și o reflectare.

1.43 În procesul de formare a conflictului, cuvântul a

căpătat masă.

1.5 Materia este rezultatul imprecăției asupra spiritului sub îndemnul rostirii.

1.51 Întunericul înlănțuie lumina în nostalgia că perfecțiunea trebuie să-și redobândească strălucirea inițială. Practic, un efect al inerției.

1.6 Totalitatea cuvintelor formează indexul rapoartelor de lumină și întuneric, reprezentările extreme ale spiritului.

1.7 Precum sâmburele fructului ajuns la maturitate, cuvântul s-a aglutinat în focarul imensului nor al inexistenței.

1.8 Prima fază a creației a fost un act al desprinderii. Ultima, a limitei și a speranței.

1.81 Relația dintre ele trasează aria sacrificiului, căderea în istorie, răscumpărarea.

1.811 Desprinderea n-ar fi avut loc fără îndemnul conștiinței.

1.82 Instinctul existenței materiale este necesitatea de concentrare a voinței declanșate în conjuncție cu o necunoscută a cărei cunoaștere nu va permite ființei-făcute accesul, ținând cont de limitele minții străbătute de poteci depravate, iluzia sufletului paralizat de aroganță, neputința ochilor înfricoșați să vadă, a creației să existe.

1.83 Drumul trebuie străbătut regresiv din punctul în care am ajuns pentru ființa care am fost în funcție de luminozitatea liberului arbitru.

1.9 O tautologie folositoare: deconstrucția misterelelor (inclusiv cele bazate pe știință) constituie cel mai important instrument al îndreptării.

1.91 Decorul zonei de revenire mediază starea cognitivă a energiei, faza de tranzit a materiei declanșate de cuvânt.

1.92 Lumina înlănțuie întunericul întocmai legii care

limitează excepția.

1.93 Cunoașterea este energie.

1.94 Fluctuația conflictelor dintre diferitele grade de concentrare, care facilitează migrarea energiei dintr-un loc în altul, asigură continuarea existenței.

2. O Între coroana creației și procesul care a pus-o în mișcare se ridică zidul format din elementele legii universale, întărită de formulele multiplicării acționate de explozia primară.

2.1 Sciziparitatea procesează organisme asemănătoare, niciodată identice.

2.11 Diversitatea căutării asigură impenetrabilitatea zidului.

2.12 Specificul singularității de combinație este cuprins în răspunsul fără echivoc al singurei căi de vindecare, cu o tăietură de la un cap la altul.

2.13 Marea ecuație a cunoașterii cuprinde în toate componentele ei necunoscuta divinității.

2.14 Una dintre cele mai dificile virtuți ale ființei este să discearnă în amalgamul personalității finite persoanele componente care a fost de-a lungul vieții.

2.2 După o cadență schimbătoare într-o grafică imposibil de memorat, protuberanțele excesive ale analogiei poetice se sparg în fortificația cuvântului cu reminiscentele mesajului care a declanșat ritmul creației.

2.21 Limbajul primar va fi întrezărit în spatele perdelei de aștri aliniată în convenții prozaice.

2.3 Memoria este iluzia puterii de recreație, derutată doar de aspectul că lumina și întunericul nu se exclud.

2.4 Prin fisuri de pergament străbătut de vinișoare sângerii descoperite în interiorul organismului adus la viață pulsează molecule din ființa eternă, incertă, apodictică, nostalgică, nepăsătoare, plasată în afara aurei de percepție.

2.41 Uneori, lumina poate fi observată în flința întunericului.

2.42 Scurgerea existenței este o pregătire latentă a insurgenței fotonice.

2.5 Litera, silaba, cuvântul sunt componentele ireductibile ale limbajului. Potrivit lui Wittgenstein, particulele capătă înțeles numai în rezonanțele propoziției.

2.51 Zidul delimitează filosofia construcției.

2.52 Sinergia puterii de combinație sparge nuclearitatea contextului. Există o coliziune gri între statistica existentului și potențialul posibilului.

2.53 În regresiunea liniei de cauzalitate, Dumnezeu este opreliștea care instaurează sensul.

2.54 Infinitul este un criteriu refuzat ființei sub aspect fizic și gnoseologic.

2.6 Fiind zămislită prin cuvânt, prima constituire din elementele indivizibile ale procesului creator, cât și prin impactul mobil de care este capabilă, devenirea umană ajunge prin suma determinărilor rezultatul fundamental al vorbirii universale, cu atribuții sintactice și morfologice.

2.61 Acțiunile fiecărui individ, prins într-un destin încrucișat cu destinele altor sisteme, în diferite graduări de ramificare și asociere, și, în ultimă instanță, cu ale tuturor, prin energiile verticale și orizontale ale capilarelor străbătând întregul, devin paragrafe acumulate în opera unei vieți al cărei sens este imposibil de cuantificat din interiorul frazei.

2.7 Limbajul genezei este produsul unei voințe externe genezei.

2.71 Limbajul nu este rezultat al creației, ci instrumentul procesării.

2.8 Vorbirea istoriei este concepută din interior pe claviatura flexibilității de opinie a individului alcătuind complexități.

2.9 În imensitatea divizată a existenței, suma combinațiilor unui cuvânt reprezintă o singură flexiune.

2.91 Flexiunile se combină în tabloul spiritului colectiv al acordurilor trecătoare.

2.92 Cronologia omenirii este procesul desăvârșirii unei scrieri discrete, voluntare, perfectibile, inconștiente, în care sunt consumate extensiile metaforice ale cuvintelor, posibilele lor permutări. Opera concepută din frazele destinului sporit.

2.93 Propunerile combinatorii nu oferă un conținut imediat, pentru că sunt izolate între paragrafe nedefinite și statistici cuprinzând domenii vaste, iar opera este un proces declanșat din multiple direcții, debusolate pe categorii funcționale, alegorice și estetice, anunțând recesiunea, progresul, războiul.

2.94 Numai lectura finală va fi capabilă să asigure rodul descifrării corecte (în conjunctură cu teoria înțelesului disipat, difuz, amânat, propulsată de Michel Foucault).

3 Lingviștii au constatat o legătură indisolubilă între cuvânt și artizanatul gândirii.

3.1 În particularitatea acestor termeni, formula este incompletă. Pentru ființă, atât cuvântul, cât și gândirea reprezintă reflexia faptului. Pentru Dumnezeu, faptul este reflexia cuvântului.

3.11 Cuvântul fără împlinire este o simplă descriere. Descrierea fără scop nu este nimic.

3.12 Gândirii fără cuvânt îi lipsește capacitatea memorării.

3.13 Cuvântul tranșează omogenitatea amorfă a potențialului în întuneric și lumină.

3.2 În hățișul semantic trebuie căutate pepitele de adevăr, deghizate în costumația omonimiei. Cuvântul nostru descrie, descifrează, (de) formează, alcătuiește

construcții fictive. Cuvântul Lui... creează materie formală.

3.3 În armonia generală, mesajul este un organism independent între două extremități ale aceluiași principiu. Principiul convertirii în materie și înțeles.

3.4 Prin semnificații corupte de energiile ignoranței, metaforizare, expansiune, ființa logosului s-a desprins în mutații ale materiei prime. Este procesul unei decepții răsturnate, de la formă la conținut, de la existență la esență, de la înțeles la vocabulă.

3.5 Surparea Cuvântului în lume este concepută în unghiuri de fugă spațiale și temporale, îndepărtându-se, îmbătrânind, pierzându-și înțelesurile, senilizând.

3.51 Căderea materiei este universală, permanentă, progresivă.

3.52 Căderea este un semn/efect al învechirii universului.

3.53 Îngerul prăvălit reprezintă fragmentul de spirit sechestrat de avalanșa materiei în expansiune. Un salt al îmbătrânirii.

3.6 Omul s-a rostogolit cu întreg ansamblul de termeni după el. Carne din duh, experiment eșuat prin amplificarea subiectivă a faptei.

3.7 În virtutea liberului arbitru, omul reprezintă potențialul tuturor direcțiilor. Asupra făpturii sunt exercitate presiuni trimise din locația stimulilor externi atrași în combinații cu reacțiile determinate de aceștia, dorința de acuplare fără conștiința trecutului, în funcție de compatibilitatea chimică și particularitățile fizice de asociere. Fiind percepuți în registru subiectiv, stimulii generează deformarea realității și înțelesul celor ce derivă din aceasta, asigurând cadrul incert al standardului de comunicare.

3.71 Din cauza posibilităților aparent infinite, și, deci, nedeterminate, formele de exprimare intră sub incidența

unei multitudini semantice.

3.711 Structura limbajului, spunea Wittgenstein, reproduce structura realității.

3.712 Compatibilitatea lor ar fi perfectă dacă n-ar exista intermedierea psihicului supus denaturării.

3.713 Structura realității reproduce structura gândirii.

3.714 Structura gândirii se pliază pe structura limbajului.

3.715 Impuritățile minții (umane) tind să tulbure limpezimea gândirii (divine).

3.72 Dimensiunea temporală conlucrează împotriva stării de fapt.

3.73 Orice enunț, oricât de limpede formulat, prezintă o doză de ambiguitate. Rememorarea, amnezia, paramnezia, emoțiile induc nostalgia impreciziei de percepție.

3.74 Dacă pentru fiecare din zecile de mii de nuanțe ale unei culori ar exista un cuvânt dedicat, odată ce vederea receptorului ar slăbi, memoria clasificării ar fi păstrată în cuvânt, dar cuvântul n-ar mai corespunde percepției. Este ceea ce s-a întâmplat cu alterarea amprentei divine în arhiva creației.

3.741 Atrofierea umană a fost mistificată prin puterea literei.

3.75 Cuvintele au rămas, mesajul a devenit prolix/obliterat. Din cale spre ea, limbajul ridică o barieră la poarta cunoașterii.

4 Creația este rejectarea în materie a unei neoformații incipiente înainte de a fi incurabilă în lumea spiritului.

4.1 Orice rostire ar trebui să corespundă unui scop curativ.

4.2 Omul va da socoteală pentru orice cuvânt

nefolositor.

4.3 Din acest moment putem vorbi de o deficiență patologică a comunicării, indusă și având aceeași origine cu inerția noțiunii de înger în cădere, dislocând consensul major dintre gândirea divină și rezultatul cuvântului creator.

4.4 În ziua a doua a Facerii, îngerul s-a prăbușit în gravitația creației, atrăgând o treime din forța divină după el.

4.41 Răul lumii este conceput ca antidot al îngerului prăbușit din spirit.

4.5 Fraza derulată în timp este concepută în jurul unui miez electromagnetic pe asperitățile căruia se adună literele atrase de sens.

4.6 Prin particula numită Bosomul Higgins, cuvântul lui Dumnezeu a conferit masă provizorie spiritului dedicat substanței.

4.61 Universul creat este singularitatea îngerului căzut.

4.7 Logica forței gravitaționale a întocmit legile gramaticii universale a materiei.

4.8 Când lama de susținere va fi extrasă din consensul general, înțelesul își va pierde atracția pentru părțile alcătuitoare. Mesajul se va sparge în mii de așchii fără înțeles.

4.81 Risipirea înțelesului în lume este prevestirea sfârșitului.

4.811 Plouă cu fâșii de idei înghețate, ninge cu trupuri minuscule de heruvimi.

4.812 Arta ca nostalgie a mesajului pierdut căutat în reconstituirea trecutului.

4.813 Filosofia ca ierarhie a categoriilor ascunse în banal.

4.82 Privarea de conținut logic imediat permite

rațiunii desăvârșirea unei oscilații cuantice, redând vagului ceea ce ucisese fixarea în epitete.

4.821 Simplitatea.

4.822 În cadrul exprimării supreme, sensul se prelinge în următorul paragraf, și de acolo în următorul, cu o viteză a predestinării mai mare decât cea a lecturii, precedând biruința sensului, niciodată desăvârșit, pus la îndoială, uneori eluziv, alteori subtil, încarcerat, coerent.

4.83 Noțiunea exprimării poetice nu trebuie atacată în fizicalitatea mișcării, ci în linia potențială a prezumtivului, ca orice abatere capabilă de redresare. Celula în care s-a fixat virusul deformării poartă numele elementului de bază al devierii limbajului: metafora.

4.9 William Empson a stabilit că originea lipsei de înțelegere declanșând cele șapte tipuri de ambiguitate, indiferent de fragilitatea imediată a formulării, se datorează absenței unui scop final al comunicării.

4.91 Deficitul major al cunoașterii: scopul final nu va fi dezvăluit decât în clipa în care vom ști că nu-i va mai urma nimic.

5 Inundația cunoașterii, fecundând existența precum apele Nilului, succede apocalipsei cuvântului.

5.1 Miliarde de șiruri lexicale se încolăcesc fără să se atingă, milioane de galaxii sintagmatice așteaptă punerea în circuit a unicului scop: reordonarea Marelui Text.

5.11 Întunericul nu este nociv decât după ce-și pierde puritatea.

5.12 Ignoranța asigură amânarea cunoașterii.

5.2 Este cu puțință accesul la înțelegere dincolo de evidențe când cuvintele și-au oprimat semnificarea? Cu cât lucrarea este mai stufoasă, cu atât mai dificil defrișabilă va fi calea noului înțeles.

5.3 O pătrundere dincolo de limbaj prin jungla nefolositoare a rostirii...

5.31 Înțelesul se ascunde de tirania cuvintelor care nu vor să mai facă sens.

5.4 Discursul poezilor se izbește într-un dig de absurdități contradictorii, dintre care o extragem pe cea mai obscură: cu cât devine mai metaforic, cu atât mesajul ajunge să suprime perceperea realității.

5.41 Suprimarea unei realități permite nașterea alteia.

5.42 Metafora nu are un impact direct asupra realității descrise, ci asupra realității decurse din cea prezentă.

5.5 Ne îndepărtăm și ne apropiem în limitele unui univers finit.

5.6 Persistând în deformare, starea de extazie poetică reușește aparența unei noi realități. O realitate abătută, rătăcită. Lanțul acestor realități manufacturate va duce până la urmă la unificarea extremelor. Persistența rătăcirii va asigura ajungerea în punctul de plecare.

5.61 Când întunericul își redobândește forma a cărei valoare rămâne proporțională pentru variabile proporționale, lumina capătă limpezime.

5.7 În zonele de confluență a teritoriilor echivoce trebuie căutate câmpurile nedepistate ale ființei. În anticamera procesului de exprimare, alte ambiguități merită salvate (pornind de la originea etimologică, arbitrarul folosinței, destinul înțelesului).

5.8 Pe seama iluziei de a crea universuri deviate, poezia se îndepărtează de origine, trădează modelul intențional, atributul creator.

5.81 Căutarea reprezintă abatere, nostalgia, întoarcere.

5.82 Nietzsche considera să demaște în cel mai serios mod problema solidificării metaforelor vechi, din moment ce crusta lor scotea la iveală înțelesuri tulburate.

Nietzsche vedea doar partea închisă a uşii.

5.83 Îndepărtându-se de ce-a fost, poezia se apropie de ceea ce-a precedat.

5.84 Poezia nu este calea spre adevăr, ci spre redescoperirea limbajului uitat.

5.9 Instrument mistagogenic de revenire, regenerare, metastază. Un demers dificil, de întoarcere spre atomul unic, efervescent, emulativ, neamestecat, trimis din sala voinţei supreme, şlefuit cu speranţa dragostei respinse, adus la mişcare de benevolenţă, a conferit masă, substanţă, formă şi lege tuturor potenţialelor.

5.91 Anomalie de paradigmă, curba poetică a ajuns la limanul în care frumuseţea trebuie căutată în formele neliterare.

5.911 Când premoniţia oamenilor de ştiinţă se loveşte de imposibilitatea preciziei, limbajul este forţat să se manifeste în devieri metaforice, pe arcu unu cerc deschis.

5.92 Instinctul curiozităţii conduce la dialectica fiinţei înainte de naştere: căutarea există prin deformare, stagnarea desparte epoci asemănătoare.

5.921 Prin poezie, ignoranţa perpetuează voluptatea lipsei. Absenţa adevărului absolut duce la necesitatea frumosului uman. Limita este înălţată prin criteriul estetic, combinaţie şi aproximare.

5.93 Încercând să explice originea universului, pus pe seama imensei explozii care a dus la decepţia legilor fizicii cunoscute, Neil de Turok şi Paul Steinhardt au lansat concluzia că aceasta s-ar fi datorat coliziunii a două universuri paralele, împingând, practic, momentul originii într-o confuzie sporită de amitoză şi arbitrar. Generate, la rândul lor, cum, universurile conflictuale, cumpănite ca o maladie psihică? Retrăgându-se încotro după explozie, apărută ca necesitate a vindecării?

6 Originea necesară înseamnă să nu fi existat nimic înainte, cel puțin pentru o perioadă de timp (nedeterminată spre minus infinit). Ceea ce nu face niciun sens, deoarece timpul și-a început numărătoarea odată cu expansiunea spațiului, când singularitatea a spart etanșeitatea de relație a cauzei pregătind efectul.

6.1 De ce în acel moment? De ce în acel loc? De ce astfel? Emanciparea noțiunii de paralelism induce conceptul similarității. O trădare semantică sub toate aspectele.

6.11 Nu existau atunci nici „moment”, nici „loc”, nici „astfel” (contrapus idealului comparativ „altfel”).

6.12 Există o categorie de conjuncturi în care modalitatea rămâne nesemnificativă.

6.2 În lumea materiei, confirmarea teoriilor discursive necesită timp. S-au scurs trei sute de ani până ce intuiția forței gravitaționale să poată fi verificată de cea a relativității.

6.3 Inițial, descoperirile științifice n-au o valoare practică mai mare decât a unor excentricități.

6.31 Un om de spirit a constatat că descoperirile științifice de azi sunt superstițiile uitate de mâine.

6.32 Zeitățile lumii antice reprezentau nevoia religioasă în structura științifică a fenomenelor fără explicație laică.

6.33 Legile fizicii moderne sunt zeități în schimbare.

6.4 Am ajuns prea departe fără nicio documentație. Lumea cercetării este ridicolă. Chiar dacă ne mulțumim cu ceea ce avem și iluzia puterii de pătrundere, vom fi izolați prin impedimentul universal al precarității de comunicare.

6.41 Similar imposibilității de-a explica o compilație printr-un limbaj el însuși făcând pe plac surplusului subiectiv ilocutionar, cercetarea instrumentală este pervertită de aparatul în sine, care absoarbe, infinitezimal,

o cantitate din energia și vibrațiile fenomenului cercetat, prin ceea ce-a fost denumit drept rezistență interioară.

6.42 Dacă o forță măsurată are o manifestare reținută într-un grad mai mare decât marja erorii de măsurare, ea nu va putea fi detectată.

6.5 Cu o acuitate mecanică imperfectă, simțurile omului funcționează precum aparatele care pervertesc percepția realității cercetate, ajustând-o în conformitate cu limitarea fizică, după conjunctura stărilor emoționale, a sistemului cognitiv propriu.

6.6 Nici în absența factorilor de perturbare situația n-ar fi ideală. Cum nu poți auzi aerul sau apa, ci doar oscilațiile pe care aceste medii le produc, nu poți vedea un obiect, ci doar vibrațiile degajate de acesta. În absența mișcării, sunetul veghează. Un măr conținut într-o împletitură străvezie atașată unei rotative învârtite cu o anumită viteză va fi detectat ca un punct roșu. Dacă mișcarea este accelerată, punctul va deveni albastru.

6.61 Perceperea vizuală este dependentă de frecvență.

6.62 Simțurile ne procură simboluri, nu crâmpene de realitate.

6.621 Mintea întregește realități din simboluri.

6.63 Mărul nu va putea fi interceptat în adevărata lui esență decât în cazul totalei lipse a mișcării, o entropie conjuncturală manifestată consecutiv marelui sfârșit.

6.64 Când nu va mai fi ce, vom vedea cu adevărat.

6.65 Tracasăți o eternitate de neajunsuri relative, ne vom bucura o nanosecundă de plinul splendorii absolute.

6.66 Când timpul încetează să existe, nici nu e nevoie de mai mult.

6.661 Absența întunericului urgentează dispariția luminii.

6.7 Un singur lucru se mai cere adus în discuție:

dificultatea armonizării noțiunii nemărginitului cu cea a finitului.

6.8 Dacă universul este nelimitat, orice coordonată a lui trebuie să fie nelimitată.

6.9 Parcimonia cunoașterii nu poate modifica această ecuație, pentru că nu există zid în spatele căruia să nu se afle nimic.

6.91 Cu toate acestea, frigul are o limită acceptată la - 273.15 grade Celsius, neconfirmată, deocamdată, fizic, căci polul înghețului cosmic a fost descoperit ca fiind o galaxie înțepenită la - 272.15 și (fluturile albastru al Nebuloasei Bumerang).

6.92 La cealaltă extremă a existenței, căldura se poate ridica la 300 de milioane de grade, la o margine a Constelației Fecioarei, în chip nelimitat pentru capacitatea noastră de apreciere (centrul Soarelui este apreciat la 15 milioane și). Conjunctura sfidează teoriile universale asupra infinitului și simetriei.

6.93 Universul este finit și asimetric. Universul nu a fost generat dintr-un centru, ci dintr-o margine.

6.94 Dacă universul are o limită, în spatele ei se află Cineva. În partea ei înghețată? În cea fierbinte? În ambele? Concomitent? Același Cineva? O entitate defalcată? Două independențe?

6.95 În Tratatul despre Electricitate și Magnetism, James Maxwell susține: *„În realitate, de fiecare dată când energia este transmisă de la un obiect la altul, trebuie să existe un mediu sau o substanță în care energia se află după ce a părăsit emițătorul și încă n-a ajuns la receptor. Astfel, teoria duce la concepția unui mediu în care are loc propagarea”*.

6.96 Care ar fi aplicarea acestei teorii în domeniul memoriei, ca mediu între eul poetic și propriul trecut? Călătorește aducerea aminte spre noi? Are acest drumet

omniprezent atributele supranaturale? Suntem purtători de miracol?

6.97 S-ar putea vorbi de un mesaj termic cuprins între două limite?

7 Cât va exista energie cinetică, nu va fi cunoaștere - înțepenirea e moarte. Între aceste două deportanțe se manifestă raza trăirii noastre ca fragment al divinității împrumutate.

7.1 Jertfa vieții, cu sclipiciuni și nemernicie, momente magistrale și păduri de banal, emoții, agresivitate și visuri, succese și succesiuni, falimente și patimi, boli, obsesii, radiografii, întoarceri cognitive, răătăcirii, opere de artă, invenții, recorduri fizice, teste de inteligență, concursuri de tâmpenie, virtuți de uitare formând corpul compendiului exhaustiv al speciei. Când toate se vor fi târât spre deznodământul acceptat al Punctului Omega, Marele Poet va decide dacă opera va fi precumpănit în glorie ori imprecabilitate, dacă a fost dominată de tonul voracității animalice ori își va fi etalat o spirituală grațitudine.

7.2 În urma ultimei bătălii, vom ști dacă răul strâns în grămada istoriei noastre gregare și mizere a fost util însănătoșirii de dincolo.

7.3 Un experiment greșit va da întotdeauna curs unei noi încercări.

7.31 Treizeci de miliarde de ani.

7.4 Viața urmașilor lui Adam va fi fost, în ultimă instanță, ediția completă a spovedaniei păcatului său de o clipă urmat de regretul multiplicat prin oceanele tentațiilor cultivate pe tulpina răului din lume.

7.5 Lumea nu este un spectacol povestit de un nebun.

7.6 Lumea este un câmp de pregătire a luptei spirituale cu răul ascuns printre faldurile cerului.

7.7 În termenii purificării moleculare.

7.77 După dispariția celor două forme, existența va urca la ultimul etaj.

Cu literele atâtor destine, nu s-ar fi putut înșirui povestea altei epopei”.

*

Andrei puse hârtiile înapoi în plic. Deschise o carte din bibliotecă, înmormântă plicul între paginile ei. Scoase un caiet din sertarul biroului, un stilou din buzunarul hainei, scris:

„În rațiunea unui plan menit scăpării, creația a scos din lumină lucruri pe care le-a ascuns în întuneric pentru a lăsa ființei satisfacția descoperirii. Cu excepția reflexelor vitale, omul este aruncat în lume cu gradul ignoranței maxime. Parcurgerea existenței constituie aparatul de măsură al descoperirii lucrurilor tănuite în timpul genezei.

Un instrument derivat al existenței, în strânsă relație cu ea, inițiată, dezvoltată, iritată, excedată, îl reprezintă mintea. Acumulările minții în existență determină ca o fărâmă de element să transpară într-un domeniu, o noțiune surprinzătoare să-și facă loc în combinația subită a mai multor divergențe, analize disparate să fie culese în corsetul sintezei.

Creația literară, pentru că se străduie să pună în lumină ceea ce zace la umbră, reprezintă o parte a existenței, nicidecum a creației. Cuvântul este ustensila care scoate la suprafață minereul ideatic al materiei (formată prin Cuvânt).

În domeniul cuvântului scris/vorbit, oamenii nu au inventat, practic, nimic. Un adevăr care se extinde victorios și asupra științelor exacte. Literatura descrie existentul, chiar și în formele combinate ale fanteziei, care jonglează cu particule cunoscute, așa cum o lege fizică își trage autoritatea din stupidități repetat observate.

Ar putea fi extinsă aria discuției asupra răului

descoperit în filioanele ființei? Dacă admitem teoria unui Dumnezeu a cărui bunătate l-a determinat să se arunce în umilința creației doar pentru a-i ispăși vinovățiile, răul pare a fi singura modalitate de manifestare a creativității umane.

Ce rost are acest joc, dacă, în ordinea animalică a evoluției, nu suntem capabili să aducem nimic bun creației, cu atât mai puțin inițiatorului ei?

Există un preț de răscumpărare a răului? Ce ar putea justifica desfășurarea atâtor abateri, implementarea unui chin lipsit de necesitate, actul distrugerii prezente?

După atâta coborâre și derâs, insurgență și dispreț, desfrâu, există un domeniu în care creativitatea nu este o reproducere, simplă sau sofisticată, o combinație a elementelor existente, o îmbunătățire convențională, în raport cu modele vremelnice, în care limbajele periferice sunt eliminate în dauna unei voci înțelese de fiecare, în comunicarea căreia mesajul instaurează evenimentul, neprecedat de cuvânt, neexplicat, nedescris, detașat de impuritatea sistemului, în continuare extrăgându-și seva din afara lumii, o formare ale cărei aripi înalță laude prin simplul fapt că se desfășoară în succesiuni de văzduh, salvează suflete condamnate la micime, mișcă noțiuni inerte și însuflețește revoluții amânate, ajută la tămăduirea bolilor și deschiderea precoce a florilor, îmblânzirea animalelor și convertirea păcătoșilor, treapta supremă a suferinței/extazului de-a trăi și, după cât am combătut, unică a creativității noastre, dovada experimentului neeșuat este dată de singurul diamant care poate fi adăugat slavei de bicisnicia ființei umane: miracolul muzical!

Potrivit unei descrieri succinte, *«muzica este categoria artistică al cărei mediu este format din sunet și tăcere»*. Tăcerea Creatorului, sunetele Creației.

Interpretarea *Simfoniei a IX-a* a fost descrisă de Yehudi Menuhin: «O liniște executată de Furtwängler nu este doar o încetare a sunetului, ci zbaterea vie a unui puls». Moarte în înțelesul metafizic al frazei. Armonie a contrariilor. O armonie a tuturor armoniilor. Adevărata natură a lucrurilor ascunse sub dezordine, banal, declasare. Meditația noastră fără cuvinte, emoționalitatea omului dincolo de genul categoriilor, comunicarea interstelară în indiferența distanței.

Ca fărâmă a acestui spectacol mizerabil, debil, umilitor și inexact, sunt excitat și mândru că pot mărturisi razele genezei beethoveniene prosternându-se la picioarele lui Dumnezeu în adorare, anihilând din câteva mișcări de baghetă strălucirea rușinii și gloria neputinței”.

*

A strecurat pagina alături de textul prietenului mort. Și-a lepădat hainele și s-a băgat în pat. A dormit. A visat un hău care-i palpita la picioare. Adolf Hitler, în cizme strânse pe picior, cu o cravașă elegant ținută cu două degete, dirija suspendat între stânci *Simfonia a V-a*.

Articol VI. 2. Trecut, viitor, prezent... trecut

Înainte de îmbarcării, Clara îi dăduse două pilule roz. Efectul celei dintâi fu instantaneu. Mii de ace l-au pătruns prin vene și țesuturi. Luciditatea s-a destrămat pe spătarul fotoliului. Când vertijul înțepeni, deschise ochii. Avionul se afla deasupra norilor, la 27.000 de picioare altitudine, după cinci ore de zbor. Realitatea Clarei se estompase. Tot ce reprezentase viața alături de ea îl elibera. Patru cântăreți la patru ace își pregăteau instrumentele între șirurile de scaune. Beatles, 1966...

Ceru stewardesei un pahar cu apă și luă a doua pastilă. În câteva minute, se prăbuși într-un somn bezmetic, învăluit în huruieli defectuoase și agenți înaripați prinși în încheștări rostogolite printre aștri.

Îngerul Morții era plin de sânge. Formele vieții nu căpătau sens decât în clipa distrugerii. Demonii gemeau sub pansament. Din cauza presurizării formate la coborâre, autoritatea calmantelor s-a diminuat, elementele variabile s-au retras, pe lângă el nu rămăseseră decât leșuri învinse. Când au atins solul, era contemporan cu toată mizeria. Pierdu 20 de minute pentru recuperarea obiectelor, intră în sala de așteptare. La câțiva metri de ușa automată îl aștepta Mariel.

Au ieșit din clădirea aeroportului, au urcat într-un taxi dărăpănat, au alunecat printre suburbii răpănoase, linii de tramvai descoperite, autobuze înfundate. Gara era un amestec de rumeguș și rachiu, trasă în noroi până la brâu, animată de hoți, șarlatani și țărani gălăgioși. Au cumpărat două bilete de tren, s-au îndreptat spre linia a noua, de unde, în câteva minute, acceleratul de Iași porni la deal. Odată ajunși în cușetă, Mariel vorbi:

— Cât ai fost plecat, am întors situația pe toate fețele. Nu vreau să fiu greutatea nimănui, dar dacă există o cât de mică disponibilitate, aș dori să plec. Nu are importanță unde, nu are importanță cum, nici umilința la care voi avea acces. Baltazar a fost găsit împușcat în ceafă acum o săptămână. Păun e paranoizat pe marginea spaimei. Telefonul sună în miez de noapte. Acum două zile o matahală duhnind a băutură a fost cât pe ce să mă lovească fără motiv. Nu am pe nimeni. Nu mă mai bucură nimic. Nu întrevăd nicio speranță. Ce-ar mai putea urma?

— Sunt ultima persoană de la care poți aștepta un răspuns optimist.

— Ia-mă cu tine...

— Intenționez să vizitez Insula Albă.

— Crezi c-ai să dai de Clara acolo?

— Clara e în Texas. Din casa ei te-am sunat...

I-a dat să citească scrisoarea lui Dio Cassius.

— Ești dispusă să mă-nsoțești?

— Nu sunt, nu cred o iotă din aiurelile astea, dar am s-o fac.

*

În casa tatălui fu întâmpinat de un miros ascuțit și greu, de poiată suspendată în care aerul nu mai fusese primenit de secole. Un strat subțire de praf mărturisea a doua lege a termodinamicii în memoria călătoriei precedente. În holul de la intrare păși peste un plic sufocat de timbre. Se aplecă și-l ridică. *Pentru A.E.N.* Îl desfăcu. Șapte foi de hârtie, redactate pe ambele părți, își luară zborul. Le culese de pe jos, se așeză în fotoliul de la geam, își potrive ochelarii și citi.

Nu era pregătit pentru nimic. Din cauza blazării instigate de oboseală și a sâcâitorului sentiment al ratării premature, concluziile i se părură firești. Se lepădă de veșminte, făcu un duș, îmbracă o pijama nouă, își pregăti un ceai. Nu putea fi sigur de nimic, dar nu avea pe cine să sune. Trebuia să mai citească o dată. Se așeză la biroul lui Leopold, despături foile, se aplecă asupra lor.

4. *Once you're gone, you can never come back...*

6 Octombrie 1989

Elvira a dispărut de acasă fără urmă de înscris. Părinții sunt îngrijorați în limita socială, dar nu au raportat cazul la Miliție. La vârsta asta, imaginația oricui poate fi străbătută de lămpașul desprinderii de cuib. În drum spre stația de tramvai, am înțeles de la o vecină că fata se mai afluase în atenția unor aventuri. Vinovăția colectivă este împărțită în componente aproximativ egale: părinți cu pete la activ, școală pe daiboj, societate cum o știm, anturaj simetric, hazard, sângele stricăciunii lichidând gloria teoriei evoluționiste...

7 Octombrie 1989

Un duh nedefinit de inadecvare ostilă, amestecat cu

zvonul amețitor al unei revolte care tropăie în depărtări, plutește peste universul neliniștit al lui Alin. Nu ar trebui să-mi fac vreo grijă, din moment ce orice sentiment depănat pentru el vine prin triajul relației de serviciu pe care-o am cu tatăl său, dar iminentul enunț al unei tragedii plutește stins în franjurile zilei fără a putea fi îndepărtat cu mâna ca o simplă pânză de păianjen. Niciodată nu mi-am petrecut toamna într-o regiune atât de nordică precum orașul surghiunului meu securiu, ceea ce ar putea explica viermuiala angoaselor de la mansardă.

*

Carnea fragedă, păcat recompensat de laurii îndrăzelii de-a-l comite. Într-o lume fără legi, singura lege a iubirii eliberate de prejudecata procreării e de ajuns să mențină punctele asocierii. O iubire atât de puternică încât să fie acceptată în absența reciprocității. E acesta reversul definiției?

*

La ora trei dimineața, domnul Preda ciocăni precipitat și dădu buzna în cameră să mă anunțe că un locotenent de Miliție vrea să-mi vorbească de urgență.

— Lasă-l înăuntru.

Un ofițer tânăr, în uniformă albastră, pătrunde în cameră. Se oprește lângă pat, pocnește din călcâie.

— Mă înnumesc sublon-con-te-nent Vasilichi Pârjol și ești inventat la sediu Meliței Municipului.

— Căzu regimu?

— Alin Proca o fost gășat acu o orî atârnând di-o bârnă de-a estradei uni cânți fanfara din Copău. C-o nsămnare cu numiți matali-n buzunari.

— Vii beat la serviciu?

— Ți rog și mî urmat, și evităm folosârea forței brute.

— Lăsați-mă să-mi trag niște haine pe mine, totuși.

— Trăjeț...

La sediu, un civil între două vârste își ceru scuze că a trebuit să mă smulgă din așternut la o asemenea oră. Îmi întinse o copie a biletului găsit asupra lui Alin: „Elvira m-a părăsit. Nu mai pot scrie un rând. Arhim are dreptate: Nu putem ajunge dincolo atâta timp cât suntem în viață. *It's better to burn out than to fade away...* Vă rog să mă iertați. Alin”.

— Amu luat loc și compuneți o noti informativă dispri inșident.

— *Once you're gone, you can never come back...*

— Vorghiți românește, cât mai potrijit cu momentu', și treșiți la povestea propriu-zâsî. Cum i-ei împuiet capu' cu trăsnaî lu' tinerele cela, cum l-ai împins în dezgustu veți și restu' ...

— Regim de loaze și gunoaie!...

— To arșu Pârjol, to arșu Pârjol! Sublocotenentul intră în birou și luă poziția de drepti. Tăbârcești-inculpatu-n șelula trii! La opt l-arăți lu' procuroriu Făgădău, apoi raportează la mini. S-o-nțales, păduche?

— S trăiți, to are comandant!

Pârjol bătu din călcâie și m-apucă grosolan de mâneca hainei.

— Haidi, bă!

Bruscheța manierelor, amenințările, insinuările, fabricațiile estompau șocul veștii. Atâta timp cât nu fusesem pus în fața unor evidente irefutabile, puteam spera că înscenarea lor se extindea asupra întregii povești. În timp ce aceste gânduri încolțeau fulgi de speranță, ofițerul mă târa spre celulele de la subsol.

Deschise ușa și mă-mpinsenăuntru. În celulă, două paturi de metal. Unul din ele ocupat de un individ respingător, păros, plin de tatuaje și de cicatrici.

După vreo jumătate de oră, un plutonier burtos pătrundea în celulă însoțit de doi bărbați. Unul din ei era

Karma König. Când dădu cu ochii de mine se opri ca trăsnit:

— Domnule Trifa, ce s-a întâmplat?

Plutonierul se zburli la el:

— Inculpatu n-are voie se vorbește cu externii.

— Când vine comandantul?

— La nouă.

— Ai grijă să-l tratezi cu toată demnitatea pe-acest domn. Cred că e o gravă eroare la mijloc.

I-am mulțumit și i-am strâns mâna. I-a făcut un semn tatuatului și-au ieșit. M-am întins pe pat și am închis ochii. Nu puteam dormi.

Secțiune 6.01 2. Soțul rătăcitor

La ora 7 și 12 minute, intra în foaiierul hotelului. Recepționarul îi înmână un plic: *Pentru A.E.N. de la J.S.A.* Îl puse în buzunar, urcă în cameră. Ar fi fost cazul să mănânce, dar nu-i venea. S-a întins pe patul nedesfăcut. În câteva secunde dormea dus.

Se trezi la 9 fără un sfert, făcu un duș, coborî în hol. Portarul îi reținu un taxi și dus fu. Sub lumina îmblânzită a reclamelor perindate năucitor, traficul era la fel de animat ca-n timpul zilei, doar că razele răzbăteau acum din toate direcțiile. La marginea orașului, mănunchiuri de nori vineții se strângeau metastază. Străbătură bulevarde din ce în ce mai întunecate, opriră pe-o stradă total nepopulată.

Orele băteau nouă jumătate și, cu excepția unei lumini palide ce se țărâia prin fereastra de la bucătărie, casă, împrejmuită de o verandă de sticlă, părea cufundată în nepăsare. Din depărtare se auzea freamăt de animale nemulțumite în țarc. Un câine lătra la nori.

Urcă treptele de lemn, bătu la ușă. Niciun zgomot uman. Se strădui să privească prin perdeaua de la intrare. O părere străbătu holul fără coerență. Putea fi o casă

părăsită ori dată în grija unor chiriași. Un jet de lumină îl orbi pe neașteptate, ușa fu deschisă, auzi vocea Clarei:

— Opt șpe luni trecură lumea, șapte state mai la vale, soțul se întoarce-acasă!

A intrat zâmbind strâmb. În timp ce ușa se închidea, ochii se acomodau cu regăsirea. Casa era înfășurată în stilul neo-clasic al anilor '20, cu canapele Art Deco, lambriuri masive și lămpi Tiffany. Auzea zugrăveala unui big-band în care l-a recunoscut pe Bix Beiderbecke. *Black River*.

Au pătruns într-o încăpere în mijlocul căreia își făcuse loc o masă întinsă pentru mai multe persoane, luminată de două lumânări prinse-n sfeșnice de-argint. S-au așezat. Părul Clarei era prins la spate cu o agrafă cu agate, scoțând în evidență fruntea boltită. Calmul de pe fața ei era singurul temei de îngrijorare. Seceta anului din urmă, formată din lovituri năucitoare, eșecuri constante, reușite fără bucurie, iubiri lipsite de chin fură luate de torentul declanșat la vederea ei.

Pe masă se afla o carafă de apă cu gheață și câteva pahare. Și-a turnat, bău fără grabă, vorbi inspirat:

— Afară aerul este dens și umed. Cred că există șanse să plouă.

Fără să-și întrerupă zâmbetul, Clara spuse:

— Întâmplarea de-atunci a fost concluzia unei minți bolnave.

Absența ridicase un geam întredeschis între ei. Prin el, se auzea acum Lonnie Johnson cu *Death Valley Is Just Half Way To My Home*. Întrebă fără un scop anume:

— Ce-aș putea să fac pentru tine?

Femeia izbucni în râs:

— Să scoți gunoiul, să bați covoarele... Nu te-ai schimbat deloc...

Eddie Lang și Joe Venutti atacă *After You're Gone*.

— Cu toate astea, ai albit.

— A fost o perioadă neagră.

I-a povestit despre expedițiile newyorkeze, retragerea lui Leopold, remușcarea preotului Damian, sfârșitul lui Armand, divagația agonică a Magistrului, epistolele monahale ale lui Dio Cassius, scurta sa carieră universitară. Când termină de povestit, Bessie Smith cânta *Dyin by the Hour*. Atentă la sumarul discuției, Clara-l avertiză:

— Nu m-ai întrebat nimic despre copii.

— Mă așteptam să apară în orice clipă.

— Copiii sunt bine, îl liniști.

— Le-a fost dor de mine?

— Nu le lipsește nimic.

— Aș vrea să-i văd.

Îi venea să urle.

— Sunt în Anglia.

Uluirea de pe fața lui solicita o explicație.

— Am fost luați sub protecția unui serviciu specializat, ne-a fost conferită o nouă identitate. Mi-au sugerat să mă retrag aici, copiii au fost duși la studii, undeva în Devonshire.

— Corespondezi cu ei?

— Prin Maurice. Ca să nu se dea de urma noastră.

— Eu am dat.

— Pentru că i-am cerut lui Maurice.

Ar fi abătut discuția în orice direcție, dar Jack Teagarden l-a tulburat cu *Nobody Knows The Trouble I've Seen*.

— Ce s-a întâmplat după accident?

— Focul a fost pus de-un agent trimis de București.

— De generalul Haghen.

— De unde știi?

— De la fosta soție a lui Max, sora vitregă a lui

Armand.

— Ce anume?

— Max n-a aflat decât după ce evenimentele avuseseră loc. Moartea lui a pus capăt nebuniei.

Clara se ridică, făcu câțiva pași prin cameră. Harry Reser interpreta *An Island Made For Two*.

Se lăsă într-un scaun din apropiere. Bău două înghițituri de apă cu gheață, puse capul pe masă. Clara se apropie de el, îl mângâie cu duioșie.

— Îmi pare rău de Armand...

Fu parcurs de-o asociere, se caută prin buzunare.

— E posibil să fi primit vești despre anchetă.

Până la urmă găsi înscrisul, îl desfăcu, aproape distrugându-l. Cum de nu-i trecuse prin cap? În plic căzu peste câteva rânduri mângălite pe jumătate de coală vernil:

„Domnule A.E. N.

Mă țin de cuvânt, deși n-am nicio obligație. Ancheta s-a isprăvit în uzură morală și mai multe prăbușiri nervoase. Oficial, putem declara că nu știm cine l-a asasinat pe profesorul A.A. și, neoficial, e posibil să nu aflăm niciodată, dar am pus mâna pe lucrare. Din rațiuni ale căror amănunte n-ar face decât să îngreuneze înțelegerea comportamentului standard uman, ultima teorie a profesorului, numită *Marele Text*, a ajuns la adresa dumneavoastră din țara de origine. Nimeni nu-i perfect, domnule A.E.N., cu atât mai puțin noi, chiar dacă asta urmărim. Cu respect, Det. J.S. A.

P. S.: Dintr-o neglijență regretabilă, n-am păstrat nicio copie a textului, lua-l-ar naiba!”

I-a dat Clarei să citească.

— Viitorul e în mâinile tale.

— Care e celălalt motiv pentru care-ai preferat calmul texan?

Clara privi ceasul de pe perete și zise:

— Admiratul calm texan va fi pus pe zdruncin nu peste mult, de-un uragan anunțat pentru miezul nopții.

Afară se auzea huruitul vântului, obloane lovite, scrâșnet de crengi, acoperind cu intermitențe interesul orchestrei lui Jean Goldkette, care interpreta *Can You Blame Me? (Cause I Fell în Love With You?)*.

— Trebuie să mai fac un drum în țară.

Întinse mâna și-o mângâie pe față. Ochii ei plângeau.

— Am să mă-ntorc.

Dorsey Brothers reînviau *My Kind of Love*.

— Pot să-mi imaginez ce mult înseamnă pentru tine acest text.

— Nu e vorba despre text...

Huruitul creștea. Se aplecă și-o sărută pe frunte. Pentru o clipă, disperarea devenise certitudine. Certitudinea risipea ascunzătoarea în care chinul dârdâia de frică. Un ușor tremur cuprinse clădirea. Paharul cu apă clănțănea pe masă.

— Vreau să văd ce e cu Insula Albă...

— Tărâmul morților.

Un zgomot sec plesni o clădire în apropiere, care se prăbuși.

— Ar trebui să ne refugiem în pivniță.

Părea preocupată de altceva. Furtuna îi încurca adevăratele griji. Aruncă o privire pe fereastră. Noaptea era sfârtecătă de fulgere.

— Spune-mi ce să fac...

Ce răspuns putea să-i dea?

— Am să mă întorc. Așteaptă-mă...

Un bubuit îngrozitor se auzi la zece metri de casă. Clara făcu ochii mari. Valuri de sunet zdruncinară clădirea.

— Ce s-a-ntâmplat?

Un bocănit insistent se auzea pe sub rafale de apă. Se îndreptă spre Andrei, îl luă de mână, deschise ușa și

coborâra în pivniță, urmați de rafalele mânioase ale furtunii. Sus rămâneau acordurile orchestrei lui Paul Whitman, cântând *I Like to Do Things For You*. În timp ce se afundau, au auzit o prăvălire înfiorătoare, mai puternică decât toate celelalte, în timp ce lumina fu capturată și sorbită afară. Pentru câteva momente au rămas nemișcați. Nu se mai auzea decât ropotul ploii violente în ferestrele strânse în tavan. Clara se lipi de el. Pe pereți se prelingeau îmbrățișări de apă.

Secțiune 6.02 3. Lumea noastră nu mai există

Se ținea cu greu după el, pentru că mergea repede prin mulțimea scăpată pe străzi. Trotuarele erau înțesate cu mese, persoane înghesuite, scaune aglomerate. Treceau printre obiecte și făpturi ca și cum se pierduseră de cineva. *A Hard Rain's A-Gonna Fall* se auzea de la fereastra unei coștoroabe cu etaj.

Pe cine căutăm?

Pe nimeni... în mod deosebit.

Atunci de ce ne grăbim?

Se poate termina în orice clipă.

Măcar poți să-mi spui la ce asistăm?

O înmormântare pestriță în mahalaua înalturilor de la marginea de nord...

A murit cineva important?

Din cauza zvonurilor mitologizante, a lipsei informaționale, a ignoranței cu mândrie, mahalaua hiperbolizează tot ce prinde. Așa cum cartierele centrale bagatelizează orice exagerare. O figură mai răsărită capătă aici dimensiuni homerice. Când moare e ca și cum ar îngropa un mare om de stat.

Vrei să spui că n-au simțul măsurii?

Ceremoniile n-ar fi fost diferite.

Tot așa l-au îngropat și pe Emil?

Ce aiureli vorbești acolo? Emil n-a murit.

De aceea ne grăbim, ca să-l mai prindem în viață?

A râs. S-au îndreptat spre o casă vopsită în albastru spălăcit, cu o terasă acoperită de stuf.

Uite-l colo, la masa de lângă crâșmă.

Se opri în dreptul lui afișând un respect și o efuziune pe care nu i le cunoscuse. Emil s-a ridicat, l-a strâns în brațe. Karmailen făcu un gest larg:

Cine-a murit?

Emil fu luat prin surprindere:

Ce-ți veni, frățioare? N-a murit nimeni... Nici măcar nu suntem pregătiți... A trecut Lena pe deasupra ca un zepelin și-a tulburat mahalaua...

A dat din cap într-o parte, cei doi bărbați îmbrăcați în negru s-au ridicat, au plecat de la masă. Unul dintre ei, cu fața străbătută de cicatrici, șchiopăta ușor. Karmailen se întoarse spre Lavonia, o rugă să ia loc, se așează și el.

E o zi frumoasă, zise.

Emil strigă:

Dante! – două pahare!

Un tânăr cu mustața abia mijită se apropie în grabă, puse tot ce era înaintea lor într-o cădiță de lemn, așternu o față de masă albă ca neaua, trei pahare și o carafă de cristal cu vin roșu.

Au băut. În loc să se amețească, Lavo fu surprinsă de o luciditate devoratoare. Contururile căpătau profunzime, trăsăturile chipurilor, asprime, glasurile depăneau cu o gamă mai jos.

Bine-ai venit, surioară!

Vocea avea o rezonanță amplificată în prim-plan, alertă, disonând cu aparența fleșcăită a zonei. Emil ținea capul aplecat și-i zâmbea strâns. Nu-și dăduse seama până atunci cât de feroce fără nicio silință erau ochii lui. Omul ăsta putea ucide în orice clipă!

Nu te simți bine? – o-ntrebă Karmailen.

Aș vrea să facem câțiva pași. Ce fel de vin e acesta?

După prima încrucișare, străzile se goliră. Din colțul intersecției, prin ușa unui magazin alimentar în care zări un butoi cu măslina și unul cu hamsii, răzbătea *Blowin in the Wind*. Ceva din copilăria ei se întorcea vertiginos, cu rafturi de halva bulgărească, rahat turcesc, alune prăjite și saci de cafea boabe, cărți de povești cu desene colorate, misterele lui Jules Verne. Îl luă pe Karmailen de mână și-l strânse cu putere.

Unde-au dispărut toate acestea?

Nu vezi că-s aici? Noi am plecat...

Ne vom întoarce...

Trecură prin dreptul unei biserici goale. În mijlocul ei, un catafalc înconjurat de zeci de lumânări.

Totuși, văd c-a murit cineva? Știi cine e?

Ce importanță are?

Prea multe necunoscute-n jurul nostru...

O să ne obișnuim...

Acum îl auzea clar pe Jimi Hendrix exersând primele acorduri din *All Along the Watchtower*.

Ești cu mine, asta e tot ce contează.

Înaintând, străzile deveneau tot mai pustii, mai murdare, cu gropi din ce în ce mai mari, ca și cum și mahalaua își avea periferia ei, mai avea unde să decadă.

Ne-ntoarcem?

Unde?

Acasă... Acasă la noi.

Soarele se prăbușise în dosul unei magazii încolțite de băltoace de noroi, de unde emana o lumină rănită.

Acasă la noi nu mai există.

Secțiune 6.03 1. Lupta lui Eli havar cu îngerul

Intrasem singur în satul acela, fără nicio premoniție a întâmplării imediate, dinspre câmpie spre civilizație, într-o nouă începătură hermeneutică. Ne aflam în zona zilei de

Paște, ocol comemorat cu steaguri în bernă, într-o viteză suprapusă. Florile se vestejeau vertiginos, animale mici rămâneau pocnite cu burta umflată, picioare înțepenite spre cer. Cuvinte minore fojgăiau prin lucernă, fără semnificații de sine stătătoare, pene unsuroase se frecau de solzii stejarilor, pași necontrolați dupăneau prin poduri. Aproximarea generală era că venisem prea târziu ca să mai repar binele injectat. Lumea-și pregătea ultimul paragraf.

Pe ulicioare afectate de artroză și vârtecușuri de colb nu se vedea țipenie de om. În ferestre oscilau ochi prinși în sârmulițe. Nori pufoși alergau prigonți de-un vânt zurliu, urmați de ambuscadele unor ambarcațiuni încărcate cu vapori obturând astrul detronat. Se auzea un muget venind de departe, gâfâieli întrerupte de luptători asudați cetluiți de stânci subterane, capturați în protocoalele bunătății. Forța fermă a tras un fald negru-vânăt-violaceu peste ce mai rămăsese din cerul albastru în foșnetul tăios făcut de un stol imens de păsări cât Boeinguri de vânătoare străpungând structura să iasă la suprafață. Din bulboana de-ntuneric în formare, trupuri ascuțite de trăsnete se zvârcoleau în zbenquiala fără rost a găvanelor în care fierbeau cantități de uraniu până au lăsat furtuna să topească bucăți de cer. Pregăteau pedeapsa totală. Tornada huruia peste țipete acoperite de ploaie, pământul fremăta în lanțuri, ocean neliniștit la marginea unei păduri isterizate de-atâtea zvonuri. Vacarmul s-a dezvoltat până la limita la care nu se mai distingea nimic, sunetele deveniseră un ghem căzut în căușul surd al timpanului.

Timpul nu mai păstra nici el o definiție formală, așa că nu pot spune cât, cum, când și de ce din nimic ce-a fost. Nu aveam pe nimeni să întreb. Căutam. Încercam să salvez. Să propun un punct de vedere. Era injust. Înainte de-a fi rămas sufocat de liniștea urgiei fără repere,

împresurată din toate direcțiile de râuri convulsive și intemperii, o spărtură cât jumătate din suprafața cerului înconjurată de margini de foc s-a produs printre beznele suprapuse și un chip cu o rană păroasă în loc de ochi, o frunte înfiorătoare de bazalt și scrâșnete verbale căpătă claritate. Nu era El. Ce se arăta ca materializându-se părea întrupat mai de demult și secunda de dinainte părea imobilă și fără continuare. O făcătură veselă.

Ochii ființei pătrunzând prin zdrelitura anamorfotică străfulgerau ascunși din spatele unor zale de metal cenușiu/lucios emanând raze care pipăiau măduva oaselor. Am eschivat mișelia copleșit de gravitație și m-am prăbușit pe pardoseala de scânduri a primei case întâlnite în cale. N-aveam cum să n-o recunosc, probabil că nimeni nu mizase pe asta. Casa de întâlniri clandestine, din fața blocului de egregori, spionată, păzită, furată de sub ochii mei, în peisajul acesta, seducătoare ca o nouă capcană. O parte a creierului, abia acum observam, nu încetase o clipă să se roage, ca sub impresia unei paralizii locale, bolborosind cuvinte dezlânate în limbi pe care le descopeream paradosindu-se în mine. Rugăciunile n-au nevoie de cuvinte, ci de stări emoționale trântite cu fața la pământ. Era tot ce aveam în surplus.

M-am ridicat cu greu, pentru că oricum nu mă puteam reculege, în timp ce încăperea sălta ca un taur cuprins de convulsii, m-am apropiat de fereastră, care zburase în țandări, lăsând mărturia unui ochi deformat. Am ridicat privirea spre cer, zugrăvit în adâncime cu opt sau nouă curcubeie circulare, ochi încercănați de tigrul mai bătrân ca un duh al apelor. În jurul casei se aduna pătura unui întuneric furios. Farul străpungea eșantioane de singularitate, livada se zbătea luminată de neoane suite pe stâlp, de un galben compact, bătut într-o margine de vâlătuci colectați din aburi verzui. Făptura a atins cu mâna

firmamentul de smoală al boltirii și cerul s-a făcut abisal, adânc spre încheieturile din mijloc, ca și cum atmosfera fusese îndepărtată cu o pensetă grăbită. Câteva pete de funingine au plutit repede spre marginile cauterizate ale ramei și s-a făcut liniște. Era atâta liniște încât dacă inima ar fi continuat să bată ar fi emis tunete de cascadă. Am dat să fug, o groapă neagră se răscrăcăna obscen în calea mea. Nu mai puteam da din picioare. Atârnam crucificat între doi arțari, capturat, cetluit, gâfâind. Ce mult le-a luat!

Ce-mi mai era dat să aflu? Eternitățile se succed în desfoieri niciodată aceleași, venind cu El ca un apanaj imuabil de intervenție mobilă, în învărtitura ușoară de sefiroți rămași sedați de pe vremea primei căderi, gata de tulburări reasezate și fâsâieli generatoare evocând amețeli în stomac. Noul început fu mișcat de muzica heruvimilor venind mai întâi într-un susur de departe precum un pârâu care crește spre beciul ramificat al orașului celor patru puncte cardinale, concentrându-se în focarul de alamă lucitoare, vocea aceea care nu pornea de nicăieri, nu ducea niciunde, explodând inflamațiile civilizației prin rostirea unor consoane năvălitoare. Carnea mea susura sub acizi, ochi după ochi ascuns sub pleoape. Nu mai aveam niciun răgaz, pentru că răgazul, ca noțiune temporală, n-ar mai fi avut cum să existe nici dacă m-aș fi putut concentra asupra necesității, ceea ce nu era menit sub nicio formă. Armonia răzbătea prin infinit, de la prima celulă aruncată din buzunarul celest al vestei înfățișate pe malul Edenului și până la stâlpii stelari ai creației, a căror imagine mai poate fi văzută în Nebuloasa Vulturului de grupuri de copii duși cu școala în ieșiri duminicale la expoziții holografice, străbătut de coardele teoriei nesfârșite ale existenței și ale opusului ei de la un capăt la altul, în registrele solemne ale orgii bahice, prin toate

dimensiunile de ogivă nucleară, răscolind haosul imanent al elementelor primordiale, intrând în rezonanță cu ea însăși.

Când șuvoaiele s-au prelins ca niște șerpi de spumă printre picioarele mele, un mănunchi de note acute, susținute fără efort, m-a prăvălit cu o lovitură peste față din vârful căzător al apelor până în dedesubturile oceanului populat de monștri implodați, excedați, deveniți praf stelar sclipitor, de unde corpul fu luat/macerat/masacrat și desprins în raze diagonale, pulverizându-mi ființa terestră spre extremitățile forțate de legăturile chimice, purtându-mă spre aștri de grație luxuriantă și faune fabuloase de o ispititate fascinantă ascunzându-se mimetic la vederea venirii ultimei urgii. De deasupra piscurilor vătuite, muzica lumina văile lumii, în care scliffeau epoci de țărână și victime ale gloriei trecătoare. Inima s-a despicat genune de catran sub laserul unui topor izbăvitor, printre creste căscate am zărit peștera lipicioasă a morții, străbătută de fascicule de paloare care-mi arătau intermitent fețe cunoscute, prosternate la picioarele lui de smerenie și la ale mele de groază. Părinții mei de țesuturi și clipă erau ridicați în hainele nopții de câte o pereche de îngeri cu măști de gaze și prelate grele de camion pe umeri din colbul unei catedrale ruinate. Zeci de părinți în casele cărora m-am născut mii de ani. M-am aruncat cu fața la pământ tremurând fără sunet, sens ori simț profetic, strivit de aerul împins de aripile lor nepăsătoare.

Întâi ca un murmur unduit în surdină, pentru a fi ferit de năvala particulelor care maltratau scheletul trupului pe dinăuntru, diminuata larmă a primului pumnal înfipt în coasta agricultorului, victima neschimbătoare a regnului, uneltirile, loviturile, adevărurile ademenite, coșmarul insuflat, spaima indusă, întunericul din mine dispăru

fugind cocoșat, făcând universul să vibreze de-a lungul înlănțuirii de chinuri, în ordinea alcătuirilor astrale - ce caut eu în mintea Lui și cel cu care mă lupt? -, direcția vânturilor care mână galaxiile dintr-o odaie nesfârșită în alta, picurând mierea de aur - a captivității lor în contractele atomice de nedesfăcut - pe streășina de-azur a cerescului oraș Positano spre care mă îndreptam să distrug, spațiul nu mai părea finit ori timpul numărat din moarte în moarte, prăbușit la picioarele ostenite ale îngrijorării umane, sufletul trădează consistența materiei, se desprinde din încheietura pulpelor - cine m-a prevăzut cu gonade? - se desface în culorile componente ale extazului, rămâne o vreme să respecte forma alcătuirii siderale de odinioară, iradiind păreri cu deplasare rapidă dintr-o parte în alta a capului elocvent al ființei astrale, ca după aceea să fie absorbite de respirația de glorie a dumnezeirii ce se descoperea atunci în toate măduarele, ungherele, taințele mele, lăsându-mă neputincios la pământ, care se desfăcu și mă-nghiți în hohote de foc.

Secțiune 6.04 2. Misiunea mea se încheie aici

Opțiunile pentru parcurgerea depărtării dintre Asheville și Houston erau îngrădite de lipsa unei legături feroviare formale, dar prefera un drum cu ocolișuri sigure, chiar dacă plictisitoare, decât un zbor grevat de incertitudini, scurt. A închiriat o cameră pentru două zile la Hotelul Intercontinental din Houston și a expediat o telegramă pe numele Elizabeth Bruckner: „Sosesc pe 9 noiembrie. Andrei”.

În dimineața zilei de 7, se afla în gara ogarului cenușiu din Asheville, orașul cenușii. La ora 22, în Washington DC, urca în cușeta cu două paturi a trenului care se îndrepta spre Chicago. Obosit din pricina nesomnului și a drumului epic de peste zi, adormi imediat ce trenul se puse în mișcare. Avu un somn adânc, fără

niciun regret. Când se trezi, dădu cu ochii de înfiorătorul Maurice, întins pe celălalt pat. Citea absorbit dintr-o carte cu coperti negre.

— Bună dimineața, domnule Nemetz. Uite ce mică-i lumea...

Se frecă la ochi:

— Încotro?

Britanicul puse cartea cu grijă pe tăblia măsuței dintre paturi și vorbi:

— Din câte-nțeleg, prima escală ar urma să fie Chicago.

— Data trecută, călătoria s-a-ncheiat cu asasinarea unui martor aflat sub supravegherea poliției. Acum cărei griji îi datorez compania...

— Vreau să mă asigur că nu călătorești fără bilet...

— Sunt surprins doar pentru că Harieta mă lăsase să cred că totul s-a terminat.

— Doamna este...

— Soția fostului șef al serviciului care are grijă de românii mai răsăriți de pretutindeni.

— Maxim Mușat, fost Damian...

— Numele tatălui ei vitreg. Când fu racolat, i-au cedat o nouă identitate. Mă mir că ți-a scăpat amănuntul.

— Cultivăm și noi slăbiciuni. La schimb, însă, îți înmânez și eu o veste.

— Să vedem...

— Doamna Mușat este directoarea serviciului pe care l-a condus tatăl și apoi soțul ei.

— Cât de sigur ești?

— Nu mai mult decât MI6 și CIA...

În orașul vânturilor, trenul așteptă trei ore, timp în care au mâncat la un restaurant italian din apropierea Universității, și-au dezmoșit oasele plimbându-se jumătate de oră prin campus, în amintirea crimelor din Suedia.

Drumul spre Longview nu fu marcat de evenimente deosebite ori discuții susceptibile de memorare. Cu câteva minute înainte de-a ajunge în gară, Maurice mărturisi:

- Drumul nostru se-apropie de sfârșit.
- Poți să-mi spui dac-am s-o văd pe Clara?
- O vei vedea...
- Și copiii?

Maurice îl privi împietrit:

— Copiii au pierit în foc. Serviciul pentru care lucrez a considerat să nu împărtășească această informație cu soția dumitale. Probabil că vestea ar ucide-o. Rolul meu a fost să vă protejez. Am eșuat lamentabil. Protecția încetează acum.

S-a ridicat, și-a pus enorma pălărie pe cap și a ieșit din compartiment.

Secțiune 6.05 3. N-am mai apucat să-l sărut viu

— Ce-ți amintești despre noaptea cealaltă?

Elena își turnă din nou în pahar și-l dădu gata dintr-o lungă sorbitură.

— Ca să-mi recapăt vocea povestirii, hăhăi vulgar. Eram sub ogheal, ca ș-acuma ia, numa că fără nimic la babord. M-am trezit când ușa fu izbită de părete și Emil apăru plin de sânge. Am leșinat, pen' că imaginea era de-o violență contractă cu stătutu lui pă catalige. Când îmi revenii, Luciu mă ștergea pă frunte c-o batistă udă și mă pipăia pă gât să vadă dacă mai adun aer în bojoci. Din fotoliu pă care șăz acu, Emil privea țintă la tavan ca un astronom căruia-i furase cineva luneta făr' să bage de seamă.

„Ce s-a-ntâmplat?” - l-am întrebat pă Luciu, da mi-a răspuns el:

„Turcii lu' Taifun”.

Am adus niște cârpe să-i opresc sângele și-am constatat:

„Poți vorbi...”

„Nu știai că Luciu-i ventriloc?”

„Un an de zile și-au bătut toți nenorociții ăia joc de tine și-ai stat fără să miști un deget și-ai înghițit insulte și-ai acceptat scuipați și de fapt te prefăceai că ești paralezat? Noi ne chinuiam la limita foametei și-a frigului și-a caliciei că trăiam cu unu ca tine și tu meditai la cine știe ce figurații? Cine naiba te crezi? Vreun strateg?...”

Erau ultimele lui clipe și eu așa-i dădeam... Crezi că nu-mi pare rău?

„Lovitura mi-a recăpătat vorbirea”.

Făcu un gest spre rană. Se clătină și-un val de paloare-l albi și mai mult. Am țipat la Luciu:

„Du-te repede și cheamă-l pă Doctor...”

„Un’e stă?”

„La spitalu de urgență, doctoru’ Paladinu”.

Emil știa că Doctoru’ nu mai lucra acolo, da l-a lăsat să plece, ca să rămânem singuri. Mi-a luat mâna-n mâna lui. Era sloi.

„Să nu spui nimănui”. Abia mai vorbea. „S-ar grijă de Luciu să-și țină gura...” N-a mai terminat ce-avea de spus.

— Murise?

— Își pierduse cunoștința. Da’ se pregătea...

Lavonia își menținea concentrarea:

— Știi cine s-a aflat în spatele omorului?

— Ești brusc nerăbdătoare să afli? Dup-atâția ani?!

— Ce legătură putea să aibă Karmailen cu-acel criminal? Nici nu știa unde trăiește.

Femeia mai dădu un pahar peste cap.

— Mergi pe varianta lu’ Zafar... Dă-i greșit... total greșit... Și Karman știa un să-l găsească... Dac-ar fi trebuit... Da’ n-a fost nevoie...

Nu mai avu răbdare să-și toarne în pahar. Bău direct din sticlă. Făcu ahhh și plescăi din buze.

- Vrei să-ți pregătesc ceva de mâncare?
- Mulțumesc, îi răspunse Lavonia, nu mai stau mult.
- Poți să stai cât vrei. Să mai vii pe-aicișă.
- Ce-a mai fost?

Elena nu mai regăsea firul poveștii.

— Când?

— În seara aceea...

— În seara aceea... După câteva momente, și-a revenit. Nu mai putea ridica capu', da' mai putea vorbi. Nu mult... Doctorii a spus că n-a murit din cauza rănilor, cât a epuizării fizice...

— Ce-a spus?

— Că-i iartă pe toți. Femeia răsufla din greu. De fapt, cre' că realiza singuru' lucru care contase vreodată și nu mai ținea: zilele lui de glorie se trecuse... Fără tinerețea lui autoritară, lumea nu mai avea niciun rost. M-a tras spre el, *iubita mea*, da' n-am mai apucat să-l sărut viu.

Trase câteva gâturi din sticlă și plescăi amar.

— Unde crezi c-ar putea fi Karma?

Lena zâmbi vag, șopti *iubita mea*, lăsă capul pe pernă și căzu în somnul fără vise al unei lumi momentan mai bune.

Lavo se ridică, fără s-o trezească, îi luă sticla din mână, o puse pe masă, ieși în prag. Privi la vale. O fetiță târâia o păpușă prin noroi. La orizont, toamna era frumoasă ca un rămas bun. Încerca să suprapună peste chipul mahalalei vâlul înflorat din visul Elenei, dar senzația că aflase ceva ce n-ar fi trebuit o împiedica.

Secțiune 6.06 2. Solul unei ființe complicate

În drum spre Universitate, se aventurează în parcul de pe coasta unui cartier împădurit. Când era tânăr, îi plăcea să petreacă ore întregi prin amenajările orașului natal. Riscul purtat prin lume de nebuni și vagabonzi transformase obișnuința în lux. Un bărbat modest apăru

neanunțat și se așază lângă el, sfidând realitatea neocupată a celorlalte bănci.

Din cauza lor nu mai poți trândăvi nicăieri, își spuse. Dădu să se ridice. Îi era silă de tot ce întâlnise, de eșecuri, pierderi, neîmpliniri. Nimic nu i-a ieșit vreodată cum ar fi vrut. Iar când s-a întâmplat să aibă un cât de mărunț succes, s-a datorat unei imposturi nedescoperite la timp. Ceva, însă, îl ținutua locului: vaga senzație a autorității ascunse, promisiunea unei pedepse de care nu mai ținuse cont.

S-a îndesat în spătar și a întors capul ostentativ, pentru a-l înfrunta pe intrus. Era un om în vârstă, de asta putea fi sigur, cu fața brăzdată de viziune și spaimă, afișând un aer de agresivă seninătate, care, printr-un soi de osmoză celulară, i s-a transmis și lui. Fără să privească spre el, bărbatul vorbi:

— Sunt un simplu sol al unei ființe complicate. Ai să te întrebi singur al cui la vremea potrivită și întrebarea în sine va fi de-ajuns să arate c-ai pășit pe drumul incert al cunoașterii. Neștiința ce dă glas interogației este un semn al dorinței. Nu poți dori să afli dacă nu bănuiești existența; nu poți afla ce nu știi dacă nu știi că nu știi, dar trebuie să cunoști măcar o parte a luminii pentru a dori cu șanse geometrice să afli ce zace în umbră. Necesitate, lipsă, voință, accident, începutul cunoașterii este o piatră aruncată în apa lacului întunecat din inima unui munte învăluit de neștiință. Vibrațiile vor conduce voiajul cunoașterii.

Abia mai respira, să nu-i scape o vocabulă.

— N-am să vorbesc mult, deoarece căderea lumii este căderea logosului și cu cât mai multe cuvinte irosim, cu atât situația devine mai prolixă. Categoriile răsturnării lingvistice în subsoluri academice termină concertul cu flegme de saltimbanc, din cauza vitalității abjectului în

cuvinte stătătoare, uneori subjugate în sintagme batraciene și întinăciuni lexicale: pulpurituri mefitizanalice, mucilenverii olfasticide, laringoritmii cizmatofale, bulutervaginațiuni gustalinifore, contralepsii ineptifuge. Bah! Sacul e abia la început, literatura comunicării avalee bate la ușă, aducând cu ea seria virușilor triptici.

De reținut și respectat: Universul a fost creat prin rostirea câtorva fraze simple. Să se facă lumină! Cât de puțin sofisticat pe partea finită a voinței... Lucrurile se încălesc și agravează în cealaltă parte, unde știința se zbate să-i dibuie înțelesul, ignorând rațiunea. Timpul are o folosință spațială, despărțind cosmosurile ce se îngrămădesc în capul Lui, tot prin cuvinte. Simplitatea trebuie păstrată ca un principiu creator. Nu ar putea El încurca structurile? Am înlemni numai la enumerarea tipurilor de univers.

Însușirea diminuată a cuvântului a intrat în limbajul omului, care-a denumit ființele, obiectele și abstracțiunile, prin puterea de evocare a lucrului creat și a autorității delegate. Când limba a fost spartă în mii de oglinzi, din pricina deșertăciunilor din cărămidă și nisip, căci întâi se vor prăbuși turnurile, cuvântul a fost lovit de uitare ca un bătrân. El însuși vorbea tot mai rar. Realitatea s-a scurs din forme, dar cuvântul nu murise pe deplin. Autorii au plăsmuit lumi în scară, carnea materiei fu drapată în incantație și blestem. Magia slovei se stinge pe măsură ce folosința curgea la vale, ca și cum una se umplea din golul celeilalte. Un principiu uzitat. Nu mai conta ceea ce ar fi putut să fie, ci ceea ce se vedea. Iar ceea ce se vedea era limitat de nevolnicia acută, de implacabila degenerare. Limbajul înalt al gramaticii universale devenise o maimuțareală încâlcită de expandări, injurii, delir. Dacă vreți să vă înălțați, cuvântul va fi un balast, fie se va ridica

și el, cauzând inconvenientul de-a genera dilema recursului.

Andrei profită de pauza impusă de apariția unei iscoade la capătul aleii, întrebă:

— Din cauze lingvistice și-a întors fața de la noi?

Bătrânul privi în zare, dincolo de cocoașa împădurită a munților din Sud.

— Dacă și-ar întoarce fața de la voi pentru o singură secundă, lumea ar fi distrusă pe loc. De acolo, creșterea și descreșterea civilizațiilor voastre nu transpar mai mult decât modificările grăbite ale formelor de relief, când piatra se preface-n nisip și nisipul în lavă, iar lemnul devine scrum, vânt și iarăși pădure. Din haosul filosofilor nu rămâne decât fumul tulbure al unor noțiuni secate de credulitate, o firavă poluare peste păduri. Dar dacă numai pentru o singură clipă El ar închide ochii, până și țarcul iluziilor ar dispărea, căci pietrele nu visează.

Nu înțelegea pe deplin ceea ce auzea cu claritate. Pricepea cuvintele în parte, deslușea porțiuni de fraze, dar miezul mesajului rămânea reticent.

— De ce toate acestea?

— Prezența mea aici, a cărei rațiune, din pricina unui sentiment de trufie omenească, și nu credinței, n-ai pus-o nicio clipă la-ndoială, ca și cum ți se cuvine, se datorează erorii că multor întrebări ai încercat să le răspunzi singur.

Andrei întoarse capul după altă iscoadă. Bătrânul continuă:

— Înțelegerea este umilință. Nimeni nu cutează să i se reflecte în ochi. Găsim albume peste tot, cu ipostazele lui înmiite, dar niciodată direct.

— De ce toate acestea?

L-a privit ca pe-o fatalitate aproape inevitabilă:

— Transformarea avu loc în a doua zi a Facerii, când îngerul luminii, prea slab ca să acopere depărtările, deveni

întuneric. Prăbușirea fu declanșată de un deficit chimic de fotonimie, lipsă de încredere, izolare, trufie. Până atunci, stăpânul oștirilor era numai dragoste.

— De ce nu-i rostești numele?

Trecerea unui bărbat extrem de înalt pe alee îi provocă bătrânului o calmă tresărire. I-a răspuns în șoaptă:

— Omul fu plămădit în ziua a șasea. Creație multiplă. Timpul desparte încăperile. Nu există trecut, nu există viitor, ci doar un Mare Present, prins între două eternități.

S-a ridicat.

— Care e dimensiunea reală a existenței?

— Spațiul. Dar nu pentru El.

— Cine ești?

L-a privit în ochi cu ochi ireal de albaștri:

— Cu voia Lui, Enoh este și va fi numele meu.

Pe o alee laterală, un necunoscut în negru fâlfâi grăbit. Bătrânul-l însoți cu privirea. Andrei întoarse capul. Când reveni, era singur.

*

Întâlnirea din liftul universității cu dr. England fu o prelungire firească a experienței din ajun. Înainte ca acesta să-l fi învăluit în obișnuita sa locvacitate, se trezi dezamorsând întreaga tărășenie:

— Lucrarea pe baza căreia am fost judecat nu este rodul creativității, ci al unui șir de întâmplări trăite, necizelate. Acum contează mai puțin, căci intenționez să demisionez.

Dr England l-a privit în ochi cu un surâs infantil:

— Să nu crezi că n-am fost suspicios. Datorită diferențelor culturale. Un caz similar s-a întâmplat cu un autor mexican, a cărui operă fu evaluată drept autobiografică, când nu era decât o șireată ficțiune. Trebuia să-mi fi dat seama chiar atunci, deoarece pentru

acest post candidase și o scriitoare din Houston, care prezentase un eseu intitulat *Portret al țărmlui la asfințit*, despre care faci pomenire în lucrarea dumată și pe care noi l-am considerat ca fiind prea personal.

Era vexat de inconsecvența matematică a informației. Din noianul posibilităților de-a combina cuvintele, șansa de-a intitula la fel o lucrare literară destinată aceluiași concurs era, practic, nulă. Când liftul ajunsese la parter, rosti:

— Clara Bloom. Aș dori să arunc o privire pe manuscris.

— Ceea ce-mi ceri este împotriva regulamentului. Iar numele este Elizabeth... Elizabeth Bruckner.

— Aveți cumva adresa ei?

— Regulamentul interzice drastic...

Duse mâna la buzunarul interior al hainei, de unde produse un carnet cu coperti roase, îl deschise la litera B și dictă:

— 22 Deauville Road, Houston TX 77385.

Andrei mulțumi, își luă rămas-bun, se-ntoarse, ieși din clădire.

Secțiune 6.07 B. Utilitatea războiului

În clipa în care primi aprobarea de sus - „dă drumul la motoară, tovule!” sună vocea dictatorului în telefonul cu fir direct -, dublată de bugetul secret trimis prin curier special de la cabinetul primului ministru, înființă două echipe operative: una de identificare a cauzelor prin culegere de informații și studiu teoretic, cealaltă, de prevenire materială și îndreptare fizică. Primul colectiv, format din lucrători doljeni, aleși pe criteriul populației închise, fără legături de prietenie față de colegii din București și ceilalți ganglioni ai rețelei, începu verificarea dosarelor de cadre ale ofițerilor superiori de Securitate. După șase luni de căutări prin arhive, urmăriri

monitorizate și investigații până la a treia roată la căruța familiei, aflate că opt dintre subiecți aveau rude de gradul întâi refugiate în Occident. Un colonel cu o soră în Statele Unite ajunsese șef al Inspectoratului Județean Brașov al M.A.I. Dintr-o notă nesemnată, reieșea că, în tinerețe, cu ocazia unei specializări scăpate în URSS, colonelul fusese racolat de GRU. Dintr-o altă notă, fu informat că sora colonelului fusese recrutată de un departament minuscul al Centrului de Informații Externe și expediată peste hotare fără nicio misiune specifică, ceea ce reprezenta un nonsens tehnic, politic și financiar. Ordinul fusese semnat de generalul Mușat, director-adjunct al CIE. A fost o chestiune de bun-simț să ajungă la concluzia că directorul lucra și pentru sovietici, și pentru americani.

Toate războaiele sunt devastatoare și utile, e un lucru comun. Ce este admis cu prudență e că, dintre toate, cele purtate de taberele aceluiasi popor ating perfecțiunea. Ca metodă accelerată de selecție naturală, războiul civil ajută la purificarea și consolidarea națiunii. Cum ar putea fi depășită performanța de spionaj când taberele conduc aceeași limbă, se ghidează după aceleași tradiții, au cunoștințe și rubedenii pe malul opus? Ce-ar fi ajuns Statele Unite ori URSS fără prelungitele lor măceluri cu ușile închise? Națiile mari își permit regenerări de acest fel, indiscutabil, dar o piticanie ca România, încropită din teritorii dezbinat de când se știu, ar sucomba în câteva săptămâni.

Concluziile cercetărilor s-au agravat odată cu apariția amănuntelor privind familia generalului Mușat. Ginerile său, căpitan în cadrul UM 0544, un anume Maxim Popescu, devenise, prin schimbarea numelui cu ocazia căsătoriei, Mușat. După cum reieși din opera de cercetare a locotenentului-major Harcea Marin, Emil Popescu, tatăl căpitanului, făcuse parte din trupele de legionari ale

maiorului Caragea cu care se confruntaseră în pădurea de lângă Iași. Pistele se ramificau aiuritor, ducând, de fapt, la simplificarea tabloului. Cei mai buni prieteni ai căpitanului Mușat erau un fost asistent universitar, A. Armur, dat afară din învățământ prin desfacerea contractului de muncă pe motive de indisciplină, și un scriitor fără căpătâi și valoare determinată, A.E. Nemetz, parazit social, ale cărui rătăcirii etice au culminat cu manifestări publice la adresa regimului.

Pentru o perioadă scurtă, ca să i se piardă urmele, A. Armur se aciui într-o mănăstire. După ce călugării aflară că trăia pe ascuns cu fosta lui soție, decedată câteva luni mai târziu în condiții suspecte (îngropată cu aprobare în curtea din spatele casei), fu exclus din monahism și emigră în Occident pe seama unei burse dubioase și a unei vize de ieșire acordate cu nepăsare. Generalul nici nu mai avu loc să se mire când află că acesta semnase angajament de colaborare în favoarea aceluiasi departament din cadrul CIE, cu aprobarea aceluiasi lucrător.

Lăsând neajunsurile la o parte, orice confruntare este plină de merite. Violența, un răspuns extrem la stimuli fără alternativă. Terapie intensivă. Neglijența, lipsa de mijloace, nesupunerea – acte de trădare.

Sunt voci care cer pedepsirea faptelor comise atunci împotriva libertăților cetățenești și a drepturilor de exprimare, ca și cum știau sălbaticii ăia tumefiați de băutură și paralizați de mișelie cu ce se mănâncă asta (iar dacă erau așa de împilați de-i ucide indignarea acum, de ce nu ziceau nimic atunci, când aveau ce?), în schimb să rămână nepedepsite toate aceste trădări în serie?! Pentru mulți, își spunea, simpla mea prezență într-o sală de tribunal ar fi dovada răului de care m-am făcut vinovat, că altminteri ce-aș căuta acolo? Ipocrizia, oportunismul și poltroneria i-ar face să se simtă mai puțin complici cu

propriul trecut. Perfidia camuflând răul, răul acoperind minciuna.

Generalul rămâne zguduit. De pe banda de magnetofon se aud acordurile apocaliptice ale marșului funerar pe care Wagner l-a scris la moartea lui Siegfried, o plăsmuire literară. Ar fi fost omul din Leipzig capabil de același efort extraordinar pentru o ființă umană? Inutile în fața muzicii, gândurile se opresc înainte de-a mușca din fructul eroismului său ignorat, gestul mâinii îngheață statuar pe licărul rece al armei. Ascultă pătruns de înălțătoarea lamentație zehiască, plutind cu privirea peste câmpia de ruguri odihnind eroii luminii. Ochiul i se umezesc. La marginea necropolei, va avea și el un loc. Când muzica încheie ultima măsură, oprește magnetofonul. Privește pe fereastră. Vlaga zilei scade.

Se confruntă o vreme cu caracterul ineputabil a ceea ce toți păreau dispuși să numească tăvălug al istoriei. Printr-o unitate operativă specializată în lovituri de stat în țări prietene, KGB reuși să doboare dictatura secretarului-general și să instaureze o adunătură vărgată de agenți sub aparența nu prea ingenioasă a mascaradei democrate. O vreme, foștii camarazi rămaseră în adormire în propria lor țară. După câteva luni, au fost reîncadrați. Generalul Mușat ieși la pensie, locul acestuia în organigramă fu luat de ginerele său, uns general. Un fiu de simpatizant și colaborator al Legiunii, înhăitat cu o fojgăitură de uneltitori, aclamat ca un erou pentru originea sa „democrată” (tare mai iubeau legionarii valorile capitalismului!), deși se ferea ca de tămâie să apară în public. Nu-l mâhnea injustiția specifică, ci faptul că eșuase în formarea unei societăți în care asemenea nedreptăți să nu poată avea loc.

În lumina aparențelor, regulile jocului fuseseră preschimbate, dar, sub protecția întunecimilor mișcătoare,

fundamentul rămăsese la fel, precum abisul liniștit al unui ocean răscolit de furtună în zona broaștelor de suprafață. Realitatea era despărțită de ea însăși. Apasă butonul de pornire al magnetofonului. Din vacarmul neauzit al liniștii, așa cum sculptorii îndepărtează părțile inutile de marmură pentru a-și elibera personajele, Tomaso Albinoni gravează cadența solemnității în sol minor, pentru a face loc eliberării finale. El se eliberase de mult. Să vină să-l târâie prin tribunale, să-l țină în arestul Poliției, să-l supună la interogatorii orchestrate de foști subalterni ascunși după oglinzi false, să-l flămânzească și să-l terorizeze. Nimic nu-l mai mișcă. Ba chiar l-ar bucura puțină durere palpabilă, ar gusta cu gratitudine un grăunte de spaimă. Tinerețea i-ar fi împrumutată.

Există oameni care, deși prin osatura lor pervertită disprețuiesc orice fel de justiție, vor să pună pe talerele puterii de judecată atât faptele bune cât și pe cele rele, ca și cum ar fi capabili de cuantificare, doar pentru a vedea sângele unor bărbați cutezători de-a căror frică dărdâiseră până nu demult curgând puhoi în rigola Târgoviștei. S-a întrebat adesea care din întâmplările la care a participat ar putea fi trecute în dreptul faptelor rele. Cu excepția unui raport pe care i-l făcuse, din pură, stupidă invidie, unui coleg scripitor, căruia i-a falsificat un amănunt major în autobiografia completată la angajare, nu găsea nimic reprobabil.

Înainte de-a ieși la pensie, atârna de frânghie în pragul deprimării. Timpul săpase degeaba. Din toată lunga lui carieră, în picioare nu rămânea decât un act nebunesc de vitejie din vremea când era un simplu soldat. Exemplara lui activitate nu reușise să împiedice nici prăbușirea economică a țării, nici comploturile care au dus la răsturnarea regimului, nici salvarea fibrei naționale. Nici el nu dusesese nimic până la capăt.

Camuflajul asigurat de agitația eterogenă a democrației era un cadru perfect pentru lovituri ample în firescul discreției. A convocat cea de a doua echipă, formată din lucrători maghiari din Sălaj, ca să pună la punct detaliile. Au început cu vârful îndepărtat al falangei, apropiindu-se din exterior de epicentrul răului. Un vechi adagiu al serviciului secret susține că dușmanii care nu pot fi racolați trebuie distruși. Doi arsoniști au incendiat casa din Ridgewood a numitului Nemetz; din păcate, poetul a scăpat, în schimb, o execuție exemplară a fost aplicată profesorului Armur; o moarte perfect provocată tatălui său l-a atras pe alienat în țară; asistentul Bogdanovici a fost în cele din urmă eliminat, pentru a se pierde urmele neglijente ale racolării; la fel, avocatul Monescu, prea volubil pentru cercurile în care se învârtea; au fost nevoiți s-o reducă la tăcere și pe Ariadna Morariu, ca pe orice unealtă care putea deveni martor al acuzării; generalul Max Mușat fu iradiat cu poloniu și, în urma unui cancer galopant, muri în câteva săptămâni. Cu o singură excepție, misiunea constitui o reușită.

În lumea nevăzută a rețelei subterane, lucrurile au intrat în normal. Actele de indisciplină s-au împuținat în rândul ofițerilor tineri. În cele câteva luni cât a mai avut până la ieșirea la pensie, niciun lucrător n-a îndrăznit să-și arate lipsa de respect. Șefii îl ocoleau cu prudență. Singura cale de-a-mblânzi sălbăcia condiției umane este oroarea. Libertatea exacerbează imperfecțiunile evoluției.

Ia pușca, banduliera și cizmele și le rostuieste în hol. Lustrul le făcea să pară aproape noi. Regrete?... Leonidas ținuse piept armatei persane cu o mână de oameni. Măcar trei sute de luptători să fi avut și el. Nu se simte înfrânt, pentru că înfrângerea nu este rezultatul războiului pierdut în exterior.

Peste cartier se apleacă înserarea ca o soră de

moarte. Generalul intră în bucătărie, aprinde lumina, deschide frigiderul. Uneori se întreabă dacă trădarea unei cauze nu-i decât modul de-a muri în slujba ei. Scoate brânza, măslinile, o ceapă, sticla cu vin roșu. Nu-i este milă, nici de el, nici de ceilalți, chiar dacă anii s-au scurs, pentru că mila nu-i decât solicitarea unei amânări.

Cum l-ar judeca dușmanii să-l vadă răpus? Prin răgetul vreunui Bovanatello Scarnati. Nici în aria invectivei nu suntem performanți! Dacă suferința, obținută prin teroare psihică din leagăn până la altar și tortură derivată din lipsuri materiale, este atât de caracteristică omului, la câtă vicisitudine a fost el pârtaș, cum ar putea fi considerat o bestie? Nu era nimic neomenesc în ceea ce făcuse. Toarnă vin în paharul de cristal, taie o bucată de brânză cu cuțitul scos din teaca de la brâu, zdrobește ceapa cu pumnul pe colțul mesei. Totul a decurs omeneste în viața lui. De ce-ar trebui să-i pară rău? Lenin să se căiască, nu el!

Nu este lacrima călăului mai prețioasă decât o mie de râuri?...

Secțiune 6.08 3. Visul de ambră

La ora 12: 23, un taxi desfundat oprea în fața unei căsuțe cu handicap de pe strada Pașcanu, în mahalaua zgribulită de sub coapsa păroasă din stânga cimitirului. Ulița șerpuiase pieptiș pe coama dealului spart de buze zdrențuite printre șiruri de colibe malformate, hârburi fără dinți, hârtoape viclene până la vomă. Îi venea greu să se acomodeze cu ideea că un asemenea loc face parte din orașul asupra căruia își formase certitudinea că e cel mai frumos din lume.

Ciocăni de câteva ori, ușa se căscă cu sficiune, lăsând să se întrevadă o fătuță blondă.

— Mămica nu-i acasă.

Din odaie se aude vocea Elenei:

- Cine-i?
- Lavonia...
- Las-o, mamă, să intre...

Trece printr-un hol mic și întunecos, pătrunde în prima cameră. Prin ferestrele fără perdele care dau în cealaltă încăpere o vede pe Lena, întinsă pe pat.

— Îndrăznește, surioară!

Înaintează printre două scaune răsturnate în ușă, ocolește o masă acoperită cu mușama crăpată, un taburet camuflat de haine dezordonate, ajunge lângă pat. Dintre perne o privesc doi ochi stinși, însoțiți de-o voce cavernoasă:

— La ora asta nu sunt beată.

Scoate un picior de sub plapumă și dă cu dexteritate hainele jos de pe scăunel.

— Șezi!

Se supune.

— Bei o cafea?

— Mulțumesc, nu.

— Ce cauți tu pe-aici?

Nu știe cum să înceapă, scoate un pachet din geantă.

— Am venit să-ți aduc niște bani pentru copii.

Femeia ridică palma, ca și cum ar vrea să se ferească de lumina unor faruri puternice.

Își aprinde o țigară.

— Mulțumesc, nu trebuia.

— Îmi sunt nepoți.

— Ce mai zice Karmaloșa?

— Sâmbătă a dispărut.

— Cum adică a dispărut? N-a lăsat niciun bilet?

Doamne, s-o fi întâmplat ceva...

Lavonia o privește în ochi:

— Aș vrea să știu ce s-a-ntâmpat în noaptea ceea.

I-au trebuit câteva clipe pentru a-și da seama la ce se

referă:

— Au trecut șapte toamne de-atunci.

— Părerii generale.

— Îmi lipsește de moarte.

Se întoarce cu spatele la ea. Privește strada.

— Uneori îl văd venind. Ori aud camioneta lu' Luciu aducându-l de la Mitropolie.

— Așa voi sfârși și eu?...

— Nu vrei să-ți pregătesc ceva de mâncare? Ești foarte palidă.

— N-am mâncat nimic de când a dispărut.

Lena ia un pahar curat de pe pervazul ferestrei exterioare, îi face plinul, îl dă peste cap. Așteaptă să-și facă efectul. Repetă operația, explică:

— În colțul ăsta de lume, fără alcool ești executată.

— Ar trebui să te muți în alt colț de lume.

— Aparent, e mai rău decât altele, ai avea dreptate, numa dacă n-aș fi ajuns la convingerea că în spate se află altceva. O mare minciună, în caz de greș, dar și-o enormă promisiune, dacă-i adevărat. Ca să ajungi la una trebuie s-o cunoști pe cealaltă. Nu-mi vine ușor. Acu câteva nopți am avut un vis. Se făcea că trăiam tot aici, menționez în treacăt ca și cum ar fi ceva surprinzător, căci asta-i tot ce visez de când Emil s-a dus, printre văgăunile acestui deal inflammat, cum reușim nestingherit a contempla la prezentul continuu, sugrumat de același desen abrupt tăiat în carnea teraselor hașurate de aripile Necuratului, cu pădurea dând năvală prin țipetele de înecați din memoria lacului înaintea fiecărei furtuni, hoardă de nomazi neîmblânziți atacând călare pe turme sălbatice rotind crengi ascuțite pentru a zgâria fețe, spini zeflemitori pentru picioare, bâte atârând petice de cârpă decolorată, câini scăpați din grija hingherilor repezindu-se pe sub burțile prăvălite ale gardurilor, scânduri desprinse din sicriele purtate de ploi,

membre smulse la vale, cuie ruginii, lupi hoinărind pe drumul păstrat de genetica alcoolemiei exact cum îl desenaseră primii sclerați hăituiți de păzitorii întorși încă și mai îngrozitor asupra orașului, veniți să se pripășească aici, cum îl poți admira și acum în toată calicia lui exemplară.

Un bărbat înalt a traversat strada dintr-o parte în alta. Așa a început. A intrat în imagine și a dispărut fără noimă. A existat un interval de trecere a unui obiect fulguitor pe deasupra epidemiei, vâjâind prin zbor și fâsâind ca un samovar în erupție, când focarele vizuale au fost reglate pe altă frecvență și sistemul își începu transfigurarea într-o mutație exponențială: mâzga se retrase din căușul vărsatului de vânt al ulițelor mocirloase, hârtoapele dispărură în nivelul străzilor pavate cu mozaicuri de tanzanit strâns în borduri executate în corindon și silistră, din locul bordeielor fetide susurau clădiri prinse în cheutori de turmalină într-un canon arhitectonic care nu operează cu linii drepte. Numerele de la case erau cioplite în granat arestat în chenare de aur învechit cu oxizi și bătut în filigran, în timp ce deasupra intrărilor odihneau camee de crizoberil transportate de marchidani din abisurile de dincolo de orizonturile despre care habar n-aveam cu nimic.

Metonimic, era o zi însorită de supliciu răsturnat, obținut în prima instanță prin deplasarea cromatică a percepției, cu un aer opalin prin care plutea spiritul purificat al bucuriei de-a fi, nici răcoros, nici cald, fără adieri de vânt plutind pe dedesubt, fremătând de șiroaiele de particule subatomice ale unei sărbători fără zi de odihnă, aripi de îngeri lopătari cufundate în licoarea argintie a dimineții neîntinată de promisiunile amiezii. Mă afluam într-un colț de seră convertibilă, printre tufe de crotoni gălburii și mimoze cu filamente albastre, de unde

prețuiam priveliștea sub toate criteriile, pătrunsă de un fior de extaz care vibra în mine nu prin lumina ochilor, prea îmbătați ca să mai poată raționa, ci direct prin porțile sufletului, asaltat de prezența energiilor mărunte cernându-se dintr-o parte în alta. Senzația nu aducea cu nimic din gândurile efemere care mi se cuibăriseră vreodată în inimă, nu era o amintire îmbunătățită a copilăriei ori ilustrarea vreunei năzuințe tainice. Ce simțeam nu avea nicio legătură cu trecutul, ci cu alt prezent.

Am întors privirea spre clădirea distribuită amplasamentului în care ne aflăm, concepută cu un etaj camuflat de glasvanduri de smarald și acoperișuri parcurse de lucarne scăzând în șarpante șlefuite de meșteri trecuți prin școlile renascentiste ale unei planete reconstruite, dar în loc de parter am traversat o terasă enormă prevăzută cu tendoane boltite în diabaz pe ambele părți și împrejmuită în stânga de un zid grevat de gabra și bazalt acoperit de calcio vecchio pe linia de preludiu a îmbinării direcțiilor cardinale, care erau cinci, cu Nordul în colțul cel mai elevat, boit cu pâinit cufundat în tritium, deasupra căruia frezii de ulcior erau suspendate prin fire de aur de uluce din rășini transparente străbătute de mici feronerie forjate în negru lucios. În spate, printr-o ușă dublă, se întrezărea o cameră înzăpezită sub policanore schimbătoare, populată cu mobile străbătute de fâșii de granit galben, animând succesiuni de culori și dantele gata să plutească la cea mai mărunță neliniște. Când am auzit fâlfâitul câtorva păsărele gângurind dintr-un mirt violet, mi-am zis:

Lenușcă, Lenușcă, sălbăticiune zdrăgănită, dacă nu delirezi de la ierburile prescrise de vrăciul de pe Spancioc ori vreo tumoare hipotalamică-ți zburdă-n spațiul excedentar al cutiei craniene, nu este exclus ca acesta să fie unul din expozeurile Sfântului Paradis etalat în toată

splendoarea și ordinea, tăcerea, nepăsarea!

Nu-i simplu să halucinezi Paradisul, dacă asta era până la urmă, pentru că orice ușurătate a inimii mă ridica spontan cu dexteritate de gonflabil nemțesc de la pământ, ceea ce trebuia să evit cu orice preț dacă voiam să nu pierd detaliile imediate ale hiperbolei. Grija navigării mă obliga să-mi controlez fluxurile desfătării cu dibăcia unui căpitan de vas sprijinit în înțelepciunea nenorocirilor trecute. M-am îndreptat spre cimitir ori ceea ce, prin inerția retoricii, credeam că trebuie să fie, căci din adăpostor nu mai rămăseseră decât copacii, memoria mea amăgită și aleile cu huse preschimbate. Locul mormintelor fusese luat de bănci îmbinate din fâșii de bazalt maleabil, chioșcuri de cristal revărsate în tonuri caleidoscopice, palisade încropite din iederă purpurie și alacandre victorioase, fântâni arteziene cu jeturi de lumină printre arțari japonezi, aranjamente dirijate de plante adiacee din care n-am putut adresa decât tulipane acoperite de lalele plutitoare, lonicere persistente cu miros de tei în combinații seductive, cutezări brodate de lascivitatea vegetală în contrast cu singurătatea. Încă nu uitasem să mă uit după el. Am înaintat până la aleea principală, fără nicio țintă ori abatere anume, încercând să nu mă bucur prea tare, deoarece exultanța sufletului aducea cu ea levitația trupului, printre luciri de zadă și ilex, ceea ce evitam să obțin. Din blocurile de pe Eternitate nu mai rămăsese nimic, decât o pădure maiestuoasă străpunsă de ruine în iederă, castani roșii, stejari și pini de patru etaje. În timp ce priveam fără nicio întrebare, strada fu străbătută de o caleașcă de lemn de mahon ferchezuit și frânghii de mătase ornate cu încrustații de argint, clinchet de aramă, trasă de doi cai porfirii de pe care atârnav ciucuri cu stropi de smirnă. Un bărbat se înclină prin ferestruică, îmi făcu din mână.

Cum observam în desfătare netulburarea complexă, pe deasupra văii fără istorie începu să se audă *Canonul de coarde în Re major* de Bach, căci, așa cum ți-am spus, universul își ținea elementele elevate, inclusiv capacitatea mea intelectuală de a le recunoaște. Muzica se desfășura cu autoritate pe deasupra naturii umane, profunzimea nu reușea să aducă niciun izotop de tristețe în inima primitoare, aflată într-o conversie de echilibru euforic despiciat în coapsa văzduhului de sabia unui arhanghel psihogen. Pluteam de-acum fără-nconjur, controlându-mi exuberanța nonbizară cu sânge rece. Pe măsură ce mă ridicam peste palate și grădini fără pasiuni de umbră, întinderile se desfăceau sub conurile de lumină ale privirii carnale, puținul deficit al cunoașterii își pierdea eficiența și denaturarea mecanismelor de evaluare se stingea în apele izvorâte în spatele ecranului, pe atât mai exuberantă mă făceam, continuând să urc, să înfloresc între două tendințe fizice.

Vedeam case integrate în formule gaudiene împletindu-se în blânda filosofie a dealului, care se înălța odată cu mine, unduindu-se moale cu volute de burete marin lepădând globi de jar și expunând îmbobociri de palate florale locuite de ființe fără prihană, unghiuri de fugă din depărtări spre ghiocul sufletului. Pe măsură ce mă desprindeam, clădirile se strângeau alcătuind un organism eterogen, prelins pe spinarea muntelui înaripat ca un leu zburător. Supusă de biciul pios al orgii, panta se curba sub povara forței de atracție, răcorindu-și sânii în apele imaculate ale imensului lac de azur ce se desfăcea la picioarele priveliștii, până în coapsa pădurii virgine de pe linia orizontului.

— Ai fost tot timpul singură?

— Când cauți, ești întotdeauna singură, firește. Locuită de un duh în misiune de conciliere. Pe o terasă

pardosită cu marmură galbenă străbătută de vinișoare maronii și cantilene de ivoriu, Emil stătea la masă cu mai mulți prieteni. Aș fi putut să mă alătur sărbătoririi lor, dar nu vedeam cauza niciunei grabe: totul era nesfârșit, neînceput, neîndoit. Rândul de vile menaja la parter buticuri înțesate de bunuri și pustii de privitori. Ceva mai încolo, un cinematograf străjuit de coloane de lauri cățărători și chiparoși luminați pe dinăuntru prezenta premiera unui film de Terrence Malick despre lumea necunoscută a unei geneze paralele.

În timp ce înaintarea mea nu mai avea nimic de-a face cu voința, în miracolul capturat în grafi luminoase, printre nori răsfirați și porunci nerostite, am auzit un hohot de plâns. Inima s-a frânt în două și în susurul ei mi-am adus aminte de necazurile lumii de odinioară. Pala acelei răbufniri întunecate mi-a oprit pentru o clipă înălțarea. Am rămas suspendată între chin și ființă. Cât aș fi vrut ca momentul acela imponderabil să nu se termine! Am dat să-mi împreunez mâinile ca să mă rog, dar am știut înainte de-a rosti un singur cuvânt: dacă-i numai și pentru ceea ce vedeam și urma să pierd, destrămarea materiei torturate în componentele cosmice ale unui vis devoțional, atunci toată mocirla asta are un sens și merită străbătută până la ultima ei mârșăvie.

— Cum ai reușit să scapi?

— Am început să cobor. Emil întindea brațele spre mine, zâmbea cu dinți impecabili. Pantaloni albi, cămașă mov, ochi albaștri, păr auriu. Emil al meu. Trăgea scaunul de sub masă să mă așez, în sunetul unui triolet obsesiv conceput de Roger Eno. Când fețele noastre erau atât de apropiate încât ne-am fi putut săruta, m-am trezit. A trebuit să fac un efort serios pentru a nu scăpa un țipăt. Mi-a trebuit o viață să mă dau jos din pat, zgâriată pe dinăuntru ochilor, să mă târăsc clătinată de aduceri

aminte spre ibricul de cafea, între starea acută de disperare a trezirii și de speranță a sfârșitului.

Cineva părea că bate insistent în ușă. Cu o seară înaintea, furtuna smulsese acoperișul vecinului. Credeam că venise să ceară ajutor băiatului cel mare. Am deschis. În fața casei nu se afla nimeni.

Secțiune 6.09 2. Finalul departamentului de tehnologie electronică

A doua zi a urcării la Asheville, în holul Hanului Ramada, în timp ce căuta chilipirul unei garsoniere de închiriat în cotidianul local, dădu peste anunțul unui post vacant de profesor asistent la Catedra de Literatură a Universității statale. Nu avea nimic de pierdut. S-a înregistrat pentru concurs, care consta într-o probă scrisă și una orală, susținută cu decanul catedrei, John England.

Dr. England avea o faimă locală impecabilă, însuflețită de faptul că în afara zonei nimeni nu auzise de el. Când văzu referințele lui Andrei, tresări cu respect. Să lucrezi la un magazin literar atât de important, să te cunoști personal cu marele Grossman ar fi contabilizat o demnitate de care el, unul, s-ar fi simțit măgulit.

Partea scrisă a examinării s-a delimitat la analizarea însemnărilor pe care Andrei le susținuse constant de la moartea lui Leopold și până la plecarea din țară, pe care le-a prezentat drept ficțiuni literare. Interogatoriul a fost programat pentru a treia zi.

Biroul decanului arăta ca o pădure în miniatură, luminat de trei ferestre uriașe, încadrate în mahon. Dr. England l-a rugat să ia loc între doi palmieri dresați până-n tavan. Scoase o foaie de hârtie dintr-un sertar, o netezi cu palma, expedie o-nsemnare cu un stilou de modă veche și spuse:

— Teza dumitale ne-a bulversat prin îndrăzneală. Numai un începător versat ar folosi douăsprezece categorii

arhetipale ca o emanație a caracterului instabil al protagonistului.

Andrei tăcea.

— Poți să-mi spui Dr. England, în caz că simți nevoia să mi te adresezi, deși nu e obligatoriu. N-a fost simplu. M-am sfătuit cu soția până am ajuns la concluzia că esența lucrării este prinsă în fraza redempțiunii din final, citez:

„Înaintează doar pentru că Dumnezeu le îngăduise să nu mai aibă cale de întoarcere”.

— Poate sună straniu, Dr. England, dar impresia mea este că nu știu la ce vă referiți!

— Nu e straniu deloc! Departamentul de tehnologie electronică și accelerare literară a pus la punct un soft care poate analiza orice scriere, descompunând teza în funcțiile sintactice primare, din care, în logica structurii, a mecanicii și a stilului, să creeze variante și deznodăminte alternative. Cea mai mică modificare pe care-o aduci textului alterează finalul. Invenția n-a fost omologată, deocamdată, discreția este recomandată. În acest set de idei, inginerul Resenbrink a reușit o încheiere mutantă.

I-a înmânat câteva foi. Le examinează cu repulsivă curiozitate:

„La Galați au urcat într-un tren personal, care i-a hurducat până la Sulina, de unde au luat autobuzul. Au ajuns în port pe înserat. Portul era încuiat. Nori roșietici frământau un cer tuciuriu, prevestind ore negre. Nimeni nu s-ar fi aventurat pe o asemenea climă chiar dacă ar fi fost deschis, așa că au trebuit să înnopteze în oraș. Un taximetrist i-a depus în rotocoale de fum și păcănituri la marginea pădurii, unde exista un motel cu restaurant. În mod neașteptat pentru acea perioadă a anului, stabilimentul era ticsit. De dinăuntru răzbăteau urlete de petrecere, disco. Au intrat. La recepție li s-a atribuit singura cameră goală. Un grup de oaspeți de la București,

veniți la vânătoare de mistreți în Deltă, pusese stăpânire.

În restaurant, s-au așezat la o masă amplasată într-un ungher din preajma bucătăriei. În mijlocul sălii trona o adunătură lungă, formată din doisprezece bătrâni chercheliți, în straie de vânătoare. În jurul lor forfotea o armată de chelneri, curat îmbrăcați, proaspăt tunși. Andrei l-a întrebat pe cel venit să-i servească dacă știe cine sunt distinșii petrecăreți.

De peste 30 de ani vin și benchetuiesc aici în fiecare toamnă, 'nainte ca eu să mă nasc. Cel din mijloc a fost prim-ministru. Restul, foști mahări, Partid, Securitate, Interne. Azi retrași, dar încă breji și doldora.

Nici bine nu s-au săvârșit aceste întâmplări, că un alt membru al personalului se apropie vioi și-i anunță în gura mare:

Tovarășu' Apolzan vă roagă să-i faceți onoarea de-a lua loc la masa domniilor lor.

Deci el era: Gheorghe Apolzan, prim-ministru al dictatorului Ceaușescu, împușcat ca un mistreț. I-a transmis:

Suntem profund mișcați de generozitatea Excelenței Sale, dar suntem obosiți de drum lung, așa că vom cina aici.

După două minute, chelnerul reveni, la fel de vesel:

Tovarășu' Apolzan insistă să vă așezați la masa lor. Dacă nu colectiv, măcar duduia...

Mariel se făcu albă la față și deschise gura să spună ceva, dar chelnerul turuia prestarea mesajului:

În caz contrar, tovarășu' subliniază amănuntul că localul este închiriat în exclusivitate, drept care vă roagă să-l părăsiți fără delăsare.

Transmite-i tovarășului să-și ia sadismul lui idiot de comunist decrepit și să și-l vâre în cur, el și toată gașca lui de babe scelerate.

Chelnerul înclină capul politicos, plecă fără niciun adaus. Andrei se întoarse spre Mariel, care era mai palidă ca înainte, și-i spuse:

Îmi pare rău că te-am luat cu mine...

Dinspre masa vânătorilor se auziră vociferări indignate, râsete.

Cred că-i mai bine să plecăm.

Andrei porni să spună ceva, dar un zgomot puternic îl asurzi și văzu femeia schimonosindu-se de mirare, cu o gaură roșie despicată în piept, prăbușindu-se pe spate și rămânând țeapănă, cu gura deschisă într-o parte, ochi sticloși și nicio zbatere. Faptele se succedaseră atât de obiectiv, încât, pentru moment, nu și-a dat seama ce se petrece.

A înngenuncheat, i-a luat capul în mâini. Absurdul morții se izbea în tinerețea ei ca un val mugind tot mai stins. I-a închis imenșii ochi, căci îi aminteau ochii celeilalte femei care-i murise în brațe, a mângâiat-o pe păr, a depus-o moale pe pardoseala răcoroasă.

S-a ridicat în picioare, s-a îndreptat spre masa vânătorilor. După doi pași auzi un tunet, o durere acută îi smulse umărul stâng. Se prăbuși în genunchi. Din cauza șocului, abia mai respira. Îi vedea prin ceața sângerie a retinei strânși în jurul fostului premier. Se ridică cu greu, sprijinindu-se în brațul nevătămat. O nouă bubuitură îi răsună în urechi, umărul drept îi sări din țâțâni. Căzu. Neputința îl ținea nervos și pironit. Începu să se târâie spre ei. Cineva îl apăsă puternic cu piciorul pe omoplatul stâng. Auzi zgomotul unui declic metalic lângă ceafă și vocea lui Apolzan:

Duceți-l afară...

În timp ce doi bărbați îl cărau, a mai apucat să arunce o privire de mântuială: trupul fetei încremenit într-un final de balet, ștabi senili adunați într-un grup de satiri

veseli. Chelneri cu măhuri, fărăse, tăvi întregeau decorul. Afară ploua cu găleata. Vântul şuiera printre gheare. L-au aruncat sub niște boscheți spălăciți. Din spatele parcării, câinii urlau a jale. Când n-a mai deslușit niciun zgomot, se târâi spre apă. Țărmlul era la douăzeci de metri. Într-o oră fu acolo. Vuietul stihiei îl asurzea, noaptea îi scosese ochii. Nu mai era bun de nimic.

Nu există final glorios ori stingere eroică. Orice moarte trasează o limitare fizică. Mai avea doi pași. Împingea cu picioarele nisipul ud. La malul apei zvâcni. Fu acoperit. Ochii se acomodau cu orbirea. Printre talazuri văzu o umbră. În lumina unui fulger, îl recunosc pe Magistru. Scoase un geamăt, își făcu vânt. Se agăță cu ultimul dram de energie.

De la un val la altul se-ntinde o lume străbătută prin hău. Talaz după talaz, cauzele rămân câte una în urmă. Apa-i învăluie de jur-împrejur, fără alt rost decât voința celui ce-noată. Cerul e compact, stropi mari le biciuie spinarea. Când chinul devine insuportabil, firmamentul se despică în două, valurile se subțiază și raza Lunii taie o boltă-n profunzime, de pe marginile căreia se scurg stropi de apă. De sus, printr-un hublou reflectând luciul verzui, se văd înotătorul tăcut cu poetul mort în spinare. Din hurelul de mai 'nainte nu mai rămâne decât un clipocit.

Deplasarea e ușoară acum. Imagini nesemnificative li se perindă pe dinainte, atrase de sorbul unei văgăuni fără adâncuri. Lipsa durerii îi ajută să nu mai desprindă boala de lumină, nici măreția de întuneric. Trecerea lor se transformase într-o rugăciune mecanică.

Și atunci realizează singurul lucru de care merita să fie conștient:

Înaintează doar pentru că Dumnezeu le îngăduise să nu mai aibă cale de întoarcere.

În soarele dimineții, Insula Albă strălucește în fiori de

toate culorile. Plămânii nu mai inhalează, inimile se odihnesc. Ființa a rămas dincolo. Printre stânci rotunde și smocuri de mirt Teodora îi așteaptă șezând pe o piatră. Magistrul abia mai mișcă brațele, din inerția stanței finale. Închide ochii. Lumina răzbate prin pleoape.

Un val milostiv îi aruncă pe țărniță”.

Tulburat, Andrei ar dori să comenteze, Dr. England pare mai pregătit:

— În principiul cauzalității inverse a numerelor iraționale, niciun deznodământ ficțional nu este definitiv. Seria raportului imperfect π continuă la infinit, preschimbând concluzia în categorie posibilă. Aceeași moarte poate fi apoteotică sau sublim mizerabilă, după o altă serie, magistrală, minerală, moleculară, esoterică ori bacteriologică. În America, socotim filosofia drept specie literară. Dacă virtutea ei este de-a releva absconsul prin exegeză, cea a literaturii este de-a îngrămădi sensurile spre originea lucrurilor prin elocvență. Din acest punct de vedere, lucrarea dumatăle este un eșec. Dar noi nu suntem editură, ci Universitate.

Ajuns în cadrul acestui punct de referință, candidatul își ceru scuze și părăsi precipitat mai întâi încăperea, apoi holul îngust, scările coborâtoare și, la urmă de tot, clădirea. Doar hazardul a ținut să accepte postul înainte de-a afla un amănunt care l-ar fi interesat mai mult decât întreaga teavatură. Pentru că părăsise atât de unilateral discuția cu Dr. England, fu nevoie să se mai scurgă șase luni pentru a afla identitatea celui alt aspirant.

Secțiune 6.10 4. Agresorul zăcea în iarbă

14 Noiembrie 1996

Țârâitul interfonului mă trezi.

— Domnule ministru, o doamnă din Iași insistă s-o primiți.

— Anonimă?

— Lavonia König.

— Las-o să intre, anulează toate întâlnirile de după-amiază.

Un ciocănit timid precede deschiderea. În cadrul ușii apare o femeie de vreo 30 de ani, cu părul șaten deschis, nici înaltă, nici scundă, zveltă fără a fi slabă, atrăgătoare în lipsa lascivității, cultivată fără prejudiciul erudiției. În timp ce înainta, m-am extras de după birou, i-am întins mâna afabil.

— Doamnă, încântat să vă-ntâlnesc, în sfârșit. Am sentimentul că ne cunoaștem de-o viață. Luați loc, vă rog! Doriți o cafea, un răcoritor?

— Un pahar cu apă.

— Cum ați călătorit?

— În limita condițiilor, firesc.

— Condițiile sunt proaste. Ar fi o onoare să vă pot găzdui.

— Vă mulțumesc, domnule Trifa, diseară mă întorc la Iași. Nu vă deranjez decât pentru clarificarea unor amănunte.

— Ascult...

— Ați fost de față când fratele soțului meu a fost asasinat...

— Oarecum... Vizibilitatea era anostă, faptele s-au succedat fulgerător, surpriza a fost șocantă, n-am rămas cu multe păreri.

— Cu-atât mai important.

— Seara se deplasa spre întuneric agravată de nori, străzile erau aproape pustii, deși nu cred să fi fost mai târziu de șase. Am zărit un bărbat îmbrăcat în negru apropiindu-se de cerșetorul din poarta Mitropoliei. Când a ajuns lângă el, s-a aplecat câteva momente, ca spre a-i vorbi, apoi s-a ridicat în picioare și l-a lovit cu o rangă, bănuiesc. Probabil că cerșetorul și-a pierdut cunoștința.

Agresorul a scos un cuțit pe care i l-a împlântat în piept. Dinspre Palat se apropia o rablă de camionetă. Cerșetorul s-a ridicat ca un arc și l-a lovit pe agresor, care s-a prăbușit. În afară de vomismentele ploii nu se-auzea nimic. Eram îngrozit, deși asistam ca la un spectacol de umbre chinezești, pentru că imaginile aveau ceva ireal și mecanic în ele. Una din umbre s-a aplecat asupra celeilalte, a luat cuțitul și i l-a înfipt în cap. Camioneta a oprit, șoferul a coborât, l-a ajutat pe cerșetor să urce și-au plecat, trecând într-un zdrăngănit asurzitor pe lângă mine, la deal, pe Ștefan cel Mare. Totul n-a durat decât câteva clipe.

— Ați apucat să-l identificați pe asasin?

— Ciudată juxtapunere! Asasinul părea a fi acum cerșetorul, care părăsise scena pe picioare, în timp ce agresorul zăcea în iarbă.

— Cine era?

— Un bărbat pe care nu-l mai văzusem, cu fața deformată de cicatrici, zăcea inconștient, cu un cuțit înfipt în pământ la doi centimetri de cap, lângă tufele din stânga aleii, la o distanță oarecare de rogojina pe care stătuse cerșetorul. Lumina galbenă a stâlpului cădea cu zgârcenie pe fața lui. M-am aplecat, să mă uit mai bine, în căutarea detaliilor de care mă întrebați acum. Din spate veneau două voci:

„Ce se-ntâmplași, Fane?” Celălalt zise:

„E cineva și coloșa... Cin-ești, bă?”

Am dat să-ntorc capul. Am simțit o retezare brutală și n-am mai știut nimic. Când am deschis ochii, am auzit motorul unei mașini care se îndepărta.

— Ce survenise?

— Cineva mă lovise cu putere în cap. Agresorul dispăruse. M-am ridicat cu greu și am luat-o la dreapta, spre strada Wexler. Din spate, țigănelul unui milițian de noapte. Am coborât spre strada Uzinei, în zece minute am

fost acasă, înfrigurat, murdar, ud și îngrozit de o migrenă ucigătoare.

— N-ați găsit cine-a fost acel bărbat?

— Nu...

— L-ați mai văzut de-atunci?

— Nu frecventam asemenea specimene nici când partidul m-a trimis la bază...

Secțiune 6.11 1. Colonia ofidiană

A existat o vreme când nepăsarea psihosomatică a viețuitoarelor croia orbite de calmă liniaritate în cartierul fiecăruia. Temperamentele divergente nu generau neînțelegeri nici când își încrucișau mersul pe nervurile aceluiasi maidan, opozițiile naturale sufereau de lipsa scânteilor pe scândurile artei populare, străzile erau descheiate fără programări discriminatorii. Acea a fost faza de feerie prepubertiană a omenirii, a orașului meu patriarhal. Profitând de naivitatea luminoasă a percepției și de starea de moleșală a lipsei conflictuale în contrast cu dorința multiplicării, dușmanul plictisit a lovit în inerția lumii create.

Îți ofer mai jos o traducere aproximativă a conceptelor-capcană inventariate, nu înainte de-a menționa țipetele uluitoare venind o noapte întreagă dinspre mahalaua nordică, care au îngrozit întreg orașul, urmate de un miros de spirt putred spălând ciuperci confiscate de bacterii. Când voința primordială nu se manifestă, aducerea la viață are loc prin formele neevoluate.

Mă plimbam fără căpătâi prin aranjamentul stradal de la poalele Mitropoliei, notând că de la nivelul pavajului nu este cu putință să observi organizarea pentagramei apotropaice. Simbolurile sunt bazate pe asocieri pripite și silogisme amăgitoare, e recomandată ignorarea totală a tentației dacă vrei să ieși cu fața curată din strânsoarea

nepotrivirilor de sistem. Mă aflu la a doua tură de împrejmuire, când dau nas în nas cu Shamaï Shamir, președintele grupului de literați de pe lângă Universitate, în vestimentație de epocă împrumutată prin grija unei cunoștințe care lucra ca recuzitier la Teatrul Național.

Două anomalii dintr-o singură suflare. Reproduc: *trebuie să fii mulțumit cu ceea ce parcimonia vieții îmi scoate în cale, iar tu, e bine să cunoști lumea în care te-nvârti*. Ideea sugestiei era că trebuie să depui pasiune în toate criteriile din registrul performanțelor, inclusiv în mobilizările neexcitate de vreo țintă, precum hoinăritul, lectura în biblioteci, dormitul pe durata zilei, poezia. Cum era mult mai în vârstă decât mine, n-am schițat nicio contrazicere. Shamaï era Evreul Rătăcitor cu majuscule în perimetrul ermetizat al orașului de-atunci. Din biografia reconstituită mai târziu, la acea dată avea 76 de ani. Eram bucuros că mă băgase în seamă. Că știa de existența mea. Că se coborâse să constate.

Universul se întinde cât permit acumulările minții. Trebuie să-i cunoști și cealaltă parte, m-a atenționat. Precizez că nu în virtutea principiului de drept roman, căci armonia nu este privilegiul celor buni. Ar fi inechitabil. Anunță-mă când ești pregătit de cea mai uluitoare aventură cu care te vei confrunta vreodată în bizara ta existență.

Acum, mult după deplina evanescență a celor întâmplare, aș tinde să accentuez calitățile sale premonitorii, în dauna prezumției de bună intenționalitate. Am ajuns pe jos, el proaspăt, eu deja epuizat. În dreptul unei guri de canalizare ne-am oprit.

Aici începe regatul promis, care se termină câteva străzi mai încolo. Nu e mare, dar teribil de intens.

Am aplecat capul spre aerisitoarea ferecată cu o plasă strâmtă de sârmă oțelită, prin care am decelat:

zornăit de tăblițe frecate, miros încins de apă stătută, gust de ulei industrial.

Pare o fojgăitoare imensă de șobolani picați într-o capcană din care nu pot evada, am spus.

Niciun șobolan, dezaxat, melancolic sau pe droguri, nu s-ar încumeta.

Mi-a oferit o pastilă galbenă. S-a-ndepărtat bodogănind vesel spre magazia unei case vechi din apropierea parcului, pe-a cărei ușă trona un lacăt enorm. L-a desprins cu o mișcare de mână, a deschis fără larmă, mi-a făcut semn să-l urmez, am intrat. În mijlocul magazinei, printre borcane înalte de-un metru cu murături caramelizate și carne afumată plutind în untură ca-ntr-un acvariu dereglat, trona o limuzină *Mercedes 540K Special Roadster*, din 1936, în stare destul de încurajatoare pentru o călătorie clandestină dintr-un loc în altul. Mai târziu, când nu mi-a mai ajutat la nimic, am aflat că era celebra mașină dispărută împreună cu o umbrelă și o mașină de cusut ale Baronesei Gisela Josephine von Krieger, depistată cu acea ocazie și ce-a urmat.

Mi-a dat să înghit o pastilă verzuie. Dintr-un cufăr de piele însemnat cu steaua lui David bătută în cupru, Shamaï a desprins un soi de manta cu coif lucrată din pene de bufniță, cu care m-a acoperit din creștet până la genunchi. În prezența altei persoane aș fi izbucnit în râs la ridicolul imaginii, dar căutătura concentrată a companionului îmi încuraja predispoziția spre seriozitate. Nu asta urmărim la orice pas? Ieșirea din anonim și banal... La vârsta aceea, cu orice preț. Nebunii, eroisme, unicități. Ritualuri.

Este singura modalitate de-a arunca o umbră protectivă asupra suspiciunii lor legendare. Au dezvoltat un complex de slăbiciune și respect la adresa ființelor înaripate. Să nu scoți un cuvânt, dar să încerci să reții cât de mult poți!

Am urcat în mașină. Mi-a dat să înghit o pastilă roșie. Pentru a mă ține calm, a spus. A deschis o trapă aflată între scaune și a coborât pe o scară tensionată prin care m-a îndemnat să-l urmez. Pe măsură ce înaintam, balustrada devenea tot mai jilavă, treptele își pierdeau consistența, aerul dobândea vâscozitate. Înaintea ultimului pas, am leșinat. Când am deschis ochii, ne găseam în centrul unei săli îngrozitoare formate din șerpi. Aproximativ cinci mii de specii, dacă-mi permiți amănuntul, față de cele trei evocate de enciclopedia, în toate mărimile, culorile și otrăvurile: vipera morții Garonsalla, aspide Boomslang atârinate cu cozile de tavan, corali asamblați din veninuri lucitoare, taipani Goicochea de coastă cu solzi de apă dulce, kraiți malaezieni care atacă în haită, vipere cu corn care se dau de-a dura, mocassini cenușii de Texas și mambe subțiri de abanos, anaconde de clopotniță, pitoni somnolenți de butoi, boa prăvălitori din copaci, vipere Russell, lire de Sonora, stăpânitori de tufă, lore cap-de-lancie, năpârci de avertizare, crotali maronii, gorgone învăluitoare, scolecophidii ucigașe, maticore viclene, hinomicruri electrizante. Trecând în revistă, am mai leșinat o dată.

O altă pastilă se duce la vale. Ne aflăm într-o sală rece. În fundal, o pereche de jilțuri din care ne privesc două animale împăiate cu trup de pasăre și cranii umane. De o parte și de alta, pe deasupra, prin interior, pe dedesubt, prelingeri alunecoase, încolăcirii, sâsăituri. Lumina provine de la patru lămpi cu ulei suspendate de patru schelete. O fată de 16 ani stă tolănită lasciv pe o canapea îngustă. De o dureroasă frumusețe. Distantă ori captivă. Pe unul din ziduri citesc o avertizare dezamăgită: *Cave Cave Deus Videt!* Urma să-mi vând sufletul? Mă aflu în inima unui negoț nefericit? Percep prin valuri de pânze fragile, resping realitatea prin toți senzorii. Leșin din nou.

Doi șerpi groși încolăciți de picioare, alți doi în jurul brațelor mă imobilizează la cinci pași de jilțuri. Shamai a rămas pietrificat, într-o impresie hipnotică. Mirosul greu ține o punte prăvălită între noi. Apa se prelinge din colțuri. Clipa revelației vine pe tăișul ghilotinei. Shamai îngenunchează. Flăcările se opresc din pâlpâi. Se face tot mai frig, tâmpilele se agită sub biciul venelor. Bătrânul vociferează fără să-l aud, arată cu degetul spre mine.

Încerc să vorbesc. Bolboroseala sfâșie sigiliul convenției. Nu fusesem avertizat? O cobră roșie se desprinde dintr-un ghem întunecat, se încolăcește la un metru de mine. Legăturile se desfac, se preling prin apa pardoselii, sunt capabil să mă mișc, să mă ridic. Mă îndrept spre Shamai. Patruzeci de guri se deschid șuierând. Desfăcută ca o plantă carnivoră, cobra freamătă. Shamai îmi face semn să mă îndepărtez. Stomacul mi-e strâns într-un cerc metalic. Mă strecor printre două valuri de reptile. Ochii mi se-nchid de oboseală. În timp ce urc lumina scade.

Expulzat sub luna buhăită printr-o ușă care se deschide într-o stație de tramvai, apreciez lipsa tensiunii. De fiecare dată când exersezi asemenea lux, constată că am devenit liber doar ca să fii prins. Respir aerul nopții. Fac un pas, mă întorc. Magazia se află în același loc, pupitrul este o ruină. Se face ziuă la marginea orașului. Mă îndrept spre casă. N-am să pot scrie niciodată în amețeala acestui nivel.

*

Ne-am întâlnit pe-o zi ploioasă, spre sfârșitul toamnei. Stropii se prelingeau pe borurile pălăriei, chipul cafeniu de cadavru mirosind a naftalină păstra ceva din prestața culturii.

Într-o lume a reversului, spuse, calitatea minții scade calitatea vieții.

Cu patru pastile nu obții niciuna, nici alta.

Ți-am administrat 23...

Am dat să spun ceva, dar a ridicat arătătorul spre borurile pălăriei și a recitat repede din Sabato:

„Și aceste lucruri, care se întâmplă în timpul nopții, când dormim, devin deodată incontrollabile și încep să ne stăpânească și în unele coșmaruri ce se desfășoară la lumina zilei”.

Cine era fata?

A întors spatele, s-a îndepărtat atent pe sub dungile de apă. Își întorsese decepția asupra mea. Era de ajuns. Vremea inocenței trecuse. Am rămas singur cu propria mea emancipare. Inutilă, seacă, neroditoare.

Ambiția creației își are tariful ei. E o crimă să ții cuvântul închis în tine. În fiecare din noi zace un profet reticent. Crezi că nu știu ce mă așteaptă dacă urc singur într-un pod, cobor într-un beci, ies într-o grădină, străbat un cimitir, pătrund într-o sală întunecoasă de cinematograf, trec printr-un ungher de restaurant, intru într-o baie obscură, iau loc în ultimele rânduri din autobuz, traversez o stradă retrasă, pășesc de-a lungul unui trotuar pietruit, stau mai mult de cinci minute lângă un galantar de cofetărie, mă strecor pe sub un copac ori pe lângă un dulap înalt, mă relaxez în liniștea unei frizerii, iau în piept un deal însorit, adăst la o distanță mică de un petic de iarbă, o cută de cearșaf, când deschid un sertar, alerg printr-un gang, rămân retras în liniștea unui muzeu? Fiecare creangă pândind lângă potecă, fiecare fisură în asfalt, umbra unei mașini parcate, o bucată de frânghie, un furtun, o coardă de violoncel, un cordon de pardesiu, o rază uscată.

Toate acestea nu sunt decât oglindirile termenului lipsă: corespondențe, semne grafice, limitări. În demonstrația existenței, după două mii de ani, faptele și-au

pierdut independența. analogiile s-au pervertit în memorie. Cuvântul a ucis fărămă cu fărămă, până la ultimul sens al spiritului.

Secțiune 6.12 2. Anacronism, atemporalitate

Conștient de nepotrivirea susținerii sale în peisajul unei țări căreia-i aparținea doar prin fărăme de trecut, Andrei și-a reunit bagajele și s-a-ntrupat spre aeroport. Trecutul putea să călătorească fără viză. După 18 ore de obsesii de zbor chinuit prin coșmelia prăbușirii, cu o escală prea scurtă pentru a-i da vreo speranță și cu una care nu mai conta, s-a prelinș pe pista metropolei unice, sleit, lecuit, denaturat. Forfota matinală din Manhattan l-a aruncat într-un tablou al cărui anacronism era anulat de propria-i atemporalitate.

La amiază intră în biroul lui Grossman, unde fu interogată asupra călătoriei. Curiozitatea a dus automat la fructul ei. Scoase din geantă un dosar subțire, pe care i-l înmână resemnat. Cufundându-se în fotoliul imens, balansându-se ușor în față și-n spate, picior peste picior, Alfredino începu să citească. O făcu atent, aproape silabisind.

„În marșul onorării tacite a unui blestem extins printr-o recomandare aruncată din vârful buzelor istoriei în urmă cu mii de ani pierduți în ceața mistificărilor de propagandă naționalistă, care a polarizat criminalitatea călătoare prin cloaca geografică pe care o locuim până a reușit șlefuirea unui mic pâlc de asasini întotdeauna prezenți la conducerea patriei, România continuă să oripileze confreria statelor civilizate... Crime împotriva propriilor cetățeni sunt comise peste tot în lume. Sub pretextul războiului, al foametei, al structurii periclitate. Din unghiuri care eludează calitățile umanității, pot dobândi un rateu de justificare. În pospaiurile democratice pe timp de pace responsabilii trebuie să fie extrem de

presați pentru a lua o astfel de măsură, din moment ce o crimă de stat nu se poate sprijini pe nimic. În lipsa detaliilor, este imposibil să nu constăți prezența premeditată a unei forțe fără chip. Întunericul nu poate evada dintr-un loc inundat de lumină pentru a accepta nonsensul ca un perfect cărturar să fie omorât cu sânge rece de un perfect idiot...

Ca și cum prin venele unui regim totalitar ori prin țevile de pușcă ale gorilelor protectoare ar fi putut curge compasiune, respect, toleranță, încredere, dictatura a pus ordine în criminalitatea latentă din omul îngenuncheat, impunând studierea artei de-a ucide și îndatorirea de-a-i detesta pe cei rămași în picioare. Asta mai poate fi înțeles, în logica abjecției organizate de sus în jos. Dar care ar fi motivul pentru care natura, după ce s-a străduit să perfecționeze mintea genială a lui Armand Armur, a permis ca, la ordinul unui general de Securitate inept și perimat în definiția socială, să fie pulverizată la apăsarea de trăgaci a unei maimuțe dresate? Devorându-se, sistemul se subțiază. Răul își este sieși rău. Minoră consolare pentru singura logică a firii.

Ce sofism aberant ar putea explica motivul pentru care o colectivitate nu poate plânge când unul dintre cei mai străluciți fii ai săi este sacrificat doar pentru a înlesni prelungirea stării de teroare abătută asupra ei? De ce suntem predispuși să facem zid în jurul minciunii chiar și când nu am devenit parte a ei? Cei nepătați îngăduie crima din nepăsare. Nepăsarea nu este nimic altceva decât lipsa acțiunii, îți vor spune. O lipsă care acuză. Nu gândul eliberator, lașitatea fricii, coruperea materială, trufia cunoașterii, ci solidaritatea nelămurit înțeleasă. Când reperele lumii sunt pervertite, oamenii se întorc la arhetipurile junglei, dintre care singurul care le impune respect este cel al Bestiei Umane.

Dacă, din perspectiva ontologică, sistemele politice devin capcane culturale, de ce uciderea unui om de cultură se perindă prin istoria hoardei fără a tulbura sistemul? Care ar fi explicația că, în loc să-și manifeste indignarea, corul criticilor regimului și-a diminuat intensitatea? Când alcătuirea din jur devenise mai rea, ei au prezentat-o brusc mai frumoasă. Cântă eliberați pierderea firavului specific de diferențiere. Cum e posibil ca autorul unui asasinat odios să rămână necondamnat nu de tribunalele corupte, aflate tot în mâna lor, nici măcar de presa atentă să nu rupă lesa strânsă în pumnul de fier, ci în nepăsarea maselor fără nimic de pierdut?

Răspunsul este năucitor de simplu, sufocant de omogen: cel care-a comis crima nu este ofițerul zelos reprezentând rețeaua, ci călăul fără trăsături distincte care conferă rațiune lașității prezentului continuu. Arhetipul de două ori îngrozitor al torționarului din străfundul fiecăruia dintre noi. Excedați de rușinea termenului de comparație. Acesta este, de fapt, creuzetul infernal al crimei de care-ar trebui să ne-ngrozim. Pentru ființa independentă, exacerbarea oricărui sentiment duce la anihilarea lui.

Pășesc în colbul străzilor din mahalaua amplasată în apropierea centrului. O murdărie cu premoniții victoriene, cuprinsă într-o îngrăditură de muzeu sanitar. Este singurul loc în care mă pot întoarce. Restul a fost exterminat. În liniștea amiezii nu aud decât muște amortite bâzâind pe sub duzi. Păsări picotesc cu ochi întredeschiși, curți lâncezesc sub miasme, câini lenevesc. Dinspre Bahlui și blocuri ascunse după ziditura plopilor vin valuri sporadice de torpoare și țipete de copii. Noi suntem tineri din nou. Morții dorm în casele lor.

Știu că mă aflu într-un loc unde nu trebuie să fiu. Sunt atât de mult, încât încetez să exist. Din colbul uliței

opărite, gândul fuge spre marginea pădurii. O pădure bântuită de absența stafiilor. Acolo mă trezesc pe jumătate din vis. Din cauza caniculei înțepenită-n buloane, timpul nu mai mișcă nici el. Pășesc pe spinarea unui monstru decedat. Urc spre zona lacurilor curgătoare, cobor printre magazine adumbrite sub storuri îngrămădite de praf. Continui să zbor razant cu dealul Grădinii Botanice, mă scufund pe sub coroana unui nuc iritat. Nimic nu va egala frumusețea orașului meu cum îl duc în mine.

În după-amiaza aceleași zile de vară venală, vom adăsta sub umbrela terasei de pe bulevard. Nimeni nu va ști cine suntem. Noi înșine ne vom fi pierdut în ceea ce-am fost. Muzica va fi tăcut. Suntem trecuți de prima tinerețe, dar oricine poate observa că nu vom muri niciodată. Toți cei care ne cunosc. La vale se preling pâlcuri edulcorate de studenți. Câțiva actori de la Teatrul Național, scriitori pletoși în catifele, pictori cu bărbi în surdină, berete purtate ca la Paris, membri plini de emfază ai corului mixt al Filarmonicii, grupuri de tenismeni tăcuți lipăind cu afectare spre terenurile din spatele Palatului. Duhul păcii ne exaltă. Contemplăm apatia generală. Un glonte tras în cap are aceleași efecte cu un asteroid lovind Pământul. Existăm pentru ceea ce-am fost creați: *universul, mintea umană și capacitatea noastră de-a intermedia între ele*.

Pe la orele cinci, începe să plouă. Plouă așa cum îmi amintesc că-ți plăcea, o ploaie neglijentă și frugală, îngăduind soarelui să arunce văpăi peste turle aurite, Mitropolia de smarald, granița de lamele tăioase a plecării.

Admirăm fără mânie acel colț de lume care nu mai este”.

Grossman a rămas mut trei minute newyorkeze, unu, doi, trei. Pentru el era mult. L-a privit pe deasupra ochelarilor, lovi cu stiloul în maldărul de dosare de pe birou, se regăsi spunând:

— Nu-mi stă-n măsură să complimentez colaboratori, căci eu îi aleg. Îmi amintesc cât de mult a trebuit să insist. Tot ce ne lipsește este absența violenței. E greu de crezut că vei putea scrie vreodată ceva mai concis pe-o temă atât de universală.

Colaborarea ajunsese la capătul liniei. Nu făcu un secret. Alfredino îi vorbi despre Asheville. O așezare cuprinsă între coapsele muntoase ale Carolinei de Nord, de mărimea Iașilor, curățenia Bernei, apusa frumusețe a Parisului, exotismul cartierului boem al Dublin-ului. Transpunerea montană a creuzetului.

4. *It's better to burn out than to fade away*
17 Septembrie 1989

Doctorul Călin Paladino trece prin necazuri. De la Eva am dedus ce fel de probleme îl acuză, cea mai gravă culminând cu revocarea licenței de a practica, din cauza unui avort ilegal scăpat în lumea înaltă. Nu fusese alungat în pușcărie, dar doreau să ridice o exemplaritate. Azi-dimineață, din cauza unei deraieri în preajma Podului de Piatră, am luat un tramvai cu traseul abătut prin centru. Când am trecut pe lângă Filarmonică, l-am văzut într-o salopetă murdară, cufundat până la brâu într-un șanț în care lovea cu târnăcopul. Un tânăr instruit și inteligent, manierat, strălucitor, care ar fi trebuit să conducă instituții, să revoluționeze domenii, aruncat în groapa cu sclavi idiotizați ai patriei!

Iar mie, în egoismul meu patetic, mi se părea că eu fusesem cel lovit de soartă, muștrat verbal și pus într-un sicriu de sticlă, ca Lenin, pentru a fi model răsturnat maimuțelor lumpen-proletare, să vază ce li se poate-ntâmpla dacă nu-s docile! Înnobilat la munca mea de jos, într-un birou unde nu făceam nimic toată ziua, fiind nevoit, cel mult, să citesc câte o poezie de adolescent și să țin un jurnal pe care nu-l va parcurge, probabil, în afara ofițerului

care mă are în grijă, nimeni, un aristocrat care sapă șanțuri cu târnăcopul se va fi uitat la mine ca la un vârful reușitei sociale!

20 Septembrie 1989

Alin mi-a adus un poem pe care îl terminase cu o oră înainte și pentru care voia rezultatul unei radiografii imediate. Îl reproduc aici, pentru că, după ce parcurs au luat viețile noastre, amănuntele cară alte semnificații.

Moartea în fereastră

Lângă trupul ultimei dimineți ne-am împerecheat, cu durere și ură, printre scânteii și membrane încinse.

Am inițiat vieți pe care nu le vom apuca și am fumat privind în curtea depozitului de vise.

Jarul țigărilor se aprindea intermitent, ochi de înger clipind agonici lângă mașina de rufe.

Coajă desprinsă de pe melanomul iubirii, viața noastră la pachet cu toate celelalte.

Lătratul îndepărtat al unui câine în stradă trăda lumii întâlnirea noastră interzisă.

Dar noi tocmai încetăm călătoria cu sufletul scrobite în albastrul uitării, cântec de leagăn pentru leșul atârând în fereastră.

I-am împărtășit lui Alin câteva aprecieri despre fibra sufletului universal din spatele ușii de trecere de care vorbea Heidegger. Nu putem ajunge dincolo pe deplin atâta timp cât ne locuim viața. *It's better to burn out than to fade away*. Structurile trebuie dezamorsate.

Spre surprinderea mea, s-a arătat satisfăcut. Am încheiat:

Orice faci, de un singur lucru să ții cont: poezia este întotdeauna o stare de tranzit, niciodată un scop în sine.

Secțiune 6.13 D. Lilith dă târcoale

— Spune-mi, ai publicat tu un material despre relațiile criminalității interetnice în *Diorama* de ieri?

— Identitatea autorului n-are niciodată importanță, dar trebuie să recunosc că e un articol interesant. De ce?

— M-a căutat șefa sucursalei locale a SRI să mă întrebe dacă știu ceva de un oarecare Domnaru Dion. I-am spus că am fost colegi de clasă. M-a întrebat dacă știu că te-ai întors. Am negat. Dacă aflu noutăți, mi-a zis, s-o caut de urgență.

Secțiune 6.14 1. Un lagăr cu frontiere naturale

Există mai multe felurinte prin care o femeie abisală poate privi un bărbat căruia dorește să-i transmită subjugarea, dar necesare pentru discuția noastră rămân două: una concentrată și una vagă. Prima categorie se identifică prin injectarea cutezătoare a privirii în ochii victimei de conversație, impunând denivelarea unui contact dominator, ca o ipoteză directă, fără alee de metaforizare, fără ezitări de vorbire, speranțe, deviații, improvizări, întoarceri, disonanțe. Înfeudarea e imediată, aproape nedureroasă. Cealaltă formă este compusă din suma perimetrelor vizuale ocolind ovalul ființei, jalonând o suprafață de acțiune mai largă, mustind de iluzia libertății, a imprecisului, emanând o rețea oțelită de strictă detașare în aceeași măsură de infailibilitate, cu atât mai perfidă cu cât prezintă alternativă indiferenței și șansa de scăpare. Un lagăr cu frontiere naturale.

E greu de precizat care este preferabilă, în funcție de rezistența la umilință a fiecăruia, blazarea ca imunitate dobândită, împietrirea adaptată, coeficientul de accelerație a mâniei supra doi, dar pe mine, pentru a nu-mi acorda măcar teoretic o șansă de refugiu, m-a-ncercuit cu o formulă combinată. Vocea unei revelații m-a străbătut din interior:

Fără puterea investită ai fi fost nimeni.

Țopăia în figurativul împerecherii de sezon, care-o fi fost ăla, căci la ea părea permanent, îmbrăcată într-un

costum de piele roșie. Îmi aminteam fața ei, încadrată de păr castaniu. Ca mai ieri. Era o amintire, așadar, dintr-un timp trăit. Om fi traversat aceeași stradă concomitent. Poate în mai multe rânduri. De fiecare dată reușind să scap mesmeriei reptiline a ochilor ei verzi. Poate ne-am intersectat mișcările la vreo petrecere ori în tramvai. Ne-om fi cunoscut într-un fel. Parfumul mă împunge lasciv. I-am și spus.

— Ca și cum am îmbătrânit, Nerval, nu-i așa? Aduci atâta trecut în discuție...

Prin fereastra casei pătrate se vedea Palatul și râpele din jurul lui coborând abrupt.

— Noi nu îmbătrânim, reluă, cu un soi de regret.

Două căruțe se învâртеau în jurul statuii.

— Dar cum există și efecte fără cauzalitate, prăbușirile tale deficiente de zbor le-aș enumera de dragul statistic al cunoașterii.

Ca să-mi arate cât de multe cunoștea despre mine.

Se lepădase de haina prudenței. Devenise o femeie frumoasă, inteligentă, stăpână pe sine, puternică în primul rând, oricum ai fi vrut s-o privești. Îți provoca un respect indus de frică și admirație. De unde știa de prăbușirile mele? Nu ne mai văzusem, în cea mai bună dintre circumstanțe, de douăzeci de ani. Și ce treabă avea ea cu situațiile mele, în caz că informația era corectă? Era vremea unui contraatac.

— Cum ai ajuns să conduci orașul?

— Oare cum crezi că, în lumea macabră în care suntem preziși, încă plină de prejudecăți și boli molipsitoare, o femeie, oricât de capabilă, ar fi în stare să conducă nestânjenită peste mii de capete bărbătești? Nu sunt mai deșteaptă decât par și nici mai subtilă decât mi-aș dori.

Voia să mă tragă în jos cu orice preț. Nu-i păsa că și

ea cobora odată cu mine. Nu pentru asta o pregătise atât de bine natura ei?

— Plătim tribut nu unuia mai puternic, reluă, ci slăbiciunii din fiecare. Am contabilizat atent aria țintei și cei care contează în această urbenie nu trec de două sute douăzeci și trei de indivizi fără scrupule, toți în funcții de conducere, ține cont, directori căsătoriți, enoriași cu importanță, gânditori de amfiteatru, formatori de opinie, purtători de morală la rever. Într-un an de zile am avut de-a face cu toți.

Am rămas mut de indignare, revoltă și pagubă.

— Asta e prostituție colectivă, depravare, apoteoză negativă, hulă.

— Numai din partea mea și nici chiar astfel pentru vreun interes lumesc.

— Orice negoț în care este implicat sexul se numește prostituție. Cum adică numai din partea ta?

— Înainte de-a intra în amănuntul lucrurilor, le propuneam să bem un ceai nevinovat, ca să minimalizăm aparențele. Ceaiul era pervertit de un drog puternic, pornit să provoace amnezie recentă. Niciunul dintre ei nu are convingerea concretă a ceea ce-a înfăptuit. Cel mult, sunt străbătuți de o incertitudine stânenitoare. Dar în sinea lor, în subconștientul acela matern în care colcăie neformulate necesități infantile, dependența și facilitatea acceptării, sunt fascinați de icoana înfățișării mele. În visele lor de masculi importanți odihnindu-și trufia între trofee de vânătoare din dormitor mi se preling la picioare ca niște motani, fără nicio explicație. Când ne întâlnim la vreo reuniune, pe stradă sau la vreun spectacol, îmi zâmbesc instinctiv, când îmi aud glasul la telefon li se înmoaie genunchii, la menționarea numelui meu își scot venerabilele pălării din import.

— Sunt încrezător că le-ai pregătit filmulețe

compromițătoare, în caz că principiile frivolității freudiene ar lua-o razna.

— Radiografiile sufletului sunt inutile. Rezultatele sunt întotdeauna vizibile. Pe deasupra, nimic nu s-a întâmplat în realitate...

— Mie nu mi-ai dat să beau nimic.

— Cu tine e altceva, pentru că tu n-ai nicio putere. Nu conduci nimic, nu iei decizii. În afară de asta, te-am iubit cu pasiune.

— Te-ai remăritat?

— Cu cineva de dincolo...

— Spune-mi, Sabina, cum te dezmierda tatăl tău de-acasă?

— Lilith...

— Lilywhite Lilith?

— Lilith...

— Practic, de ce m-ai adus aici?

— În numele fotografiilor din care-am făcut parte cândva, îți pot dezvălui numele celui care l-a omorât pe Geo. Și al celui care i-a luat viața celui care l-a omorât pe Geo. Și ce s-a întâmplat cu cel care i-a luat viața celui care l-a omorât pe Geo. Și câți or mai fi fost în lanțul celor care iau viața altora sub mantaua înaltelor principii de umanitate... Gândește-te la complicațiile de profunzime ce pot decurge de-aici. Nu neapărat semantice. Și tu printre ei, căci i-ai cunoscut pe toți. Ce resursă de studiu a paletei omenеști!

— Mă-mpingi în ochiul unui uragan...

— N-ar fi decât începutul. Structura toxinei din circulația sangvină a lui Trifa, *cretaceus verminofila*, adevărata natură a Baronului, senex cu voie de sus, subtilitatea ambiguă a morții lui Andrei, al cărui cadavru n-a fost găsit niciodată, disparițiile persefonice ale Clarei, șase luni în cimitirele Angliei, șase luni în Texas,

deznodământul lui Hubert, rostogolit pe o fermă în coasa unui înger, fisura imploziei generalului Haghen, de mine pusă la cale prin accelerarea particulelor subatomice, cauza torturii asupra Elvirei, ucisă prin supraîncălzire, nu de tramvai, identitatea mumiilor subterane din delirul lui Shamai, inclusiv identitatea lui, trecerea în trepte a Lavoniei ajutată de Karma, ajutat și el la rândul lui de o ființă inexplicabilă. Nerval, sunt capabilă să te fac stăpânul tuturor acestor destine!

— Mulțumesc, dar și al meu mi se pare prea mult...

— Am și despre viitorul tău câteva destăinuri de făcut.

— *Știu cine sunt.*

— Respingi oferta de-a redeveni apropiați?

— Cum te-ai putut îndoi?

— Atunci am să-ți interzic în veci să mai ridici de pe jos vreo pagină scrisă. Ori să te apropii de una goală.

— Adjudecat!

— Să afli noutăți despre Ludivina Panamarra.

— Cu o urmă de regret...

— Nu vei mai isca și nu vei mai suferi nicio relevanță...

— E tot ce-mi doresc...

Secțiune 6.15 D. La marginea vâltorii

— În afară de Nerval, ai încercat să cauți pe cineva din vechile cunoștințe?

— Există premisa asta a responsabilității față de membrii grupului de care aparții. Ei bine, ideea începe să mă obosească. Supraviețuitori printre țipetele șterse ale vieții comune: frumuseți decrepite, inteligențe senilizate, caractere abătute privindu-te cu antipatie. În micimea lor, cea mai notabilă a fost Simina Ulieru, ultima iubită a lui Geo. Unii își programează relațiile în funcție de slăbiciunile manifestate în oglinda silogismelor erotice.

După înmormântare, ne-am întâlnit întâmplător pe stradă, ne-am mai oprit să schimbăm câteva cuvinte, niciodată n-am expus îndrăzneala de-a o invita la o cafea, la film sau în parc. Eram prea devastați de dispariția prietenului nostru ca să mai încercăm și alte roluri. O fărâmă din el trebuie să fi dăinuit în bățile ei de inimă. Eram intrigat de neputința acceptării că o ființă poate dispărea în ultima expirație, dar și de impresia că ar putea fi capabilă să se constituie în obstacol între două dintre cele mai apropiate cunoștințe pe care le-a avut. Relație potențial valabilă în ambele sensuri: un mort între mine și Simina, Simina între mine și amintirea unui prieten. Conflicte inexistente de intelectual cu simțul fanteziei. Anii s-au tăvălit la vale, viața m-a luat în șuturi, aș fi uitat-o nesilit, dar făcusem o idee fixă de imaginație din pricină că nu pătrunsesem în apartamentul ăla al ei, pe lângă care-am trecut de-atâtea ori imaginând scene postume...

— Ce te frământa mai mult? Atracția habitaculului interzis ori arheologia prieteniei întrerupte?

— Tocmai asta doream și eu să aflu. După o generație sărită, o existență arsă pe alt continent, o prăbușire nervoasă și zeci de seturi de valize pierdute, am ajuns la banala concluzie că traumele simple trebuie rezolvate cu simplitate: m-am dus și am sunat la ușă. Era în jurul orei 11, dimineața însorită a unei zile glorioase, în care eram dispus să fac pace cu toate bulboanele trecutului. Mi-a deschis o fată de vreo 17 - 18 ani, care s-a fâstâcit când m-a văzut, o strălucire i-a luminat fruntea când i-am spus cum mă numesc, probabil că auzise de mine din poveștile depănate de maică-sa, i-am întins mâna, m-a lăsat să intru. Era un apartament modest, după cum am observat din hol, cu trei camere separate, nu prea bine întreținute, în obișnuința vremurilor pe care mă zbăteam să le readuc la suprafață. Mirosea a mâncare gătită, pârjoale, borș,

legume, zarzavat.

— Un val nostalgic s-a prăbușit peste tine...

— Nu cu exagerare. Cu două săptămâni mai devreme, hoinărind pe o străduță adiacentă de dincolo de pod, m-am trezit ciocnind la ușa unei locuințe de unde veneau mirosuri de bucate în formare. Niște oameni cumsecade, la vreo 60 de ani, poate mai bine, m-au primit cu bonomie, m-au privit cu justificată curiozitate, m-au invitat la masă. Atunci am fost șocat, nu atât de personalul amintirilor culinare dând năvală în gara stinsă a memoriei, cât de pospaiul de umanitate pe care nu credeam c-am să-l mai întâlnesc vreodată în perimetrul unei țări care pare să-și fi pierdut demult motivația de-a exista. Fata dispăru din raza vizuală și apăru în cea auditivă:

„Mama, te caută cineva...”

La limita bucătăriei apăru o femeie trasă într-o rochie boțită, purtând un batic decolorat pe-o adunătură de bigudiuri, cu mâinile murdare de carne tocată și făină, zâmbind stingher. Timpul pilise din rânduiala frumuseții de odinioară. Zâmbetul i-a înghețat în aer, căci nu mă recunosc ușor, pregătindu-se, probabil, să mă întrebe ce vreau, când își aminti de departe:

„Ran?” A lăsat mâinile în jos, fâstăcită brusc. „Ran Domnaru? Doamne, ce surpriză! Nu erai în America?”

„Fruntașii în producție au voie să călătorească peste hotare!”

„Cât stai?”

„Câteva zile...”

Dispăru în baie, de unde se întoarse ștergându-se pe mâini cu un șervet. După ce-și ascunse o șuviță de păr sub batic, rosti încă o dată: „Doamne, ce surpriză!” privi radios spre flică-sa și spuse cu malițiozitate:

„Chiar dacă nu ești el, ia loc...”

M-am apropiat, am spus „bine te-am găsit, cu toate

astea, sunt el" m-am așezat la masă și-am întrebat cu dezinvoltă prostie, ca să-mi maschez interesul:

„Ce-ai de mâncare?”

„Borș de legume, salată de vinete, pârjoale cu piure”.

Se întoarse spre fată și-i șopti repezit:

„Isadora, du-te și cumpăr-o pâine de la Buduroi”.

Am rămas singuri, n-am scos o vorbă. Pentru o vreme, sufletul meu a fiert în oala de pe aragaz, la foc mic. Mă întrebam ce caut acolo. Din amintiri ieșea fum. Cu ce drept? Se uita la mine ca la un străin, din spatele unei grimase din care simpatia se retrăgea în viteză. În fond, cine eram eu pentru ea? Prietenul de demult al unui iubit care murise în altă viață... Prezența mea, după atâția ani, nu putea provoca, în cel mai bun caz, decât tulburare. Iar ea pentru mine? Un accident estetic, cu prospețimea flenduri și penibilul vâlvoi...

Am întins mâna, am atins-o pe umăr. Mi-a luat mâna în mâna ei, a reținut-o pentru câteva clipe, a-ndepărtat-o cu-n gest moale.

„Ran, de ce te-ai întors?”

Același lucru mă-ntrebase și Nerval. I-am dat alt răspuns.

„Sunt în trecere. Mama e bolnavă. Am vrut să profit de ocazie pentru a revedea prieteni cu care n-am mai ținut legătura. Un aspect este că nu te poți rupe cu-adevărat...”

„De ce-ai plecat, atunci?”

„Nu știam ce știu acum”.

„Atunci de ce nu te-ntorci?... ”

„Ar fi o formă de sinucidere pe care n-ar trebui s-o neglijez...”

„Voiai să vezi cum am îmbătrânit?”

„N-ai îmbătrânit deloc, dacă asta te consumă, dar țineam să știu cum arată apartamentul în care locuiești”.

„Râzi de mine?”

„Câtuși de puțin”.

„Nu-i nimic de văzut... E ca toate celelalte”.

Părea descumpănită. Nu știa dacă, într-adevăr, asta doream sau eram pus pe glume. Ori poate era stingherită din cauza harababurii.

„Ai să fi dezamăgit...”

Am fost cât pe ce să spun „știu”.

S-a ridicat. Ceva ciudat plutea prin solemnitatea momentului, ca un surplus de căldură regăsită, trăiam o aventură prin care mai hălăduisem. Îmi regăseam tinerețea ca Faust? Sobrietatea ca Firmin? Nebunia ca Mîșkin? Devenise ea Dolores Schiller? Nu știu, dar simțeam pe scări prezența lui Geo, orașul cum se depăna înapoi, obsesia morții căpătând paloare. Unde să mă duc de-aici? Înapoi la balamuc? Probabil că orice om cu scaun la cap ar prefera să rămână-n nimicul calm al modestului haos domestic. Ce n-ar mai fi fost? Visul se zbătea în marginea vâltorii, însoțit de păcănitul unui disc indecis să meargă mai departe. Câteva secunde. Un scrâșnet înjunghiat pe ebonită, acul zgâriind traiectoria care, din pricina șocului, trecuse dincolo de muzică. Huruitul venea de-afară, zguduia clădirea. Am aruncat o privire pe geam: cu pocnituri înfundate, una după alta, păsări mari cădeau retezate pe caldarâmul flasc. Mirosea a săpun rânced de casă, ceapă prăjită până în pragul vomei, carne tocată. Sfârșitul se scufunda peste tot, lumina coborâse până la limita nerușinării.

Sufletul ei se lipi ca o liană. Am schițat o grimasă. Plăpândă, speriată de noaptea care se apropia, agitată de așteptarea speranței trezite. Cum ar fi putut să înțeleagă de ce eram acolo când eu însumi nu eram lămurit?

M-a luat de mână, să-mi arate apartamentul. În dormitor, patul era desfăcut, lenjeria vraște, doi papuci de casă abandonați cu burta-n sus lângă noptieră, un bibelou

hidos reprezentând un pește înghețat în tâmpenie eternă, câteva reproduceri fade din revista *Femeia*, o carpetă siriană țesută în galop de cămile și arabi deformați răpind o cadână care n-ar fi meritat efortul unei batiste, un lămâi de glastră. S-a așezat pe pat, cu picioarele sub ea, resemnată, încântată de lumea în care trăia. Ceva ce eu nu eram în stare. Părea o regină a banalului, conștientă de aranjament, iar eu un paj al intelectului mistuind conceptul că, indiferent de armătură, comuniunea trupurilor rezidă, până la urmă, în conexiunile întinse de suflet.

Am căutat în biblioteci, orașe defăimate, baruri în limbi necunoscute, morgi și cimitire formula unificatoare, fără nicio izbândă. În ofilirea din privirea ei citeam misterul vieții, expus pe tavă. Puteam să întind mâna, s-o culeg ca pe-o pasăre înfloritoare, să-i întorc spatele, să dispar pentru totdeauna, s-o jignesc, s-o ador, actul ei ar fi dăinuit imperturbabil. Era o lecție pe care mi-o dădea, probabil, fără a fi conștientă. Auzeam vocile foștilor mei prieteni, jos, la scara blocului, sporovăind în urmă cu o altă zi. Amintirile împrejmuiesc frontiera unei țări ostile. M-am dus lângă fereastră. Un hău fără fund se căsca de-a lungul clădirii. Vizavi, locul podului de lemn fusese luat de o potecută de beton însoțită de o balustradă metalică de proastă calitate. Rahați de capre și găște din metru în metru, hârtii murdare, resturi de ambalaj, pietriș, frunze fără valoare. Linia demarcației diviza aceeași realitate. Când am întors privirea, Simina devenise o statuie a indeciziei pe care trebuie s-o fi emanat fința plutind între noi.

Nu uita, simplitatea mă dusesese acolo. O iluzie. Prezentul devenise memorie, o realitate cu caracter dublu. Pentru a determina sertarul în care te afli, trebuie să pui o întrebare. Aiuritor de firav, accesibil, socratic. Vocația vizitei mele asta era: prilejul unei întrebări. I-am luat

mâna, i-am sărutat-o, am ieșit din încăpere. Mi-a arătat camera fetei, cu poze de actori tranșate din revista *Cinema* pe pereții unui roz bolnăvicios, printre țânțari striviți cu perna, pachete goale de țigări străine în panoplia colecției de adolescent mimetic. Ne-am întors în camera de zi.

— Sună ca un delir de coșmar, în carnea căruia anestezia încetase înaintea deznodământului.

— Aranjamentele vocii auctoriale. Ceea ce detest în promiscuitatea povestirii este slăbiciunea autorilor care manipulează personajele, exprimările, formele, rezolvându-și biografia. Terapia scrisului face sens în lumea psihiatriei, nu a literaturii.

— N-ai resimțit nimic?

— Am mizat pe faptul că reacțiile mele sunt întârziate de când mă știu, așa că am vrut s-o iau înaintea oricărui raționament.

— Regreți?

— Dacă am făcut această vizită?

— Toți încercăm tentația găsirii stăpânului care ne-ar face fericiți, doar câțiva au ocazia să-l afle, încă și mai puțini să și poată fi împreună.

— Mi-am luat rămas bun. Aveam sentimentul c-o insultasem, că zgomotul coborârii mele zdruncinase acalmia unei zeițe. Tinerețea mea avea ochii împăienjeniți, dar știam că două singurătăți nu rezolvă nimic. Nu eram decât caricaturile unui joc de umbre. Am privit-o, m-am întors, am coborât. Era ultimul brânci al eliberării pe scări. Fata urca cu pâinea.

Secțiune 6.16 A. Eliberarea poetului

Decedaseră și Carmo, între timp, și Contele de Vimioso, o seamă de chelneri și meseni. Pe vremurile acelea, la 30 de ani oamenii își foșneau testamentele și popii roiau ca muștele în jurul lor.

El însuși trebuie să fi avut paloarea matusalemică a

unei ființe uitate într-un deșert cu ușile închise. N-am înțeles pentru ce l-au pedepsit... Că salvase niște consumatori simandicoși din mâna unor tâlhari fără studii?

În denunț se spunea că Alexandre și agresorii loviți împărtășiseră crime sociale în cadrul tinereții. Ceea ce nu putea fi tăgăduit. Că el personal îi chemase pe bandiți la Lisabona, pentru a lansa o campanie susținută de jaf, teroare și huzur. Ceea ce nu s-a împiedicat nimeni să infirme. Puținătatea informației este delimitată și de faptul că pe atunci poliția nu colabora cu presa, așa că toate amănuntele izvorăsc din surse secundare ori imaginație anonimă. Se pare că asupra uneia dintre victime fusese găsită epistola prin care Alexandre le solicita ajutorul, menționând motivația, datele de lucru și estimările cuvenite. Inclusiv adresa gazdei pe care le-o pregătise pe durata evenimentelor.

Cu alte cuvinte, el își permitea luxul posturii lirice în lumea respectabilă, iar fiara practică din el îi trimitea pe alții la furat... Când lucrurile au luat o conjunctură potrivnică, și-a ucis foștii parteneri ca pe niște potăi turbate. Un tip odios...

Unul dintre cei mai mari poeți ai Portugaliei.

Opera pălește pe lângă mizeria umană.

Dimpotrivă, este reliefată prin contrast.

Secțiune 6.17 D. Unde să mă mai duc?

L-a măsurat din priviri, l-a îmbrățișat, l-a sărutat pe ambii obraji:

— Dacă ne-am fi-ntâlnit întâmplător, nu te-aș fi recunoscut nici dacă treceai de două ori prin fața mea.

— Nu-i cu neputință să fi trecut deja. M-aș putea plimba ca o stafie prin propriul oraș fără ca nimeni să mă bage în seamă.

— Am avut și noi un moment de nemurire.

— Cei care-au căzut s-au ridicat.

— Unii nu s-ar fi putut ridica dacă n-ar fi căzut. Ar fi dispărut...

— Pe prietenul nostru în ce categorie-l încadrezi?

— Și-acum se trezește din senin în toiul unei discuții ca să ne spună cum ar fi reacționat Ran la una ca asta ori ce-a făcut într-o ocazie asemănătoare. Pari a fi singurul capabil să-i mai redea ceva din trecut.

— L-am văzut acum o săptămână, am stat la aceeași masă pentru câteva minute, la o terasă din Bucium, am purtat o discuție laconică, mi-a cumpărat și o sticlă de bere, nu m-a recunoscut.

— Cât de sigur ești că nu te-nșeli?

— Cât de sigur pot fi.

— Te poți bizui că nu ți-a jucat o farsă?

— Nu pot...

— S-a schimbat și el... Cred c-ai aflat prin ce tragedie-a trecut...

— Nu vreau să-ți pun la încercare nici loialitatea, nici onestitatea. Dacă voi deveni curios îl voi întreba pe el.

— Ai de gând să rămâi?

— Unde să mă mai duc?

— Ran...

— Da.

— De ce te-ai întors?

— Pentru luxul speranței c-aș putea muri în decență.

— Crezi că te vor acoperi cu onoruri?

— Măcar în cimitirul orașului vor trebui să-mi găsească un loc.

Femeia cu păr cenușiu continua să-l urmărească de la distanță. În sala de mese, doi pacienți nu l-au slăbit o secundă din ochi.

— Nu sunt periculoși?

— Nu, i-a răspuns Hubert. Cel puțin cât sunt sedați.

— Unii au o privire ciudată când trec pe lângă ei.

— Sunt conștienți că nu ești de-al lor.

— Când hoinăresc prin oraș, suport certitudinea că aici este locul meu, când zac înăuntru, că trebuie să-mi iau tălpășița cât mai grabnic.

Secțiune 6.18 2. Toate sunt nemuritoare

— N-am mult timp la dispoziție. De pe patul de moarte, Magistrul m-a rugat să schimb fotografia de la căpătâiul Teodorei.

O oră mai târziu, un Mercedes vechi opri în fața casei. Era o zi caldă, cu raze anemice printre crengi mistificate. În Târgu Cucului, pe trotuarul din dreptul croitoriei, între un lustrangiu și-un vagabond ațipit, îl zări pe Virgil. Vanghelo bătuse câmpii, Baltazar, la fel. Întoarse capul și deschise geamul, dar prietenul lui apucase să dispară în spatele unui tramvai cu miros de usturoi. Forfota rămase în urmă. Au urcat câteva sute de metri, au coborât o stradă abruptă, fără trepte. Mahalaua duhnea a lumânări, bojdeuca rămăsese cum o lăsase în ziua morții.

Pașii scârțâiau pe podelele goale. Camerele păreau mai mari, din cauza grijii că perdelele și covoarele fuseseră îndepărtate. Pe masă se aliniau pahare de cristal și argintăria lustruită. Găsiră fotografia în sertarul de sus al noptierei. O luă smerit, o îndreptă în bătaia razei intrând prin glasvand. Trăsăturile erau mai degrabă neclare, ridicându-se la aproximația categoriei. Magistrul o cuprindea pe după umeri pe Teia, care ținea în brațe un copil de câteva luni. În lipsa lămuririlor, fotografia putea reprezenta un cumul de identități.

Domnul Păun acceptă să-l conducă până la Breazu. Drumul nu mai purta aceeași poezie. Casa Sadoveanu era o ruină tăcută, pe măsura ticăloșirii comunistoide a fostului proprietar, pădurea, o simplă zburlire vegetală. Au trecut ca vântul. Ce mai rămăsese din univers era parcelat în jumătăți de minute.

Au oprit sub cerdacul năpădit. Prin local băteau vânturile pagubei. Când își recunoscuseră fostul superior, cârciumarul fu cât pe ce să fie ținta unui miracol medical.

— Sfinția Sa a căzut la pat, tovarășe colonel!

Casă modestă, acoperită de iederă, crini cățărători. Le-a deschis o femeie cu față de cal, dar numai Andrei intră. Bătrânul zăcea pe pat. Din cauza sfârșelii, nu mai vedea aproape deloc, se mulțumi să-l recunoască după voce.

— Am venit să-mi iau rămas-bun.

— Nu-mi datorezi nimic.

— Am fost la Muncelu Mare.

— Ai găsit ceva?

— Ultima lui fotografie.

Bătrânul luă fotografia cu mână tremurândă, o duse la ochi.

— Am văzut ca un vultur toată viața... Cum arată?

— E îmbrăcat într-o scurtă de tractorist. Pare împăcat cu toate.

— Asta e tot ce contează, hurui bătrânul...

Părea și el împăcat. Se uită spre locul în care bănuia că se află Andrei și rosti:

— Mergi în pace. Dacă poți, iartă-mă...

Andrei întinse mâna, îl mângâie pe frunte.

— Un poet mexican a spus: „*Nu ceea ce ar fi putut să fie, ci ceea ce-a fost. Iar ceea ce-a fost a murit*”.

— Între real și ireal se întinde o fâșie îngustă, care abia ne cuprinde pașii... Uneori, ne aflăm în ambele interioare.

— Dacă ceea ce-a fost este mort, atunci ceea ce ar fi putut să fie, cu siguranță, va dăinui.

— Toate sunt nemuritoare, fiule.

A răsuflat adânc și n-a mai fost.

Secțiune 6.19 A. Triumful vieții pe dos

Evenimentul avu loc în aceeași zi, spre orele molâi ale unei seri zguduite din țâțâni, când cei din tavernă asistară la o confruntare sângeroasă, declanșată de doi găligani eleganți năpăstuiți din Nord ca să prade clienții simandicoși ai taverneleor din Lisabona după rețeta Cavalerilor de Argint...

Se duse zvonul?

Reclama făcută de Conte de Vimioso printre colegii de nobilime, amplificată de gloria Severei, începu să atragă membrii protipendadei prin crâșmele cartierului, ceea ce, în virtutea echilibrului proporțiilor și a modelului copiat, ademeni amatori de tâlhărire de la mari distanțe. În timpul încăierării...

Se vede că filosofia emotivă n-a îmblânzit toți bandiții...

I-a îmblânzit Alexandre, cu câte-un cuțit înfipt în cord, respectiv, baza gâtului. Pentru câteva momente, care atunci durară zile, dacă nu chiar săptămâni, fostul brigand fu privit ca un erou. Triumful vieții sale întoarse pe dos, cuprins în distincția câtorva clipe de lumină dilatată, l-a hrănit cu o licoare al cărei gust nu-l va mai fi uitat nicioând.

De ce a durat atât de puțin?

Pentru că, în urma unui denunț anonim, care a luat prin surprindere ca o lovitură de teatru suflarea exaltată a Lisabonei, Alexandre fu arestat, judecat, condamnat și închis pe parcursul a numai patru ore. Nu mai văzu lumina soarelui decât după 20 de ani. Plus sau minus cinci.

Dumas-tatăl își scrisese deja romanele...

Iar o treime a contemporaneității dăduse colțul.

Secțiune 6.20 1. Anihilarea circulară

Lavo pornește aparatul – banda se învâрте – vocea lui Karmailen derulează incantații perlocuționare:

Smerenia este o afecțiune perfidă: însumează opusul

trufiei și trece cu ușurătate dintr-un vas în altul. Căderea fratelui meu îmbrăca în derizoriu întreaga lume în care trăiam. Nimeni nu-l acuză pe Ahile că a lăsat în urmă orfani și văduve, mame distruse, tați schimonosiți, iubite devastate, prieteni fără nepăsare, atâta timp cât eroul continuă să-și refuze umanitatea și rămâne ne-nvins. Un luptător paralizat, scos la cerșit, pocnit, scuipat, înjurat – niciun om de cultură n-ar putea accepta. Cu atât mai puțin când ești fratele lui. Nietzsche deplângea căderea epocii eroice în slăbiciunea creștină a umanității, dar el n-a înțeles că umilința necesită mai mult curaj decât luarea cu asalt a unei cetăți inexpugnabile.

Cauza lui Emil era deosebită. Problema necesita răspuns la întrebarea cum să dai morții glorioase un pumn de carne redusă la condiția ignobilă a celei mai de jos neputințe trupesti... Momâia de la poarta Mitropoliei nu era fratele meu.

L-am vizitat la spital în noaptea în care fusese-mpușcat. Zăcea pe-un pat cu cearșafuri schimonosite. Cu două ore înainte îmi povestea slăvita-i ascensiune. De la spital m-am deplasat la morgă. Trupul Băiatului sub lumina clinică. Tuberculoza fantasmei spartă de certitudinea ceremoniei funerare.

Era o zi ploioasă, de consistența noroiului. Am asistat absent la săparea gropii în apa cleioasă. Am plătit preotul, sub umbrela de șiroaie, am arvunit dricul, am comandat ștergarele, colacii, coliva și crucea unei încrengături de babe îngrămădite într-o gheretă de la intrare.

Seara m-am întors la spital. Emil fusese operat. Doctorul mi-a spus că sunt puține șanse să-și revină. Dacă va scăpa cu viață, va rămânea cu urmări majore.

De ce natură? – am întrebat.

De natura paraliziei.

Va fi conștient?

Vom performa o serie de teste.

O lună mai târziu, ajutat de Luciu, l-am suit în cârca de lut a cimitirului. Căruțul scârțâia sinistru. Pe fața lui Emil nu se putea citi nimic coerent. N-aveam niciun indiciu dacă realiza ce se întâmplă cu noi, la câtă mâhnire ori bucurie îl incita călătoria noastră.

Poate cineva să urască mormintele? Să le iubească?

Secțiune 6.21 2. Dâmbul Paradisului

La orele cinci, suna la intrarea unei vile discrete, înconjurată de un zid de cărămidă îmbrăcat în *stacco* galben și acoperit cu țiglă roșie, în cartierul Dorobanți. I-a deschis o femeie cu șorț și bonetă albe.

— Numele meu e Andrei Emanuel Nemetz.

Femeia-l invită în salon.

— Așteptați aici, vă rog.

Casa era decorată cu mobilă portugheză și reproduceri preclasice. Luă loc. În oglinda pardoselii de granit, realitatea încăperii plutea răsturnată. În spatele unei bolte închise cu un grilaj negru aurit la extremități vegeta o masă lungă, în jurul căreia erau amplasate douăsprezece scaune acoperite cu huse.

După scurgerea unui minut, doamna Mușat intră abia auzit. Era o femeie subțire, cu părul încercat de șuvițe albite, adăugând calmului degajat de pe fața cu trăsături familiare. A întrebat-o dac-o mai văzuse undeva. Femeia zâmbi îngăduitor.

— Numele meu este Harieta.

— Sora lui Armand?

— Întocmai.

Era uluit.

— Nu-nțeleg...

— Ce anume?

— Misterul lui Max...

Femeia se așează într-un fotoliu posac și-i răspunse cu

tactul care-i veni la gură:

— Relația noastră a fost bazată pe iubire, îndatorire, speranță, respect. Cu câteva excepții, n-a cunoscut decât satisfacții, deși, în felul lui, a suferit mult.

— De ce un individ atât de special socoti să se oculteze într-un mod atât de laș, părăsind tot ce-avusese mai drag?...

— Ne-am făcut vinovați de comiterea unei singure greșeli de apreciere: am crezut că idealurile sunt fie mai înalte, ca să justifice teroarea, fie mai joase, ca să poată fi atinse. Idealurile au fugit de noi ca niște năluci constante. Din cadavre natura zămislește viață, iar omul, justificări. Regimurile totalitare ucid sistematic și impersonal, pierzându-și sensul și popularitatea. Pentru a rămâne la putere au nevoie de teroare, care este arbitrară. După o perioadă, teroarea trebuie hrănită și constăți că nu mai ai cu ce. La prima curbă a istoriei, regimul este aruncat de pe linie. Milian știa toate acestea cu mult înainte de-a se fi ntâmplat. Odată prins în reglaj, n-a mai putut scăpa. N-a reușit decât să devină un maestru al datoriilor amânate. Când comunismul a căzut, am sperat pentru o clipă că ne vom prăbuși și noi. Eram prea puternic prinși în urzelile coșmarului pentru a nu-i împărtăși soarta. O minune strâmbă nu numai că ne-a ținut în viață, ne-a făcut mai puternici. Din șeful Serviciului 1 - Interne, Max a ajuns inspector-șef și apoi director adjunct, doar pentru că a putut, ironie a sortii, pentru prima oară în viața lui, să se laude cu originea sa sănătoasă.

Harieta și-a îngăduit o pauză, bău o gură de apă.

— Aș vrea să știu cum a murit, spuse Andrei...

— La scurt timp după asasinarea fratelui meu, acuză dureri la stomac. Când durerea deveni insuportabilă, am stăruit să vadă un doctor. Era prea târziu.

— Care-a fost ultima lui rugămintă?

— „Strada Profesor Ieremia... dâmbul Paradisului... Maxim, Maxim, cine pe cine-a trădat?...” Presupun că știi ce-a vrut să spună.

După două secunde, Andrei răspunse:

— Îmi pare rău...

— De ce?

— Moartea a-ncercat să-mi redea prietenul de odinioară. Regret că asta a fost singura manieră.

— N-a făcut decât să-și servească patria, cu abnegație și pricepere.

— Un sistem criminal și corupt...

— Noțiuni relative. Libertatea umblă beată pe străzi. Nu ți se pare România mai nenorocită decât înainte?

— Orice amărât are dreptul să-și aleagă propria mizerie.

— Asta-l face responsabil. O nație orbecăie iresponsabilă prin haos. Nu vezi că nimeni nu știe ce să facă cu noi?

— Comunismul a distrus tot ce mai era bun în ființa umană, oamenii au devenit niște fiare. Nu-i normal ca o societate formată din astfel de specimene să fi devenit o aberație?

— Și-atunci, la ce-a mai fost nevoie de mascarada asta?

— Mascaradă n-a fost eliberarea lor, ci simularea ei.

— Dacă te referi la moartea fratelui meu, cei care-au luat această decizie au considerat că trădase.

— A fost Max unul dintre ei?

— Nu!

— Ce-a trădat Armand? Că și-a părăsit țara?

— N-a părăsit nimic, a fost trimis.

— Aceasta este o afirmație pe care, cu tot respectul, refuz s-o accept.

— Cum ar fi avut dreptul să călătorească în Occident

dacă nu i-am fi permis noi? Cum ar fi ajuns ceea ce-a ajuns fără ajutorul rețelei?

— Armand a fost unul dintre cei mai agresivi acuzatori ai regimului pe care l-ați servit. E illogic...

— Un regim pe care l-a servit și el, până a-nceput să creadă că pedestalul pe care se afla fusese ridicat prin calitățile lui. Abia asta a fost illogic, la un om atât de inteligent.

— Mama lui Max a murit pe-un maldăr de anunțuri după ce-a fost chinuită o viață-ntreagă de dispariția lui, ascuns sub o altă identitate doar pentru a-și putea tortura semenii sub pavăza anonimatului.

— Depărtarea ne face patetici. Mama lui venea la noi în fiecare vară.

Andrei fu cuprins de-un frison de lehamite.

— Anunțurile erau menite s-adoarmă orice suspiciune. Și n-a torturat pe nimeni, domnule Nemetz!

Replicile ei deveniseră alunecoase, pentru că pe luciul lor își pierdea stabilitatea.

— Știa și preotul Damian?

— Practic, anunțurile pentru el erau.

— Altfel zis, totul n-a fost decât o minciună pentru a proteja simțămintele unui bătrân...

— Ți-am vorbit în treacăt despre dosarul său pătat.

— O viață alcătuită din mistificări și vulgarități.

— Tatăl dumitale nu te-a văzut decât pe patul de moarte. Cine e de blamat pentru asta? Ne-am iubit din prima clipă. Ce viață mai bună crezi c-ar fi putut avea? A fost un soț exemplar, curtenitor, respectuos, corect, cu un doctorat luat cu *Magna cum laude* în psihologia maselor. Domnule Nemetz, ești plecat de mult de-aici și poate de-aceea ai rămas la fel. Țara dumitale nu mai există. Oamenii par să fie aceiași, dar nu-s.

— De dragul cuvintelor, dacă etica nu mai contează,

cum poate fi numit sistemul care te face să-ți condamni cel mai bun prieten la moarte?

Harieta ar fi preferat să rămână prizoniera lucrurilor nespuse.

— Nu toți au privit cu ochi buni ascensiunea lui. Șeful serviciului special al Centralei de Informații Externe, generalul Haghen, a încercat din răspuțeri să se opună numirii în funcția de director adjunct al serviciului național. El este cel care, pentru a-l lovi pe Milian, a decis să sape de jur-împrejur, ca să ajungă la ideea de-a o racola pe Clara și, în fața eșecului, s-o elimine. Îmi pare rău, domnule Nemetz, nu-mi vine ușor să-ți spun toate acestea, dar am scuza slăbiciunii în fața forței. Soțul meu a aflat de atentat după ce se consumase.

— Ce reprezintă ultima lucrare a lui Armand?

— O scriere minoră, pe care-ai fi avut ocazia s-o vezi prin grija fostului său asistent dacă ai fi persistat.

A privit-o în ochi și i-a spus cu o voce pe jumătate gravă, pe jumătate ironică:

— Am aflat prea multe secrete azi pentru a nu fi îngrijorat.

— Nu mai reprezinți nicio însemnătate pentru ei.

Andrei se simți îndatorat:

— Mulțumesc.

— Vreau să-ți arăt ceva.

Se îndreaptă spre un scrin, de unde scoase o cutie de sidef. O deschise și-i întinse o fotografie îngălbenită. Fotografia înfățișa doi tineri într-un nimb de naivitate.

— Sunt eu și cu Max, la puțin timp după ce ne-am cunoscut. Fotografia a fost luată de tata.

Făcu o pauză nesigură, în care încercă să-și recupereze tinerețea:

— Crezi c-ar mai putea cineva să ne întoarcă-ndărăt?

Andrei privea tânărul din fotografie. Dacă ar fi vorbit

atunci, i-ar fi tremurat glasul. Se uita la harta propriului trecut întipărit pe chipul unui prieten care nu mai era. Se ridică de pe canapea și-i înapoie fotografia Harietei.

— Poți s-o păstrezi, i-a spus. Mai am o copie.

O întrebă cu o voce nesigură:

— Pot să i-o arăt preotului Damian? Dacă-l mai prind în viață...

Femeia se îndrepta spre glasvandul care dădea în biroul din spate.

— Dacă-l mai prinzi în viață, răspunsul este da.

Puse fotografia în buzunarul de la piept și făcu un pas spre ieșire. Harieta ezită o secundă, apoi vorbe:

— Țin să ai și asta.

Din aceeași cutie în care păstrase fotografia, scoase o foaie de hârtie.

— Copia ultimei scrisori pe care Armand i-a scris-o lui Milian.

A luat scrisoarea, a pus-o în buzunarul hainei, alături de fotografie.

Femeia i-a întins mâna, i-a urat pe-un ton amar:

— Mergi cu bine!

Se întoarce, dispăru ca o zână indignată din viața lui.

Dădu să spună „Mulțumesc!” dar, pentru că nu mai avu cui, dispăru și el.

Secțiune 6.22 D. Apocatastaza lui Ran

Sfârșitul înseamnă împuținarea posibilităților de acțiune.

De la prima discuție, lipsa sentimentelor filiale a ridicat o armătură dezlânată. Am ajuns la concluzia că niciun om normal nu poate accepta, că probabil este dificil, dacă nu imposibil de înțeles în termeni firești, natura acestei stări.

Dualismul schizofrenic este fundamental în dialectica vieții. Un copil de câteva luni, după ce s-a acomodat până

la identificare cu bătaile inimii celei care l-a purtat în pântec, l-a legănat în brațe, l-a alăptat, este atât de atașat de ea încât în clipa în care aceasta trebuie să plece de-acasă, lăsându-l în grija altei persoane, plânge până se face vânat, se sufocă, leșină. Legătura dintre copil și mamă este aproape letală. În spatele dependenței de-a fi hrănit, încălzit și adăpostit se află gama devastării. Din sursa vieții izvorăște distrugerea ei. Experiența relației materne este începutul. Oscilăm între atracția obiectului de cult și detașarea de pericolul nimicirii pe care-o adăpostește. Alienarea nu este decât rezultatul unei măsuri de precauție.

Este acesta cazul tău?

Dacă ar fi să prind în chintesența unei fraze ce s-a petrecut de la starea vecină cu moartea în care mă arunca îndepărtarea de Mia și răceala în care mă complac acum, când, după ce n-am văzut-o timp de douăzeci de ani, remarc că, deși mă aflu la câteva cartiere distanță, nu sunt atras să mă duc s-o întâlnesc, ar trebui să-mi pun câteva întrebări: am căzut atât de jos? este ceea ce trebuie să fac? are vreo importanță?

De când n-ai mai vorbit cu ea?

O sun la telefon săptămânal, pentru o scurtă conversație despre starea sănătății și a vremii. Am sunat-o și de-aici. Nu ne-am văzut de când am plecat.

Te sperie starea ei de bătrânețe?

Trecerea ei este trecerea mea.

Intră în amănunte!

Acum două zile, trezit cu noaptea-n cap, am evadat din mica ta patrie psihiatrică, m-am umilit în suburbia trecutului, am sărit gardul unui vecin și-am reușit să mă strecur în magazia lui de lemne. Era o magazie în care mă ascundeam când eram copil. Gustul de agrișe, pe care le culegeam din fundul curții, mi-a explodat în cerul gurii.

Copilăria mă aștepta acolo. Pe la ora șapte, ușa casei s-a deschis, mama a ieșit în cerdac.

În situații penibile ori dureroase, absurde, chinuite, singura mea armă este dedublarea. O ființă obiectivă se detașează de mine și se plasează la un metru în spatele meu. Cel din spate nu-l judecă pe cel din față, ci doar preia o parte a argumentației, îl ajută să dezbată și să accepte ridicolul vremii. Mama înainta cu greu, mărunțită, gârbovită, nesigură, cu o sacoșă de rafie în mână, aidoma celei de odinioară, îmbrăcată cu un pardesiu uzat, straie decolorate pe un trup gârbovit, un batic albastru pe capul tremurând, probabil singura piesă vestimentară nouă în toată recuzita ei alambicată. Un batic pe care i-l trimiseseam din Savannah.

A deschis poarta, s-a asigurat că nu vine nicio mașină, a traversat strada, s-a îndreptat spre piața amplasată la trei sute de metri mai încolo, pe drumul care duce la tramvai. Imaginea era divizată acum de peretele magaziei și de gardul de sârmă. Aș fi vrut să mă iau după ea, să-i fiu umbră pentru câteva clipe, să inhalez aerul expirat de ea cu câteva secunde mai înainte, să mă umplu de celulele comune ale vieții pe care mi-o dăduse odată, să-mi respir tinerețea. Stăteam înțepenit și tâmp, uitându-mă la fâșia pietruită și la mine însumi contemplând-o, depănând o rușine înfiorătoare, golită de premoniții biografice și petice de iad, sila de soarta care mă aruncase în asemenea postură, înduioșat de nimic și mâniat de viață, de inutilitatea pe care, până la urmă, am reușit să mi-o aștern la picioare, până am văzut-o iar, ivindu-se de departe ca o amintire care crește, punct nesemnificativ în peisajul străzii, înaintând cu încetineala aceluiași mers nesigur, cărând câteva alimente, oprindu-se să deschidă poarta, trecând la doi metri de locul în care mă aflu, respirând cu acalmie, pas după pas, urcând treptele

scorojite, deschizând ușa de la intrare, unde întârzie o clipă, ca și cum ar fi vrut să nu abandoneze hazardului posibilitatea teoretică de a-mi da de-nțeles că experiența mea nu trecuse total neobservată în caz că m-aș fi aflat acolo și-aș fi privit, dispărând înăuntru, năluca a unei existențe căzute-n depresia memoriei. „Uitarea, spunea un scriitor din sud, poate fi foarte bine o formă profundă a memoriei”. Cea care-mi dăduse viață. Am stat acolo până s-a-nserat. Mi-am ucis toate amintirile.

Uitarea poate fi un *acte manqué*. De ce nu te-ai dus să bați?

Este, probabil, cea mai dificilă întrebare la care aș putea încerca să răspund. Dar și cea mai facilă... Ecuația e simplă: totul e terminat... Nimic nu mai poate fi întors. Ori de folos... Prefer să mă urăsc singur decât să mă prăbușesc în hohote asupra trecutului sperind o ființă în pragul plecării.

Nu crezi că pentru o femeie în vârstă revederea fiului ar fi constituit unicul moment de fericire la care-ar mai fi putut spera?

Nu știu dacă ți-am povestit vreodată că am avut un frate care-a murit când aveam aproape doi ani. Părinții mei vorbeau rar despre el, cu atât mai puțin despre detaliile tragediei. Cu două seri înainte de-a pleca din țară, am petrecut cu ei câteva ceasuri pe terasa din curte. La un moment dat, veni vorba despre Țacă-Pătrățacă. Trecuseră atâția ani de atunci încât amintirea nu mai aducea nicio durere. Schopenhauer bătea câmpii când susținea că „viața e asemenea unui pendul care oscilează perpetuu între suferință și plictis”. În toiul contemplării colective a apusului din curte, tatăl meu o privi anume pe mama și amândoi încercară să recreeze în minte chipul fratelui meu cum ar fi arătat atunci dacă n-ar fi murit, pornind de la asemănări și diferențe evolutive în contrast cu mine.

Asistam, fără să-mi dau seama, la o scenă de teribilă însemnătate: doi oameni simpli tindeau să-și însușească atributele lui Dumnezeu.

Dacă era doar o încercare mintală, cum de-ai știut?

Mi-au spus a doua zi.

Era un joc pe care-l practicați ades?

Voiau să profite de ultima lor șansă de-a avea un punct de pornire real, să stabilească înainte de-a fi dispărut din viața lor dacă vor fi în stare să facă același lucru și cu reconstrucția mea, odată plecat. La vârsta lor devenise tot mai dificil să se strecoare nealterați printre obstacole. Resimt aprehensiunea că, pentru a ajunge la mine acum, pentru a-mi reface chipul, mama trebuie mai întâi să-l readucă pe tata îndărăt.

Ultima fizionomie cunoscută.

Nu i-am trimis nicio fotografie de când am plecat.

Reacția în lanț a structurilor analogice. Nu maschează toate aceste frânturi de aberații tabloul unei uriașe iubiri?

Cine sunt eu să spun că n-ai dreptate?

Din piramida de pietre nu mai rămăsese decât o grămăjoară. Trecu pe lângă ea aproape fără s-o observe.

Secțiune 6.23 2. Lumina prieteniei

Odată ajuns în cușeta vagonului de dormit, se întinse pe pat, cu plicul în mână. Aruncă o privire bănuitoare fotografiei: Max pe care și-l amintea nu se schimbase mult față de cum fusese. Surprindea doar îmbrăcămintea sărăcăcioasă. Când Leopold avea vârsta lui de-acum, Andrei era la fel de tânăr ca prietenul său din fotografie. Trenul se puse în mișcare. Despături scrisoarea.

„Prietenie.

Lanțul întrebărilor asupra mortalității este confecționat din pierderea transformărilor imobile (cum a murit băiatul de-atunci, în ce s-a topit tânărul care-am fost,

ce voi deveni odată înhumat?). Pentru prelevarea duhoriilor ontologice rămân de clarificat: sub ce formă și-n ce ungher dormita pe vremea aceea monstrul care-nflori mai târziu? Ce hrană-l îngriji? Câte sofisme-au fost împletite ca să-i stopeze elanul conștiinței?

Bulgărele de bucurie se rostogolește-n saliva fetidă a zilei. Deprinderea adevărului face loc priceperii de-a-l ascunde. Am știut că ești eul răsturnat în oglindă al lui Andrei de când v-am văzut pentru prima oară împreună, pentru că erați atât de asemănători. Era doar o chestiune de timp ca descărcarea să aibă loc, căci natura consideră antimaterie orice dublu. În vreme ce tu te cufundai în smâncurile cuceritoare, el se expunea tot mai mult, condamându-le. El își risca viața pentru semenii lui, tu îți schimbai numele, făcându-i să te creadă mort (ultimul dram de decență pe care ai manifestat-o), te-ai târât afară din destin și ai împlântat cuțitul în rana pe care tatăl tău o deschisese în inima tatălui său. Plecând de la cărțile sfinte, care susțin că omorârea unui om echivalează cu omorârea întregii umanități, un filosof îngropat în Elveția anunța că suntem toți oamenii care ne-au precedat. Tu ești o excepție.

În loc să-l protejezi, i-ai incendiat casa; în loc să-i aperi familia, i-ai ucis soția și copiii. S-au tăvălit secole de civilizație peste noi, incapabile să elimine pornirea barbară a promițătorului animal revolut. Crezi că există vreo pedeapsă care să șteargă și o memorie care să uite, o inimă care să ierte, o minte care să găsească rațiuni acestei nebunii?

Idealurile mele au fost îngropate-n cenușa casei în care s-au consumat părinții mei. Apusul tinereții, trăit pe terasa aceea. Iubirea, o pasiune obnubilată în miros de anafură, prăvălită în mormântul din spatele casei, în timp ce credința mi-a fost sfâșiată în țipătul unei disperări pe

care-o aud și acum în insomniile mele sedate. Singura avere pe care-o păstram era amintirea prietenilor mei. Acum unul din ei este un om cu mințile rătăcite, hăituit de celălalt, hienă dresată și plătită.

Armand”.

Andrei mai privi o dată fotografia. Fața plurinomică a lui Maxim radia seninătate. Indiferent de ce se făcuse vinovat, Armand estimase greșit. Ce era deșertăciune în viața lor, dacă, despărțiți de distanțe, sisteme și epoci, erau încă atât de legați? Gravitația lui pâlpaia în lumina prieteniei de dincolo de moarte. Porniseră din același punct. Viața i-a dus în locuri diferite. Nimic aberant.

Secțiune 6.24 4. „Ar trebui să vă apucați cât mai sunteți în vervă”.

14 Septembrie 1989

Orașul m-a primit cu indiferenta răceală a unui bloc de marmură străbătut de vinișoarele unor personaje exuberante cum nu întâlnisem până atunci decât în cărți pe care nu le mai citea nimeni. Placiditatea meteorologică o puneam pe seama începutului de toamnă, care l-a luat prin surprindere pe domnul Preda, rămas în urmă cu achiziționarea lemnelor. Mai aveam două zile până să-mi încep noua carieră, așa că aș fi putut dormi până la opt, dar frigul din încăpere, mai mult decât lumina într-o rână a razelor de soare, m-a trezit înainte de vreme.

Din camera de dincolo am simțit miros de cafea proaspătă și pâine prăjită. Mi-am tras halatul pe mine și am ieșit pe coridorul dinspre baie. Doamna Preda, o femeie mărunță, m-a invitat la micul dejun. În bucătărie se afla și Elvira, fata ei de 16 ani, îmbrăcată sumar cu un combinezon scurt și aproape străveziu. M-am așezat.

„E adevărat că sunteți scriitor?” – m-a întrebat tânăra provocator, punând picior peste picior.

„Nu în sensul unanim acceptat”.

A sprijinit cotul pe masă, a pus bărbia lasciv în podul palmei și a întrebat languros fluturând laba piciorului:

„Adică nu ați scris niciun roman de dragoste?”

„Se face că nu am avut predispoziția”.

„Ar trebui să vă apucați cât încă mai sunteți în vervă”, insistă fata, aruncându-mi o privire cu un subînțeles care încerca să-mi scape. „Timpul iubirii zboară”.

„Într-o bună zi”.

„Să nu fie prea târziu...”

„Elvira!” – o dojeni maică-sa.

„Sunt prietena unui poet despre care toți colegii s-au convins că are talent cu duiumul. Iar el mă consideră muza lui lirică. De aia-mi permit să mă bag, mamă... E înnebunit după mine!”

Am zâmbit, dar n-am învrednicit-o cu niciun răspuns. România e plină de poeți geniali care-și încheie afacerile ori la balamuc, ori în ștreang. Iar muzele își pierd feminitatea îmbătrânind la coada tigăii.

Câteva găini se fugăreau prin curte. Din spatele clădirilor de dincolo de stradă, se auzi şuieratul unei locomotive și țacănitul erotic al roților de tren, care se stinse în câteva secunde. Fata se oferă să-mi arate locurile interesante ale orașului, sugerând să începem cu pădurea liric ori Grădina Botanică, până nu se face frig de-a binelea, dar am fost nevoit să refuz politicos. Vocea ei venea de departe. Deocamdată, îmi ajungeau complicațiile existente. Cafeaua era excelentă, ziua se arăta impetuoasă. Așa a și fost.

Petrache Paladino mă aștepta tropăind în fața Universității. M-a rugat să facem câțiva pași prin Copou, să-mi prezinte ce mai rămăsese din el. La ora prânzului ne-am îndreptat spre Casa Universitarilor, o instituție antebelică adăpostită într-o clădire frizând confortul

antichității medievale, în care se afla un restaurant senil, pentru deservirea personalului academic fără pretenții al urbei.

Am înaintat. La masa străpunsă de două raze răzlețe prin fereastra dinspre grădina din spate stătea Eva gânditoare. Când m-a văzut, fața i se luminează, zâmbi larg, după ce furăm destul de aproape se ridică și spuse:

— Ia loc, Petrache. Dumneata, stai aici.

Bătrânul făcu prezentările:

— Nepoata mea, Eva Paladino, fostul critic de artă Arhim Trifa.

— Am făcut cunoștință în tren, acum două zile, divulgă Eva în timp ce ne așezam.

Ne-am mulțumit cu o alimentație frugală. După ce-a terminat, Eva s-a uitat la ceas, s-a ridicat. La ora două, avea un seminar.

— Sunteți studentă? - am întrebat.

— Mulțumesc de compliment. Am absolvit acum patru ani.

— Complimentul este cu atât mai meritat.

— Sunteți căsătorit, domnule Trifa?

— Puteți să mă numiți Arhim, dar, tehnic vorbind, s-ar putea să mai fiu.

— Nu aveți certitudinea?

— Soția mea a fost depistată cu complicații în tovărășia unui ofițer superior de Securitate și în clipa în care-am reclamat adulterul, pentru că mi-am permis câteva libertăți de expresie interpretate politic, introducând figuratul la propriu, derivarea părăsintetică și afereza la persoana întâi, am fost pus la index, mi s-a întocmit dosar ca element antisocial, mi s-a dat șansa de a fi recuperat în provincie, la munca de jos, noțiuni la fel de relative ca bunăstarea poporului resimțită prin reprezentanții săi cei mai de soi. Lucrurile s-au precipitat

într-o asemenea brambureală, încât n-am nici măcar o idee vagă dacă, în clipa de față, au reușit sau nu să anuleze contractul de căsătorie.

Seara am fost invitat să fac o vizită familiei Paladino, adăpostită într-o aripă încăpătoare a uneia din cele opt case pe care le deținuse înainte de instaurarea paradisului proletar. După o cină frugală, boier Petrache s-a scuzat pe socoteala unei migrene și s-a retras în camera lui să asculte *Europa liberă* la un păhărel de Madera, iar eu am rămas în salon cu Eva și cu fratele ei, Cătălin. Acesta din urmă a adus o tavă cu nuci culese din curtea casei și o carafă de vin fiert cu piper și cuișoare.

În cinismul său lipsit de orice rudiment de inteligență, maiorul Rugină rostise o înșiruire de adevăruri confirmate. De ani de zile nu m-am mai simțit atât de bine în compania unor semeni. Nu e vorba doar de erudiție, rafinament ori poziție socială, ci de lăuntrica lor relaxare, scoasă în evidență de umorul subtil, de camaraderia naivă și onestă. Mă consider norocos că am dat peste ei. Încerc să-mi imaginez un surghiun pe cont propriu și viața mi se pare brusc mai frumoasă.

16 Septembrie

Luni dimineată, într-o lume total necunoscută, după ce-am fost înghesuit, călcat pe picioare, asaltat de mirosuri iuți și țipete guturale în tramvaiul ticsit, am ajuns la noul meu loc de muncă.

Merceologul-șef, Proca Vasile, care urma să-mi coordoneze activitatea și reabilitarea, m-a anunțat plin de sine că avea un băiat în clasa a X-a, muncit de insomnia poeziei scrise. Ca membru al cercului de literatură al școlii, aflate despre mine de la un profesor de desen și când auzi că am fost repartizat sub conducerea tatălui, mi-a citit repede cărțile, ca să mă cucerească.

Tânărul dorea să-i analizez poemele și, în măsura

perfectiunii, să-l ajut să le publice, mai întâi într-o revistă literară de prestigiu și apoi în volum cu prefață, la o editură serioasă. Scuza mea era că nicio revistă literară nu mai avea prestigiu, iar editurile se aflau toate, sub compresoarele nivelatoare ale cenzurii. I-aș fi spus noului meu șef cum stăteau lucrurile, inclusiv cum interpretez abuzul liric la care mă supunea – căci unde m-ar mai fi putut exila de aici? –, dacă nu m-aș fi temut, absolut teoretic, să nu rănesc o persoană posibil sensibilă doar pe baza unei prejudecăți, eventual nefondată.

A doua zi, domnul Proca mi-a adus un set de poezii compuse la pix de fiul său. Temerile fuseseră neîntemeiate, în sensul că nu s-ar fi pierdut nimic. I-am recomandat *Cânturile lui Maldoror*, Baudelaire, Rolling Stones și Rimbaud.

Secțiune 6.25 1. Prințul cel mare

În cadrul ședinței de grup se făcuseră presiuni asupra puterii mele de apreciere. Încrederea oscila între anestezierea celorlalți membri ori trezirea mea fără substanțe controlate (desedativizare colectivă). Din acest motiv, nu știam cu precizie unde mă aflam, dar câteva ciudătenii persistau trase la șapirograf în similarități indexate. În primul rând, ce căutam eu sub același nuc cu Demo Parâng pe malul apei, după ce mă porcăise în fel și chip, dar în mod special pe nedrept, cu argumente împrumutate din manualul de grețuri și minciuni traficată pe cheiurile Bosforului vălăhit, cu mult sub nivelul lui de plutire intelectuală, într-o fițuică din Dobrogea calcaroasă și rurală? Primul imbold a fost violent, de răspuns direct și primar, dar mi-a vorbit surprinzător de repede pentru obișnuința bâlbâiturii sale academice și, surprins de cotitură, n-am avut timp să mă concentrez la atac:

— Trebuie să ieșim de-aici până nu vom fi dezactivați...

— Ce s-a-ntâmplat? Cum? Când?

N-ai să găsești întrebări mai naturale și precis pe atât de utile decât acestea trei, în ciuda incongruenței. Dacă ai cui să le pui. Asta e problema: n-aveam. A fi dezactivat echivala cu moartea a doua.

Abia atunci am acordat mai multă atenție peisajului încercuitor. Ne aflam în circumferința unei mixturi urbane, cu porțiuni familiare, altele doar transformate și unele ca din hău necunoscute. Amestec de iad și rai, memorie paradiță, spaime nedeslușite. Structura părea concepută pe scheletul zonei Podu Roș, cam ce uitase un zeu arhitect între două visuri, doar că între noi și celălalt mal curgea ceva mai consistent și mai învolburat decât anemia fetidă a gârlei banale. În stânga, spre Palat, am reperat o clădire din sticlă de vreo cincizeci de etaje, o aberație edilitară a locurilor, căci primul bloc de asemenea calibru doar prin preajma Germaniei Federale sau a razei geografice spre țările arabe să mai fi putut întâlni, din banii noștri de benzină, la mii de kilometri tăcere. Iar vegetația era de-a dreptul provocatoare, fără a fi falsă.

— Împlinirea fiecărui vis începe din străfundurile tale, dar pe drum se însoțește cu cine mai vine.

— Nu înțeleg ce vrei, dar nici cum am ajuns aici!

— Nu noi am fi în impas...

S-a dat după o tufă, în spatele unei terase luxoase, așteptându-se, probabil, să-l pocnesc.

— Îi mai ții minte pe părinții mei? – făcu.

— Da, căzu replica mea. Taică-su fusese învățător de mecanică, iar maică-sa, casnică la oala-minune. Gătea interesant, spusei, ca să ridic o punte între două tărâmurii jerpelite.

În timp ce mă străduiam să-i reconstitui grafic potrivit reziduurilor din arhivă, i-a scos la iveală. Doi bătrânei tăcuți, puțin speriați.

— Nu știu de ce aveam amintirea că muriseră.

— O impresie perfectamente justificată de realitatea actului împlinit.

— Și ce caută aici, în cazul ăsta?

— În primul rând, ca să-ți răspund cu minima onestitate/bunăvoință/năuceală, nu știu nici măcar unde ne aflăm.

— Se pare că într-un loc de conjunctură în planul excepției, timp real, nivel cuantic.

— L-am văzut adineauri și pe tatăl tău.

Când pronunțarea s-a evaporat, n-am avut timp să fiu trăsniț de vestire, că tatăl meu își și făcu apariția în locul ei. După el, mama și câțiva tineri, pe care nu-i mai văzusem pe nicăieri. Priveau smeriți, neîndrăznind să mi se adreseze.

— Avem în brațe o dificultate majoră, făcu Demo.

— Este pentru prima oară când nu-mi vine să te contrazic. Cum ne descotorosim?

— Trebuie să-i trecem pe celălalt mal.

Parcă dinadins, traficul era intens. Mașină după mașină și tramvaie sofisticate zburau dintr-o parte în alta fără niciun alt hram decât periclitarea rațiunii de-a traversa.

— Îmi retrag ultima pronunțare. Mai există podul de lemn?

— Acum e o lucrătură de beton ieftin și fier hidos, păzită de militari ori cum vrei să le spui.

— Putem vorbi cu ei, ne-om înțelege într-un fel.

— Încă nu ești pe deplin convins că morții n-au ce căuta pe malul ăsta? Chiar dacă noi ar fi s-o dregem într-un fel, pe ei cine știe ce-i paște...

— Nu ne rămâne decât să-i trecem înot.

— Dejucat.

— Motivații?

— Dată fiind locația, ora neprecizată, umbrele arborilor pe verticală și ușurătatea atmosferică, s-ar putea să fie apa uitării... Dacă mitologia nu minte și unii filosofi au dreptate?

— Mare pagubă... Ce te temi c-ai să uiți?

— Nu poți lua nimic în serios. Păcate ce se cer corectate. Fapte bune. Chestii. Informația că sunt părinții noștri și pe la jumătatea apei să-i predai curentului, derutat de fețe care nu-ți spun nimic.

— Țsta-i târgul, atunci: tu rămâi aici, cu problemele de dinainte și citatele, iar eu am să încerc să le rezolv pe cele de-acum și să-i trec dincolo, cu riscul uitării, al înecului, al capturării și a tot ce ne mai poate declanșa o cefalee nesimulată.

— Ești total inconștient de ce se poate *cu adevărat* întâmpla.

Avea dreptate. Ceea ce *cu adevărat* se poate întâmpla nu este la îndemâna oricui. De fapt, a nimănui, cu singura excepție cunoscută, de care nu voiam să dăm în clipele acelea în ruptul capului. Pe deasupra, calmul vizual interfera o prezență gălbuie de anestezie. Nu prea puteai fi conștient în limpezime optimă de ceva anume cu asemenea îngrădiri. În timp ce el rostea aceste cuvinte iar mie îmi treceau prin procesator consecințele lor, traficul s-a rărit ce s-a rărit până n-a mai avut încotro și s-a declinat cu totul. Clar eram supravegheați. Am luat-o înainte, cu părinții în urmă, zâmbind răsfirat. Demo închidea coloana, încruntat, bodogănit, nemulțumit.

— Cine știe cum, dacă și când o să mai fim capabili să ne întoarcem pe malul nostru, odată depunerea parcursă...

— Când o să terminăm cu ei, lucrurile își vor fi intrat în ordinea anterioară, dacă suporti tautologia, și-atunci vom vedea ce-om mai putea drege.

— Adevărul e o decepție stratificată.

Puteam să-l contrazic exact atunci? Parcurgeam splaiul în sens invers noțiunii de circulație acceptată. Peisajul continua să fie mirific întocmai unei flori carnivore care-și atrage victimele prin colorit, forme și mișcări lascive. Ne-am oprit în direcția unui bloc cu zece etaje din vecinătatea podului transformat. Era ceea ce știam, doar că lăcuit într-o curățenie ce putea fi dată de exemplu ambasadei canadiene.

— N-ai decât să trăiești în fantezie, făcui, dacă realitatea îți impune prea multe nemulțumiri.

— Aici s-ar putea să avem o altă problemă, spuse. Dacă e un sălaș aievea pentru ei, e limpede că noi n-avem ce căuta. Ca dovadă, de aceea nici nu-i mai iubim cu tăria de pe vremuri.

— Să-i lăsăm să intre singuri în acest necunoscut?

— Tu nu vezi că-s niște străini pentru noi? Mă simt mai atras de orice persoană de pe malul lăsat decât de ei. Ne-am făcut datoria...

N-am apucat să dezbatem subiectul, că văzurăm doi păzitori înarmați îndreptându-se agale dinspre pod spre adunătura noastră pestriță. Ne bulucirăm cu toții înăuntru, panicați care cum apucam. În jumătate de secundă am fost reduși la numitorul comun al spaimei: neantul ne aștepta rânjind plin de sânge cu mâna pe bărdiță. Prințul cel mare.

Secțiune 6.26 2. Radiografia ratării

Cu câteva zile înainte de-a pleca spre România, primise o scrisoare de la Vanghelo Panabe. În timpul zborului, anxios din cauza multitudinii virtuale, o deschise fără să-și fi amintit de ea și-o citi cu surprindere.

„Bunul meu prieten.

Începusem să cred că totul e zădărniciu sub tone de praf și plete fâlfâite de vânt. Clătinată încrederea în ceea ce nu mai era. Zilele acelea nu se întorc, puteam să mă dau de-a dura. Cu pasiune poți învia un cadavru, dar nu un

întreg cimitir. Am învățat că trebuie să fii răbdător și alert dacă vrei să-ți păstrezi dreptul la șansă.

Mă întorc la ziua de 19 noiembrie 1995, când ABC a transmis *Free as a Bird*. Evenimentul în sine era excepțional, căci, după 25 de ani de la desființare (10 aprilie 1970), în ciuda numeroaselor încercări eșuate de a se întruni, aruncate în abis odată cu asasinarea lui John Lennon, petrecută cu zece ani după primul eveniment și cu 15 înaintea celui din urmă, Beatles parcurgeau miracolul reunificării celor mai complementar dispuse minți muzicale stârnite vreodată într-un colectiv funcțional. Chiar dacă una dintre ele trebuia să vină din Infern.

Îți înșir această dare de seamă confident că numai unul ca tine poate cuprinde nuanțele întoarcerii la structură, din cauza melomaniei și a surghiunului. La mii de kilometri distanță de toți prietenii, morți sau agonici, singur printre străini politicoși, neînțeleș în cultură, pustii în perspectivă, urma să asist la un exercițiu de reanimare capabil să mă reazeze în fața propriului trecut. Nebunia nu este altceva decât extensia materială a unui ideal în care nu poți înceta să crezi, în pofida rațiunii. Ea încetează în momentul materializării.

Când ABC a început să desfășoare filmul, tensiunea la care mă supunea caracterul ireal al evenimentului, anunțat cu morga apocalipsei de piață specifică televiziunilor americane, care fac artă din manipulare nevrotică și profit din necesități create, a fost spartă în mii de cioburi de primele note ale cântecului. Întoarcerea în timp nu era doar posibilă, ci perfect normală. M-am regăsit în căderea generației noastre executate în spatele Cortinei de Fier. Umilință, hazna, gratii, câini polițiști, steagul roșu al partidului comunist.

În jurul meu, venind de nicăieri, prin coridoarele capilare ale tinereții eterne, s-au strâns mai întâi spiritele

celor plecați cu viză definitivă, ca marcă a respectului pentru señoritatea funerară: Costel Ulinici, contrabasistul sufocat în comunism și înecat în exil; Cornel Cojocaru, care a ținut să meargă pe urmele lui Duane Allman dincolo de metafora rock-ului; Adam Amarandei, desprins de ultima sa toamnă la 20 de ani cu trei bătași de inimă; Virgil Străistaru, statornicul model al prieteniei rămasese cu motoreta în pană; Virgil Mazilescu, îngerul fără o aripă împingând poezia cu roți de fum prin hârtoapele prozei, Petru Aruștei, pictorul genial de păhărele de molid și catedrale virtuale.

Observam un fenomen ciudat: nimeni nu pretindea nimic, deși toți fuseseră nedreptățiți. Apariția lor părea mai puțin stridentă decât a poștașului la ora prânzului. Roua munților, scaldă dimineții, heleșteu la margine de sat.

După ei au venit și ceilalți, călătorind din diferite direcții, cu denominatorul lipsei de preocupare. Ce fusese ciudat dar posibil în cazul unor morți se arăta de-a dreptul miraculos în venirea celor în viață. Nu ne mai văzusem de mult, unii nu mă recunoșteau, alții abia răspundeau la salut. Suntem un pumn de răzvrătiți cu slăbiciuni sociale.

Camera se lățise la proporțiile și forma sălii de concerte a Casei de Cultură a Studenților, care se umplea progresiv prin calea de trecere. La balcon, în primul rând, cu coatele pe balustradă, Laurențiu Cojocaru, arogant cantotdeauna, conștient parcă de faptul că va fi denumit într-o zi cel mai inteligent cititor de cărți proaste; lângă el, nedezlipiții Vișan și Iorgulescu; jos, în stânga, în al patrulea rând, Hoppy Winkler, scriitorul pentru care orice motiv era bun să justifice refuzul scriiturii – am putea denumi asta o pierdere, dacă n-ar căpăta aura unei virtuți nematerializate; lângă el, Gică Racoviță, frate de sânge și arest, Daddy Herling, copilul răsfățat al mătușilor

occidentale, Lulu Doftana, în aceeași Lévi-Strauss din 1968, cu nasturi de cupru; două rânduri mai în spate, Angelica Vieru, care era atât de frumoasă încât ar fi putut fi folosită la stingerea incendiilor; alături, Eugen Cicoveanu, fotbalistul de nobilă măreție printre blocurile cu patru etaje din spatele Șoselei Naționale; în rândul privilegiaților, șugubățul serios Nic Manea, poet până la urmă adormit în podgorie, împreună cu Dorin Spineanu, revoltatul cu prea multe cauze, și Costică Iriciuc, creatură contorsionată cu simțul raptului și al umorului; un scaun la dreapta, Dan Alexe, românul rătăcitor printre ulițe flamande, halbe müncheneze, pictograme asiatice, lua poze cu un aparat de-o penibilă antichitate; în partea opusă a sălii, singur pe o rază de cinci locuri, Duțu Voroneanu, argintul viu al unui oraș amorțit; în rândul al doilea, Nicu David, arhanghel săpător de morminte, care avea să ne-ngroape pe toți, Liviu Huțanu, băiatul dispărut sub anunțuri date la mica publicitate; chiar în mijloc, Baronul Necula, colecționarul clasamentelor BBC, în mare vervă cu renascentistul Sorin Simion și poetul Daniel Lascu, distilator ambulant de parfum, poate nu întâmplător așezat lângă Ana Cojan, zâna legănată în farmecul pădurilor interzise, râzând aprins cu Dan Arsenie, zburător speriat de gloria cătușelor zornăind pe aripi; într-o umbră prăvălită de la balcon, Lidia și Liviu Cangeopol, visătorii încercuiți ai micilor orașe de la scara C; în spatele lor, în picioare, Florin Staverescu, generalul mahalalei londoneze din Copou, perorând cu Jacques D'Albon și Neculai Acsinia, până în celălalt colț al fundalului, cu Costel Buță etalându-i trucuri de cartofoi lui Tinu Cozmincă, Relu Balosin pregătindu-și undițele, Nuțu Chiriac jucând 66 cu Babanu', cât și alții, venind de pe holuri, cu care-am schimbat saluturi întâmplătoare, dar care fuseseră în urbea natală repere de când am făcut ochi: Mihai Ursachi,

zeul melancoliei ridicat din râpele rupte ale Țicăului, Nansi Brandes, inventatorul mirajului rock de Bahlui, Cezar Ivănescu, bardul adăstând pe leviatan în străfunduri... Până și pe tine te-am zărit într-un colț. Toată tinerețea strânsă într-o sală exilată, trasee sfârșite în fața unei scene atemporale.

Ciudata retorică a memoriei... Viitorul nu există, istoria este arta îmbălsămării. Viteza luminii străbate un cadavru fără sfârșit. Pe un ecran imens, coborât din tavan pe acordurile peisajului reconstituit, se derula darul nemuririi noastre pasagere. În 4 minute și 26 de secunde, realizatorii reușiră miracolul de-a strânge în logica incoerentă a visătorului rămas în afara evoluției o cantitate ilicită de elemente decorative din inventarul universului Beatles.

Chiar dacă aș avea acces la puterea necesară, nu m-aș putea ruga pentru redobândire. Ireversibilul înseamnă viață - pierderea, câștig. Toate acestea trebuiau să se termine într-un fel. S-au terminat. A fost puțin? A fost de ajuns? A fost totul...

Nouă ani mai târziu, la 28 septembrie 2004, un alt eveniment a traversat strada. Practic, despre asta voiam să-ți scriu de la bun început, dar n-aș fi reușit fără un preambul de reășezare a cadrului.

Izbânda înfrângerii nu-i decât o capcană mintală în care intrăm fără să ne împingă nimeni. Cele patru forțe ale universului coexistă în fiecare din noi. La urma urmei, a fi un ratat este privilegiul rarefiatei categorii de indivizi care ar putea să atingă cerul, dar care, crispați de spaima eșecului, preferă să aterizeze înaintea verdictului. Este ceea ce i-a lipsit lui Icar, îngerul căzut.

Unul a reușit să se strecoare cu abilitate din această cursă. Unul care zbură intact pe deasupra gropii cu excentrici. După o copilărie chinuită de un tată despot, în

ciuda handicapului unei urechi surde din naștere, Brian Wilson a găsit în muzică tărâmul unde o personalitate strivită putea înflori printre crăpături și movile de moloz. Cu o ușurință frivolă, a ajuns, încă adolescent fiind, un compozitor nu atât prolific, cât celebru. Când, în 1965, cei patru britnici au produs *Rubber Soul*, limita supremă a genului la acea dată, Brian Wilson a conceput și realizat *Pet Sounds*, împingând restrângerea spre margini. John Lennon și Paul McCartney i-au telefonat să-l felicite pentru incredibila lui capodoperă, după care s-au apucat să tortureze cizelarea la monumentul *Zgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band*. Anticipând ferocitatea răspunsului, Brian Wilson se pornise să conceapă deja pasul următor.

Tuburile de oxigen, merindea, energia, cheful și motivația s-au terminat la jumătatea urcușului. Un cumul de factori abuzivi, printre care șubrezenia relațiilor, alcoolul, drogurile, îndoiala înnăscută, paranoia dobândită, l-a determinat pe tânărul de 24 de ani să cadă într-o depresie nervoasă, desăvârșită prin curmarea definitivă a proiectului. Acum, noțiunea definitivului este total iluzorie în relativitatea dumeririi noastre, chiar dacă s-au scurs 38 de ani de atunci.

Istoria a condensat în acest răstimp grămezi de coborâșuri: Neil Armstrong a pășit pe Lună, Beatles s-au destrămat, Jimi Hendrix s-a lepădat de noi, Janis Joplin, Jim Morrison și Gram Parsons, după cum i-a dus capul, războiul din Vietnam a luat sfârșit, președintele Nixon a fost alungat în umilință, lungă vară a iubirii a devenit toamnă și moda hippy s-a zăpăcit în banal, Eric Clapton a fugit cu Pattie Boyd ca să fie protagonistul unui divorț dramatic, Lennon a fost asasinat, Kurt Cobain s-a născut, a trăit, a uimit lumea și a murit, comunismul s-a prăbușit în propria latrinitate, țările s-au făcut bucăți, doi membri ai formației Beach Boys au murit, generația anilor '60

agoniza decimată în fel și chip, au apărut fenomene care nu existaseră și s-au stins faruri care nu mai interesau.

În insectarul minunilor trecute, Brian Wilson îmbătrânea secționat de uitare în pixida colecționarilor. După ce ani de zile admiratorii săi așteptaseră paradisul promis, și-au îngăduit tendința de-a deveni circumspecți: în fața nenumăratelor încercări eșuate ale fostelor glorii de-a reveni în cercul arenei, nu-și mai doreau decât ca idolii de odinioară să nu se facă de râs. Din direcția acestui caz nu venea nicio primejdie: Brian Wilson nici nu voia să i se-aducă aminte că, în tinerețe, cutreierase vise dincolo de nori.

Toate acestea până într-o zi senină a anului 2004, când, după aproape patru decenii de sucită delăsare, anunță reluarea concepției de lucru la opera ucisă-n culise. Nu cunosc amănuntele străngerii, îmi închipui c-au fost destule, vrafuri de ore de muncă, entuziasm răsfărânt în temeri, improvizațiile conectării și tot ce-a dus la definitivare în studiouri, parcuri, biblioteci. Un travaliu supraomenesc, dacă asculți opera. După apariție, B.W. a intrat în stare de șoc din cauza reacțiilor pe care le-a generat.

Nu-ți spun ceva ce nu știi, dar nici nu mi se pare normal să nu mă-ntreb: cum ar putea un disc să fie povestit? Tot ce-ți pot dezvălui este că nu seamănă cu nimic din ce s-a compus până acum, traseul unui drum precar, irepetabil, cizelat până la manie, înzestrat cu o structură modulară și o tratare simfonică printre curți de sezon, dealuri cu măsuri mănoase și hambare ticsite de ritmuri. Compendiul este colectat din teme, unele recurente, altele complementare, uneori succedându-se într-o dinamică de cinematograf buf, alteori dezvoltându-se în balade vulcanice, punctând istoria unei națiuni în plin proces de uitare a vechilor superstiții, de înrămare a

decepțiilor. Pe scurt, capodopera postumă a unei epoci care-și jucase ultima carte.

Mai mult decât performanța artistică în sine – și cred că foarte mulți admiratori au resimțit același surplus, am fost motivat de himera că până și-un proiect atât de amânat, pe care nici autorul nu-l mai credea posibil, poate să prindă aripi și să fâlfâie cu ele.

O spun cu ferită stânjeneală: poate că aceste gânduri sunt doar oglindirea minuțioasă a frământărilor unui individ care îmbătrânește fără a lăsa nimic în urmă. Eșecul meu nu poate mișca istoria lumii, nici în bine, nici în rău, în schimb o poate face mai sobră. Opera reluată a lui Brian Wilson mi-a explicat de ce mai există o speranță în tot ce visăm și o circumstanță atenuantă pentru ceea ce s-a dus. Fiecăruia dintre noi i s-a repartizat o rație de împlinire. Unii au cunoscut privilegiul unicității, dacă ar fi să vorbesc și despre excepțiile care au zburat singure. Pentru noi, toți ceilalți, pasagerii unei nave al cărei pilot a murit din cauza depresurizării, există pânza freatică a salvării. O clipă fără sfârșit, o eternitate relativă. Dar dacă, așa cum susțineau misticii medievali, într-un univers total orice poate simboliza orice, atunci, fără îndoială, reușita unui ratat consemnează reversibilitatea oricărui eșec”.

Secțiune 6.27 3. „Viața nu cedează!”

Hubert expuse două foi împăturite. Lavonia observă că erau rupte dintr-un caiet.

— Ce-i asta?

— Citește.

„Atâta timp cât ai unde să te întorci, imperfecțiunea ta este salvarea ta, iar moartea rămâne deficitară.

Acum sunt singur. Nu ca o consecință a neputinței ori a contextului. Din cauza acestei predispoziții mă aflu aici. La câțiva pași de orașul fremătând ca un carnaval obosit, în spatele dărăpănăturilor. Un gardian cu față de boxer

ghinionist mi-a spus că măsurile de protecție sunt pentru prezervarea liniștii pacienților. Doctorul S, mai puțin diplomatic, ține de altă convingere: izolarea de-aici asigură somnul furiei de dincolo, domolită de consecința pe care-o ntrupăm. Două lumi sufocate de propriul delir separate de poarta casei de nebuni pentru asigurarea balansului.

De foarte puține ori mi se-ntâmplă să mă furișez spre ieșirea de la stradă. Prefer răcoarea livezii din spatele clădirilor. În general, n-am altă grijă decât angoasa pe care mi-o inspiră posibila confruntare cu supraviețuitorii. Pe durata drumului de la aeroport, am preferat să citesc o carte de versuri scrisă de-un fost prieten, pe care, dacă aș fi privit pe geamul taxiului, aș fi avut șansa, destul de teoretic vorbind, să-l văd înaintând, gârbovit, lugubru și pleșuv, pe lângă băltoace și garduri. Dacă nu mai aveam energie să-mi privesc ruinele în ochi, la ce m-am întors? Trebuie să existe neapărat o motivație? Lumea-i plină de ele. N-ai decât să-ntinzi mâna.

Într-o zi, trecând pe lângă biroul Evelynei, am zărit ochi scăldați în lacrimi. Pentru o tânără stenică, era surprinzător. Probabil că i-a murit mama, mi-am zis. N-am îndrăznit să întreb, ca să nu provoc o decepție într-un loc inadecvat deschiderii. Ziua trecu și, la plecare, Helga mă opri să-mi afle părerea despre tragedia colegei.

Nu țin să-mi fac păreri cu orice preț nici asupra evenimentelor pe care le cunosc, cu atât mai puțin despre ceva ce nu știu. I-a murit mama?

Thomas a fost diagnosticat cu cancer la pancreas.

Soț? Frate? Tată?

Thomas despre care vorbim e un *doberman*. Din nefericire, boala a fost descoperită prea târziu.

Grav, nimic de zis, totuși nu-i decât un câine! – am spus.

Uneori, un câine poate însemna o grămadă pentru o

ființă singură.

Dacă ai coborât până la echivalarea universului cu interiorul blănii unui patruped, ce te mai poate atinge?

Ajuns în micul apartament din Rego Park, pe care nici după zece ani nu mă obișnuisem să-l numesc „casă”, am constatat că nu-mi găsesc locul în calmul canapelei din fața televizorului. De fapt, agonia unui câine pe care nu-l văzusem niciodată, ridicola disperare a unui stăpân cu care nu schimbam prea multe conversații au declanșat în mine un mecanism care, în ultimă instanță, m-a târât unde mă aflu acum.

Din sursele Helgăi, prietenă cu directorul Departamentului de Cadre și Angajări, tânăra rămăsese orfană înainte de-a-și încheia copilăria. Un unchi milostiv a ajutat-o cu găzduire pe durata cursurilor gimnaziale, până a fost capabilă să se susțină singură. La 20 de ani s-a căsătorit cu un homosexual aflat în permanență sub moliciunea drogurilor. La 22, a divorțat, rămânând cu garsoniera și resemnarea pentru drumul unei vieți lipsite de ornamentul fericirii împărtășite.

Într-o sâmbătă dimineată, se plimba fără nicio țință printr-o piață din Long Island, străjuită de magazine ieftine, umbre lungi și arbori plantați. În fața unei prăvălii care desfăcea alimente pentru animale de casă, văzu o doamnă încărcată de bijuterii, la picioarele căreia, într-un coș de nuielă, dârdâiau doi pui de doberman de trei săptămâni. Dacă n-aveai o descriere independentă a rasei, ar fi fost imposibil să bănuiești câtă ferocitate le desemnaseră geneticienii germani, plecând de la proiectul poștaşului Karl Friedrich Louis Dobermann. Când s-a aplecat asupra lor, unul din ei a rămas impasibil, privind-o cu ochi triști, celălalt s-a ridicat spre ea. L-a luat în brațe, l-a mângâiat, l-a strâns la piept și, în ultimă instanță, l-a cumpărat. E posibil ca instinctele ei înșelate, de femeie, de

mamă, de soră, de copil singur pe lume, să-și fi găsit alinarea în privirea amară a cățelului. Așa a luat naștere conceptul de Thomas.

Când se întorcea de la serviciu, Thomas o aștepta în spatele ușii. Când se trezea dimineța, Thomas o privea de la picioarele patului. Când urmărea o emisiune la televizor, Thomas stătea alături de ea, pe canapea. Într-un cuvânt, cu excepția orelor de lucru, erau nedespărțiți. Deși separați de taxoni supraspecifici, cei doi formau o coeziune care ignora barierele limbajului. Agresivitatea lui, expusă într-o zi de duminică, în parcul din fața blocului, când, fără a fi fost provocat, sări în gâtul unui moșneag liniștit, punându-l pe fugă, îi legă și mai mult, din moment ce era evident că numai Evelyn era capabilă să-i domolească violența genetică.

Pentru o vreme, cu aprobarea Helgăi, Evelyn și-a îndeplinit îndatoririle de-acasă, pentru a-l putea îngriji pe Thomas, căruia îi fusese îndepărtată tumoarea și reciclat deznodământul. În primele zile, și-a trimis cu conștiinciozitate materialele pentru secția financiară a ziarului, răspunzând prompt solicitărilor de cercetare în arhiva specifică pentru întocmirea analizelor de sistem. După o săptămână, meticulozitatea ei proverbială începu să șovăie. Notele veneau târziu sau conțineau erori de apreciere. După alte trei zile, au încetat cu totul. La telefon nu răspundea, mesajele rămâneau necitite. În sâmbăta următoare, Helga mă rugă s-o însoțesc la apartamentul ei.

Nu locuia prea departe de mine și, cum nu aveam ceva mai bun de făcut, cum nu mai aveam de ani de zile, am acceptat s-o însoțesc. Am coborât în metroul M, am luat autobuzul Q54, ne-am hurducat prin Middle Village, am ieșit înainte de Bulevard și-am pătruns în scara luminată a blocului. Ne-am pierdut într-un lift cu miros de medicamente, am ajuns la apartamentul destinației, am

sunat. Picioare lipăind, zornăit de chei, ușa fu deschisă, Evelyn, încercănată și suptă, ne lăsă înăuntru. O mireasmă apăsătoare ne izbi în gât după doi pași. Helga a dus mâna la gură. Draperiile nu fuseseră ridicate, iar apartamentul se descurca cu lumina câtorva veioze care sfâșiau bezna în zdrențe lugubre. Dintr-o încăpere se auzea aria Isoldei la moartea lui Tristan în viziunea wagneriană.

„Aș putea să vă fac o cafea sau un ceai, dacă doriți”, ne-a îmbiat Evelyn cea pe care-o cunoșteam, dar vocea ei sugera îndoială.

Am declinat. Ne-a încurajat să înaintăm. Dormitorul era îngropat în beznă. Linii de umbră cădeau pe lângă noi, înaintând în trosnetul de valuri tocite ale parchetului. Corpuri ușoare de mobilă se întrezăreau pe lângă pereți. Aprinse lumina candelabrului, care ne orbi, se dădu într-o parte.

„Viața nu vrea să cedeze”, ne puse în gardă.

În mijlocul încăperii, pe o saltea așezată direct pe podea, se afla ce mai rămăsese din cadavrul lui Thomas, intrat în putrefacție abisală. Salteaua avea un luciu straniu. Am mai făcut un pas. Mii de viermi albi, *chrysomya rufifacies*, alcătuiau o pătură mișcătoare delimitată de marginea saltelei, cu nuanțe schimbătoare și un aproape imperceptibil scrâșnet de mandibule gelatinoase. Am aruncat o privire Helgăi, care rămăsese împietrită de nebunia scenei, m-am întors pe călcâie și-am ieșit neanunțat.

În mod obișnuit, oamenii sunt nesimțitori în dreptul pagubei suferite de alții, dar ce nu reușesc ei să vadă este că o ființă pierdută poate reprezenta esența unui univers al posesiei mutuale, al loialității, al compasiunii și încrederii. Un univers complex cât o lume care nu mai există. Este ceea ce m-a determinat să mă întorc lângă orașul meu animat doar de viermuiala morții evocate de leșul unui

câine-n descompunere, pentru că Evelyn, în înțeleapta ei discordanță, înțelesese că numai prin oroare îi va fi cu putință să scape de trauma regretului. Sunt evenimente care te bântuie toată viața, revin în vis ca o iubire neîmplinită, îți apar înaintea ochilor în străfulgerarea neonului unei intersecții murdare, îți apasă bătaile inimii în ritmul unui dans mortuar. Nu puteam fi în altă parte nici dacă aș fi fost capabil să mă desprind”.

— Hubert, omul acesta scria din saloanele casei de nebuni? – îl întreabă Lavonia. Este vorba cumva de Ran Domnaru?

— A murit acum doi ani, i-a răspuns bărbatul.

— Fusesse diagnosticat?

— Era un om în fața căruia te simțeai umilit de rușinea că existi.

— Știai că a fost cel mai bun prieten al lui Karma?

— Știam...

Articol VII. ∞ Despre dragoste

„Omul nu va birui prin putere”.

(Samuel, 2: 9)

Iubirea nu este o insulă pentru doi unde inhalezi calmul poetic al substanței printr-o coală de hârtie, ci nebunia colectivă a unei populații complexe controlată de un virus salvator, ai cărei membri nu sunt interesați dacă se îndreaptă spre oroarea morții (pentru că ar exista temerea dezasocierii), ori efuziunea fuziunii eterne (aliniată cu blazarea). Iubirea sprijină formarea unei suprarealități în cadrul căreia categoriile temporale devin irelevante. În aplicarea ei practică, îndrăgostiții nu au o speranță de viață cu mult mai rodnică, deși studiile indică o îmbunătățire substanțială, ci își pierd, pur și simplu, interesul în numărarea clipelor. Ei sunt nemuritori cu drepturi depline pe durata sentimentului.

*

Înțelepții lumii au tranșat conceptul în categorii și au ajuns la concluzia că două se detașează prin specific de celelalte forme: *eros* și *agape*. Una ar fi caracterizată prin egoism, în limita unui cuplu implicând o necesitate emotivă în vederea procreării, cealaltă ar cunoaște transcendența înălțării spiritualizate, îmbibată cu altruism, contaminând specia și chiar întreaga creație (cu prelungirile ei omenești). Făpturile grave cu scadența superficialului au avut tendința să adune cele două tipuri în mediul antinomiei, când ele sunt, de fapt, fațetele aceleiași reglări. Fără prima, care dezvoltă premisele, cea de-a doua, care le extinde aria de acoperire, n-ar exista.

*

Din selecția părerilor cerebrale, iubirea înmănunchează trăsăturile pozitive ca o sabie ridicată să prezeve pacea, lucrează în detrimentul slăbiciunii individului, în reparația rătăcirii sociale și orbirii filosofice, în dauna disperării și a meschinăriei, a nepăsării și a singurătății. Într-un moment de solitudine dezamăgită am găsit și eu forța de-a zămisli ceva ce trebuia să distrug. Să-mi întorc fața scârbit. Să detest cu îndreptățire. Să nu înțeleg sub raport nici ca aberație, nici ca folos. Dragostea m-a determinat să rămân.

Un ziarist mi-a solicitat odată un interviu, fără a ști cu exactitate cine sunt și ce răspunsuri aș fi putut să-i dau. M-a întrebat dacă ar fi cu putință găsirea unui leac universal pentru toate nefolosințele care macină lumea. Primul imbold ar fi fost să răspund: Dumnezeu. N-aș fi greșit, dar nici el, nici cititorii lui n-ar fi înțeles până la nivelul cerut de o asemenea revelație. Dumnezeu este energie infinită și iubire fără deteriorare. Oamenii l-au prefăcut în indiferență, nedreptate, absență, cruzime, răutate, dându-l chip după lumina lor. Așa că am răspuns fără ezitare: Iubirea! Exprimam o tautologie, desigur.

*

Pe vremuri, în fiecare oraș, cât de mic, după revoluția de emancipare a sentimentelor și înainte de exilarea lor în banal, exista în orice moment o pereche de îndrăgostiți cărora nu le păsa de trecerea interesată a lumii. Ieșeau înlănțuiți cu tandrețe, se plimbau pe străzi fără nicio țintă, ca și cum, pornind din generozitatea lor intimă, doreau să împărtășească lumii leacul devorator al răului. Nu erau frumoși, nici tineri, nu erau celebri, dar purtau cu ei aura unui cumul de însușiri de o forță care le permitea recunoașterea spontană a frumuseții, a bunătății, a nobleții și curajului, dezbrăcate de ambalajul cultural al cuvintelor de carte. Căci accesul iubirii asigură universalitatea mai mult decât stăpânirea limbajelor.

Câte taine mai există în crusta lumii acesteia care să permită intrarea tuturor fără nicio pregătire? Moartea? Mântuirea? Mila? Psihiatrii, preoții și gardienii își vor răspunde în cor ce trăsătură comună le lipsește criminalilor: Iubirea! Le lipsește și multor oameni cuminți, la drept vorbind. Compasiunea n-are interdicția de a duce la comiterea unei aparențe folositoare, dar sufletul caritabil poate fi îngrețosat de murdăria săracului complăcut în nevoie, îl ajută fără a-l iubi, se ridică să-i ia apărarea din plinul datoriei impuse, nu pentru că inima lui ar vibra în unisonul freatic al nesfârșirii.

*

Definiția iubirii cuprinde simpatia chimică, armonizarea fizică, sensul matematic, înlesnirea biologică, rațiunea artistică, atracția trupească/intelectuală/biografică, pierderea sugestivă, dorința împlinirii totale, plutirea muzicală, saltul mutației din starea de noroi, comuniunea finală. Teologii aplecați asupra Bibliei vor promova două calități calificatoare în perimetrul celestității postume: Credința și Pocăința. Ei

bine, la o privire mai atentă, iubirea se plasează deasupra, pentru că le cuprinde pe amândouă.

Cântată de poeți, colorată de pictori, povestită de scriitori, motivată de filosofi, radiografiată de cinești, adorată de compozitori, venerată de teologi, deopotrivă creștini, musulmani ori budiști, tineri sau bătrâni, bogați și săraci, înțelepți ori naivi, Iubirea constituie imnul global al istoriei care a străbătut cu fruntea demnă toate punțile ostilității și ale alienării, dar măsura cea mai dramatică este dată de ființele extreme: îngerii își dedică întreaga existență pentru a-i oxigena frumusețea, Dumnezeu însuși a ales-o să-l fie rațiune supremă.

*

O singură anagorie regresivă reținem la scară minoră ca mărturie practică: fenomenul intersecției Haight-Ashbury, San Francisco, iunie-august 1967, rămas în istoria recentă drept *vara iubirii*. Cea mai mare rată de conceptului, din cauze care țin de neglijența ființei mai degrabă decât de imprecizia desenului. În părțile lui de reușită fenomenul reprezintă una dintre cele mai profunde înălțări ale naturii umane. Un eșec dătător de speranță. Unul din experimentele lui Edison în căutarea filamentului perfect. Calea perfectibilă. Așteptarea pregătită a repetării.

*

Iubirea este mai puternică decât Inteligența, deoarece asigură necondiționat participarea la divinitate. Iubirea este mai tare decât ființele de dincolo de nori, din moment ce Răul pălește și dispare în prezența ei. Să fi atât de inteligent încât să-ți cultivi iubirea și atât de puternic încât să-l anihilezi pe necruțătorul vrăjmaș cu mâinile goale. Ivan Karamazov susținea, de dragul controversei teoretice, că dacă Diavolul n-ar fi existat, omul l-ar fi creat cu siguranță, după chipul și asemănarea

lui. Omul după chipul lui Dumnezeu, Diavolul în descendența creaturii. Destinul transcendenței se închide în cerc. Rațiunea pentru care Eli havar a optat să rămână în iadul lumii a fost dragostea Lui pentru noi.

*

Nu poți să iubești la infinit și să nu primești, măcar parțial, iubirea înapoi. Până și urletul fiarei între munți este răsplătit de ecoul pietrei. Puhoaie de iertări, radiații de înțelegere, chingi cardiace întăresc universul dintr-o parte în alta. Moartea este calibrarea desfacerii în particule. Un proces vertical, fără ingerințe psihosomatice. Iubirea este viață necalculată. Vârtej înălțător. Curgere impetuoasă. Iubirea unește gratiile capcanei pentru cel căzut. Dacă avem de ales între cele două, întotdeauna vom alege iubirea. Este tot ce nu avem și ne poate asigura întoarcerea acasă. Aparența unui nimic având puterea de a cuprinde întregul.

Secțiune 7.01 2. Moartea concentrică

Ajuns în casa tatălui, se prăbuși în plăpumi. Din cauza oboselii, a tulburării evocate, voluptatea frigului scandinav și asasinarea asistentului, dormi 24 de ore. Exceptând patul în care zăcuse, cearșaful mototolit grămadă, o pernă căzută în cap pe covor și faptul că dormise în hainele cu care fusese pe drum, în casă totul era la locul său. Când se trezi, deveni conștient și de ciudățenia că nu-i era foame. Își simțea trupul amorțit, iar mintea, deși activă, prefera să evite realitatea imediată, purtându-l în amintirea plimbărilor pe potecile din jurul Văratifului.

Alunecă în iluzia unei amintiri pe care nu și-o amintea, hoinărind printr-o poiană străpunsă de raze crude, în ciripitul înțehit al unor păsări ascunse prin brazi costelivi și tufişuri turmentate. Șerpuiala izvorului de smirnă se-mpleticea în bâzâitul fierbinte al bondarilor

scuturând flori, vârfuri de troscot. Vântul căra un voal de răcoare prin lenjeriile moleșite ale zilei, peste acordurile *Simfoniei a VI-a*, premoniția beethoveniană a întâlnirii cu Dumnezeu în inima pădurii. Levită un timp nedefinit, purtat de o nepăsare odihnitoare. Pentru prima oară în ani de căutări, prigoane și spaime, nu-i lipsea nimic. Din mijlocul tornadei olimpiene, auzi glasul tatălui strigându-l pe nume. Un fâlfâit de aripi împachetă vertiginos decorul pastoral și-l lăasă în caznă sub un șuvoi înghețat.

Baltazar deschise ușa cu un tunet.

— Magistrul e pe moarte!

Era pentru a doua oară în decurs de trei luni că avocatul îi anunța moartea unui tată.

— Pot fi de folos?

— Ține să te vadă.

Încă îi răsuna în urechi *Andante molto mosso*.

*

Iarna se topise. Debitul dezghețului limpezea străzile la vale, Țicăul își dormita convalescența. Domnul Păun patrula prin hol, își sufla nasul într-o batistă în carouri; în bucătărie, un preot tânăr își odihnea păcatele pe scaun; Mariel așeza zgomotos tacâmuri pe masa din sufragerie; Magistrul regiza tragedia de pe patul din camera de dincolo, cu ușa deschisă. Doctorul Botez îi luă pulsul.

— Apropie-te... Îmi pare rău de ce s-a întâmplat în Suedia.

— S-ar fi întâmplat și fără prezența mea...

— Capătul călătoriei ordonează impresiile care vor dăinui.

— La care din noi te referi?

— La ambii.

Două băbuțe îmbrăcate în negru intrară în cameră și porniră să scotocească prin dulap. Mâini experte foșneau ca niște pagini de carte. Afară apele șiroiau rău.

— Te rog să-mi povestești ce s-a întâmplat când a dispărut Clara.

— Nu-i venea ușor să se afle în centrul atenției. După ce a constatat că nu sunt în stare să-i ridic un zid în jur, pentru a o izola de lume, aproape că a devenit autistă încercând să ridice zidul în mintea ei.

— Suntem plecați dintotdeauna... interveni muribundul referindu-se fiecare la călătoria lui nervoasă.

— Pe-acest fundal, o umbră a trecutului tulbură armistițiul instabil. Când eram în demult, cunoscusem o tânără în ziua în care se stinsese Eduard. Sentimentul frustrării s-a pervertit dintr-o categorie în alta, dispărând prin dispreț, simpatie, protecție degenerativă, exaltare mutilantă, ajungând la ceea ce un adolescent cu lecturi romantice ar numi pasiune, boală despre care constăți într-un târziu c-a dispărut în mod miraculos.

— Uneori avem de-a face cu ectoplasma unei mentalități trecătoare, dar fantasmele, tocmai pentru că nu prezintă consistență, dispar cel mai greu.

— Iluzia asocierii mă făcea părtaș tinereții. Sub diferite pretexte, am început să-mi petrec zilele cu ea, prins între presiunea la care mă supuneau neliniștile agresive ale Clarei și reînvierea unui mort atrăgător. Într-o zi, am lăsat un bilet în rama oglinzii și-am plecat. Probabil c-a încercat să mă caute. Era complet stingheră în a contacta autorități. E posibil să nu fi întreprins nimic. Două zile mai târziu, la știrile de la ora zece, am văzut casa arsă până-n temelii, rânjind o căscătură neagră între două clădiri cunoscute.

— O imagine tulburătoare, negreșit...

— Uneori sunt părăsit de convingerea că s-au făcut scrum. Alteori, că mă aflu sub influența tiradelor ei despre sinucidere.

— Viața este cea mai nobilă formă de sinucidere.

Părea încântat de sofismul său. Ca pentru a verifica cele spuse de pacient, doctorul se apropie, îi luă pulsul și ieși din cameră. De afară se auzea pulsul șiroaielor acvatic. Babele scormoneau acum într-un cufăr plin cu boarfe și cearșafuri. Chițcăiau ca doi șoareci. Magistrul afișă o grimasă amară:

— Uneori ce se întâmplă în fundal este mai important. Te-ai gândit că incendiul o fi fost iscat de altcineva?

— I-am căutat pe unde m-am priceput mai bine: prin case de recuperare, aziluri pentru copii alungați, în spitale de hăituiți cu memoria răătăcită, mutilați în accidente de circulație. Înainte de-a veni la-nmormântarea lui Leopold, încă-i căutam.

— Tragedia omului este că încearcă să atingă un model din care nu întrezărește decât fragmente. Puțini reușesc să-i găsească întruparea într-un monstru unitar, precum căpitanul Ahab ori locotenentul Slothrop.

— Un singur atribut divin este garanția tuturor celorlalte.

Susurul apei nu-și îngăduia nicio întrerupere. O babă se rostogoli cu zgomot sec de pe șifonier. Magistrul îi înmână pachetul de scrisori și spuse:

— Când cazi, cine va fi cu tine să te ridice?

— Cel ce cade singur trebuie să se ridice singur.

— Întotdeauna va exista un tată pe care-l vei căuta și un Dumnezeu pe care-l vei găsi. Făcu un gest spre pachet: Sunt pentru tine...

L-a tras spre el cu puteri slăbite, l-a îmbrățișat cât i-a permis poziția. Avea ochii triști, străbătuți de o diagonală întunecată. Camera devenise respingătoare.

Secțiune 7.02 Z. Ceața dintre ostroave

După două ore de hoinăreală, reveni pe pământ, rupse ambalajul, extrase o scrisoare.

„Dragul meu.

Vine o vreme când gonacii părerilor de rău nu-i mai permit adevărului să se ascundă după cuvinte. Adevărul este mânat ca un scaiete în buza nisipoasă a pădurii, purtat la vale prin zdrențe de piatră și licheni venali, pe străzi cuprinse de vulg, zădărât din văgăunile caldei leneveli postcoitale, la ora migrării spre tura de dimineată, smuls din polisemia banalului, sub voința halucinației străbătând rațiunea, după ce-a rezistat în toate formele de camuflaj: injurie, aluzie, amenințare, vicleșug. Adevărul știe că va veni o zi în care va fi expus hidoșeniei urât mirositoare, mijlocului incomod de comunicare, scelerăților lumii, urletelor frivole, mângâierilor superficiale. Dar oricât de sperios, de suav, de infantil, de sensibil ar fi acest sistem de repere neconvenționale, cu forme schimbătoare și nealterate, palpitând sub pojghița clipei, există o formă de adevăr încă și mai retractil: cel care nu poate fi descoperit decât de poeții agonici, în lumina subparticulelor atomice crepusculare, cu puteri atât de firave încât nimeni nu e capabil să le distingă bâiguitul de limbajul păsărilor, țipătul peștilor, geamătul vântului.

Adevărul s-a născut din voința prescrisă de cuvânt, căutarea a fost extrasă din lipsă și durere. Lipsa a dus la încifrare, durerea, la frumusețe. Poezia, medium descifrador, s-a prelins în lume prin strunele harfei lui Orfeu. În aroganța lor zburătoare, zeii își disputau locul în ierarhiile esteticului fără a arunca o privire pe Pământ. Ce ascundeau cu trudă, orgoliu, migală desfăcea poetul, umplându-i de stupoare, mânie, ridicol. Crezând că incapacitarea muzei va rata perspectiva creatoare, ignorând că nu dispariția, ci iminența tragicului dă năvală formelor, Euridice a fost expediată în Infern. La asta duce abrutizarea eternității: nepăsare și prostie supremă.

Pierderea a produs în bard cântece care i-au tulburat până-n pragul nebuniei. Lume răscolită de apnee, straturi ionizate, Orfeu rămâne maestrul gândirii ordonate. Purcede spre porțile Hadesului înarmat cu logica artei, care a redescoperit metalimbajul lui Cronos. Auzindu-l cântând, îngrozitorul Caron uită să-i ceară obolul; Cerberse-ncolăcește scheunând; pentru câteva clipe, damnații eterni fără pauză de prânz se trezesc cu pedeapsa suspendată de tavan. Stăpânul Infernului însuși consimte la terfelirea principiului de funcționare a stabilimentului, acceptă să-i redea moarta înapoi.

Misterele zămislesc legende, straturi concentrice în trunchiul lumii. Slăbiciunea nu se adună în clipe privite de sus, ci în truda adunată la cel mai nemernic nivel. Simfonia hărțuitoare a îndoielii l-a făcut să întoarcă privirea. Nu mai avea decât o mână de pași. Inspirația este filtrul memoriei, memoria contabilizează deformările istoriei. În infinitul molecular al unei secunde, Euridice fu pulverizată înapoi. Mâna conspirației olimpiene o aruncă sub încifrări imposibil de desfăcut.

Orfeu căzu în genunchi. Vina slăbiciunii lui, severitatea sistemului, destin... Când ești lovit, te îndrepti spre ceea ce cunoști mai bine. Pierderea se prefăcu-n metaforă. Se ridică, se poticni, căzu fără greș. Metafora metaforei înseamnă goliciune, așa cum două semne negative alcătuiesc un plus în matematică. Zeii mizaseră pe șansa hazardului negativ și câștigară.

Poetului nu-i mai rămăsese nimic de compus. Gloria trebuia eternizată. Muri. Poezia e spirit, moartea lui deveni ritual. A urcat printre zei învățat: n-a mai privit înapoi. Creștem toți în memoria lui.

Din relatări pierdute în pășunile istoriei, preoții cultului orfic situau Paradisul pe Insula Albă. Câțiva kilometri mai la sud, voința lumii amplasa Infernul. În timp

ce unul reușise redobândirea iubitei din ghearele morții, echivalentul latin nu fu vrednic măcar de scurtarea exilului.

Orfeu și Ovidiu, începutul și finalul marelui labirint prin care mai orăcăim și azi ținută de nebunie în lesă. Paradisul și Infernul, la doar câteva leghe distanță în trupul aceleiași nepotriviri, proximitate care explică de ce locuitorii ei sunt visători și viscerali, demenți și darnici, criminali și creatori, pitorești și păgâni. Tot ce mi-a rămas să sper este ca măcar unul dintre noi să străbată ceața dintre cele două ostroave”.

Secțiune 7.03 B. Iradierea punctului central

Există oameni care ajung să trăiască într-o stare de extaz indirect, datorat unei idolatrii personificate într-o revelație postumă. Nu-ți voi oferi decât exemplul lui Germinal Dristor Inc: pentru că, prin extenuare, anii alcătuiseră din fragmentele universului său adolescentin un tărâm paradiziac, în interiorul căruia, la distanțe egale de orice punct al periferiei, își plasase părinții, oricine trecuse pe-acolo căpătase o aură de misticism industrial: vecini pe care-i detestase fără odihnă, colegi de-ai tatălui său fără nicio calitate, femei simple lucrând sub oblăduirea mamei, trecători pe care-i recunoștea ca frecventând străzile și dughernițele de odinioară, foști prieteni sau colegi de clasă care-i vizitaseră în acea perioadă, profesori care participaseră la întâlnirile cu părinții, actori care le bucuraseră serile duminicale în emisiuni televizate, bolnavii din salonul comun, persoane împărtășind aceeași dată de naștere, chiar nume de politicieni execrabili populând presa butucănoasă a comunismului gregar, primari bătărași, doctori celebri, toți căpătaseră însemnele nobile ale curții de fostă edenizare. E vorba de teoria iradierii punctului central, care poate fi stăpânit de o iubită ucisă într-un accident de mașină la 20 de ani, un

prieten dispărut fără explicație spre frontiera de Apus și, în cazurile de egomanie schizoidală, chiar propria persoană, îndepărtată suficient de sine pentru a forma iluzia unei entități independente.

Secțiune 7.04 4. Precauțiunea lagărului

12 Septembrie 1989

Primele zile ale represiunii au fost învăluite în atmosfera sărbătorească a orașului, care avea ceva din curățenia monastică a studenției. Amestec de plăcere, trecutul fiind prea aproape pentru a-l revizita ca pe-o amintire și prea îndepărtat pentru a-i reuși reconstituirea numai prin memoria afectivă. Un coleg de serviciu, fost student la Iași, îmi recomandase fosta lui gazdă, într-o căsuță modestă, plasată într-o fundătură poticnită la poalele unui deal scofâlcit. Spațiu terminal desăvârșit pentru un om de artă exilat la marginea patriei precum Ovidiu la capătul lumii. Capătul lumii era pentru noi oriunde, pentru că patria nu avea unde să ne trimită mai departe. Partidul își luase precauțiunea de-a o fi transformat într-un lagăr care nu avea nevoie de nimic altceva pentru a folosi la condamnare decât simpla derulare a vieții.

Casa era plasată pe Strada Uzinei, la doar câteva minute de gară. Urcând străduțele ulcerose, cu pavajul răscolit de ploile primăverii și agresivitatea buruienilor, ajungeam în centru mai repede decât mi-ar fi luat să recit glossa eminesciană. Din dreptul gării urma să iau zilnic tramvaiul spre zona industrială, unde, după cum prezentase domnul Preda situația, într-un sfert de oră trebuia să fiu lăsat la poarta întreprinderii.

Deși istovit de drum, am ieșit să mă delectez cu o promenadă de recunoaștere prin orașul-penitenciar, pe sub petice de nori fugărite de-un vânt plictisit. Dacă, în ce-a mai rămas prin zonele sale străvechi, Bucureștiul poate fi

considerat o replică miniaturală a Parisului, Iașii sunt o corespondență a acestuia risipită pe formele de relief ale Romei. Îți vine greu să asemui Quirinalul cu Șorogariul, dar în acest gen de diferență rezidă însușirea lumii de-a renaște în permanență ca joc al temelor și al variațiilor.

Am urcat de-a lungul blocurilor ridicate pe locul fostei Academii Mihăilene, am traversat spre clădirea Liceului Național și, după ce m-am prelins pe lângă zidurile decrepite ale Hotelului Traian, ridicat după un proiect al lui Gustave Eiffel, am călcat în cuprinsul controlat de semafoare al Pieței Unirii. Un pâlc de porumbei bătea aerul înflăcărat deasupra unui grup de pionieri contemplând statuia Domnitorului Cuza. Amestecul ciudat de istorie falsificată și prezent lipsit de fard mi-a indus o stare de imponderabilitate angelică. Am tăiat piața prin mijloc, zburând fără să mă înalț, înaintam printre blocurile măreției staliniste de opt etaje și Hotelul Unirea, am ajuns în piața Sf. Spiridon, plină de cumpărători prost îmbrăcați, negustori gălăgioși, câini vagabonzi și ciori îndrăznețe care mă trăgeau în jos.

Ce greu ar fi pentru un cunoscător al istoriei acestor meleaguri călătorind din viitor să dateze carnavalul pestriț și sărăcăcios al ansamblului, străbătut de autobuze schilodite, căruțe zornăitoare, pâlcuri de țigani luând cu asalt treptele policlinicii, țărânci înfolfite, hoți de buzunare mișunând cu ziare împăturite în mână sau mape sub braț! La colțul spitalului, privirea îmi fu atrasă de un bătrân care stătea rezemat de impunătorul gard de piatră, molfăind cu multă convingere un covrig uscățiv. M-am oprit la o mână de pași. Aducea cu unul din autoportretele crepusculare ale lui Rembrandt, deșirat și maiestuos, cu haina roasă la coate, o pereche de ghetre ponosite în picioare, imagine măreață a năruirii statuare din antichitatea interbelică, a cărui osatură gârbovită încă

emana aerul nobleții moștenite, ecou deformat al gloriei pe care o cunoscuse odinioară și o pierduse în valțurile lustrului contemporan.

Când a dat cu ochii de mine, m-a privit cu o severitate vecină cu mânia, ca și cum mă împărtășisem cu o taină la care n-aveam acces:

— N-am încălcat nicio normă, am acte în regulă, sunt vaccinat, nu-mi puteți lua acest drept, domnule căpitan! – turui pe nerăsuflăte moșneagul. Câțiva gură-cască au întors capetele.

— Mă scuzați, am ripostat fără nicio vehemență reproșabilă, vorbiți cu mine?

Ochii i se măriră ca lui Ivan cel Groaznic în varianta Eisenstein și clamă cu indignare de scenă deschisă, ridicând tonul cu fiecare cuvânt rostit:

— Adică vorbesc de unul singur acum? Eu care-am păzit patria la cotul Donului...

— De ce-aș fi căpitan?

— Te zgâiești ca și cum ai în cap redactarea unui proces-verbal de contravenție! Un maior s-ar simți prea sus pentru asta, un locotenent n-ar îndrăzni, din cauza vârstei. Colonel nu poți fi, căci ai sub 40 de ani. Unde-am greșit?

N-aveam destulă energie pentru a-i răspunde cum ar fi meritat, așa că i-am zis:

— Logica ar fi impecabilă, dacă n-ar fi paralelă cu realitatea. M-am oprit din două cauze: sunt extrem de obosit, deoarece am călătorit toată noaptea fără să închid un ochi, și am fost atras de sporul de pitoresc și decență decrepită pe care-l aduceți acestui oraș muribund, ca un leu bătrân unui habitat natural înainte de-a fi transformat în rezervație.

— Dacă e un deficit, propun să ne oprim aici; dacă e un compliment, mai putem vorbi. Altminteri, orașul e așa

din cauza culorilor toamnei. Cum ți se pare, dacă spui că ești călător?

Avea o rostire calmă, de om obișnuit să poruncească, plictisit s-o mai facă.

— Un amestec de elemente arhitectonice preluate din Răsăritul modern, el însuși realizat pe-o concepție de împrumut fără dobândă din coșmarul unor arhitecți duși la Canal, germen inframicrobian inoculat de armonia distrofică a realismului crud printre picioarele înfloriturilor de patriarhat boieresc de pe timpuri.

S-a uitat cu dispreț, întâi la mine, apoi la ceea ce se vedea din oraș.

— Ești cumva inginer?

— Am fost critic de artă.

Căscă ochii sufocat de uimire:

— Așa deci...

— Arhim Trifa este numele meu.

— Nu spune... Cel trimis la munca de jos?

Puse jumătatea de covrig în buzunarul hainei jerpelite, se ridică și, după ce-și șterse palma ostentativ de mâneca stângă, se înclină și-mi întinse mâna:

— Baron Petrache Paladino, cetățean și om liber... Adică fără ocupație imediată.

Secțiune 7.05 2. O ridicare la Văratice

Maurice începu să cotrobăiască, Andrei luă hârtiile în mână.

„Autobuzul îi depusese jertfă în colbul răspântiei, la poalele șirului de dealuri care călăuzeau direcția spre vatra satului. În ciuda înțelegerii, nu-i aștepta nimeni. Descumpănirea trecu repede. Abia își puseseră rucsacurile în spinare când ploaia se năpusti asupra lor. Câțiva metri mai încolo soarele ardea printr-o perdea de curcubeie. În cinci minute erau uzi learcă. Din haine ieșeau aburi. După un sfert de oră, intemperia conțeni. Aerul devenise

imaculat. Au pornit la deal, s-au apropiat de-un pâlc de mesteceni.

— Pădurea de Argint, preciză Armand.

Indică hăul din depărtare, unde se întrezărea conturul munților.

— Colo-n zare, Codrii de Aramă...

— Doi inși fără căpătâi rătăcind prin istoria literaturii.

S-au oprit să-și tragă sufletul. Calupurile de oxigen le provocau amețeală. Din orizontul munților înainta o perdea compactă de întuneric. După încă o vreme au fost în sat. Cu excepția unui moșneag, satul părea pustiu. L-au întrebat de casa Eufrosinei.

— A doua colibă di pl deal, pl ulița iasta-nainti.

Măicuța îi puse să se descalțe la ușă, îi pofti înăuntru. Cortina de nori acoperise cerul. Locuință modestă, cu podeaua acoperită de țoale manuale. Paturile dormitau sub un strat înalt de perne îmbrăcate în dantele uzate. Au ocupat două camere albe, de o parte și de alta a coridorului. Le-a arătat unde era bucătăria și locul în care se puteau spăla, le-a pus înaintea câte o strachină cu borș de fasole, mămăligă rece, sub un ștergar cu model, ceapă, o bucată de caș proaspăt, i-a lăsat singuri.

După ce-au îmbucat, s-au întins în fotoliile de nuiiele din cerdac. Pe ulițele satului băntuia tăcerea. Se auzeau, din când în când, țipetele păsărilor de curte, lătratul câinelui în lanț. Din străfundul orizontului, până la cerurile din apropiere, forfota periclita așezarea. Curtea mănăstirii se vedea ca-n palmă. Ziduri de piatră înrămau spațiul. Un măgăruș mânat de-o băbuță căra o povară de crengi spre bucătăria mănăstirii.

— Nu-mi pot împiedica înflorirea sentimentului că peisajul curții monahale are ceva din atmosfera picturilor flamande. Îți amintești, desigur, *Peisaj cu prăbușirea lui*

Icar, ultima pictură a lui Bruegel cel Bătrân.

— Aveam o reproducere pe zidul chiliei.

— O simfonie pastorală presărată cu intonații cosmopolite. Mitul a fost descris magistral de Ovidiu. Pictorul folosește elementele enumerate de poet. În prim-plan, un plugar uriaș ară pe dealul abrupt. Departe, în stânga, ruinurile unui oraș antic. La poalele înălțimii odihnește marea, pe luciul căreia se leagănă o corabie cu pânze. Un amănunt aberant: soarele se află la orizont. De fapt, distanța dintre cauză și deznodământ creează un miracol inexprimabil, adâncit pe verticală, căci e posibil ca prăbușirea să fi durat ceasuri bune. Undeva, în colțul din dreapta jos, greu de observat la prima vedere, picioarele celui prăvălit în mare. Un cioban cascadează gura la cer, pe unde, probabil, Dedal încă fâlfâie, împietrit de pierderea fiului. Pe malul apei, un pescar își aruncă nada. Nimeni nu pare a băga în seamă tragedia străinului căzut.

— O tragedie personală este o experiență izolată-n nepăsare.

— Cazul lui Icar ar trebui să ne privească pe toți, căci este o tragedie a limitei.

— Limita lui personală, susținu Armand, din moment ce tatăl continuă să zboare.

— Fiul a încercat să biruie marginile. Abia la Dedal este vorba de limita personală. Un paradox, căci un geniu nu poate fi cumpătat, în caz că nu vorbim de Dumnezeu. Neputința personajelor de-a observa ce se-ntâmplă în prezența lor nu este exemplară, atâta timp cât există privitorul din afară. Pentru subtilitatea sugestiei artistice, aș fi preferat ca Icar să nu se vadă deloc. Trebuia să fie doar un personaj care tocmai ieșise din cadru.

— Așa cum pare a sugera curtea mănăstirii acum.

Câțiva stropi mari căzură cu zgomot pe acoperișul de tablă. Colbul gros al uliței fu împușcat de mici explozii. S-

au ridicat în picioare.

— În aer se simte un fior de ratare divină.

— Divinul nu are lipsuri. O trăsătură a lui, ascunsă ochiului, încă persistă.

— Nu este vorba despre trecerea unei clipe, ci despre una care dăinuie. Nu ne aflăm în căutarea a ceva care tocmai a ieșit, ci care s-a aflat aici dintotdeauna, dar nu s-a manifestat încă.

— E o structură cuantică, din particule care apar și dispar înainte de-a fi reperate.

— Potrivit lui Augustin, *Dumnezeu poate fi prezent fără a fi văzut și absent fără a se îndepărta.*

De pe dealul din partea cealaltă a mănăstirii se aude corul tălăngilor coborând.

— Ne aflăm în mijlocul unui act de magie multiplă, observă Armand. Orice detaliu pare atins de mâna dumnezeirii, frumusețea zace în afara noastră.

Un bubuit zgudui satul. Trosnetul prelung al fulgerului despică văzduhul în două, sunetul fu amplificat, se întoarce cu șfichiul unei zvârcoliri de aer rece. Ferestrele zornăiră. O altă detunătură se auzi dincolo de așezare. Nori negri alergau nebunește pe fundalul gri.

O căruță opri în dreptul porții.

— 'Na-sara, domniili voastră, că tre' și șiț și doi tinerei de la oraș cari fusăsî vorghit să m-aștepți la răspântia-nsprî Târgu Neamțulu?

— Am ajuns pe jos.

— N-o fost gina me că n-am înțăles pre ghini. Am să vă duc mână la Agapia.

— Mulțumim pentru ofertă, ne vom descurca singuri, i-a răspuns Armand.

— Ghine-atunci. Rămâneț cu ghini.

Plecă.

— Știi de ce nu ne este niciodată dor de Dumnezeu?

— Nu-ți poate fi dor de cineva în prezența căruia te afli.

O fereastră mică se sparse în perdeaua compactă, cât să se vadă soarele ieșind din lume. Munții porniră vâlvătai, în timp ce norii fremătau în cerc. Pe uliță se întorceau vacile-n gospodării. Zgomot de bălăngi, aromă de lapte necules, mugete neliniștite, slujba de vecernie. Armand s-a dus să deschidă poarta. Vaca Eufrosinei s-a îndreptat spre grajd. Din vecinătate venea mirosul focului de cuptor și-al mămăligii fierbinți. După câteva minute, măicuța intră pe poartă, dispăru în spatele casei. Cerul era aprins în flăcări înalte, aerul fremăta înnebunit de fericirea revederii. Bătrâna s-a întors, le-a adus câte-o cană de lapte. Au băut. Dinspre mănăstire se aude toaca. Tunetul sparse din nou calmul neliniștit al serii. Ca la un semn, valuri de apă se prăvălesc din înalturi”.

Secțiune 7.06 1. Parabola războiului rece

Întâmplarea răspântiei următoare se desfășură într-o mahala mediocră, entuziasmată de farmecul concubinal din anii '50 ai străzilor desfundate, printre accidentări pietruite, navete de sifoane clădite într-o rână, sticle de limonadă cu dopuri rabatabile de porțelan, scaune de tablă vopsite în albastru senin, Frank Sinatra, Guy Béart, Yves Montand, Charles Aznavour coborând cu întreruperi dintr-un difuzor prins deasupra intrării, praf gros trezit de căni cu apă aruncate circular pe spinarea desfigurată a străzii, întinderea primăvărată de dinaintea venirii necazurilor mărunte și de tot soiul, câteva imaginare, altele doar exagerate, multe din ele rebarbativ de reale, cinematografe încă lăsate pradă închiderii, obloane timide trase peste săli întunecate de birturi amortite, vânzoleala adormită a transporturilor de marfă prioritară și problematică, aprovizionată din remușcarea popoarelor persecutate, activități lumești adumbrite de misticismul

dimineților acelei lumi refuzând să dispară sub dărele de aburi ale avioanelor de pasageri survolând orașul o dată pe săptămână și a celor de vânătoare și bombardament de trei ori pe zi.

Mă aflu în compania unui ziarist celebru al cărui nume trebuia ținut secret dintr-o rațiune care scăpa tuturor, nimeni nu citea ziarele, destul de gras pentru meseria asta, în care trebuie să te miști repede, îmbrăcat într-un maiou alb, purtând un coif mistificator de zidar făcut din informațiile săptămânii viitoare, trasate de secția de propagandă, în căutarea spionilor infiltrați în tabloul demografic al lagărului socialist. Am trecut pe lângă o băcănie. Mâini vinete străbătute de artere cu sânge stricat agitau pești morți în galantar, aranjând produse ieftine din abundența sărăcită a revoluțiilor de aiurea, stopate la marginea bunăstării reziduale de care acum, decedați fiind, nu mai aveam parte, prin lipsă de îndreptățire decisă de partid. Moartea nu se opune vieții pe care o cunoaștem, ci altei morți.

Trecutul este o carte populată de strigoi injuriați și lupte absurde pline de justificare, dar cel mai îngrozitor moment este când ajungi între zidurile unei camere în care simți necesitatea să te împaci cu foștii prieteni. Realitatea unui moment se întinde pe o durată totală și ce s-a petrecut aieva nu poate fi șters. Mi-a venit relativ imponderabil s-o iau la deal alături de Karma, pe care-l găsisem retras lângă un nuc împleticit. Mi se adresa ca și cum nu se-ntâmplase nimic. El îmi vorbea calm, iar eu nu mă dumeream de nimic din ce-mi spunea, dar știm cu toții că există discuții în care tot ce contează este tonul. Cred că mă așteptase ca să-și ia rămas bun. O construcție ciudată, căci eu eram cel ce urma să plece. Ca pentru a spori confuzia, spre Mitropolie urcau doi Karma și doi Nerval. Cei ce fuseserăm pentru prima oară când băteam

coclaurile tinereții, și cei repetitivi, de dinaintea marelui deznodământ.

— Ți-am auzit vocea la sfârșitul lumii, i-am zis.

— Întru totul coerent cu specificul întâmplării, sună replica, ne amintim ce ne trece prin cap. De multe ori este exact ceea ce-am vrea să uităm la despărțire.

În vârful dealului, trenăzi de Cornel Dumitrescu, acum în straie protectoare de bucătar uscățiv cu mustață comasată, ne-am întors îndărăt la vale, aleatoriu și anonim, pe sub dezastre de pomi. Clădirile aveau pereții crăpați, culorile se distingeau în decrepia crepusculară a zilei, cunoscuții îmbătrâniseră fără păreri.

— Nu-i viața compusă din seturi de luări de rămas bun la orice pas?

Pentru că fuseserăm trecuți prin cuve, reziliența sporise, filosofia se diluase. În fața birtului răvășit vizavi de fosta intrare în Ștrand, o tânără câștiga la poker cu aranjamente de treflă. Vremea îndrăgostirii trecuse. Copiii noștri nu mai erau doriți de nimeni. La o altă masă zâmbea o femeie țintuită sub aparența melancolică a unei neveste înșelate de-un soț important. Păcate prin care unii sunt mântuiți. S-a stins și vârsta aceea.

Poarta dublă a unui beci cu ieșire la stradă se deschise. Am coborât. Eram singur, păream gânditor, disperarea alungase frica din mine. Asfințeam sub oraș. Ce interes ar fi avut istoria să mă strivească? Am ieșit în miezul unei grădini fascinante, e de ajuns de știut. Împrejmuită cu ziduri înalte, sparte de minarete cu militari călare pe cuiburi de mitralieră.

2. O pogorâre în Agapia

Maurice deschidea sertarele metodic, însoțit de Bogdanovici. Au intrat în baie, în bombănelile arestatului.

— Căutați, căutați, că idioții ăștia umblau cu avocatul după ei.

— Au prea multe legi.

— Birocrația satanicului, Armand avea în cap un proiect de combatere în cinci trepte.

„A doua zi coborâra în sat. O luară la stânga, pe-o uliță răsturnată, și, după ce străbătură o văioagă strepezită de susurul unui pâraiaș începător, ieșiră la drumeagul spre Agapia. Din adâncul pădurii răzbat strigăte de păsări, bocănituri, ecouri. De la un timp, pădurea se retrage printre tufe, făcând loc unui deal pleșuv pe care tronează stâna. Turmele sunt la păscut. În șopron îi așteaptă o femeie îmbujorată, care le face cafele cu aromă de lemn ars. Petrec o vreme tolăniți pe pajiștea adiacentă, în adierea vântului gălbejit.

După ce soarele începu să ardă pieziș, plecară spre Agapia. La câteva sute de metri de stână, drumul se intersectează cu o potecă lată, care o ia la stânga, spre un șir de creste îndepărtate. Armand insistă, se abat. Copacii se-ndesesc, cărăruia se restrânge, permite trecerea unui singur om. Înaintează atent. Peretele verde se sparge, se trezesc la marginea unui platou uriaș acoperit de ierburi răsfirate. Orizontul se adâncește până la poala stâncilor pierdute printre vulturi.

Din depărtare, un punct negru crește în ierburi. Deslușesc silueta unui urs. Armand îngheață. Andrei apucă o cioată de jos, o rotește deasupra capului. Urlă ca un apucat. Munții amplifică. Ursul își continuă fuga în direcția opusă.

— Nu mi s-a întâmplat nici măcar în fața unei capodopere unanime precum *Don Quijote* ori *Divina Comedie*... Frumusețea locului mă pustiește de cuvinte.

— Aceasta este capodopera unui autor mai înalt. Dar s-ar putea să fie și din cauza spaimei.

Străbat câțiva pași, aud din spate un zgomot de cracă ruptă sub picior. Întorc capetele. Nimeni. Țipătul scrijelit

al unei păsări fu reluat de gâlgâitul sarcastic al pădurii. Înaintează însoțiți de superstițiile lumii. Drum inițiat între două repere mișcătoare.

După un ceas penetrează satul celest. Intrarea mănăstirii e străjuită de-un han prăfuit, din care se scurg grupuri de turiști. Armand cumpără bilete, trec prin rama porții. Vizitează colecția de ceasloave, câteva relicve, o chilie exemplară, parcurg biserica. În curte, grupuri de vizitatori vânează instantanee. Rânduite lângă zid, câteva căsuțe înconjurate de straturi de narcise. Stau o vreme în cerdacul interior de la etaj, cu forfota sub ei.

— Dacă-ar fi cu puțință, aş rămâne-aici pentru totdeauna, spuse Armand.

Un bărbat înalt, cu plete tulburi și barbă de monah, îmbrăcat într-un costum bleumarin, apăru lângă ei fără niciun preambul:

— Dacă tânjești să te-ntorci înseamnă că nu ești pregătit. Ce-ai pierdut e o treaptă a împlinirii. Vei ajunge unde n-ai fost.

S-a-ndepărtat. Andrei deveni palid.

— Știi cine-a fost?

— Dacă întrebarea e retorică, bănuiesc.

— Și unde ne aflăm, de asemenea?

— În centrul lumii.

Amețeala plutea ca un duh printre ei. Amărăciune, speranță.

— Unde ne mai putem duce de-aici?

Armand n-a zis nimic, pentru că, la drept vorbind, nu se mai puteau duce nicăieri.

La nivelul imediat, au aflat răspunsul când au ieșit pe poarta mănăstirii, unde au dat peste bădia Hurduban.

— Mergiți 'napoi la măicuți?

— Un'i dară?

— Suiți aișișa, că vă duc pl loc!

Andrei aruncă rucsacul în căruță, urcară. Cu un scârțâit îndârjit de roți neunse, în fornăitul răgușit al calului, căruța se urni. Deși frumusețea nu-și pierduse nimic din rânduiala naturală, drumul se scurgea fără consistență pe lângă ei. Măreția le pătrunsese în suflet, boala mântuirii le abroga ființa. În câteva minute, epuizați de miracol, adormiră duși...”

Se lăsă pe spate, cu mâinile sub cap. Privi tavanul albăstrui.

— Magistrul avea dreptate: anchetarea uciderii unui astfel de om frizează penibilul.

Maurice îl prinse de mână pe asistent:

— Domnule Bogdanovici, îți promit că vom rezolva cât mai repede această situație.

Asistentul le mulțumi, ei l-au îmbărbătat cum s-au priceput mai bine, au ieșit.

Străbătură labirintul înapoi. În câteva minute fură la poarta Universității. Se lăsase seara. Drumul spre hotel convoca părerea că-i nesfârșit. Au trecut mai întâi printr-un câmp presărat cu fire dese de gheață, ca o perie zburlită de tufe tunse mărunț, au alunecat pe toboganul unei păduri ordonate, la capătul căreia o moară de vânt rămăsese încremenită într-o poziție aproape firească, au trecut pe lângă o cireadă de vaci înghețate într-un grup statuar. Marginea orașului era compusă din case scunde, înlocuite, pe măsură ce înaintau, de clădiri tot mai impunătoare, sporind până la turnurile gloriei descărnate din centrul orașului, unde-au oprit.

S-au despărțit în holul hotelului. Andrei a intrat în cameră, s-a dezbrăcat, a făcut un duș, s-a aruncat sub așternut cum a apucat. Din cauza oboselii și a multiplelor schimbări de temperatură, adormi instantaneu.

Secțiune 7.07 3. Sunt fascinat de nonsensul c-aș putea fi util

La ora șase, Hubert suna la ușă. O privi în ochi, o întreabă cu fler șovăitor:

— Doamna König?

Ar fi preferat să-i ia temperatura, se mulțumi să-i răspundă cu civilitate:

— Puteți intra.

L-a încurajat să șadă într-un fotoliu:

— Ce doriți să beți?

— Un păhărel, două de whisky.

În timp ce Lavo se ducea la bucătărie să materializeze dorința cercetătorului, acesta, cu mâinile la spate, începu să inspecteze locuința. Trecu pe lângă mobile cu regăsitul aer al unuia care n-a trăit toată viața la azilul psihiatric de la marginea orașului, prețui cu ochi de expert porțelanurile scumpe, tapiseria atârnată deasupra unui bufet florentin, pipăi scaunele capitonate cu brocart, se opri în dreptul tablourilor prinse în cadre scumpe ca un anticar trecut prin pinacoteci competente. Când nu mai fu nimic de examinat în încăpere, pătrunse în vestibul, unde simți o amețeală ușoară pornind de la baza nasului. Se opri pentru o clipă, derutat de mesaj ca orice ipohondru atent la cea mai mică variație de metabolism. Curios să arunce o privire cărților din bibliotecă, deschise ușa, intră în birou. Un zumzet năucitor îl asaltă ca un roi de viespi, simți un vâjâit dezvoltat în urechi, un gol în stomac îi slăbi puterea memoriei și, agățând în cădere veioza aprinsă de pe măsuta din stânga, se prăbuși cu sensibilitatea terci pe podea. Ah!

Lavo auzi bufnitura, întreabă rezervată „s-a-ntâmplat ceva?” și, cum nu primi niciun răspuns, merse să vadă cu ochii ei despre ce era vorba. În colțul ferestrei, așezat într-un fotoliu pe care nu-l mai văzuse, un soi de înger cenușiu își pilea unghiile. Bezna biroului avea un aer dinamic, tăiată de lumina veiozei dramatizate lângă leșinat,

înțepenit pe-o parte cu o mână întinsă în prelungirea capului și covorașul deșternut strâns sub genunchiul drept, într-o poziție neobișnuită chiar și pentru asemenea împrejurări. După câteva zgâlțâieli, mai întâi abia susținute, agravate de lipsa reacției, mergând până la pălmuirea în diferite grade de elocvență pe ambii versanți ai feței, toate menținând în vigoare eșecul resuscitării, Lavo îl apucă de-o mână și-l trase afară din încăpere. Mutarea fu inspirată, căci bărbatul își reveni. Se ridică cu greu, mai mult se târî spre fotoliu, în care se prăbușit încovoiat de un scâncet. Cuprins de paloare, ochii mari, părul răvășit:

— E pentru prima dată când mi se-ntâmplă una ca asta.

— Suferiți de anemie?

— Doar dacă mi-au ascuns doctorii... O privi cu luare-aminte: Lavonia?

Femeia încuviință. Bărbatul tremura din toate încheieturile. Totul părea mai cufundat în întuneric.

— Pot să-mi fac și eu o idee despre ce s-a petrecut?

— Stați o clipă liniștit. Mă întorc imediat.

A dispărut 24 de secunde, s-a întors cu o tavă pe care se aflau o chisea cu dulceată de nuci, o farfurioară delicată, o linguriță de oneida, două pahare cu apă la gheață. Așeză tava pe măsuță, luă loc în fotoliu.

— Bună dulceată, spuse Hubert fără să se atingă în ruptul capului de ea.

— Preparată de Karma. Dar poate ar trebui să vă fac un ceai...

— Trebuia să fie un pahar de whisky pe-aici.

— Am uitat sticla în birou.

Dispăru iar, 14 secunde de data asta, se întoarse cu remediu. Îngerul dispăruse cu tot cu fotoliu. Bărbatul bău și se declară întremat.

— Acum sunteți mai predispus?

— Am vreo idee, parcă? Ce-mi amintesc este c-am constatat instantaneu hușchirea voinței. Pentru câteva clipe am uitat de ce mă aflu aici. Nici acum nu-mi dau seama prea bine. Ar trebui? Nici vorbă, e o prejudecată.

Îi turnă o porție zdravănă de whisky.

Bărbatul o bău cu sarcasm, relată:

— Azi-dimineață n-au mai găsit din Domul din Milano decât un munte de moloz... Am văzut imagini cu trecători ducând bucăți de frescă.

— Dacă vă cade bine, putem întrerupe colaborarea, fără nicio complicație.

Privea în gol, vorbea de unul singur:

— Dificil să descifrezi ceva scris, chiar dacă nu prea ermetic sau perisabil, pentru că puțini pot descâlci cu demnitate, adevărata provocare o pune opera nescrisă, orice amănunt devine decorativ și orice stare, un recurs la o reacțiune de comun acord. Lipsa mea de leac este o constantă coborâtă prin lucarna unui unghi abstract. Posibilitățile sunt nelimitate din pricina sumedeniei de factori imponderabili, cărora li se adaugă schimbul de reacții colaterale. Suferința coace noduli narativi, căutarea formează raze de lumină pe traiectoria cercului, frazele exprimă în diferite dozaje nereușita cunoașterii în jurul unor puncte de interes. Totul e cunoaștere. Chiar și moartea. Schimb de informație.

Lavo intuit nevoia să-l readucă în obiectivul cercetării:

— De când ne-am despărțit, ați mai aflat ceva nou?

— Am răsfoit șase romane respinse de consilierii editurii, la fel de proști pe cât de îngâmfați. Poate de aceea mă aflu în starea asta de tulburare oripilată. Încercările sunt ridicole, dar dacă tata ar fi ceva mai inspirat și ar solicita serviciul unui expert care să le stilizeze, să le asigure coerența, ar scoate din ele un roman

postmodernist extraordinar. Unul se ține de transformarea mistică a omului simplu, altul urmărește călătoria unui poet cu mințile răvășite în căutarea utilității pierdute a cuvintelor, al treilea dă seama de orbirea disperată a unei femei părăsite într-un puț de la marginea lumii, al patrulea ne face părtași la decăderea morală a intelectualului corupt de blestemul serviciilor secrete, al cincilea încearcă să delecteze pe cine apucă prin caricaturizarea lumii interlope de pe vremuri, în timp ce ultimul reprezintă un soi de stingere a artei poetice în imagini și cuvinte. A, da, mi-am amintit ce-aveam de spus: înainte de-a-ndrăzni să-mi mai torn un pahar, am o rugămintă: vă rog să mă tutuiți din plin prin folosirea fără înconjur a apelativului onomastic.

— Hubert, acceptând ideea că soțul meu este în viață, unde l-aș putea găsi?

Bărbatul aruncă o privire spre camera auctorială, întoarse capul spre ea:

— La urma urmei, sunt fascinat de nonsensul c-aș putea fi util.

Secțiune 7.08 2. Suspectul este domnul M.

Fu trezit de o serie de zgomote bulucite în ușă. S-a dat jos din pat moleșit de gravitație, a deschis. Pe hol, cu reverul ridicat, ținând un ziar în mâna stângă, J.S. Andersen.

— Pot intra?

— Ce s-a-ntâmplat?

Detectivul se strecură pe lângă el și spuse:

— Mulțumesc.

Se opri în mijlocul camerei, aruncă o privire dezaprobatore patului aflat în neorânduială, se așează în fotoliu.

— Domnule A.E.N., o altă anchetă este în curs. Din nenorocire, n-am voie să dezvălui niciun amănunt, dacă nu

vreau să fiu tras pe roată în plenul justiției, să-mi pierd cetățenia, mașina, soția, creditul bancar. După două clipe adăugă: slujba, dreptul la pensie, asigurarea medicală. Parcurge articolul de la pagina 8, te rog!

Îi întinse ultima ediție din *Uppsala Nya Tidning*. Andrei observă:

— E-n suedeză!

— Suedeza este limba oficială a Suediei. Potrivit Convenției de la Geneva asupra circulației limbilor de stat, situația nu se va schimba curând.

— Am nevoie de Maurice pentru a-nțelege.

— Coincidența face că și noi. Întâmplarea potrivește să fi dispărut azi-noapte.

— Despre ce este vorba în articol?

— Uită-te la pagina 8.

Deschise ziarul. Prima fotografie reprezenta marele labirint din incinta grădinii de iarnă a Universității Uppsala. A doua, un cadavru proaspăt.

— Ce-i asta?

— Rămășițele pământești ale profesorului asistent P.B., asasinat, în jurul orei... – smulse ziarul din mâna lui Andrei, aruncă o privire spre articol – două noaptea, în aceeași manieră ca și profesorul A.A. După cum stă scris aici, se pare că ne aflăm în prezența unor crime înrudite.

— Aveți vreun suspect?

— Avem, dar nu l-am putut reține.

— Cine e?

— Nu ne putem pronunța.

— În ziar ce scrie?

— Suspectul este domnul M.

— Sunt și eu suspect?

— Așteptăm următoarea ediție. Oricum, puteți părăsi Suedia oricând. S-a ridicat. Domnule A.E.N., nu am voie să spun nici că mi-a părut bine, nici că regret că ne-am

cunoscut, atitudini care-ar trăda simpatia pentru una din taberele aflate în studiu.

A bătut din călcâie, s-a întors și a dispărut prin ușa întredeschisă.

Asta a fost tot. Năucit de informație și amuzat de intensitatea gravă a stupizeniei cu care fusese furnizată, Andrei făcu un duș, se îmbracă, își strânse lucrurile, coborî la recepție, se interesă de Maurice, nu primi niciun răspuns concret, luă un taxi albastru, ajunse la gară, se sui într-un tren prin care bătea vântul și dus a fost.

Secțiune 7.09 A. Scriem pentru că nu suntem în stare să facem nimic

Filosofie deja? Nu-i cam mult pentru o lume atât de ignară înainte de-a descoperi apa caldă și săpunul cu clăbuci?

„Fado este locul în care n-ai vrut să fii și locul pe care, fără să știi că ai fost fericit acolo, l-ai părăsit, sfâșierea femeii seduse o singură noapte în căutarea bărbatului pe care-l disprețuise, umblând despletită pe străzile mahalalei, plângându-și durerea, mama ucisă, copilul abandonat, orașul erotismului apocaliptic cu uliți străbătute de vaietul femeilor ce se sting de dor pe treptele de piatră ale Catedralei, viața oferită înapoi de rugăciunea învăluită de nesiguranță care izbăvește de păcat, fascinația recluziunii lirice, pentru că trăiești când suferi și suferi când cânti, pe drumul redempțiunii reversive, destinul în mâinile căruia te lași purtat ca o frunză de vânt sub uraganul capricios al iubirii”.

De unde-ai pescuit rechizitoriul ăsta de broscui?

Este o descriere clasică a fado-ului, care presupune în parametri preciși ceea ce i s-a întâmplat lui Alexandre Moura Da Silveira în acea seară.

Culturalizarea excesivă a acțiunilor noastre răătăcește. După un punct, insuportabil. Existența omului

poate fi rezumată la condițiile de bază: hrană, adăpost, posesie, dobândite prin violență și actul dominării limitate.

Cum ar arăta lumea fără minciuna culturii?

Așa cum este: urâtă. Dar fidelă.

Ai deplină dreptate: scriem pentru că nu suntem în stare să facem nimic folositor.

B. *Racolare a lui Tagliavini*

Una furtiva lagrima negli occhi suoi spuntò:

Quelle festose giovani invidiar sembrò.

Che più cercando io vo?

Mușchii feței tresar, micșorează ochii: nimic nu-l mișcă mai mult decât interpretarea lui Ferruccio Tagliavini. Dacă versurile nu s-ar potrivi atât de bine relației sale cu patria, i-ar veni greu să se desprindă de miracolul vocii. N-avea dubii: Tagliavini fusese cel mai mare artist dintre toți tenorii italieni ai ultimei jumătăți de secol. Mort în lipsuri materiale, amnezie, nepăsare și cinism. Dacă ar fi știut la timp că sărăcise în asemenea decădere, l-ar fi căutat și-n gaură de șarpe, l-ar fi ajutat din propriile fonduri. Ori l-ar fi racolat drept agent extern al României, ca să-l poată trece pe nota de plată, cum fac atâția responsabili corupți cu prieteni transfugi, doar ca să le umple buzunarele din vistieria fără fund a patriei sărăcite. Ar fi fost o onoare. Poate chiar o datorie. O glorie pioasă.

În contrast cu umilința marelui artist, își amintește de raportul întocmit de-un subaltern, relatând o sindrofie pusă la cale de scursurile decadenței moderne. Agentul compilase procesul-verbal descriind petrecerea post-concertuală a unui cântăreț britanic de rock'n'roll, care-și trimisese unul dintre cărăuși să cumpere cocaină în valoare totală de 25.000 de dolari, pe care a expus-o pe masa cu mâncăruri și băuturi, la discreția dezaxaților. Sticle de alcool golite pe nerăsuflăte, hălci fripte înghițite

cu hulpăvie morbidă, totul animalic, îngropat în zdrăngănelile unei muzici demente date la maximum, ca să ajute indigestiei. În jumătate de oră, invitații s-au torpilat ca mușcați de streche, au început să arunce hainele de pe ei, să danseze, să geamă și să urle, pocnind cu gura plină de bale pe la colțuri, trăgând aere, delirând prin mijlocul încăperii ori dormind la o margine de canapea, vomând pe unde se întâmpla, dându-și palme, cărăbănind pumni, râzând, plângând, smulgându-și lațele maculate cu sosuri calde, 89 de indivizi numărați, o bestie a dezastrului colectiv pe fundalul unor zgomote asurzitoare de sub care nu puteai rosti un cuvânt și mașini trecând în mare viteză pe sub balconul deschis al hotelului, fără să revolte pe nimeni, fără să provoace panică, rușine, îngrijorare. Pentru a nu-și compromite misiunea, agentul nostru fu nevoit să mimeze o cuplare cu femeia de serviciu de la Ambasada U.R.S.S., pe care o cunoștea din cadrul ședințelor informative ale lucrătorilor operativi din țările frățești, în pivnița unui birt ținut de-un redegist, dar până și acolo fură nevoiți la un moment dat să dea lovituri cu picioarele unui murdar lăptos care încerca să se bage între ei. Experiența a fost atât de traumatizantă încât, la cerere, am fost nevoiți să-l ademenim la vatră și să-l retragem la Departamentul de Falsuri, punând capăt unei cariere pline de promisiuni. Iar geniile se stingeau în bălți flegmatice... *Ordinea este fundamentul tuturor lucrurilor.* În lumea lor mai bună, poate!

Cum era a noastră, însă? O vreme trăise cu impresia că situația generală era stabilă, vedea fețe fericite pe stradă, bărbați cu pantaloni de tergal, femei în jerseuri de nailon. La o ședință cu activul de partid al Ministerului de Interne din toamna anului 1970 a aflat că lucrurile nu mergeau cum se credea. În circumstanțele în care compatrioții se bucurau de o conducere fermă, după ce

societatea fusese curățată de dușmanii poporului, înconjurați de țări vigilente și-o mare apatică, o singură explicație rămânea în picioare: elemente ostile se infiltraseră în structurile aparatului economic, pervertind sarcinile trasate în punctele esențiale. S-a înscris la cursurile Academiei de Științe Economice pentru a studia mecanismele funcționării, așa cum, tânăr fiind, se amesteca în bătăile de cartier pentru a-și instrui combativitatea fizică. Timp de zece ani conduse vaste operațiuni de arestare printre directori corupți de întreprinderi industriale, capitaliști clandestini învârtind afaceri de crâșmă mandatată, burghezi de alimentară vânzând pe sub mână de dragul profitului, popi tănuitori de secrete cu însemnătate colectivă, studenți închinători la idoli occidentali și președinți de CAP care-și înălțaseră palate din truda țăranului care fura năuc de pe câmpuri ce mai apuca.

M'ama! Sì, în ama, lo vedo. Lo vedo.

Un solo instante i palpiti del suo bel cor sentir!

I miei sospir, confondere per poco a suoi sospir!

Cielo! Și può morir!

Îi place aproape ca un drog mirosul de cremă nemțească de ghetе, pentru că-i evocă amintiri pe care nu le trăise, în perioada disciplinei supreme. Va ruga un fost coleg să-i mai trimită câteva cutii. Sătul de visele măririi naziste, totuși, un eșec de proporții, la fel de înveninat ca și prăbușirea zidului, înainte de culcare va aerisi până ce aerul tare al serii de decembrie îl va constrânge să aprindă gazele din soba de teracotă. Va mânca o bucată de brânză cu mășline și ceapă, va bea un pahar de vin roșu, apoi, la ora zece, se va culca.

Mecanismele economiei planificate se încăpățâneau să nu funcționeze, în ciuda îndemnurilor partizanale și a stângacelor descântece de presă. Infiltrarea era mai

profundă decât bănuise. Conștient de gravitatea situației, ceru audiență la singurul om care-ar fi putut să decidă luarea măsurilor adecvate. În cadrul unei scurte întrevederi, secretarul-general, hotărât să elimine neajunsurile, îi dădu mână liberă „să facă totu’ ” pentru redresarea situației.

Printre ustensile de curățat și cartușe goale, zărește plicul. Apucă stiletul de argint primit cadou de la un șef de stat asiatic, îl desface, extrage peticul de hârtie cu mâna dreaptă, în timp ce cu stânga apucă perechea de ochelari din buzunarul de la piept. Pensia rămăsese la fel de mică, în timp ce prețurile continuau să crească fără noimă. Se întreba adesea cum se descurcau atâția pensionari cu drept de vot, de a căror soartă părea să nu se intereseze nimeni. Ce s-ar fi făcut mama lui, la 91 de ani, fără el? Societatea lor mai umană! Libertate, fraternitate, egalitate! Au pervertit totul.

Secțiune 7.10 2. Numele meu este J.S. A.

Sub lumina croșetată a becurilor cu vapori, oraș din cleștar și plastic lucitor. Din cauza poleiului cu zgrunțuri, automobilele zdrăngăneau infernal. Temperatura coborâse la limita morții. Au luat un taxi până la sediul poliției. Forfota amortită din jurul gării scădea pe măsură ce se distanțau. Opriră în fața comandamentului, de unde fură direcționați spre o cafenea aflată vizavi. Înaintau cu greu, din cauza frigului și mai ales a vântului. Au intrat pe sub un jet de aer cald și au deschis a doua pereche de uși. O boare fierbinte de vară-i lovi peste față. Au găsit loc la o masă lângă bar. O chelneriță îmbrăcată într-o rochie verde se apropie de ei și-i întrebă în engleza de Hollywood ce-și doresc. Nu doreau, practic, decât să-și tragă răsuflarea după un drum atât de lung, înainte de-a avea un contact lucid cu detectivul suedez de origine norvegiană Johann Sebastian Andersen. Au comandat două pahare cu

frappuccino, pentru că li se făcuse cald. Au privit o vreme prin geamul aburit vifornița de-afară, complet moleșiți. Un bărbat șaten s-a apropiat de ei și, într-o engleză impecabilă cu accent scandinav, i-a atenționat:

— Permiteți-mi să mă introduc: numele meu este J.S.A., însărcinat cu investigația asasinării profesorului dublu A. Bănuiesc că dumneata trebuie să fii domnul A.E. N... I-a întins mâna, a continuat: Domnule A.E.N., e mai bine să ne-ntâlnim aici, căci în biroul meu este o căldură de iad în sărbătoare. Cum nu vreau să mă întind la vorbă, problema se prezintă în felul următor: nu avem nici cea mai vagă idee de lucru ori pistă plauzibilă. De altfel, procedurile noastre interzic lansarea oricărui fel de prezumție înainte de a avea probe materiale care să ilustreze zdrobitor dedesubtul teoretic al investigației. Din acest motiv – și aceasta este o destăinuire neoficială –, mai bine de o treime din crimele săvârșite în Suedia rămân neclarificate. Dacă în cel mult 28 de ani Parlamentul nu va lua măsuri, vom ajunge placa turnantă a crimei mondiale, căci, în lumina actualelor prevederi, orice suspect poate părăsi țara fără nicio piedică. Legislatorii noștri ar dori să eradicăm Crima în totalitate ca parte a existenței umane civilizate, și, în ideea că, atunci când nu vor mai avea loc fărădelegi, metodele de investigație vor deveni inutile, trebuie să ne pregătim de pe-acum pentru acele vremuri. Se ridică problema numărul unu: cum poți investiga o crimă în lipsa suspectului? Urmată de problema numărul doi: cum ar fi posibilă impunerea unui standard național când țara gеме de emigranți scandinavi ca mine sau de alte naționalități, unii chiar fără niciuna, dar cu drept de vot în consiliile locale?

Maurice și-a dres vocea și i s-a adresat:

— În lipsa suspectului, ați putea ancheta anturajul victimei.

Ignorându-l, detectivul i-a răspuns lui Andrei:

— Munca ne este stânjenită de lipsa mijloacelor legale, dar nu ne putem plânge de absența inteligenței specifice. Cunoștințele profesorului au fost interogate încrucișat, de la rectorul Universității, K.L.P., și fostul său asistent, B.P., până la rudele îndepărtate, cum ar fi sora sa vitregă din R., doamna M., sau fostul stareț al Mănăstirii S., unde profesorul era membru cotizant. Lucrările i-au fost analizate de-un grup de cercetători din domeniile religiei, filosofiei, psihologiei și lingvisticii, cuprinse într-o sinteză exhaustivă pe calculatorul central din Stockholm. Rezultatele sunt, într-adevăr, surprinzătoare.

Maurice a întrebat cu detașare:

— Ați putea împărtăși cu noi roadele acestei munci ingenioase?

— Din păcate, domnule A.E.N., tot ce nu vă putem ascunde este că profesorul A. lucra la un text care, în opinia specialiștilor, ar fi urmat să revoluționeze dacă nu științele umane în totalitate, atunci măcar psihologia religiei și nervozitatea rasei, căci ar fi urmat să reiasă că suntem un fel de buboi cosmic sau chiar rațiunea căderii, desigur, pentru făpturile cu înclinații religioase. Rezultatul final al calculatorului este un număr impar, format din multe obiecte după virgulă. Personal, nu mă lezează cu nimic, deoarece eu nu-mi fac decât meseria plătită mediocru, dar nu-mi pot stăpâni admirația pentru universul gnoseologic al unui asemenea savant, prematur omorât.

Maurice interveni:

— A intrat ultima teorie a strălucitului savant în posesia stimatei poliții suedeze?

— Domnule A.E.N., nici nu pot zice da, căci aş încălca prevederile protocolare ale ancheturizării locale, nici nu pot spune nu, căci, ca persoană oficială, nu am voie să

vehiculez neadevăruri fără ordinul scris al unui judecător. Mai multe amănunte ați putea obține probabil de la B.P., înregistrat într-un program de protecție federală la locul de muncă. Prezentați această carte de vizită la secretariatul Universității. Până ne-om mai vedea, dacă ocazia vreunei alte crime ne-o va permite, domnule A.E. N, vă urez numai bine! Dar ce loc mai bun pentru un criminal decât în haina unuia care-l caută!

Detectivul J.S. Andersen i-a strâns mâna, s-a răsucit militărește pe călcâie, și-a ridicat gulerul de la haină și a traversat strada zgribulit, după care a intrat în sediul poliției din Uppsala, neonorându-l pe Maurice nici măcar cu aluzia unei priviri. Rămași singuri, acesta răbufni:

— Este cel mai ciudat specimen de idiot din câte am întâlnit vreodată care folosește obiceiul rozicrucienilor de-a rosti inițialele în locul numelor și cretinismul ca metodă de lucru.

— Ai mai întâlnit, deci, așa ceva?

— Slavă Domnului, nu!

Secțiune 7.11 3. Îngeri pe fâșia cuantică

În urmă cu un număr neprecizat de zile, mă aflu la umbra unei terase liniștite din zona acestei imagini a orașului, în vecinătatea azilului de alienați. Se derula ora caldă a începutului îndepărtării vespérale, oamenii și orătăniile se trezeau din somnul după-amiezii, în zumzetul traficului din afara razei și al câtorva gâze bâzâind pe sub soarele campestru. Răsfoiam cu mintea îmbarcată spre alte continente o ediție veche (1974) a *Cabalei* lui Scholem. O zi de care nu mai dorești să te desprinzi, sub puterea atitudinii că eternitatea poate fi găsită în cartierul învecinat, iar seara ești răpus de nostalgia trecerii ei abia observate prin lume. Începusem să amorțesc de atâta contemplare. Pe terasă își făcu apariția un bărbat de statură medie, uscățiv la chip, cu părul alb ca neaua, prins

într-o coadă lungă sub o pălărie cu boruri late. Fără nicio introducere, se așează la masa mea, deși toate celelalte erau goale. Dacă n-ar fi avut ochii negri ca smoala, aș fi putut crede că-i un prieten preschimbat de-mbătrânire.

„După tema lecturii”, intră el în subiect, „am convingerea că nu te va irita pentru o vreme compania unui fost ziarist”.

Ciudat ce straniețate formează doi ochi negri luând locul unor ochi albaștri. L-am întrebat dacă dorește ceva.

„O bere rece și-un pumn de-alune turcești”. Scoase din buzunarul de la piept o țigară de foi cubaneză, pe care o aprinse cu aerul unui școlar fugit de la ore.

Nu știu cât timp să fi trecut, dar liniștea ne țiuia în urechi pe aripioarele unui roi de gâze adormite, în timp ce stingerea crepusculară lucra cu lentoare în spatele orizontului. La un moment dat, dinspre pădurea de pe deal coborî o cireadă de vaci mânăta de un copil încălțat cu opinci. Bărbatul trase aer în piept, ca și cum asta aștepta, făcu un gest circular cu trabucul, concepu un pătrat cu degetele mari și arătătoare, prin care privi:

„Geografic vorbind, suntem în același loc îngust de trecere în care ne aflam acum cinci minute, de fapt, nici nu ne-am mișcat, dar dacă, în dimensiunea mnemotică a lucrurilor, cadrezi restul posturii, ne-am întors cu două sute de ani în urmă, cel puțin pentru câteva clipe”.

În seara aceea, o tăcere magică plutea prin aburii abia intuiți ai periferiei, ca și cum spiritul altei lumi rătăcea peste arbori și curți căutând un loc de popas fără să ne tulbure. De teama de a nu risipi aroma tăcutei poezii, vorbeam în șoaptă:

„Dacă acest moment este un semn al perfecțiunii, ce trebuie să facem pentru a nu fi alungați de-aici?”

Bărbatul, fără să-și desprindă privirea din perspectiva uliței, rosti:

„Dacă nu ești convins că aceasta este suma unor convenții culturale, încearcă să intri în rezonanță cu ceea ce vezi...”

Știam că are dreptate, dar simțeam penibilă atâta intimitate fără nicio pregătire. „Pari în granița puterilor creatoare, cum de nu mai funcționezi ca ziarist?”

„Nu mai funcționez ca multe. Practic, îmi place să cred că nu mai sunt nimic, ceea ce constituie un ideal pe urmele căruia am rătăcit fără să știu toată viața”.

Din cealaltă parte a terasei se apropiau doi bărbați în halate albe.

„Aduci foarte bine cu un prieten de demult. Vrei să-mi dezvălui numele tău?”

„Vrei să spui că nu m-ai recunoscut?”

„Dacă vii de departe, e posibil ca trecutul să te rejeteze...”

Zâmbi, făcu un gest ca și cum n-avea nicio problemă să se încline la poalele fatalității indiferent ce i-ar fi turnat în cap și dispăru în aerul clar.

După puțin, se făcu noapte. Abia atunci am realizat că străinul cu care schimbasem câteva cuvinte fusese Ran.

În clipa aceea, și apusul lor deveni aprins, bărbatul fu învăluit de o ceață fină, care-l luă și-l duse departe de ochii ei, de concepția, de fantezmele care-o otrăveau fără conținere.

Secțiune 7.12 2. Celălalt oraș

Odată pornit, profesorul din trecutul frizerului nu mai putea fi tras pe margine:

„Orașul capturează chintesența civilizației terestre. Chiar dacă formele în care se înfățișează capătă tendințe infinite, numai suma lor este relevantă. Întruparea urbană este un proces care nu poate fi înțeles decât ca rod al exprimării numerice, astfel că orașul este cea mai puțin imperfectă analogie a Divinității, nu numai pentru că poate

cuprinde simultan numărul celor mai multe ipostaze contradictorii ale atributelor sale, dar și pentru că, unificând ereziile care-l străbat, ajunge el însuși o ipostază, plasată într-un raport de continuă tensiune prin răsturnare față de forma Ierusalimului celest.

Faptul că puținătatea informațiilor despre formarea citadelilor sunt lipsite de claritate, nebuloasă îndatorată neajunsului că fondatorii n-au avut nici cel mai mic simț al concluziei, nu este un obstacol major decât pentru mințile sufocate de ceea ce rămâne, nu de ceea ce-a fost. Vom lua ca punct de impuls răsăritul primei zile, distinsă printr-o extravaganță a destinului drept mobil al unei înșiruii interminabile declanșate de nimic, când o iscoadă ageră dă târcoale în căutarea unui loc de repaus pentru ceata venind din urmă, uitându-se după o câmpie cu ierburi zvelte și ape curate în spatele unei păduri favorabile. Câteva zile mai târziu, la marginea lizierei se ivește falanga războinicilor, în virtutea codului nescris al hierofaniei de luare în posesie, urmată de căruțele cu femei, animale și copii. Nici nu sunt mulți, nici n-au de gând să se statornicească, dar consensul oboselii a atins nivelul în care răgazul se arată cea mai plauzibilă necesitate.

Pentru câteva săptămâni, cu zilele petrecute în cavalcade străbătând câmpia până dincolo de orizontul deschis din spatele colinelor, vânând bizoni cu lancea ori pescuind în apa limpede a lacului care cândva se va numi liric, petrecând seri lungi adunați în jurul focului, ascultând depănarea culegerii orale din vechime, purtată din generație în generație până în adâncul ultimei despărțiri de Dumnezeu, și, cu toate că frigul de dimineață acoperă de-acum iarba cu rouă înghețată iar coama copacilor devine tot mai irascibilă, nu sunt conștienți că magia locului se strânge ca un laț în jurul lor, cu scopul de

a nu-i mai lăsa să plece, precum caliciul florii colectând polenul. N-au mai plecat.

După origine a urmat tratarea. Secole s-au scurs după secole și anii au devenit zile și nopți în care călători fără nicio motivație, proscriși hăituiți de urmăritori nevăzuți, aventurieri siliți de plictiseală, indivizi mânâți de înputerniciri străine, irelevante pentru justiția locului, continuau să se adauge celor dintâi, alcătuind piesă cu piesă un monstru terestru înmulțit de prigoane, împutinat de moline, cizelat de religii, întărit de războaie, pervertit de invazii, mereu îmbătrânind, uneori agonizând, aproape murind și revenind de nicăieri, decăzând abisal și înflorind odată cu vegetația regenerată prin anotimpuri, copulări și sezoane ploioase. Răscruce de așezare-n pustiu, pretext de schimb între convoaie de neguțatori osteniți, hoți cutremurați de friguri, întreprinzători pe linia instinctului, soți înstăriți cu neveste răpuse de ftizie, artiști versați în mania repetării sporiră fluxul propășirii.

Odată ce dezvoltarea trupească a ofensat cote considerabile, echilibrul psihic, trăgându-și mecanica din tragedii colective și drame individuale, fu influențat de fobiile unui domnitor care, îngrozit de iminența invaziei otomane, porunci săparea unui tunel din abruptul tainic al pivniței sale, pe unde, în caz de atac, să poată scăpa cu viață, ibovnică și avut. Modelul de vitejie a fost urmat în grabă de vasali, care s-au îngrijit ca sub conacele lor să fie zidite încăperi cu ieșiri secrete ce corespundau cu subteranele suveranului, contribuind la formarea unei rețele a lașității presărate cu hrube, trape și răspântii, o muncă titanică și deloc virtuoasă, întinsă pe-o perioadă de două sute de ani, care, deși fără nicio punere în evidență sub aspectul invadatorilor, care întârziu să apară, și-a dovedit folosința ca exploatare a mâinii de lucru profitabile de robi veniți din India și sălaș al subconștientului

infracțional, în care-a fost parțial exilată moștenirea lui Cain când vloga legii dădea semne de nevolnicie.

Încâlciturile subterane au fost asaltate de copii vagabonzi, spărgători luați în atenție, evadați, dezertori, polițiști deghizați în ambele campamente, spioni bilingvi, bețivi iubitori de poezie, muribunzi fără leac pe saltele, autori nepublicați, cartofoari cu reumatism, zurbagii alungați de neveste, cămătari căiți în bancrute calpe, formând o lume în continuă comunicare cu cea de sus, mai ales în zilele toride ale verii, prin aburi încărcăți de mirosuri grele prin guri de canalizare, unindu-și mizeria cavernoasă cu miasma putredă a Bahluiului și a periferiilor zoiofere, a rănilor căpătate de haitele de șobolani în luptele supremației pe munți de resturi, a carcaselor canine umflate de ploi cărând praf roșu din văile Jijiei, a mâncărurilor arse prin geamuri deschise, duhoarea de fier încins a șinelor de tramvai, transpirația iute a muncitorilor din cartierul industrial, dinții stricați ai bătrânilor abuzați de alcool din Târgu Cucului, vechile dușumele de dugheană întunecoasă în care motorina s-a impregnat cu mirosul uleiului ranced, sticlele de băuturi spirtoase sparte pe caldarâmul tocit din preajma borfăiturilor de la marginea legalității din Bularga, duhneala țigărilor proaste amestecată cu pestilențele parfumului ieftin al frizeriilor insalubre din cartierele de jos, a nămolurilor sulfuroase expuse cu lascivitate de Băile Purcica, tonele de metal ruginit și lemn putred din podurile de peste pârâul ilicit ca o prostituată cazonă, pământul reavăn al gropilor săpate în cimitir împletit cu mirosul lumânărilor aprinse la căpătâiul morților în biserici prost aerisite.

Când toate aceste duhuri mefitice își pierd convingerea și se retrag, pentru o vreme, în derularea nebuniei ciclice a tot ce ține-n loc dezvoltarea umană, responsabilitatea olfactivă a orașului este preluată de

mirosul borșului de conopidă de pe strada Călărași, al pâinii aburinde de pe pervazul cuptorului de pe Țuțora, aroma cozonacilor plutind peste copacii în floare în ajunul Paștelui de Mai, mirosul portocalelor din Decembrie atârând în ramuri uscate de brad, mireasma teilor de pe Ștefan cel Mare, iasomia și regina nopții din vechiul Tătărași, trandafirii de pe Bulevardul Cantemir, narcisele al căror polen îmbătător este cărat în fiecare primăvară de albinele de pe Moara de Vânt, castanii din fața frizeriei, crinii de pe strada Eternitate, mirosul crud de iod al nucilor verzi de pe Sfinții Apostoli, boarea butoaielor cu măline, telemea și hamsii din vechiul magazin de lângă gară, simfonia rurală a căruțelor venind toamna la oraș, amestecând sudoarea dulce a cailor cu mirosul paielor uscate și al strugurilor proaspăt tăiați de pe curpen, al mahalalelor adumbrite de instinctul zacuștei de Octombrie ori al ardeilor captivați de oțet, al cazanelor de fructe puse la fiert pentru dulcețurile de vară, al fumului delicat urcând din afumăturile cu cârnați de porc de dinaintea Crăciunului, al cafelei la nisip făcută de bătrânul Ierhan Păcătosu din Târgușor ori de Kufuru Joujou de la Cafeneaua Veche, sub cireșii cu floarea amară pierdută în mirosul cartofilor prăjiți în untură, mai la vale, pe Sărărie, al straturilor de usturoi plantate de gospodarii din Țicău, al aromelor grele din dormitoarele caselor din preajma Podului de Fier, pe șifonierele cărora zac pere pergamute, mere Wagner și gutui în proces, parfumul fin al doamnelor din sala Filarmonicii ori balsamul pastelat al decorurilor Teatrului Național, apartamentele cu pereții proaspăt văruiți, parchetul dat cu ceară din blocurile noi de pe strada Națională, tulburătorul miros de brad și mere coapte în soba de teracotă a vilelor dinspre Breazu din seara zilei de Ajun, mireasma discretă a omătului rece al iernilor fără clinchetul umorului de odinioară asigurat de

actori acum decedați.

Geometria haotică a suprafeței oglindește într-o inscripție de placă funerară întâmplările care-au creat labirintul încifrat al căilor de acces dintr-un loc în altul, căci fiecare stradă, arteră și fundac au avut un act de pricină să renunțe la tendința naturală de-a se extinde în linie dreaptă: locul crimelor comise pe maidane ocolite de constructori, porțiuni bântuite de spaime infailibile, sinucideri care au trasat contorsionări în superstiții, surpări de maluri, interdicții abuzive, ambițiile și prostia edililor, momente de inspirație sau moșteniri neașteptate, ezitări de cadastru, renunțări și răzgândiri, făcând ca fiecare uliță să se fi născut ca semn al hazardului legat de arbitrarul petrecerilor din jur, formând o hartă a pornirilor fiecărui individ cu comportament deviant adunate în cifre care au dus la transformarea ulițelor în străzi ca rod al dezvoltării infracționale, iar acestea ca bulevarde în urma revărsării unor valuri demografice și mai mari în megalomania mărimilor efemere, înșiruind clădiri înălțate cu osteneală și jertfă, ca să fie măcelărite de nepăsare ori doar ineptie civică, agonizând în putrefacție de moloz scormonit de rozătoare, scânduri surprinse de epidemia putrezirii, resturi de tablă din înșelăciuni metalurgice, cari harnici de cărămizi, ruginituri pretențioase, dispărând în noianul noilor clădiri ori al terenurilor virane, spiritualizându-se, supraviețuind prin migrarea esențelor materiale în conștiința lăsată moștenire de geniile care l-au cutreierat cu exagerările codului genetic, visele îndrăgostiților întipărite în tencuiala zidurilor precum mantaua otrăvită a lui Heracle, plânsul orfanilor întinzând mâinile către femei trecătoare, gemetele mamelor care și-au pierdut fii în războaie sau bătaii la localul din colț, regretele celor ce s-au despărțit, meditații asupra tristeții, dorul împletit în fumul nevăzut al celulelor de penitenciar,

urletele disperațiilor înaintea cinei cu medicamente la spitalul de nebuni, melancolia constantă a poezilor moldoveni doborâți de patimi private de remediu, melancolie, podagră și suicid, râsetele rămase fără acompaniament ale bătailor cu perne ale boierilor cărturari din Casa Pogor, zgomotul pământului aruncat peste sicrie necăjite, liniștea sălilor de studiu ale Bibliotecii Universitare din timpul sesiunilor de examene, hărmălaia jocurilor de dimineață de la grădinița de pe strada Pașcanu, cântecele de nuntă din mahalaua Păcureț, terminate în decepție și abandon, vânătăi și plânset de copil, legendele sale de oraș grandios și cultural perpetuate în ziare periferice până la căderea în afazie, până la anularea spiritului de lumină și ocultarea în catacombele stătute ale spaimei gestând la răscrucea dintre hoardele sălbatice ale Estului și decadența pompoasă a Occidentului, despicând în adâncime schizofrenia adunăturii heteroclite care ne-am mulțumit cu stupidă mândrie să fim, nu lasă în urmă decât gustul deșertăciunii istorice bolborosind prin guri de hazna și chepenguri de biserică, dansuri disperate de fericire, imolări, zvârcoliri, redempțiuni ratate, opere trimise în repudiu, ură, iubire, decepție, tășuri de topor, abjurări generalizate și împliniri în care nu credea nimeni, căci din toate aceste conjuncturi și consecințe, declanșate de primitiva intuiție a unei iscoade ignorante, putea să nu se fi întâmplat nimic, decât o imensă hemoragie florală atacată de fungusuri în prag de primăvară și câte un incendiu forestier la fiecare sută de ani.

Din solemnitatea secolelor n-au supraviețuit decât câteva rânduri de ruine îngropate sub valurile prostului gust dictatorial, mârlnimea adusă din cătune alcoolizate ca brațe de muncă, golănia barbară a studenților străini, mai nocivi decât străbunii lor, de spaima invaziei cărora

săpau subterane vitejii domnitori, teroarea dirijată de partid prin armatele Miliției Populare și a Securității Statului, distrugerea fibrei naționale niciodată atât de pure cum o cântau propagandiștii fără dare de istorie, uciderea oricărei speranțe de redresare, concubinajul imoralității cu criminalitatea recuperată prin ariile turnătoriei, demențele temporale incurabile, despletirea odgoanelor de corectitudine biblică ori măcar filosofică, dar oricât de slabe ar fi puterile noastre profetice, oricât de intoxicat specificul idealurilor cândva întrezărite, puse pe masa de batjocură a autopsiei lirice, atâta lucru sunt în stare să disting: într-o dimineață de-nceput de Aprilie, sufletul orașului va ieși iar la suprafață, năucit de lumina soarelui, dezorientat de orbia lumii, bătrân și ezitant, timorat, slăbit, abia târându-se dintr-un cartier în altul, pornind dinspre periferii, ca pentru a-și adulmeca propriile urme, amintindu-și, luându-și rămas bun prin trecerea în revistă a inventarului rănilor deschise și al cicatricilor uitate, îndreptându-se spre finala lui paradă în strălucire, cea de dincolo de-ntotdeauna, traversând bulevarde și uliți din ce în ce mai tânăr, cu mușchii reliefați de unsoarea istoriei, până și nemernicia noastră poartă un nume, cu oprire în Piața Unirii, atrăgând inima populației după el, topită cu răsuflarea tăiată, căci, oricât de mult aș încerca să-mi reprim visul, într-o zi va apărea un artist de geniu care să-i invoce taina eliberatoare, să-l elibereze din somnul morții, să înduplece roiul nepăsător al uitării pentru a repune lucrurile la locul lor dintâi, așa cum urnele funerare și raclele înghețării stau ordonate în vastul cimitir al strămutării de-aici în cealaltă parte. Dacă există dreptate, dacă răul poate obosi, dacă sfera frânturilor de ipostază va începe să iradieze, dacă muzica astrelor și geometria înălțimilor se vor împăca spre același deznodământ, cu adevărat îți spun că toți cei care-au trăit și s-au bucurat,

au suferit și-au murit, au plâns și-au râs între zidurile acestui labirint blestemat vor reveni serbând marea bucurie a simultaneității eterne...

Oricât de straniu ar suna, pentru venirea acelei zile nu încetez o clipă să mă rog!

Secțiune 7.13 Z. Psihanaliza transfugului melancolic

Comisarul i-a întins un ziar cu urme de mâncare pe el, împăturit în jurul unui articol încadrat de un chenar nervos trasat cu creionul.

— Citește, i-a spus.

— Ce-i asta?

— Un articol apărut săptămâna trecută în Diorama. Discutăm după aceea.

Femeia luă ziarul, afișă o grimasă dezgustată, scoase o pereche de ochelari de vedere cu rama de aur din poșeta de piele roșie, începu să parcurgă:

(a) Culpă tatălui

„La vremea tinereții, când lipsa consecințelor te face mândru de suma nepăsărilor, revolta formală împotriva traiectoriilor, faptele considerate abominabile, distrugerea consemnului universal pe care nimeni nu dă doi bani se datorează unei absențe care poate lua diferite chipuri. Ignoranța asigură constanța biologică a viermelui. Existența oscilează între polii sinuciderii ca exercițiu al ratării și cel al rezistenței prin adaptare la elanul îngrădirii. Trebuie să treacă mult timp ca să-ți dai seama – și încă și mai mult ca să admiți – câtă eroare cuprinde osificarea în propria parabolă de individ căruia îi este suficient cât cunoaște, care crede că a făcut tot ce era necesar pentru a se accepta în blazarea momentului, pentru care niciun păcat nu cântărește mai mult decât altul și nicio redempțiune nu mai pare nemeritată. Ființa se plasează în afara vârstei.

Dacă afecțiunile spirituale pot avea urmări în

eternitate, carnea este trecătoare precum frumusețea și la fel de chinuitoare ca iubirea într-un azil în care adevărul comun este supus comunicării imposibile. Pospaiul de inteligență nativă se îneacă sub torențele gunoiului alimentat de trivialitatea semenilor pe care-i vezi, la fel de idioți, la fel de mărunți în milioane de exemplare colcăind la fiecare etaj al stabilimentului. Procesul conexiunii dintre noțiuni generale și cel dintre cuvinte se anchilozează, nu mai este capabil să evoce, mușchii își pierd tonusul, mișcările devin automatisme, în raport cu desensibilizarea emotivă, motivația erotică se stinge-n lumina trenului îndepărtându-se-n beznă. Sâmburii defectului care-și etalară promisiunea la 20 de ani devin ramuri ale viciului așa cum cuta subțire din jurul gurii s-a metamorfozat în ridul amar de dinaintea morții. Înfățișarea se suprapune peste cea a unui cronofag decrepit; în cel mai bun caz, pentru reproducerea clasei pe care-ai detestat-o în cadrul speciei tatălui, din care n-ai îndrăznit, în ciuda protestelor, să ieși niciodată.

Ai fost sfătuit să devii bun și cuminte. Să mergi pe poteci bătute, să-ți cultivi lașitatea și apetența la imoralitatea existentă. Când lumea se sufocă în rău, virtutea individuală este echivalentul sinuciderii; îndepărtarea cauzei, extincția speciei. Cum să nu se amplifice neînțelegerile inerente dintre dăătorii de viață și urmașii lor într-o detestare naturală, când cei din urmă își intuiesc neputința în schimonoselile celor dintâi, iar aceștia-și întrezăresc prăbușirea în neputința tocmai a desprinderii? Generație după generație, morman lângă morman, oase îngrămădite sub ziduri, victimelor războiului dus între ipostazele aceleiași biografii nu le mai rămâne decât vigoarea antebrațului în căutarea cuțitului. Din spate se aude zumzetul hodorogit al motorului distrugerii, pe care l-am ridicat în slăvi și perfecționat în sânge, patinând

în clisa nimicniciei mereu duse, om cu om, pod peste pod, mai departe, până-n inima eliberatoarei noastre apostazii”.

Lăsa ziarul din mână, își scoase ochelarii de pe nas, îi întoarse în poșetă, îl privi cu un aer de ofuscată superioritate, se interesă:

— Și de ce ar fi atât de important acest articol, din care sub 10% din cititori să fi înțeles ceva?

— Prima la mână: e scris altfel. Nu pot să explic, că nu-s filolog. Are un ton tăios și chiar dacă nu pricepi cu ușurință îți dai seama că nu e de bine. A doua: prin intriga mărunță a faptului că nu știm cu certitudine cine l-a scris. Știm c-a fost trimis prin poșta electronică de la New York, de la un computer a cărui identitate așteaptă să fie stabilită, semnat Radu Mareș, cum a și apărut, dar din verificările noastre reiese că un asemenea personaj nu există.

— Există acum...

— Cred că-i un nume contrafăcut.

— Deocamdată, singurul cap de acuzare ar fi caracterul ludic al unui corespondent anonim. Cât de grav poate fi?

— Nu știu exact, dar putem risca?

— O să vedem dacă și cum vom putea fi de folos.

Secțiune 7.14 B. Începutul unei cariere strălucite

Giuseppe Di Stefano înalță *Non piangere, Liu* spre un cer surd. Muzica îl abate. Începutul senilității, de asemenea. Din larga armată de asupritori cunoscuți, demascați, aruncați în boxă, n-a existat unul care să regrete. De ce-ar fi el? E de-ajuns să le privești fețele alcoolizate, răcnitori, săltăreți, invidioși, malefici, ca să-ți dai seama de natura ridicolului. Le-au fost eşalonate timpul și spațiul pentru a nu se rătăci, au devenit tot mai nebuni. Zilele li s-au împușinat. Cum pot fi eu socotit rău, creație a sistemului, și ei buni, dacă n-au fost capabili să se

revolte împotriva lui? Nu m-a făcut supunerea mea puternic, iar pe dânșii, orbirea, niște sclavi? Erasm din Rotterdam spunea că, dacă are de ales, mintea omului este înclinată spre minciună. Pentru Horațiu, cine-și minte tatăl n-are nicio ezitare în a-i minți pe cei din jur. Va îndrăzni, oare, cel ce-i minte pe toți să fie sincer cu un conducător aspru? În lipsa minciunii, a crimei, a interdicției ca intemperie generală, existența omului ar fi fără sens. Dacă un decret ar interzice fiilor pământului minciuna, după o clipă de groază, ei ar înceta să existe. Adevărul este tăișul sfârșitului, denaturarea, cărămida existenței. Când teroarea se risipește, structurile s-au prăbușit. În spatele tablourilor alegorice nu se aflau decât ziduri. Popor de noroi, gardieni de mucava.

Nu poate preciza când începuse aventura vieții lui, i se părea vulgar s-o lege de amintirea unei brutalități, dar memoria nu-i îngăduie nimic altceva, cu elucidarea că nu era decât un simplu soldat pe câmpul de luptă cu destinul comandat de un ofițer la fel de lipsit de viziune ca și el. Un soldat ascultă de ordine, prea puțin i se poate imputa (că e un bun executant?), reacționează în consensul deprinderilor dobândite, evidențiat prin spirit de inițiativă. Străbătea pădurea din nord-estul orașului cu locotenentul Mușat și soldatul Cureliuc, când s-au trezit încercuiți de-un grup de legionari din bandele maiorului Caragea. Trecuse de miezul nopții, dar natura patriei era cu ei: luna lumina ca un far activat de generator cele două poteci care se intersectau în căușul unei ridicături de unde dominau peisajul siluetele a trei bărbați. Locotenentul se opri, ridică mâna dreaptă, avertiză:

„Stați în loc! Actele la control!”

Derulase amintirea acelei nopți din atâtea unghiuri, încât șlefuisse fiecare detaliu până la luciu și recuperase geometria cronologică în limita certitudinii. Unul dintre

partizani făcuse doi pași laterali, ca să se ascundă în spatele unui copac. Locotenentul, cu o voce panicată, i-a somat din nou, ridicând adrenalina și nivelul urgenței în sângele nostru pal. Am deschis focul, pentru a-i lua prin surprindere. Au ripostat. M-am aruncat la pământ și am tras până mi-am golit încărcătorul. În dreapta, la doi metri, locotenentul se prăvăli acoperit de văicăreli.

Nu știu cât a durat. Nu mai împușca nimeni. Li se terminase muniția, dar atunci n-aveam de unde să știu. Din vârful colinei răzbăteau tânguieri. M-am rostogolit într-o parte și, odată ajuns în umbra copacilor, am ocolit poiana, luându-i prin surprindere. Doi erau morți, al treilea abia mai mișca. Tânăr și feroce, mă privea intens, cu capul pe spate, ca și cum voia să pronunțe. Ce-ar fi putut? Rechizitoriul zăcea alături de el. M-am apropiat. Gemu. L-am eliberat din ghearele consecințelor.

*S'el la sospira, sospiro anch'io;
È mia quell'ira, quel pianto è mi-o;
E non ho bene, s'el la non **l** ha.*

Dacă viața încă respiră, viu sunt și eu. Mânia e cheia de boltă, bocetul, credința. Nu mai fac mult sens. O fire decentă. Context, loialitate... frică, poate?

Pune pușca pe birou și face câțiva pași prin încăpere, să se dezmorească. Nu-și reproșează nimic, pentru simplul fapt că nu are ce. Oricine, în condițiile de-atunci, politice, umane și militare, ar fi procedat asemenea. Cum ar putea gestul lui să fie considerat crimă? În lumina căror legi? Legitima apărare a țării se încadrează în normele eroismului trasat de Homer, nu ale infracționalității descifrate de Freud... Ridică arma, se uită prin țeava golită spre lumină, apoi ia o bucată de pluș de pe birou, începe s-o lustruiește. Folosește mișcări ample, fără grabă, fără pasiune. Ritmul interior îl urmează pe cel al muzicii. Omul modern se chinuie o viață întreagă de privațiuni pentru a

împlini cu metodă și răbdare măcar latura minoră a unui traseu oarecare.

Pentru spiritul de inițiativă, pentru însușirile combative, pentru curajul manifestat în noaptea aceea, a fost citat pe ordinul de zi al Departamentului Securității Statului, a fost decorat și i s-a facilitat posibilitatea de-a urma școala de ofițeri de la Grădiștea. Cu intuiția celui care nu mai putea da înapoi, știa că era șansa pe care nu trebuia s-o piardă. Viața celor morți fusese consumată. A lui, glorioasă ori infectă, îi stătea înaintea.

Pentru că războiul derulat cu hoardele de trădători interni fusese încheiat în timp ce el își definitiva studiile, după ce și-a luat în primire postul la Inspectoratul din Cluj, și-a concentrat atenția asupra camuflajului social. Inamicii cu adevărat periculoși sunt cei care reușesc să ia cât mai fidel aspectul celor cu care se confruntă. Cum i-ar putea depista?

Umbla ponosit printre ei, cu un aer de tâmpă familiaritate, ca să nu alerteze. Nu informațiile îl interesau, nu genul acela de informație pusă pe tavă de sursele lor nenumărate, otrăvind-u-i, sufocându-i, copleșindu-i cu milioane, miliarde, trilioane de cuvinte care nu aduceau nicio limpezire, decât menținerea senzației de panică difuză, descrierea colectivă făcută de pacienții unui azil psihiatric poporului pe care erau plătiți să-l apere, ci esența existenței în teroare, deghizată în malnutriție și hipotermie (surprinzător, până și-acum evita silaba *frig*), masa critică a umilinței revoltate. Constată că pragul fusese trecut. Sindromul Stockholm aplicat unei întregi națiuni. Cum să-ți fie milă? Nu l-ar fi sfâșiat în dinți a doua zi să afle c-ar fi intenționat să se lepede de cauză, să-l trădeze pe Tătuc, să evacueze căcănăraia, să devină ceea ce numărătorii de umbre consideră a fi om? Nu-l va descifra nimeni. Nici n-are nevoie.

Secțiune 7.15 D. Repatriere la casa de nebuni

Portarul l-a încurajat să intre în cabină, l-a ajutat să-și depună valizele lângă birou, l-a legitimat.

— Aveți pașaport american...

— Excelentă observație.

— Veniți direct de la gară?

— Aeroport...

— Aveți probleme cu sănătatea?

— Mă simt mai bine ca oricând.

— Cu ce treburi, atunci?

— Am o întrevvedere cu profesorul Schneiderman la ora 11. Nu v-a anunțat?

— Vagamente, a spus că-l va căuta cineva, fără să precizeze persoana, cauza, rezoluția ori prestația. În niciun caz nu se putea ticlui c-ar fi vorba de-un turist american cu păr lung, ochelari de soare sport și pălărie albă.

— În ciuda reușitei descrieri, nu sunt decât „un turist român”. M-am născut aici.

— La spitalul de nebuni?

— În oraș.

— Nu e nicio diferență. Lăsați bagajele în colțul ăla, că nu puteți intra cu ele decât în calitate de internat cu parafă. La capătul aleii veți da de urma unei clădiri vechi; în holul de la intrare veți fi întâmpinat de-o domnișoară îmbrăcată strâns care vă va conduce la cabinetul domnului profesor. Dacă va fi necesar, voi trimite un nebun cu calabalâcul.

— Te exprimi destul de coerent pentru un simplu portar.

— Mulțumesc de compliment, am absolvit facultatea de chimie, n-am găsit altceva. Echilibrul natural a impus ca incultii și tâmpiții să ajungă oameni de afaceri, politicieni, dregători, măgari.

O luă la deal, pe drumul șerpuit între două șiruri vapoaze de castani. La jumătatea distanței trebui să ocolească o piramidă ridicată din pietre de granit, nu mai mari decât o minge de tenis, nu mai înaltă decât un stat de om, contrastând desăvârșit cu ordinea de grădină englezească a ansamblului.

*

— De ce-ar trebui să internăm pe cineva care n-a fost diagnosticat cu probleme nervoase grave?

— Motivele capătă sens prin număr, nu prin complexitate. Să spunem că nu am unde să mă duc, ai oferit adăpost unui suflet rătăcit. Voi face spitalului o donație de 28.000 de dolari. Demersul n-ar fi absolut ilicit, din moment ce niciun om cu mintea întreagă n-ar fi recurs la un asemenea compromis.

— Te internez cu o singură condiție.

— Dezvăluie.

— Ne vom întâlni în fiecare joi dimineață, în acest cabinet, și-mi vei spune ce se întâmplă cu tine.

— De acord.

— Norocul tău este c-am extins o amabilitate similară asupra fiului surorii mele, pe care-l tratez ca semipacient din cauza conflictelor pe care le are cu taică-su. Foarte puțini știu că e nepotul meu și chiar dacă ascunde și el slăbiciuni demne de registru, mănâncă la aceleași intervale și meniuri ca oricare altul. Nu poate părăsi stabilimentul decât cu bilet de voie, în caz că, asumându-și riscurile, nu-i trece prin cap să fugă prin locurile special amenajate și așa mai departe. Ai să fii în stare?

— Cum îl cheamă?

— De la o bucată de timp, își spune Hubert, dar numele lui e Dorin.

— Stă singur?

— Am să-ți dau o rezervă vecină cu-a lui. În ciuda

onomastificării, e un om liniștit.

— Mulțumesc.

— Mai scrii?

— M-am lăsat acum trei luni.

— În fiecare dimineață, vei găsi în foaier toată presa locală a zilei. În caz că te interesează.

— Am să încerc să nu.

Secțiune 7.16 1. Faza metalurgică

Mi-am continuat alergarea. Localitatea se afla în altercație diametral absolută față de rațiunea anterioară, pe partea de lume în care soarele biciuie vacarmul piațetelor bombate de pante calcaroase și trotuare copleșite de terase gemând sub mese zbuciumate de îngrămădiri omenеști în costume deschise. Exuberanța zilei ar fi trebuit să aducă mai multă judecată la suprafață decât cea a nopții, dacă n-ar fi fost ridicol de inadecvată pentru ce avea să se manifeste. Deși, de la câțiva pași de ultima stație, nimeni nu mai exersa darul profeției ori al instinctului de conservare. Mi-am exprimat iritarea.

Neliniștea nu funcționează când nu mai poate fi utilă, mi-a spus însoțitorul meu...

De astă dată călăuza împrumutase identitatea fochistului de la punctul termic, un tip taciturn și țâfnos dacă încercai să-l scoți din ale lui. Iar pe deasupra pe el nu-l cunoștea nimeni, deși își menținuse spiritul de profunzime panoramată la trap. Umblam ca doi străini în stare de perfecție suspendată la care se zgâiau pasager cu toții, fără vivacitate, dar nici placid, el îmbrăcat într-o salopetă tămânjită de motorină expirată, eu, impenitent în cămașa mea de purpură peste pantalonii de-un albastru spălăcit, eșarfă violacee sub plete blonde, englezești. O altă țară, o altă șansă. Un alt sfârșit.

În timp ce rătăceam într-o intersecție de clădiri triumfătoare, am auzit un șuierat scurt și tăios ca o lamă

de brici tăind impecabil de la un capăt la celălalt *imago mundi*.

— Ce-o mai fi și asta?

— Ca și cum era de la sine înțeles că trebuie să stăpânești inventarul tuturor sunetelor auzite, comentă inflammat. Ce-auzi nu e nimic altceva decât semnul henoziei. Mă privi în ochi, o dâră de sarcasm îi coloră colțul buzelor, constată sărăcia vocabulară și completă să-l audă cât mai mulți trecători: nici măcar noțiunile care-ar trebui să te intereseze nu le stăpânești! Notează, deși este o definiție de care n-ai să te mai lovești niciodată: spargerea totală a inerției mecanice și intrarea în faza metalurgică a lumii. Prima cauză.

Nu l-a crezut nimeni. Dar mai era timp pentru îndoială?

Lumina zilei fu suptă instantaneu, însoțită de vaietul mulțimii și de zgomotul scurt al unui sorb. Zdriupt! Vocea asta mi-a sunat în creier, cunoscută. Pe individul ăsta l-am întâlnit cândva! O clipă am zărit aleile acoperite din orașul barurilor populate, acoperișuri de sticlă fumurie, mii de luminițe, câteva priviri îngrozite pe ici, pe colo, niciun sunet infernal, la drept vorbind niciun sunet de vreun fel – amănuntul care livra, de fapt, cea mai aiuritoare cantitate de spaimă, că nici să fim preveniți nu se considera a-și mai fi având rostul – și, dintr-odată, nimic! Nimicul ca o ființă infinită refuzând să respire. Universul cuprins de *rigor mortis*.

Privesc cerul întepenit. Un gol se cascadează în torace. Liniște deplină. Încerc să mișc mâna. Doar conștiința a rămas alertă. Spargerea inerției nu aduce răspunsul corect. Avea mărul care i-a căzut în cap, zice-se, marelui Newton, declanșând descoperirea gravitației, tendința de a sta agățat de ram pentru vecie? Nicidecum. Toată teoria poate fi întoarsă pe dos și numai pornind de la premisele ei

anecdote. Lui Newton, cunoașterea i-a fost trimisă în armonizare cu datele pe care le acumulase fără să știe la ce are nevoie de ele.

Nu-i cam mult? Ori o fi prea puțin? O galaxie surprinsă de îngheț ca o coadă de scorpion uscat de inaniție într-un colț trecut cu vederea. Echilibrul absolut, marea tăcere abisală rămasă fără răspuns, o semnătură impunătoare, indescifrabilă.

Secțiune 7.17 3. Regele cu mai multe denumiri

Frigul o privea ghemuit din toate ungherele. Se dezbracă de hainele jilave, își trase pe ea o rochie groasă de lână, ciorapi de bumbac, își prinse părul cu o panglică de catifea, demară centrala termică, pătrunse în biroul lui Karmailen, unde strănută de două ori, scoase casetofonul din priză și-l purtă în bucătărie. Afară ploua iar. Puse apă la fiert într-un ibric, ca să-și facă un ceai, dădu drumul la bandă. Vocea celui absent era și mai stranie acum, ca urmare a faptului că nu i se mai adresa.

Din virtutea tendinței entropice sfidând teoria numerelor mari, numele meu va rămânea pentru o vreme Karmailen König. Numele meu oricum nu are nicio importanță, pentru că nu reflectă esența ființei materiale cu care ne-am obișnuit. Din spatele lui, în depărtare, proiectat ca o umbră de harpie planând peste zidurile burgului Koblenz, pândește ființa abisală denumită Eliobanar. Penajul aripilor se distinge de îndată ce sunt deschise porțile lumii în care de puțin mi-am ratat nașterea. Când eram copil, asistam fără să știu la agonia unei epoci distruse de djinnii ideologiei brune și aspidel roșii. Imaginile sunt păstrate în magazii de dincolo, din când în când mi se permite să privesc prin geamlâcul din spate.

O epocă se trage din alta precum speciile prin seva genetică a mutațiilor. Spre origini, drumul se îngustează,

dacă dizolv dărele generației care m-a precedat între cele două războaie mondiale dintr-un cartier de la marginea Barcelonei, vom găsi cel de-al treilea nume, Zarandeu. Pentru cel de-acum, personajul unor aventuri interbelice din care n-a mai rămas decât o mână de filme naive: Waldemar, favoritul femeilor, Fu Manchu, detectivi în costume albe, eroi fără minte, iubiri superficiale, conspirații ratate, urmăriri mai degrabă îmbogățite cu spirit patetic, leșinate organizații secrete deconspirându-se benevol. Pe scurt, nu conținutul vasului purtând uleiul, ci lutul alcătuitor, structura, fiziologia, finalitatea. Naivități la mână a doua alcătuiind trupul nostalgiei de dinaintea măcelului.

Mai târziu, restrâns în mine însumi la granița istoriei păstrate în memoria celulelor așteptând consemnul eliberării, voi ieși precum șarpele care în zorii zilei sparge găoacea oului umed, la asfințit lepădându-și pielea uscată, ca în nopte să poată susura neoprit sub aura îngrozitoare a făpturi înaripate numite Enohael, relevată prima oară în stupoarea descoperirilor de dinaintea Evului Mediu mistic, la Școala din Gerona, când maestrul Ezra ben Solomon fu secerat de revelația propriei naturi egregorice și nu-și mai reveni din muțenie.

Judecata de-a afla de unde vii, purtată de curiozitatea frivolă a nebuniei prin lume, creează un sens mișcării. Privesc ceasornicul masiv din salonul cărților: fibra lemnului din care-a fost construit redevine trunchiul nukului din marginea unui sat tirolez în ultima dimineață a verii anului 1867. O căruță străbate drumul prăfuit de la marginea coamei la vale, în dreptul viei câteva vulpi jigărite se fugăresc apatic. Vântul adie prin coroana de sub cerul fără crăpături, tremurul sporește pe măsură ce fierul mușcă tendoane de arin. Printre picuri de ploaie, sub firma unui atelier din Viena, ușa se deschide să-mi arate cuve cu

cristal scurgându-se-n forme ce vor adăposti trandafiri gravați de-un alchimist cocârjat și aproape orb, despre care-am aflat că-l cheamă Lucerd. Mecanismul, pendula de bronz, greutatea cu lanțuri, cizelate de-un meșter italian din Horgen. Herman este numele lui. Herman August Ceronetti. Toate acestea par a nu mai interesa pe nimeni, oricât de ciudate au fost.

Din cauza acuității vizuale, sunt nevoit să caut privirii balsam în odăile umbrei, precum liliicii pândind asfințitul din clopotnița gării din Köln, pe unde-am văzut și voi relata poeți trimiși la război. Rolul meu, căci despre el a fost vorba, era să observ faptele lumii golit de emoție întocmai unui pictor părăsit de lumina lucirii ori a unui muzician care nu mai aude, un poet metafizic, inert și osmotic. N-ai decât, Karmailen König, să te zgâiești în oglindă până ți se va împăienjeni căutătura, nu poți fi propriul tău veghetor atâta timp cât nu vei vedea decât partea umană a ființei. Adică nimic. Îngeri orbi, zburătăcind haihui în numele unei misiuni rămase fără armament.

O grămadă de căutări inutile continuă să se adune la picioarele mele: firul limbii adamice în atriile dicteului dadaist, maimuțarea rațiunii prin mesajul spermatic al cunoașterii la care n-avem acces. Întotdeauna vor exista două armate ostile de frați care se urăsc. Nu cu demonii din jur trebuie făcută pacea, prietene, pentru că răul lumii este amăgitor. Chipul meu n-are nimic de-a face cu mine, în spatele meu nu se vede nimic. Pădurea ispitelor se rărește. La capătul ei, razele unui lac introvert, privegheat de-un bătrân cu barba vâlvoi. Ei vorbesc de-nceput și sfârșit, dar El n-are niciuna, nici alta.

Freud definea visele drept împlinirea dorințelor reprimite, Eclesiastul, că se nasc din mulțimea grijilor zilei. Ce rol are coșmarul în dinamica speranței? Ce se întâmplă cu visele care generează groaza unor lumi

inexistente? De unde pogoară viziunile omniscientului? Dacă visele sunt transfigurarea unei frânturi din viață, cum pot ele devansa în imaginație starea naturală a întregului? Visurile cui le visăm?

Emil era mai în vârstă decât apucase s-ajungă și purta ochelari de vedere. La-nceput, morfie zbătându-se în lanțurile vagului, luase aspectul unui prieten dintr-o viață anterioară, pe care nu-l mai văzusem de ani. Asta ar fi fost o dorință. Să spunem că era aidoma unui prieten din copilărie care între timp murise, deși mă afluam într-o stare ce mă făcea incapabil să precizez cine e viu cu-adevărat. Timpul înceta să existe de la o clipă la alta și anevoie puteam opera cu noțiuni consimțite. Fratele meu luase o carte din bibliotecă, o răsfoia afișând o mină de lector versat. Afluența normalității primea o lovitură în inima absurdului.

Era știut drept unul a cărui mânie ajungea la punctul masei critice ca un foc de paie din nimic. Cu câteva excepții, de care viața l-a separat repede, cei din jurul lui erau permanent îngroziți la gândul unei iminente erupții. Pui o lupă între Soare și el preț de-o secundă ca asupra unui Ian uscat și vezi pornind vâlvătăi care te-nghit, nu le mai poți opri. Era atât de previzibil în aria exacerbarii încât îți puteai potrivi ceasul după cadența răbufnirilor lui.

În regia acestor trăsături, mă așteptam să fie plin de furie pentru ce i se întâmplase. O grămadă de premise letale fuseseră tâlcuite în moarte, ceea ce-ar fi trebuit să-i atragă un surplus de nervozitate. Ar fi avut rațiuni la-ndemână să mă blameze - ca frate mai mare, ca mai mult știutor, mai tăcut, mai prudent -, dar eram atât de tulburat că-l vedeam, încât m-am trezit spunându-i înainte ca el să-și fi mutat privirea spre carte:

Dac-ai ști cât de mult am impresia uneori că-mi lipsești!

Ciudat: spuneam aceasta fratelui meu care trebuise să moară ca să audă ce ar fi putut bănuî pe calea firescului și chiar și atunci, într-un vis în care părea total preschimbat, cu greu îndrăznisem să-i spun ceea ce era firesc să resimt, de după teigheaua unor cuvinte neutre, gongoric umflate.

Nu era nici trist, nici peste măsură de vesel. Părea absorbit de cartea pe care-o răsfoia.

Ce citești? – l-am întrebat, până la urmă, intrigat mai mult de actul lecturii în sine decât de natura obiectului.

O carte scrisă de tine, mi-a spus.

Detest expresia, căci o auzi la tot pasul, dar n-am timp să convoc alta: am rămas cu gura căscată. Asta întrecea orice măsură...

Nu-mi amintesc să fi scris nicio carte.

Poate ai scris-o fără să știi...

Cum poți să compui o carte fără să fii conștient?

Radia de fericire că mă poate încurca răspuns cu răspuns, și încă fără efort.

Ca și cum scriitorii înțeleg întotdeauna ceea ce scriu...

Aproape că devenise arogant pe terenul meu.

Măcar sunt conștienți că scriu.

Nici asta nu e pe deplin necesar.

Credeam că explodez.

În virtutea cărui principiu?

În visul meu fac ce-mi trece prin cap.

În sufrageria de-odinioară, lumina intra cu zgârcenie, dar două raze răzlețe s-au ciocnit de sticla ochelarilor săi de miop. În clipa aceea, ultimul vâl de nălucire a căzut dintre noi și am devenit dintr-odată foarte pătrunzător. I-am luat cartea din mână, care se chema *Iluzia morții*, i-am spus:

Acum cred că-i visul tău. Eu n-am scris așa ceva. Am

profitat de turnură și i-am aruncat replica: Dar am auzit despre tragediile care te-au năpădit...

Zâmbea amar. Unul din noi era prea rapid pentru gândirea celuilalt.

Mă condamni pentru consecința unui destin pe care nu l-am ales?

Tot ce-am făcut cu privire la tine a fost în numele tău.

Nu suprimi viața pentru un nume, oricât de glorios.

Deși mama era moartă, în logica visului n-aș fi fost surprins s-o văd întrând, dar ce m-a înduioșat a fost tonul de copil cu care fratele meu rostise cuvintele. L-am îmbrățișat, pentru că realitatea se schimba la fiecare cotitură iar lui îi era frică de necunoscut. Nenumărate straturi de moarte s-au suprapus peste el, până la destinație.

N-am reușit să fiu nimic... Nici măcar în cea mai de jos parte a lumii...

*

Vocea se stinse. Nu se mai auzea decât fâșâitul benzii. Opri aparatul. Karmailen devenea un personaj pe care se temea să-l descopere și un bărbat pe care începea să-l uite.

Secțiune 7.18 3. Capătul curcubeului

Întâmplarea de azi, evocată în sentința imaginii de-aseară, aleg din hazardul memoriei, nici specificul rigid, nici generalizarea superficială, ci oricare dintre ele, groaznică, fadă, revărsând entuziasm, fetidică sau înălțătoare, ca împlinire matematică a tuturor operațiilor care-au conclucrat-o. În dialectica existenței și a voinței, asta nu înseamnă că era imuabil cioplită în piatră, ca și cum protagoniștii vieții ar asista nepăsători la derularea unui film încheiat, pentru că, înaintea actului, întotdeauna există o clipă de imponderabilitate când firul evenimentelor se poate prelinge în oricare dintre direcțiile

săpate. În lumea vagă a haosului parțial și a nestrăbătatelor ignoranțe, trecutul înseamnă certitudine. De aceea este menit uitării, sub impactul unei proteine produse de creier, pentru a păstra lumea flexibilă în toate variațiile ei posibile chiar și prin repetiție.

Din multiplele mele neajunsuri, îl voi extrage pe cel care se distinge cu o tulburătoare claritate: îmi devine tot mai dificil să discern între reminiscentțele ficțiunii detașate și arcanele materialității subiective. Până și această convorbire. În urmă cu câteva luni, atât de multe încât la fel de precis poate fi vorba de ani, am întâlnit acest concept al motociclistului răătăcitor. Mort într-un accident stupid, privat de grandoarea destinului, dar menit până la amănunt. E posibil să fi fost vorba de o notă de subsol strecurată într-un material nepublicat, șoapta unui delir din salonul de alături, un atavism a cărui semnificație s-a prăvălit în luciul întunecat al abisului dintre mese.

Proximitatea mlaștinii de manuscrise ale tatii, emanând toxinele creației imperfecte, îmi sporește confuzia de idei. Consider că nu are nicio relevanță. De aceea urăsc cuvântul scris, ca eliminator tiranic al celorlalte forme. În lipsa lui, totul e posibil. Nepregătit de agricultura alienării, m-a surprins apariția plină de un pitoresc fără precedent în peisajul vechiului cartier din preajma cimitirului. Venea spre mine dintr-o cută a unei lumi ostile ca și cum voia să mă taie în două, ajutat de-un hârâit mecanic de animal furios, dar a reușit să mă ocolească în ultima secundă. Ceva s-a declanșat în spatele scenei, ca o veste pornită demult prin jgheaburi și pârgarii, brațe articulate, scripeți metalici luminând cotloane în proces. Cotloanele minții.

Ajuns acasă, mi-am ordonat răsuflarea, m-am scuturat de praful de pe pantaloni, am început să scormonesc prin arhive și memorie. Categoriile se

despătureau într-o serie de seifuri cu trape marcate și sertare cu arc, strangulând imaginația și hazardul la fiecare intersecție. Am găsit fotografii, tăieturi din ziare, am discutat cu prieteni împătimiți diferitelor domenii culturale. Hainele, părul și mustața, inconfundabil afectată de nicotină, alura scheletică, motocicletă robustă, o *Harley-Davidson Sportster*, erau identice cu ce se aflase în posesia lui Duane Allman, chitarist din Macon, orașel în sudul Georgiei, cum ții nordul din Savannah. N-aș putea contesta că pentru o perioadă relativă am fost contrariat la culme, îngreșat aidoma trezitului de pe malul unui postludiu etilic. În orașul nostru, la mii și mii de kilometri, după zeci de ani de la moarte. Plus diagnosticele mele fără remediu. Caracterul aberant al asemănării indiscutabile arunca o umbră de îndoială asupra propriului meu cuget, zdruncinând instituția competenței muzicale, deși pornisem din miezul lucrurilor, fără să fi proiectat nicio dorință, și nu de la periferia reverberațiilor induse de halucinogene. Am fost atent să nu calc în capcana asta.

Ajuns aici, aș vrea să știu în treacăt, până nu mi se pare o idee uitată, dacă domnul König s-a rugat recent pentru salvarea vieții cuiva apropiat...

Lavo s-a retras imperceptibil (ca o părere nefondată):

— Acum un an, în urma unei infecții cerebrale, însoțite de febră, pierderea memoriei și stări de leșin, am fost internată la Spitalul Parhon, unde am căzut în comă la al patrulea etaj. Lumea fu luată prin surprindere, în considerația lui „atât de tânără, atât de repede, din preaplin, din absurd și aberație”, dar nimeni nu manifesta vreo speranță că-mi voi reveni. Spre seară, sufletul s-a desprins spre tavan, de unde privi. Karma se lăsase pe genunchi. Îl auzeam cu claritate, la o palmă de urechea mea stângă:

„Mai îngăduie un an...”

S-a făcut întuneric, nu știu pentru cât timp, m-am cufundat în perne. Când am deschis ochii, mâna lui mă apăsa pe frunte. Nu întrezăresc legătura...

— Acesta este avantajul înțepenirii între lumi. Ceva asemănător s-a petrecut cu speța Allman. Simetric, răsturnat, anagoric. În moarte clinică, la un spital din Tennessee. Berry Oakley a căzut în genunchi să invoce. Oameni duri, cu faima nepăsării în piept. A solicitat același termen: un an de viață. Ruga i-a fost ascultată. După exact 12 luni, Allman se prăbușea cu motocicleta, fără a fi fost lovit decât de pura lui impresie, immortalizat în legendă. După încă un an, Oakley îl urma, în aproximativ același loc, manieră similară, *Triumph* 1967.

— E recomandabil să iau în serios povestea asta?

— Adevărata nebunie este o atitudine a caracterului, nu o constrângere fizică... Trăim în categorii amendate cu variații mobile, faptele devin pilde. Într-o seară de primăvară, am zărit motorul parcat într-o curte din preajma tavernei *Trei Salcâmi*. Poarta era ferecată cu lanț, a trebuit să sar gardul pe la un vecin. M-am strecurat spre casă, o zidire veche, cu cerdac de jur-împrejur ascuns sub draperii zdrențuite de buruieni cățărătoare, de unde se zărea o încăpere luminată de o lampă cu gaz. Prin fereastra întredeschisă, răzbăteau sunete de chitară în logica improvizăției de la *Filmor East*. Era 13 martie, o zi de sâmbătă. Datele se suprapuneau halucinant de precis, inconstient, în cronologia care a verificat mai târziu toate implicațiile. Cumva, reușisem să mă plasez în combinația spațiilor divergente dintre mahalaua patriarhală a Iașilor pe cale de dispariție (acum nu mai există) și mistica georgiană a unei toamne reluate pe două lespezi albe din *Rose Hill Cemetery*. Iacob Klaus era numele lui.

Aici mă găseam, fără niciun rateu: am săltat peste cerdac și, atent să nu-mi fac simțită prezența, n-am privit

unde pășesc, așa că am sfârșit prin a-mi prinde piciorul într-o crăpătură putredă a scândurii, căzând cu zgomot. M-am ridicat cu o durere ascuțită în fluierul piciorului drept și am rupt-o la fugă șchiopătând, în timp ce în urma mea se auzi o bufnitură scurtă, o serie de țipete războinice, motorul pornit al bestiei cu două roți, o goană panicată însoțită de un zgomot infernal de cauciucuri scrâșnind pe asfalt și ferodouri frecându-se de fierăraie, un urlet înfiorător, somații guturale, dar am continuat nebunește spre zona podurilor ca un pilot britanic prăbușit pe o străduță providențială, care m-a lepădat într-o curte interioară înconjurată pe trei sferturi de un rând de case cu două caturi și balcoane interioare de lemn. Intrasem în încurcăturile altui calendar. Abia mai puteam respira, din spate se auzea dupănit de pași năvalnici, icnete-ndesate, mugete, vociferări de gloată întărită, rana din picior sângera, mă ustura până la limita geamătului. M-am tupilat în bezna din spatele unor trepte coclite și-am încetat să exist, respirând înăbușit, apăsând cu arătătorul și inelarul mâinii drepte vena care mi se zbătea la baza gâtului.

Au cotrobăit peste tot, patru bărbați prost îmbrăcați, cu fețe bețive, care acum mi se par identice, ca ale unor gemeni de subsol trași la șapirograf, au dat să deschidă ușa unei magazii ferecate, au urcat câteva trepte, la juma de metru de locul agoniei, nu poa' să fie decât p-aicișalea pă undeva, bă, Gârnău, nenorocitu', nu putea să fugе nicăieri, de viu-l mănânc, și târâia cu zgomot un drug de fier pe treptele tocite, în timp ce altul zornăia un cumul de lanțuri respingătoare. Hărmălaie nesimțită la ora aceea.

Până la un punct, căci se auzi deschizându-se o ușă înfiorătoare, cu încetineală premonitoare, ca o poartă de abator, al cărei scârțait îngheță duhoarea nopții. Umbra astrală a unui bărbat sufocă lumina Lunii, împietrind

sufierea urmăritorilor mei, cât și pe mine, și le-a împărțit cu o voce funerară, smulsă din inima Iadului, că, dacă mai scot un singur zgomot de scandal și nu părăsesc locația imediat, va coborî la ei să-i strivească unul câte unul. E posibil să fi fost însuși îngrozitorul Șelat Șirag. Instinctul n-a deschis alt front de spaimă, deși tocmai prin asta a inițiat victoria incertului asupra consecinței, viața a revenit la respirație, cei patru huligani au dispărut vociferând dezamăgiți, am rămas singur în ghearele a ceea ce nu vedeam, stors de energie, timorat, liber sub un cer apăsător.

A scos o batistă cu monograma tatălui și și-a șters broboanele de sudoare de pe frunte.

— Doamne, ce spaimă am tras! De unde atâta zbatere în vremea calmului de dinaintea tăcerii finale, când tot ce le mai rămâne motoarelor lumii este să-și demotiveze turația?

— N-aș vrea să iau peste picior întâmplarea asta, ai pus atâta artizanat în ea, dar s-a mai întâmplat ceva coerent?

— Uneori recepționez sunete pe o frecvență cunoscută. Klaus continuă să zburde pe unde nu te-aștepți. Alteori îi aud sforăitul năvălaș al motorului pe-o stradă paralelă ori vibrațiile agitând intersecția prin care tocmai a trecut, zarvă de ciocniri cu un camion cărând pepeni verzi, geamuri sparte, văicăreli de rănit, țipete de trecător.

— La urma urmei, cu ce ne-ar putea fi de folos?

— Răspunsul problemelor cu care ne luptăm se află, într-o formă sau alta, aici, printre noi, oameni cumpătați și comuni, boarfe spălăcite expuse la uscat adierilor istorice, lucruri lipsite de grandoare metafizică, banalități rutiere și insignifianță culinară. Dacă manifesti răbdare, inspirație, detașare și noroc, este imposibil să nu dai măcar peste un fragment al formulei pe care o cauți.

— Cu ce preț?

— În lumea zilei mercantile, nimic nu vine fără un preț, dar dacă împărtășim principiul putem pregăti și sacrificiul... Întâmplător, eu am dat peste capătul minor al curcubeului și am urcat spre izvoare. În cazul dispariției care ne frământă, nu știu de unde să-ncep, dar țin să aduc asigurarea că vom găsi o cale.

— Calea de până acum vine cu atuurile haosului și ale stupidității.

— Acestea sunt preconizatele măști ale unei erori de interpretare. La ce să ne-așteptăm din partea unor imagini geniale, când nimic de-nțeles nu se-ascunde după ele? Haosul și stupidenia lucrează-n avantajul nostru...

Afară, ploaia stătuse. Hubert aruncă o privire către ceas.

— Mă tem că e timpul să mă retrag.

Depuse o bancnotă de cincizeci de lei pe masă, băgă sticla în buzunarul pardesiului și se ridică. Lavo îl apucă de braț, îl privi în ochi:

— Îmi cer iertare pentru nesocotința vorbelor. Aș dori să continuăm.

Bărbatul îndreptă palma spre tavan, așteptând cine știe ce oscilație astrală să capteze, o așeză pe mâna femeii când se decisese să accepte că nicio vibrație nu mai are de pogorât, impregnând mesajul în carnea ei moale, își micșoră ochii, cântărindu-și ideile, și, după câteva secunde, vorbi:

— Metoda lui Doyle implica sărăcia rezultantei prin eliminarea abuzivă a imposibilului, care în zilele noastre a devenit tot mai dificil de separat, în ideea că indiferent ce ne rămâne după aceea, oricât de improbabil, trebuie să ne mulțumim că reprezintă adevărul. Poate că în secolul al XIX-lea universul era mai simplu. În zilele noastre, când descoperim în continuă debandadă nenumărate

ascunzișuri ale existenței, am avea nevoie de atâta informație pentru a căpăta certitudinea imposibilului, iar apoi capacitatea de-a o procesa, încât numai o ființă necesară ori un computer gigant ar putea dezlega puhoaiile enigmoidale. Or, noi nu suntem decât două animale plâpânde, limitate și fără mijloace. Ne-am putea vedea diseară, după contravizita de la cinci.

— Aleea Ghica Vodă, numărul 12.

Hubert își odihni palma pe umărul ei, aplecă o privire încremenită, ca și cum ar fi vrut să-i pătrundă tainele prin ermetismul ocular, pentru a forța aprobarea delirului, și spuse:

— Am puțința de a transforma în cifre. Situația de-acum, cu tabloul lucrurilor orânduite după un gol, gândurile noastre, devălmășia proceselor afective, penumbrele, pot fi reduse la numărul 5.823.394. Pagina 5.823.394, la o adică, din marea carte. S-a întors și dus a fost.

Clipocind peste frunze umede și terne, ziua se zbătea pe la mijloc, dar, judecând după aburii ce se desprindeau de pe iarba veștedă, iarna era deja acolo.

Secțiune 7.19 1. Entropia indulgenței comuniste

Paralel cu aceste căutări arhitectonic-metafizice, în contrast cu cealaltă fizicalitate, personalitatea mea fu rectificată de o serie de evenimente călătorind din exterior. Pe vremea aceea, în ciuda însângेरării consacrate de comuniști trecătoarei eternități vătămăte, gloria orașului era asigurată de o serie de somități remarcate în diferite arii academice, dintre care cea mai procentual recunoscută era profesorul Cristofor Gamaliel, titularul unui curs de cuantica ramificațiilor emoționale, în cadrul Catedrei de psihologie. Prelegerile sale deveniseră atât de unanim obiective, încât erau frecventate de studenți înscriși la alte discipline, de profesori cu particularități

identificate la secretariat, ierarhi ortodocși încercând să reziste crizei morale, rabini înflăcărați de tradiția resuscitată și excentrici călătorind de la distinse distanțe.

Profesorul însuși nu locuia în oraș, ci în aria târgușorului Fălticeni, într-o casă mirific înconjurată de stupi de albine, într-o continuă primăvară din cauza asta, de unde se deplasa de două ori pe săptămână, cu personalul ori cursa, pentru a bulversa fără abatere centrul atenției universitare.

O perioadă, am asistat și eu, cu încordată devoțiune, în ultimul rând al amfiteatrului, la expunerile sale exemplare, legendare, ample și riscante. De la el am căpătat primele noțiuni despre ațipirea incipientă a ideilor și consecințele activării, entropia maladiilor psihice și argumentul oxigenării divine, în lipsa căreia universul s-ar sufoca instantaneu. Lesne de înțeles de ce popularitatea sa întrecea în magnitudine și exuberanță toate recordurile piticimii locale.

În cadrul ultimei reprezentații la care am participat, profesorul a dezbătut, fără precauția unui anunț pregătitor, problema inerției conflictuale din cadrul relației colectiv-individ. Cu această confesiune, Cristofor Gamaliel reuși performanța uluitoare de a lansa conceptul de fracționalizare a necesității organice în diagrama indulgenței comuniste, chiar acolo, sub nasul lor, deloc indulgent. De altfel, la sfârșitul primei ore, în timpul pauzei, devenită brusc epilog, când spectatorii se foiau spre toalete, fântânițe țâșnitoare și cenușiere, doi indivizi vânjoși, încinși în haine negre de piele cu banduliere pe dedesubt și pălării de vânătoare de la adăpostul cărora nu și-au arătat nicio clipă pleșuvia exersată prin scărpinat și rudimente de rea-cuviință ori protuberanțe intelectuale, au pătruns în aulă, l-au legitimat pe eminent, când îl cunoșteau și precupețele din gară, cărora le mai oferea

câte un borcan de miere din producția proprie, l-au înșfăcat de câte o aripă, din care, în mod provocator, a încetat să mai dea, și duși au fost cu toții din aceeași mișcare, mânați de rațiuni, necesar de menționat, divergente.

Înainte de-a ne preocupa mai pe îndelete de soarta celui fără destin, din moment ce exista curentul de opinie că le-ar fi putut împărtăși pe toate, să vedem în ce consta învățătura. Principiul inerției este o formă pasivă de rezistență contrapusă de materie și spirit principiului schimbării (teoria formelor și a celor patru cauze), tinzând să prezerve starea inițială, de mișcare ori de repaus. Fenomenul este influențat de masa obiectului supus observației și de sistemul de referință în care este manifestată perturbarea, o tendință dualistă și, din acest motiv, relativă (cazuistica schizofreniei fără simptomele negative). Practic, păstrându-ne în categoria impersonală a corpurilor inanimate, forța care încearcă schimbarea stării este ea însăși motivată de o înclinare stagnatorie, doar că de sens contrar. Obiectele care stau au tendința de a sta, cele care se află în mișcare au tendința de a se afla în mișcare.

Dispoziția este produsul unei voințe moleculare, intrinseci oricărui obiect (primul nivel al teoriei dysoniene). Într-un univers perfect echilibrat, în vederea perpetuării, o forță opusă de valoare egală acționează de cealaltă parte a axei într-un ansamblu rigid de repere statice cu același merit absolut asupra unui element similar. Acesta este mecanismul care, înviorat periodic de suflarea cosmică a dumnezeirii, protejează universul de atracția entropiei, care nu este decât o inerție aberantă și totalitară, în absența forțelor care opresc și accelerează unitățile cunoașterii noastre domestice.

Urmând principiul forțelor comunicante, comunismul

nu are cum să obțină vreo șansă supraviețuitoare, admitându-i existența, din moment ce eliminarea punctului de antagonism ducea la entropie socială și, consecutiv, la dispariție fizică în masă. Un genocid subit, pe care îl așteptăm cu spaimă. Singura cale de rezolvare este înființarea unei perdele conflictuale care să mențină aparența biologică, în vederea stimulării și a prezervării fiziologice a organelor vitale ale națiunii, pentru o durată determinată (aplicată într-o formă caricaturală după ceea ce agenții au consemnat drept revoluție).

Partea extremă a fenomenului inertial reprezintă moartea. În alte cuvinte: acceptarea, supunerea, lipsa voinței, menținerea poziției fără discernământ, hoinăreala filosofică, apatia, melancolia, avoliția, resemnarea, fatalismul, lipsa țintei, a poftei de mâncare și, în ultimă instanță verbală, de reproducere. Dar dacă și cealaltă parte, administrativ purtând denumirea de activă, reprezintă aceleași caracteristici, din ecuație nu mai poate rezulta decât o singură deprindere: coliziunea dă naștere existenței, ori măcar motorului ei. Dictaturile vor să funcționeze doar cu parasimpaticul, ceea ce este o imposibilitate morfologică, și dezvoltă medii aseptice împotriva naturii, ceea ce este o aberație.

Profesorul și-a ilustrat părerea prin de-acum cunoscuta punere în demonstrație a teoriei sonore ca rezultat al forțelor inerției limitate pornind de la o simplă întrebare, plus anexa ei retorică: Câți factori de intervenție sunt necesari în exprimarea finală a unei simfonii într-o sală de concerte? Câte influențe exterioare smulg din magma repausului bucățile de lemn, alămurile reci, arcușurile înțepenite, membranele întinse, coardele de harfă și ciocănelele de pian, pistoanele de trompetă, cutiile acustice? Mii de oscilații trezite la un spasm lubrifiat de voință răspund factorilor activi, cu o pleoră de nuanțe

acceleratorii și încetinitoare, devieri discrete din încheietură și sincope lansate din umăr, tremolouri rapide prin vârful degetelor și sacadări punctate cu talpa piciorului, sute, zeci de mii, milioane, în funcție de clasificarea temperamentelor, experiența biogenică, cumulum exersărilor practicate de instrumentiști, concepția unitară, harul caracteristic și lecturile dirijorului, determinat de colecția lui de discuri, influența profesorilor de la Conservator, originea socială a soției, imaginația deviantă, rezistența gravitațională, balanța biodegradabilă a digestiei de la prânz, soiurile de esență folosite, cantitatea de ploaie căzută asupra zonei, combinațiile anorganice ale metalelor semiprețioase, calitatea ozonului din aer, particulele de praf ridicat de trecerea neuzită a tramvaiului prin fața clădirii și arhitectura sălii prinsă în arcade, lambriuri și catifele, numărul spectatorilor, înălțimea, forma, așezarea și masa lor corporală, densitatea pectorală, puterea de absorbție fonică a vestimentației, pentru a înrâuri și șlefui calitatea paroxistică a actului creator, împins la lumină de nopțile de nesomn hurducate de angoase subliminale, conduse de căutări morbide și revelații în lumină, obsesii, lecturi, vizionări și audieri, respingeri fizice și copulări spirituale puse în acord de geniul omogenizator și inconstient al autorului, nu întotdeauna perfect productiv, nu întotdeauna desăvârșit de surd. Pentru că spectacolul nu are loc în condițiile unui vacuum sigilat, ci chiar în inima complexă a existenței în desfășurare.

Pentru o ureche privată de sensibilitate maximetistă, nuanțările personificate ar fi periferente. Auzul este un proces care poate fi exersat. Dacă un grup de auditori ar opune pe neașteptate câte un obiect refractabil de mărime medie sunetelor înalte ale cinelului, deflectându-le malițios, dirijorul ar percepe o serie de distorsiuni

neprevăzute în partitură, subminând armonia și zădărniciind încrederea. Dacă toți spectatorii ar îndrepta ca la un semn câte o coală de oțel perfect șlefuit spre toate instrumentele, orchestra ar fi măturată de pe scenă din cauza reculului fonic. Și e spectacolul ei, de menționat și reținut. Cu atât mai impactuală ar fi orice contribuție pentru audiția extremă.

Dar aceasta n-ar fi decât înregistrarea părții mecanice a lucrurilor minore, tinere ascultător din ultimul rând în luptă pierdută cu ațipeala! Gândește-te, pentru o clipă, la coordonarea și exprimarea detaliilor vieții într-un orașel de la marginea mării smuls din somn de un cutremur epileptic, urmat de valul uriaș al șocului acvatic măturător, imaginează-ți pulsul unei păduri agitate creând instinctiv miracolul panicii de dinaintea furtunii, complexitatea unui lanț de incendii vulcanice la nivel planetar, cu flăcări atingând carnea înecată a sunetului mistuit și turnuri de necredință prăbușindu-se peste urlete trezite în burguri diminuate sau pulverizarea până la nivel subparticular de neutrino a universului cunoscut, în stupoarea năvălirii neabătute a torentelor finale de protoni.

În seara arestării, în premieră halucinantă pentru mine, casa de la poalele blocului a fost cufundată în beznă până la ziuă. Nu eram în stare să articulez nicio relație. Ținta căutărilor mele de-o vară fusese paralizată. O săptămână mai târziu, un buldozer camuflat de rugină a pus-o la pământ și un excavator apucat a îngrămădit-o în câteva camioane zdrelite care au dus-o pagubei surghiun la marginea lumii, lăsând în locul memoriei o gaură hurducată cu resturi verzui și țesuturi rupte. Șobolani, buruieni, limacși. Cunoașteți. Subconștientul fusese eradicat. Reușiseră să se extragă cu brio de sub influența fastă a profesorului.

Secțiune 7.20 3. Prăbușirea semețiilor de lut

Lavo deschise poșeta, produse o coală de hârtie împăturită, o desfăcu și i-o întinse.

— Osul lui Cuvier?

— Am găsit-o azi dimineată printre prosoape și cămăși de noapte.

Hubert apucă pagina cu două degete, o așază cu grijă imaculată pe fața de masă, dădu un pahar peste cap, netezi hârtia cu palma:

„Primul obstacol al interpretării îl datorăm faptului că izvorul negativ este mușamalizat, sugerând iluzia că întunericul, când își provoacă sieși lipsa, poate lua forma luminii. Potențialul deghizamentului va face ca, în tot ce va urma, și aceasta să participe la fanteziile obscurului.

Dionisie Pseudo-Areopagitul credea că *„Răul nu este din bine, iar dacă este din bine, nu este rău. Precum focul nu răcește, tot așa și binele nu produce lucruri ce nu sunt bune. Și dacă toate câte există sunt din bine (căci natura binelui este să producă și să conserve, a răului, însă, să distrugă și să nimicească), atunci nimic din cele ce există nu vine de la rău. Dar răul nu-i întru totul rău, ci are o parte din el bună, în virtutea căreia mai ales există”*.

Aceste noțiuni sunt contagioase precum elementele radioactive: încercând să salvezi viața unui rănit într-o centrală nucleară, să smulgi un răufăcător din mlaștina fărădelegii, te trezești contaminat. Poate fi întunericul rezolvat drept lumină nerealizată?... Iar lumina, capacitatea de-a genera vizibilul?...

Esența duală, descrisă de același cronicar: *„Orice lucru trebuie să fie bun numai în măsura în care se apropie mai mult sau mai puțin de bine; deoarece bunătatea desăvârșită, ce le străbate pe toate, nu ajunge numai până la lucrurile cele cu totul bune din jurul ei, ci se extinde până la cele inferioare; în unele fiind prezentă în*

întregime, în altele lipsite de ea mai mult sau mai puțin. Dacă binele n-ar fi prezent în fiecare din cele ce există în chip proporțional, atunci lucrurile cele mai dumnezeiești și mai de seamă ar fi pe același rang cu cele inferioare”.

Bărbatul și-a restrâns gândurile în teaca unei singure sentințe:

Un fenomen aberant dacă privești în sensul comun lumea din jur, dar cât se poate de normal într-o lume răsturnată... Sunt elementele oricărei parabole egale între ele? Diferite? Forme înșelătoare?

Dacă nu este doar un trop literar, cum ai urcat la concluzia asta?

Argumentația e mecanică. Priveam cerul instalat într-o dimineață precoce de vară, când lumina Soarelui încă ascuns începea să șteargă urmele nopții de pe boltă. Trecerea dintr-o parte în alta desfășura calmul unei imposturi. Rutina percepției de veacuri putea să nu fi fost decât o eroare.

Ți se părea improbabil ca atâta vastitate cosmică să folosească drept decor unei civilizații atât de nevolnice...

După o noapte de contemplare a traseelor luminoase, rostul găurilor negre, liniștea mineralogică și vastitatea irațională a dispozițiilor biologice mi-au deschis ușa spre noțiunea universului prăvălit. Am înțeles că nu suntem decât plăsmuirea unui zeu visând altă lume, refulările melancolice ale reveriei de dincolo, obsesii deformate, scăpările unei legislații care nu ne privește.

Acesta ar fi singurul model în care aberațiile ar căpăta un sens coerent...

Deductiv, da. La-nceput, ideea m-a amuzat, pentru că ilustra întunericul ca emanație înceată a luminii.

Un paradox logic, la urma urmei.

Orice paradox este un nodul prins în rețeaua logicii, reprezentând punctele ei de ezitare.

Logica este un model inexact bazat pe forțarea aducerii în demonstrație a obiectelor distanțate de centru. Dacă în sistemul de referință este introdusă o singură variație, eșafodajul se năruie, ca în speța cauzalității inverse. Modelul trebuie evitat.

Atunci am înțeles adevărata noastră menire.

Îndrăznește.

Lumea este concepută în contrast. Răul nu există decât în relație cu binele. Tehnica purificării prevede încurajarea visului de înmulțire a răului. O cantitate enormă de rău se va raporta la o cantitate procentual tot mai neînsemnată de bine. Ce crezi că se va întâmpla în momentul apogeului? Se va produce o operație cu elementul cel mai ușor de manevrat: binele va fi sustras, răul se va prăbuși, disipa, aneantiza. Calmul prelevat în furtună va face ca binele să prevaleze. Nimic nu e complicat.

În procesul creației, lumina s-a pornit să străbată haosul de la un capăt la altul, în mod cronic. Întunericul este o stare de precedentă a luminii.

Reprezentăm trecutul lumii de dincolo...

Îmi permit o corecție: trecutul lumii de-aici.

Atunci ce este această schimonoseală care a cuprins deja omenirea, dacă nici sfârșit nu poate fi numită? Și ce va rămâne din istoria zbaterii noastre de până acum?

Mesagerul schiță un răspuns într-o sumă finită de cuvinte:

Umbra unei cozi de cometă străbătând câteva constelații neînsuflete.

Imposibil.

Universul va fi înghițit de-o gaură neagră, pornită la întemeierea lumii.

Și El?

Va trece nimicitor în cealaltă parte, luând în pletora

desăvârșirii moleculele din noi care-l aparțin.

Ai un semn la îndemână?

Prăbușirea clădirilor înalte, dispariția elementelor cu masa purificată...”

Secțiune 7.21 3. Eternitatea ca specie literară

De la celălalt capăt al firului Nerval îi dădea instrucțiuni.

— Ce fuse stabilit e aranjat. La ora amiezii te-ntâlnești în holul editurii cu Hubert, fiul directorului.

La 12 fără un sfert, Lavo străbătea gangul Editurii Hermeticus, urcă treptele de marmură, pătrunse în anticamera tăiată de razele a două lămpi cu cuarț, aranjamente florale fără miros, animale moarte putrezind sub dușumele, praf vechi, naftalină. Stătu în ușă, înaintă cu sfială, se opri. O secretară drapată în negru puse mâna pe telefon:

— Aveți programare, vă rugăm, pe cine și cui să vă anunț?

N-a apucat să răspundă. Un bărbat înalt, păr grizonant, ochi albaștri, mers ușor, se desprinsese din penumbra unei plante decorative:

— Doamna König?

— Da...

— Permiteți-mi să mă prezint: Hubert Monescu, sunat aseară de domnul Nerval și anunțat că aveți nevoie de un ajutor pe care vi l-aș putea recomanda.

— Aș prefera să ieșim.

Hubert se înclină politicos și deschise ușa. Odată ajunși afară, au fost predispuși să constate că începuse să picure.

— Cred că e mai bine să ne întoarcem, spuse bărbatul prudent. Lavo îl avertiză:

— În parcul de vizavi, în dosul unor îngrămădiri vegetale, există un local liniștit, în incinta căruia, dacă nu

aveți ceva împotrivă, ne-am putea adăposti o vreme.

Hubert rămase ca trăsnit, făcu ochii mari, rosti cu solemnitate:

— Doamnă, nu vă cunosc decât din auzite, nu știu cu ce v-aș putea fi de folos, e posibil să nu cădem la nicio învoială, dar trebuie să admit o premisă aiuritoare: aveți un umor nebun... Să am ceva-mpotrivă?

Au traversat strada în fugă, printre mașini puturoase, au parcurs aleea până la zidurile restaurantului, au împins ușa, au înțepenit în prag să contemple posibilitatea altei opțiuni, căci lipsa clienților încuraja părerea că localul era închis. S-au scuturat de apă cum s-au priceput mai bine, și-au întins pardesiile pe două scaune apropiate, au luat loc la o masă din centrul sălii. Hubert s-a deplasat spre bucătărie, a strigat prin deschizătura porților batante:

— Mă-til-daa!... Matilda-Matilda-Matil-daaa!

S-a întors la masă, urmat de o chelneriță ciufulită.

— 'Neata erai, domnu' Hubăre... S'te bată, că mă speriaș olecuțacă... Cu și și vă servim la ora-iasta?

Lavo comandă un pahar cu apă, bărbatul, o sticlă de vodcă. Au ascultat o vreme țârâitul stropilor, accentuat de bocănitul tramvaiului. Începu să spună:

— Aș vrea să mă prezint așa cum sunt, pentru a evita ispita decepției de apreciere. Am terminat filologia ca student întârziat și, cum n-am găsit un post pe măsura talentelor de care au încercat atâția să mă înduplece să cred că nu-mi lipsesc, după ce-am vândut trei luni de zile loz în plic și bilete de loterie în Podu Roș, fără să facilitez apariția niciunui câștigător de marcă ori să pun bazele vreunui sistem practic, am decis să devin detectiv literar. Sună pompos, fantezist, diluat, dar un singur individ îmi face concurență în zona genului, un oarecare Himungi, hârțogar de bibliotecă municipală, care a reușit să recompună din câteva însemnări răzlețe un roman absolut

armonizat. Uneori semnează Thela Hun Ginjeet, Matte Kudasai ori Mie Gakure. Personal, mă ocup de orice ține de arta consemnării literare, mai puțin de scrisul propriu-zis: aspecte juridice, lansări de carte, drepturi de autor, plagiate greu de dovedit, planuri editoriale împotriva curentului, manuscrise furate, istorii paraliterare, contracte în litigiu, înrudiri romanești, bănci de date ficționale...

— S-ar părea că sunteți omul potrivit.

— Nu am o reprezentare judicioasă a motivului pentru care m-ați căutat, din moment ce până acum câteva ore nici nu știați de existența, cu atât mai puțin de specificul meu muncifer, dar oricum ați dat de mine, potrivit la multe. Să vedem care ar fi cauzalitatea specifică...

— Soțul meu a dispărut.

Matilda puse pe masă o sticlă de apă minerală și una de vodcă. Dispăru. Hubert își turnă meticulos un pahar plin ochi și-l dădu peste cap. Privirea-i fu străbătută de un curent de jovialitate. Întoarse fața spre Lavonia:

— Știți de ce mă numesc Hubert?

— După un celebru băutor de vodcă...

Bărbatul râse strâmb:

— După un mai puțin cunoscut filosof american, Hubert Dreyfus, autor al câtorva eseuri fulminante despre Heidegger, în care demonstrează negru pe alb că ființa se plasează în afara prezentului, idee pe care o îmbrățișez cu toată efuziunea. Pe deasupra, profesorul Dreyfus suferă de prozopagnozie, o boală constând în pierderea facultății de a recunoaște fizionomiile din imediata proximitate. În rest, mă înghesui în spatele unei teorii privind relația cu o lume paralelă, corespondentă, asimetrică, potrivit căreia, indiferent de intensitatea unui act comis aici, există un impact direct coordonat prin ușa de dincolo. Asta nu

înseamnă că dublul meu este abstinent în planul omologiei, deoarece contrastul nu trebuie să fie absolut, dar lucrurile se complică deoarece creația constă în arta eliminării inutilului.

— Dacă ne încrucișăm mâine pașii pe stradă veți trece pe lângă mine ca și cum nu ne-am fi cunoscut niciodată?

— Șansele sunt apreciabile.

— Cred că sunteți persoana potrivită...

— Zgomotul inefabil al uraganului îmblânzit poartă în el mai multă complexitate decât devastarea însăși. Ne aflăm la confluența conflictelor din mintea unui înger căzut și creator, care urmează să fie distrus și iertat. Încep cu o veste proastă: azi dimineață, Turnul din Pisa s-a prăbușit. Nu vreți să trecem la subiect până nu uit cine sunt?

— Pe baza unei informații pe care am primit-o ieri, s-ar părea că soțul meu a depus un manuscris la editura condusă de tatăl dumneavoastră...

— Aseară, după ce domnul Nerval m-a pus în tema curentă, primul lucru pe care-l făcui fu să mă furișez în editură, să văd dacă soțul dumneavoastră are vreun material înregistrat în fișier. N-u a-r-e! l-am întrebat azi-dimineață pe tata, care mi-a răspuns în doi peri că n-a auzit în viața lui de Karmailen König, dar, ca fiu atent, știu că minte, măcar și pentru faptul că un asemenea nume este greu de uitat, iar bătrânul are o memorie de bazalt. Singurul lucru pe care-l mai pot face este să răsfoiesc sutele de manuscrise aruncate în arhiva rejectărilor de-a lungul anilor. Numai că aici ne împiedicăm de următorul obstacol: cum aș putea identifica stilul unui autor din care nu am citit nimic?

— Aveți dreptate.

— Parțial... A zâmbit, și-a turnat un pahar plin ochi, l-a băut pe nerăsuflate. A făcut „hrrrr!” și s-a schimonosit.

Nu beau decât când lucrez și asta nu se întâmplă niciodată în incinta spitalului...

— Sunteți internat?

— E mult spus. Directorul azilului de necesități nervoase este fratele mamei, tatăl vitreg al numitului Himungi. Din cauza divergențelor care grevează convergența filială pe linie paternă, de trei ani mi-a pus la dispoziție o rezervă în care mă retrag zilnic fără bătaie de cap și nu prea multe calmante, fluturând pretextul bolii instalate sub examinare. Uneori sunt deprimat, într-un mod cât se poate de normal, din cauza ultrasunetelor neliniștii unanime care zburdă prin pereți. L-am cunoscut și pe Ran Domnaru... De altfel, am fost martor...

— Urmați vreun tratament?

— Nu strict personal... tratamentul unanim: beau, mănânc, respir și dorm cu gândul că va fi bine. Între aceste jaloane biologice îmi plasez procesul gândirii. Astfel încurajat, mi-am început deja cercetările... Peste ce credeți c-am dat?

— Trebuie să răspund?

— În urmă cu cinci ani, domnul König a publicat un eseu în *Revista de Literatură*. Printre speculații mai degrabă ieftine, soțul fugit strecoară aluzia că autorul este aidoma unui demiurg: în cadrul operei, nu numai că poate lua orice decizie asupra destinului derulate, dar, plecând de la un artificiu livresc întrebuițat de câțiva creatori cu șansa celebrității, ajunge să se întrebe de ce romancierul n-ar exercita și dreptul de-a fi parte a operei sale direct? Un univers în care să se poată retrage la nevoie?

— Credeți că soțul meu s-a volatilizat pentru a se refugia în paginile unui roman pe care nu l-a scris? Și ce ar reprezenta nevoia?

— Nu de asta ducem lipsă... Primo, că dispariția lui s-ar putea să nu aibă nimic de-a face cu spiritul voluntar al

noțiunii de evadare. Secundo, este foarte posibil ca soțul dumneavoastră să fi scris un roman, publicat sub alt nume ori în curs de apariție cine știe unde, din paginile căruia să înțelegem mai multe. Terzo, un roman poate fi scris și de acum încolo, cu aceleași merite, chiar dacă autorul e-n concediu.

— Nu altceva sugera el însuși.

Hubert o privi curios. Lavo îi atrase atenția asupra înregistrării de pe casetofon.

— Ciudat, spuse bărbatul până la urmă.

— Dacă n-a murit și se poate mișca, înseamnă că se ascunde. Dar mă îndoiesc că în paginile unei cărți.

— În paginile unei cărți, nu, în spiritul ei, posibil.

— Spiritul unei cărți nescrise?

— Sunt constrâns să recunosc straniețea situației, dar asta este o altă caracteristică de care mă ocup: flerul de a nu rata nicio malformație biografică. O carte virtuală nu cere neapărat transpunerea ei pe pagină. Dacă romanul existenței sale urmează să fie definitivat, pretenția de a fi cuprins în el este legitimă. Cobori sinuos panta părții de mai multe ori, la un moment dat decizi să te abați, iar statistica mișcărilor de până atunci va menține intactă linia celor care vin din urmă. Te retragi pe traseul unei excepții.

— Cu alte cuvinte, soțul meu a dispărut ca să probeze o teorie confuză asupra rupturii...

— Nu știu cât de confuză ar fi, din moment ce nu-i cunosc algoritmul sau rostul.

Îl privea cu amuzată curiozitate. Deocamdată, băutura nu lăsase nicio urmă pe chipul lui. Într-un târziu, rosti:

— Ies pe străzi atrasă de iluzia regăsirii, dar străzile, clădirile, locurile n-au memorie. Vibrează cât le străbați, ecoul altui timp. Mă regăsesc pe mine, nu pe el.

— Trebuie să ne asumăm convenția că orice căutare

devine până la urmă un act de creație.

— O noțiune care nu m-a excitat niciodată...

— Căutarea?

— Creația!

— De un singur lucru vă pot asigura cu fermitate.

Indiferent de prețul pe care trebuie să-l plătim, și nu mă refer la bani, indiferent de primejdiile la care ne expunem, și nu mă refer la vreun caft în plină stradă, capturare cu prelate, jigniri la livrare, un răspuns, fie el mijlocit de abstracțiuni metafizice, tot veți primi de la mine.

Secțiune 7.22 2. Vârful săgeții

După cum fusese convenit, a doua zi la ora șapte bătea la ușa lui Baltazar. În holul spațios, în dreptul unei ferestre curbate, se afla un bărbat pe care-l mai văzuse, cu siguranță, prin metrourele newyorkeze. Maurice era numele lui, o ființă înaltă, masivă, cu trăsături marcate și o voce înclinată să oprească bătăile inimii. Întregul său aspect, inclusiv vestimentația ți pătoare, veche parcă de-un secol, cât și maniera de-a rosti cuvintele creau mentalitatea dezastrului iminent. Când Andrei intră în cameră, Maurice stătea cu spatele. O pălărie enormă ocupa un scaun de lângă birou.

„Ți-l prezint”, spuse Baltazar fără menajamente, „pe tovarășul tău de drum”.

Reuși să bâiguie că nu are convingerea că se va mai porni, cu atât mai puțin când și că, în general, îi place să călătorească de unul singur.

„Domnule Nemetz, făcu Maurice, de călătorit oricum n-ai să călătorești cum îți închipui, atâta timp cât ții să străbați un continent controlat de servicii secrete, parte din ele moștenite de la și subjugate de comuniști. Citește!”
— spuse și-i întinse un ziar suedez.

Andrei nu știa limba, dar fotografia și numele și le putea recunoaște.

„Ce e asta?”

„Un ziarist oarecare a aflat c-ai fost trimis să investighezi moartea profesorului Armur și-și pune tot felul de întrebări. Uite ce vreme avem... Știrile din care pot ziaristii să extragă ceva interesant sunt puține! Vei fi urmărit douăzeci și patru de ore pe zi de agenții diferitelor servicii. Pe scurt, nimeni nu urcă într-un tren pentru a parcurge mii de kilometri de înzăpeziri așteptând să nu i se întâmple nimic. O asemenea călătorie încă nu s-a inventat; pentru asta de acum, ai nevoie de protecție. Or, nimeni nu ți-o poate asigura mai bine decât unul special pregătit”.

„Bine”, spuse Andrei cu un ultim efort, „dar eu nici nu știu măcar când voi pleca!”

„Locurile sunt reținute pentru 17 februarie”, sări Baltazar, bucuros că poate fi de folos, și scoase dintr-un sertar două seturi de bilete de tren până la Stockholm. „Sunt plătite de revistă, să n-ai nicio remușcare”.

„Nu-nțeleg...”

„Domnule Nemetz”, făcu Maurice, „suntem interesați de aspectele periferice ale anchetei. Nu ne interesează atât să știm unde a ajuns poliția locală cu cercetările, legendar de incapabilă, ce martori există și ce evidențe balistice deține, cât dacă s-a dat de urma aceluia text”.

„Credeam că identitatea asasinului este mai importantă”.

„Asasinul nu e decât vârful unei săgeți trase din întuneric”.

Secțiune 7.23 B. Comunismul le-a oferit o șansă unică

În ciuda atâtor ani, zgâlțâiți anemic de regretul că n-a fost suficient de intransigent, încă se încălzește la flacăra convingerii că tot ce se-ntâmplă să înfăptuiască fusese în slujba unor desăvârșiri care au eșuat din pricina aplicării,

nu a concepției. Pentru el, morții care-i populează visele nu sunt decât un contoar colateral de verificare, numere asociative într-un registru contabil. Chiar dacă ar fi s-ajungă la un pas de maxilarele justiției democrate (ce aberație: cum poate fi considerată justiție cacealmaua de încrengături în noianul unui sistem permisibil ca un complice față de majoritatea crimelor cândva nepedepsite?), nicio instanță legală nu l-ar putea osândi. Nevinovăția lui este dovedită prin simplul temei de drept roman că deciziile pe care le-a luat, din moment ce n-au fost pedepsite la vremea lor, nu au fost considerate crime. E un cerc aproape hilar, dar nu mai puțin just, bazat pe principiul viciului de retroactivare. Norma juridică vizează, printre altele, coordonatul temporal, în virtutea căruia se manifestă caracterul ei activ. În articolul 15, alineat 2, *Constituția României* prevede: „*Legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale mai favorabile*”. Pe deasupra, a judeca fundamentele unui sistem în cadrul legislativ al altuia ar însemna ca toți cei care-au trăit în comunism să fie pedepsiți de toți cei care supraviețuiesc în democrație și urăsc comunismul (din moment ce, chipurile, l-au și eliminat). Ar fi încălcat în acest chip, fără nicio ezitare, principiul imparțialității.

Clipele s-au prelins, mușchii s-au delăsat, acuitatea de penetrare și-a tocit aripile, viteza de reacție emotivă s-a domolit. Compatrioții mei au fost considerați de când se știu pe hartă un popor mic, nu numai de către străini oripilați și geniile lui dezgustate, care cel mai adesea au preferat să-l abandoneze, găsind scăparea în alcool, promiscuitate, bârfă, minciună și jaf. În veacuri, pâlcurile băștinașe au convertit suma acestor stigmate într-o sumă de calități care să le permită să nu facă nimic, considerând că au prea mult noroc ca să mai fie și inteligente, că iubesc viața prea direct pentru a mai fi necesar s-o trăiască în

decentă, că au pierdut fără rezonanță confruntările cu dușmanul exterior și cu ele însele ca să mai tenteze urcarea cu capul decent scara evoluției. Comunismul le-a oferit o șansă unică, dar n-au avut capacitatea profitului.

Nu ar sta drept să fie condamnat pentru eșecul celor mulți, ca o capacitate ignorată, ori pentru că reușise acumularea unui inventar de mânie depozitat într-un loc la care nu mai putea ajunge nimeni. În cadrul legăturilor moleculare de circumstanță, atomul de carbon își păstrează identitatea trecător alterată de foc, îngheț sau tensiune mecanică. Împlinirea oricărui ideal trece prin poarta gunoaielor, pentru că orice măreție trebuie să se raporteze la ceva.

Secțiune 7.24 3. Ne stingem plini de datorii

Lavo recuperează cartea de telefoane de sub un vraf de ziare vechi, și, după ce-o răsfoiește în toate direcțiile, află că sediul editurii se afla câteva străzi mai la vale. Își trase un pardesiu pe ea și ieși. Deși încă nu se întunecase, becurile de pe stâlpi ardeau șubrezit deasupra unei haite de câini vagabonzi urmărindu-se fără chef pe asfaltul impregnat de luciul umed al unei ploii încheiate. Prin vadul aleilor cufundate în asfințitul atacat de noapte, vântul vânzolea plictisit frunze căzute.

Era prima încumetare. Tresăriri optice o încolțeau la intersecție, umbre ascuțite irupeau din bârfele inserării. Se aștepta să-l vadă urcând, calm, preocupat, aproape gârbovit, cu geanta de piele burdujită cu teme de corectat, manuale și cărți întâmplătoare, ca pe vremea când ieșea să-l întâmpine pe drumul școlii. Fiecare clădire sau colț de stradă îi aminteau de el, dar era conștientă că încerca să respire viața unui oraș care-i preschimbase radical configurația modului de-a fi. Și-a urmat coborâșul până în dreptul Bibliotecii Universitare, unde gânguritul unei duzine de porumbei bătând năvalnic din aripi sub cupola

intrării a panicat-o. S-a întors la deal cu inima pulsând de singurătate.

După ce s-a îmbrăcat cu hainele de casă, s-a învârtit câteva minute fără să-și găsească locul, a respins în gând tentația cinei, a deschis televizorul. Doi indivizi răcneau unul la celălalt pe marginea unui subiect politic. A diminuat sonorul, a căutat jurnalul lui Trifa, l-a deschis. În goana sa feroviară spre Iași, fostul critic citea *Iluzia morții*. L-a lăsat în pace. Intră în camera de lucru a lui Karmailen, deschise sertarul din stânga, unde găsi o scrisoare acoperită de timbre americane. Vulturi albaștri, stele roșii.

„Anii mei cu Marina au fost desăvârșiți ca un labirint floral, așa cum scoica secretează perla în jurul unui grăunte de netrebnie. O problemă elementară: dacă în doar câteva sute de milioane de ani, de la primele celule încălzite în oceanul planetar, care s-au dezvoltat în alge, moluște și crabi, pești, târâtoare, insecte, păsări și mamifere, materia a fost capabilă să culmineze cu bijuteria haotică a speciei umane, dotată cu conștiință, creativitate, inteligență și umor, de ce n-ar fi fost cu putință, la un nivel astronomic infinit mai amplu, extinderea unei ființe supreme, nesfârșit mai cuprinzătoare?

Nu-ți spun nimic nou. Pentru autorii lumii, în orice început literar se oglindește un sfârșit moral. Până acum jumătate de secol, orice roman era un drum sinuos pe care-l parcurgeai alături de narator. Mentea cititorilor de azi, care nu mai are răbdare să accepte structurări epice lente, după cum sublinia Cormac McCarthy într-un interviu recent, nu este capabilă să reacționeze decât la rezoluții imediate, formulări acide și finaluri pline de sângerări dramatice. Limita timpului în care trăim. Pentru că nu mai puteau înșira decât începuturi, scriitorii au inventat postmodernismul, alcătuind, practic, antologii de părți demarate în diferite puncte încheiate într-un accident

comun. Printre aforisme șlefuite și metafore copleșitoare, autorul e de negăsit.

Când Marina m-a anunțat că vrea să-i facă mamei sale o vizită în Lincoln, Nebraska, am fost impresionat de gândul că a venit acea clipă. Trăim pe credit, ne stingem plini de datorii. Ceea ce cunoaștem formează lanțurile care ne cuprind. Compensativ, în fiecare din noi se desfășoară un proces care ne asigură de reușita lucrurilor.

Era o zi senină de vară târzie. Drapelul de pe clădirea terminalului fâlfâia vlăguit. Ne pregătim doctoratul în ermetism și consolarea filosofiei printre simboluri inexistente, dar niciodată nu reușim descifrarea clară a semnelor înainte de înlănțuirea evenimentelor. Ultima ei privire avea ceva de animal care simte uruitul catastrofei apropiindu-se, dar nu vrea să alarmeze.

De la aeroport m-am întors acasă deprimat. Am băut un suc de portocale și am încercat să moșai între două vecinătăți bizare: starea de anestezie provocată și nervozitatea despărțirii. După o oră am fost readus la lumină de apelul telefonic al unui angajat al turnului de control din Atlanta. Se spune că din mai multe variante o alegi întotdeauna pe cea mai apropiată firii tale. La 28 de minute de la decolare, legătura radio cu avionul fusese pierdută și se făceau eforturi exhaustive pentru contactarea oricărui pasager, întru determinarea ajutorului ce mai putea fi acordat.

Părea o glumă cinică, pe care n-o puteam rejecta, dar în sinea mea, dincolo de stratul anorexic al optimismului nepotrivit, eram conștient că-mi jucam ultimele replici. Am sunat-o. Reflexul comenzii mi-a readus înainte zâmbetul ei. Nu a răspuns. Totuși, nu sunt avertizați toți pasagerii să-și blocheze telefoanele pe durata zborului? Ba da, dar exista posibilitatea unui pasager distrat. Șansa excepției. Partea din mine care credea că nu s-a întâmplat nimic devenea

retractilă.

Am deschis televizorul. Canalul de știri prezenta imagini cu avionul survolând Virginia, la câteva sute de kilometri distanță de unde trebuia să se fi aflat în acel moment. O speranță zăpăcită îmi îngheță-n torace. În termeni roștiți cu o voce corect îngrijorată, comentatorul expunea ca posibilă cauză depresurizarea cabinei piloților, care, din cauza hipoxiei, își pierduseră cunoștința. Avionul continua să se deplaseze din inerție așa cum viața își continuă zborul, în virtutea aparenței că-i posibil totuși să fim nemuritori.

Rezultatul anchetei conduse de National Transportation Safety Board, publicat câteva luni mai târziu, a confirmat opinia expertului de televiziune. După un zbor fără țintă care a durat aproape cinci ore, însoțit intermitent de avioane ale forței armate, până ce ultima picătură de carburant a fost consumată, avionul s-a prăbușit în Atlantic, la 800 de kilometri de New York. Nu au fost recuperate rămășițe umane, nu au fost scoase la suprafață obiecte ori bucăți de fuselaj, în ciuda câtorva săptămâni de eforturi, nu a fost făcută dovada concretă a accidentului, ci, în caz că toți eram cu mintea teafără, doar a dispariției. Cum poți proba eternizarea unei pieiri fără evidențe altfel decât prin trecerea tot mai justificativă a timpului?

Această volatilizare discretă, plină de ambiguitate, a fost mai dificil de suportat decât un final pictat cu membre sfârtecate. O trăsătură ciudată a omului, care preferă un rău sigur șansei improbabile. Ajungând aici, e legitim să mă întreb despre ce șansă ar mai fi putut să fie vorba? Nu știu. Puterea de judecată a ființei păstrează zone libere până și sub dictatura nemiloasă a raționalului. Dacă nu tot ce există poate fi perceput prin simțuri, de ce n-ar exista explicații stranie acolo unde evidențele nu contrazic

posibilitatea variantelor? Speranța care ne chinuie... Act terorist, răpire, conspirație malefică, aventură dementă, rătăcire colectivă. Există mame care-și așteaptă fiul pierdut și după 30 de ani, elaborând scenarii complicate care justifică întârzierea.

Dacă Dumnezeu l-a creat pe om pentru a umple golul căscat de îngerii căzători cu un organism pentru care a manifestat un contact de progresivă răceală, vârfurile mamei trasează linia de demarcație de unde începe hotarul fizic al ființei supreme, atât de cumplit reprezentat de înțepenirea degetelor care nu se ating pe bolta Capelei Sixtine. Un gol trebuie consacrat de un plin. Plinul, de justificarea lipsei.

O potecă, totuși, amăgitoare. Miracole cărora nu li s-a mai îngăduit săvârșirea: Turnul Babel, *Simfonia a X-a*, Gemenii, Sagrada Família, elevația înclinată din Pisa. Cutezanța împiedicată de afecțiuni în luciul apei descrescând în oglindă zborul lui Icar: orbirea pentru Borges, surzenia pentru Beethoven, M.D.C. pentru John Lennon, demența pentru Nietzsche, comoția pentru Hesse, tusea pentru Molière, tramvaiul pentru Gaudi și Labiş, trenul pentru Camus, avionul pentru Cantelli, Gardel și Cline, alcoolul pentru Poe, Thomas și Chandler, plutonul de execuție pentru Lorca, duelul pentru Puşkin, iluzia accidentului pentru Duane Allman, paralizia pentru Da Vinci, apa mării pentru Byron, infecția cu streptococi pentru Mozart, propriul vomisment pentru Hendrix, asasinarea pentru Ioan Petru Culianu și orice fel de moarte plănuită pentru fiecare înainte de vreme doar pentru a limita evadarea din banalul speciei.

Ne zvârcolim între două saturații extreme care se resping: Pitagora, Platon, Aristotel, Homer, Michelangelo, Newton, Gogol, Heidegger, Bellini, Shakespeare, Dante, Verdi, Yeats, Hume, Einstein, Welles, Cervantes, Plantinga,

Planck, Bach, Cehov, Tițian, Augustin, Kant, Dickens, Kurosawa, Wagner, Dostoievski, Tesla, Dylan, Leibnitz, Goethe, Confucius, Wittgenstein, Gauss, Chaucer, Pynchon, Eliot, Vermeer, Kafka, Farinelli, Darwin, Jung, Joyce, Fermi, Valéry, Gray, prietene, dacă este adevărat tot ce-ți spun, fiecare geniu îl apropie de umanitate și, în același timp, îl ține pe Dumnezeu departe de restul fiecăruia dintre noi. Pe umerii lor nu găsești decât infatuarea speciei. Iisus înseamnă acoperire, simplitate, umilință. Calea senină printre fiare, adevărul îngust al smereniei și viața în afara morții. Boarea de dimineață în dimineața exploziei. Pinacoteca nesfârșită din pivnița copilăriei.

Când pierzi iubirea, pierzi întreaga omenire.

Dar când nu mai ai nimic, ai, dintr-odată, totul”.

Secțiune 7.25 2. Aberația propriului trecut

Din Piața Unirii coborî pe strada Ștefan cel Mare. Frigul accelera vertical, răscolit de vârtejuri tăioase. Înainte de-a ajunge în dreptul Mitropoliei, fu lovit în piept de-o rafală cu simțul deciziei. Se opri, întoarse spatele, se-adăposti într-o galerie de beton, puse bărbia-n piept. La doi pași de el, terasa pe care-și petreceau serile de vară. Ziduri despuiate de colorit, împăienjenite de crăpături, lemnăria ferestrelor, scorojită. În inima iernii, terasa dormita sub stratul de zăpadă biciuit de furtună.

Închise ochii, amintirea îi răspândi în corp dogoarea verii. Regresia reaprinse zgomotul străzii, al mașinilor care treceau dintr-o parte în alta, al forfotei de pe trotuare. Claxonul unui camion îl făcu să tresară. Deschise ochii. Cu spatele la zidul restaurantului stătea un bărbat blond, cu o mustață tunsă scurt și părul lung, dat pe după urechi. Era Max. Alături de el, firav și înalt, cu părul la fel de lung, dar negru, ședea Armand, cu coatele gânditoare pe masă. Tânărul șaten cu ochelari de soare, al cărui profil aducea cu cel al lui John Lennon, nu putea fi decât el.

Din cauza planșeului de deasupra, pe care se afla o altă terasă, căldura era suportabilă. De la înălțimea etajului întâi puteau observa circulația din intersecție, precum și clădirea Mitropoliei, sfidând de secole scăpătarea din jur și mai ales de la poalele dealului. Chiar și pentru un oraș în care spațiul nu ajunsese încă să fie judicios parcat în sume exorbitante, curtea mitropolitană și a clădirilor auxiliare rămăsese același tărâm dislocat dintre munții mănăstirilor moldovenești și transportat în centrul Cetății de Scaun. Andrei vorbea cu însuflețire. Balansându-se pe picioarele din spate ale scaunului, Max spuse amuzat:

„Într-o lume ideală, ai ajunge primarul de noapte al acestui oraș. Acolo unde unii nu văd decât clădiri într-o rână, ție ți se năzare un teritoriu fascinant de poezie, lipsa luminii devine un mister căutat, o stradă pietruită se cere venerată ca un templu, unei clădiri evacuate trebuie să i se dea târcoale cu incantații orifice”.

„Singurele forme de viață freamătă în mahalaua de jos, prin măruntaiele celor câteva crâșme deschise până la ziuă. Odată am asistat la o bătaie între doi consumatori până când sângele lor a murdărit caldarâmul din fața intrării. Un chelner în vârstă și câțiva clienți amuzați au ieșit să-l spele cu jeturi de sifon”.

„O risipă inutilă. Mai cu seamă pe seceta asta”.

„Chimic, poate, dar scena emana poezie!”

„Legende sunt create în compensația neajunsurilor, pentru a face supraviețuirea mai comestibilă. Dacă nu este îngrijit, orașul se duce cu toată poezia lui...”

Armand interveni:

„Amintirea unui trecut care nu ne aparține este garanția nemuririi”.

„Certitudinea nebuniei”.

Pe celălalt trotuar trecea Virgil, coborând spre

Teatrul de copii, deșirat, cu spinarea încovoiată, mâinile lăsate înainte. Ar fi vrut să-l strige, dar știa că Maxim nu-l putea suferi, așa că a fost atent la ce avea să răspundă Armand:

„Nebunia nu-i decât o treaptă spre Punctul Omega. După ce-ai lăsat-o în urmă, devii înțelept și puternic”.

„Geniile lumii trec prin peștera nebuniei, de unde ies mai lucide”.

„Nebunia nu admite generalități. Câteva genii au ieșit mai dereglate”.

„Psihicul îmbătrânește ca orice organ. Toți ieșim din viață mai nebuni”.

„Nu ești pesimist?”

„Toți sau nimeni. Lansează o previziune cât de neagră și, dacă aștepți suficient, se va adevăra”.

În frigul năprasnic, Andrei îi dădea dreptate. Dacă ar fi putut, i-ar fi spus. Atunci tăcuse.

Câteva săptămâni mai târziu, Max dispărea fără urmă, înghițit de undele nimicului. Nu trecu mult și Armand dispăru și el. Unul câte unul, s-au perindat cu toții. Devenise o aberație a propriului trecut. Dârdâia lângă terasa în care zăcea o lume din care nu deslușea nimic mai mult decât reușise atunci.

Secțiune 7.26 4. Frunze prin coridorul de toamnă

Lavo își continua lectura, Arhim Trifa, călătoria.

Mă străduiam să citesc, gândurile fugeau din spatele ochilor fără grija concentrării. Am tăcut, am privit pe fereastră. Noaptea înainta odată cu noi, ziua venea din urmă. M-am întors spre Eva, am subliniat cu degetul un rând din manuscrisul pe care încercasem să-l parcurg:

„Îmi permiteți?” Zâmbi. Citii.

„Suntem răsfoiți ca niște romane suportabile, citim și scriem ca și cum nimic n-ar exista în afara beletristicii, parte a proceselor noastre biologice în aceeași măsură cu

dormitul ori senzația de frig. Rareori reușim o corectură utilă”.

„Viața ca un roman mai puțin reușit. Ce e asta?”

„Un manuscris relatând evenimente derulate în orașul dumneavoastră”.

„Trebuie să fie interesant...”

„Există, practic, două categorii de înscrisuri: unul ne îngăduie să contemplăm suferința altora, celălalt, să o amplificăm pe cea proprie până la a ne îngrămădi în universalitate. Pe ruina punții dintre ele se înalță literatura”.

„Sunteți scriitor?”

„Critic de artă pe cale de dispariție”.

„Altfel spus?”

„Nu mai pot contempla. Un sorb irelevant mă afundă în vârtejul din care fu creată opera, în carnea puhavă, în mintea labirintică a autorului, până contactez scurte momente de amețeală și panică, însoțite de o precipitare a bătăilor inimii. Pictura este relatarea deformării. A grotescului. Acum trei săptămâni, în fața unui tablou erotic de Frans de Vriendt, am leșinat. Am consultat un psihiatru. Mi-a spus că este vorba despre *Sindromul Stendhal*, numit hiperculturemie. O boală nu într-un totu rară...”

„Am citit cartea Graziellei Magherini...”

„Pentru o vreme, puțin ascetism plastic nu-mi va dăuna”.

Întinse mâna spre manuscris:

„Permiteți?”

Am încuviințat. L-a deschis la-nțâmplare, începu să citească:

„Maradona năvăli în masa lor cu fața desfigurată:

L-o ușis pl Băiet, Teroriți! Fuji rapidi!

Răvășit de imagine, Emil se ridică, răsturnă un scaun, o rupse la goană-n susul străzii, ieși prin spatele

Halei, sui pe Costache Negri, tăie spre Cuza-Vodă, se deturnă spre stânga, dădu în piața hotelului Continental, traversă spre restaurantul Select, în fața căruia se strânseseră mai mulți oameni. Chioru deschise și-l lăsănauntru. Băiatul zăcea întins în mijlocul holului, cu o față de masă făcută sul sub cap.

I-am încuiet la etaj, am chemat meliția.

Îl împinse urlând, sui scările-n fugă, smulse drugul de pe ușă, năvăli-n salon. Trei indivizi gemeau lângă zidul din dreapta. Între două mese, un corp inert. Alți opt se strânseseră într-o parte, vociferând în șoaptă:

Unde-i?

Un tip burtos făcu un pas înainte:

Deroare, nimeni n-a vrud aja...

Unde-i?

Șukuri i-l arătă cu mâna pe prăbușitul din mijlocul sălii.

Ylmaz.

Se apropie, îl împinse cu piciorul. Nu mai mișca.

Cine l-a ținut?

Șukuri ridică neputincios din umeri.

Nu l-a zinut nimeni. A voză bădae guradă.

12 contra 1. Tare curată...

Se aplecă, apucă o masă de picior, dădu cu ea de pardoseală. În mână rămase cu un par scurt.

Cine l-a ținut?

N-a jdiud nimeni găi băiadu dău...

Nici n-am să-mi cer scuze.

Îl lovi în moalele capului. O năclăială de sânge întunecat îi bolborosi pe frunte câteva cuvinte neclare.

Un gras dădu să deschidă fereastra, fu croit cu piciorul mesei, își pierdu cunoștința prăbușindu-se prin sticla făcută bucăți, rămase atârnat între lumi.

Cine l-a ținut?

Un tip cu mustață cuprins de-un costum verde se arcui în față sâsâind ca o lăcustă, scoase cuțitul de la spate. Îi rupse mâna cu o lovitură scurtă. Țipătul umplu încăperea și se estompă prin geamul spart. Se întorcea de la unul la altul, privindu-i cu ochi injectați și pupile mărite, descumpănit pentru că nu știa de unde să înceapă. Decupla legăturile cu motorul rațiunii una câte una, continuând să vorbească:

Dintotdeauna am încercat să aflu cauza violenței în oameni, dar cuvintele deja nu mai erau interesate de corelarea cu acțiunile trupului, îl lovi-n bărbie pe-un individ îndesat, care zbură peste-o masă și se prăvăli grămadă, violența nu pare firescul unor ființe blânde, făcând loc următorului client, oprit cu un par în tâmplă. Mișcările iuți ale brațelor se intensificară într-o stare de conflictuală ipocrizie cu substanța monologului, e o rușine să vezi copii sau adulți, femei uneori, bătrâni, cărându-și scatoalce cu ghiotura, corpul se-nvârtea cu lejeritate de balerin grăbit, când am avea atâtea de făcut, icnind ca un iritat care nu mai posedă plinătatea minții, mult mai folositoare, nu mai putea fi oprit decât de moarte, să punem mâna pe o carte, să mergem în grup la un film, atât de departe fuseseră lucrurile împinse. Se feri de un tip corpulent care smulsese un scaun de la podea ca să-i zdrobească fața, n-ar fi lumea mai bună decât este? - se întrebă pe bună dreptate și-i rupse clavicula împungându-l cu vârful bătei, cu un zgomot penibil de pașnic. Dacă ar fi să mă întrebe cineva, aş recunoaște că detest bătăile. Nu se mai confrunta decât cu dificultatea de-a-i dibui, căci se răriseră și încercau să se ascundă. Ce muncitori exemplari de fabrică, poate chiar maiștri ar ieși din ei! În colțul dinspre bucătărie un vlăjgan venea cu un cuțit cât o sabie în mână. Patria are nevoie de tineri sănătoși, puternici, nu e păcat să fie iroșiți prin crâșme? făcu un pas și-i sfărâmă

arcada cu un pocnet minor. *Un bărbat în toată maturitatea alergând alți bărbați printr-un local public!* Fugea după ei ca după niște șobolani otrăviți, un metru, doi, se opreau, chițcăiau, *și de unde tendința asta de-a asemui omul cu animalele*, doborându-i ca pe niște spice de grâu prin lanul pârguit, *cel mai tare-mi plac sunetele acestei lumi în suferință*, trosnetele lemnului căzând peste os, *simfonia războaielor mele*, gâlgâitul jetului de sânge curgând dintr-o gură căscată de oroarea chinului, lovituri ritmice, explodând în pahare făcute praf și mese prăbușite pe hoituri, *arta spectacolului pentru oamenii adevărați*, dramatismul unei sticle de vin răsturnate pe un fotoliu cu tapiseria despicată și un scaun zburând spre fereastră, *aș mai îndrăgi eu această îndeletnicire dacă n-ar avea ceva grandios în ea?*, capete pocnite de pereți și pumni în rinichi, maxilare rupte, încheieturi sfărâmate, *măcar dacă nu s-ar mai văicări atât*, perdeaua sfâșiată de-un trup în cădere și altul prăbușindu-se cu-n zgomot amplificat peste setul de tobe unde se aflase formația, *îmi rup sufletul de milă*, continuând ca o mașină de bătut uitată în priză, cu mișcări precise, *ce vor să facă din mine?*, fără să coboare o iotă din boleroul susținut al morții, căci chipul băiatului agonizând în hol îi menținea furia intactă...

Se-nvârti. Se uită. Se opri. Sala era un câmp de sfârșit de luptă, cu un singur războinic rămas în picioare, înconjurat de cele douăsprezece semne zodiacale ale morții care-i luase dreptul la iubirea primului născut.

Prin fereastră se auzea sirena IMS-ului. Aruncă bucata de lemn, scârbit, coborî în hol. Se aplecă, îl luă în brațe. Murise. Scrâșnetul roților la câțiva metri. Se ridică, împinse ușa cu piciorul, ieși. O voce-l somă din spate:

Stăi, Tiroari, stăi că trag!

Se întoarse spre Cuza-vodă, ca s-o ia la stânga, spre gangul de lângă CEC. Prin scara unui bloc ar fi putut

dispărea prin Ștefan cel Mare. Tablagiul strigă:

Stăi! - auzi o pocnitură mecanică urmată de-un zgomot asurzitor, sporit de ecoul returnat de clădirea hotelului din dreapta, după care se pierdu în valuri spre Piața Unirii. O căldură contrariată îi cuprinse spatele. Cadavrul atârna greu. Se prăbuși în genunchi, așteptând întâmplarea unui miracol, cu inima dând să-și facă loc printre aerul hăituit al animalului sătul să mai supraviețuiască în captivitate, cu bucăți de suflet jupuite de târzia grijă părintească înfigându-se cerc în jurul lui, și catalogul tuturor mișcărilor războinice pe care le făcuse vreodată, presărate cu chipurile dispăruților de la care ar fi așteptat ultima întrajutorare, dar, ca și cum decizia era îngreunată de condiția acuzatoare în care se afla, mâinile îi căzură moi pe lângă coapse, știind deja că lupta ajunsese la capăt, atingând caldarâmul primitiv cu partea dreaptă, încă protejând sensibilitatea celui purtat, cu privirile ridicate spre cerul închis ultimei sale rugă, ca două chei nepotrivite”.

Eva extrase o tabacheră din poșetă, apucă cu delicatețe o țigară și, fără să-și ceară permisiunea, o aprinse distrat. Trase fumul în piept, lăsând melancolia visării s-o cuprindă destul de necuviincios:

„Spre acest oraș te-ndrești, străine... Brazdă de pământ răscolit, râme scoase pe șenile... Frunze prin coridorul de toamnă, adieri în intersecții. Forme obscene în zeamă de struguri, crizantemă, zmeure târzii. Spirală pornită din vulg, amurg apoteotic...”

Închise manuscrisul, mi-l înapoie cu privirea absentă, strivi țigara în scrumieră și-și continuă lectura inițială ca și cum remarca fusese imaginară și, în tot acest timp, călătorise singură. Am rămas copleșit.

Surghiunul îmi îngăduia ocazia de-a-mi reconsidera biografia, din care nu mai vedeam decât cenușa unei cetăți

pustiite, întuneric hodorogit pe linia orizontului. Din plictiseală vine îndrăzneala, din noi aventuri, tăria de caracter. Ceva în ființă excită atracția mocirlei. Evadarea din jocul de nazuri și snobisme al protipendadei, scăparea din hăturile cenzurii, rigoarea căminului conjugal încălzit de o convenție care încetase să mai funcționeze și programul sterp al rutinei artistice îmbătându-mă cu o glorie pe care n-o meritam m-au făcut aproape să urlu de tristețea desprinderii de viața pe care o dusesem până atunci și de excitarea promisiunii pregătindu-mi așternutul zilei de mâine, când trenul ieși șuierând izbăvitor din tunelul de la Bârnova.

În timp ce ne pregăteam bagajele, am întrebat:

„Ar fi posibil să ne întâlnim?”

Mi-a aruncat o privire amuzată:

„Orașul nu este atât de mare cum se spune. Oamenii îl fac să pară așa”.

Câteva minute mai târziu, trenul ajungea în gara din Iași. Ne-am despărțit fără să mai schimbăm un cuvânt. Am urmărit cu privirea mersul cu insinuări feline de femeie stilată, în care aroganța nu sufocase total gena hetairei.

Secțiune 7.27 B. Firea omului s-ar descompune chiar dacă ar fi atârnată în vid

Je crois entendre encore

Cache sous les palmiers

Să voix tendre et sonore

Comme un chant de ramiers.

Ce mi-a lipsit, ce n-am avut? Ce ar fi fost anormal să-mi doresc și n-aș fi putut obține? Câte o vilă în fiecare județ? Puteam vizita, în interes de serviciu, orice reședință prezidențială, județeană, municipală, de vânătoare și de agrement, însoțit de oricine mi-ar fi trecut prin cap, pentru perioade nedeterminate, în orice fel de conjunctură, cu limuzine nu numai pe mâna mea, dar și însoțit de patru

cavaleri ai morții pe Jave californiene, dacă aş fi socotit cu cale, BMW-uri ale Miliției Generale a Capitalei, Alfa Romeo și Mercedes, chiar și după ce Președintele dispusese, pentru scontatul spor de îngăduință în perioada achitării datoriilor externe, scoaterea lor din uz. Localuri oprite până la mijitul zorilor, pentru satisfacerea proprie, cu târfe ridicate de pe Litoral sau din holul hotelurilor din dotarea Securității, împreună cu o mână de colegi ori chiar cu cetățeni din mulțime, așa cum dădeam peste ei, populate cu pictori, actori, muzicieni și poeți mânați de limbariță anticomunistă pe care, din delicatețe, mă făceam a n-o băga în seamă, măcar și pentru faptul că dările de seamă ale multora ajungeau pe biroul meu a doua zi dimineată, străini în trecere prin scumpa metropolă (între timp decimată cu sânge rece), spioni la studii, agenți în tranzit dintr-o parte în alta a mapamonzității dihotomalice. Chefuiam până la ziuă, cu lăutari antrenați în arta șterpelitului de sub frapieră, fripturi aduse pe bandă rulantă de chelneri tremurând ca varga, sticle de vin curgând râu, țigări americane cu fumegăraie de iad select și finețuri scoțiene în dauna xenofobiei, fără a reuși niciodată să impun plata în numerar. N-a fost, dacă aş fi dorit, să-mi refuz nimic: mofturi occidentale, aparatură muzicală, armament de vânătoare, mașini sport (în afară de Jaguarul negru), prelungite vacanțe monegasce, africane ori siberice.

Dintr-un dosar de lucru am pescuit următoarea remarcă: Atunci când nu mai ai nimic, ai totul... Asta ar fi vrut să desemneze automat reversul enunțului: când posezi totul, n-ai, de fapt, nimic. E o privire personală. În clipa în care începi să te joci cu cuvintele, înseamnă că frustrarea e mecanică. Ai ceea ce ai, nu ceea ce interpretezi sau tânjești sau te crezi îndreptățit. O singură excepție aş putea desena pe nisipul acestei abundențe:

când toată lumea înțepenește la suflarea ta, deputați, ambasadori, șefi de misiune, când miniștrii cer audiență și membrii Biroului Politic, favoruri, e greu să dibuiești exact ceea ce ești. Puterea desensibilizează.

La vârsta senectuții și a supraviețuirii, rareori mai sunt muncit de hormonii masculinității, dar visele îmi lasă un gust senzual în minte și o dâră de cenușă în gură pentru câte o zi întreagă, deși termenul trebuie interpretat cu luare aminte. E vorba de un erotism difuz, prea puțin manifestat în plan sexual, mai degrabă o melancolie fragilă încercând să-și găsească formă în fulgurile trecutului așa cum fiecare început de anotimp se instaurează cu propriul set de nostalgii. Un amestec de tină și nedefinită frustrare din obezitatea căruia submerge ecoul metafizic al tânguiri mortuare. Pe soția mea am respectat-o deoarece, influențată de convingerea că trebuie să-mi semene, devenise crudă, rece, calculată, dar nici în avântul cancerului ei anesteziat n-ar fi putut susține că iubirea era sentimentul care mă ținea alături de ea. Ar fi o singură explicație. Nu m-a frământat până la obsesie, deși acum timpul mi-ar permite-o, trăsăturile celor ce-au fost au început să se strângă în categorii arhetipale. Una din ele prinde chipul fetei batjocorite care mi-a apărut azi-noapte în vis. E un mister nerezolvat, pe care, probabil, îl voi lua cu mine așa cum m-a găsit.

Oh nuit enchanteresse

Divin ravissement

Oh souvenir charmant.

Folle ivresse, doux rêve!

N-a existat concert de operă cu distribuție grandioasă de la care să fi lipsit, la Viena, München ori Washington, vernisaj de expoziție pariziană pe care s-o fi omis, premieră de film tematic la care să nu fi obținut invitație (precum *The Godfather*, despre oameni ca noi, cu

pistoale și fără scrupule parazitare, organizați în subterană, care și-au luat în particular tot ce-au avut nevoie sau din moft, prin crimă, jaf, intimidare, fără să le pună nimeni onorabilitatea în discuție și bețe în destin, ori *Appocalypse Now*, preluând povestea unui general întocmai mie de îngreșat, care făcu dovada tăriei de a dezerta niciunde, pentru a pune punct unei cariere plictisitor de reușite, în alinarea provocată a morții), lansare de carte a autorilor care ne-njurau, și mă refer în primul rând la Aleksandr Soljenițin, profetul Gulagului, Vladimir Volkov, fiul de transfugi pe care l-am vizitat la ferma lui georgiană, Milovan Djilas, cu care am băut o cafea la Belgrad în 1983, John le Carré, fostul spion trecut la pană, ori omul nostru din Havana, Aleksandr Zinoviev. Până și pe Anatoli Marchenko l-am avut sub privire, în cursul unei anchete de rutină a confrăților de dincolo de Don. Am fost adversar de conștiință, ofițer în solda unei tabere ostile, rătăciți de norme de iluzii diametral eronate, dar oricând, chiar și în stare de arest, aș fi capabil să rostesc fără a roși: Acest om a fost un sfânt!

Nostalgia fugărită prin depoul coșmarului nocturn poate că e viața mea căzută sub ghilotină.

Je crois encore la voir

Entr-ouvrir ses longs voiles

Aux vents tièdes du soir.

Printre particule de praf irizate în lumina zilei înjunghiind semiobscurul după-amiezii de decembrie, vocea lui Nicolai Gedda ridică aria *Je crois entendre encore* spre tavanul bibliotecii. Pe-un scăunel de stejar pirogravat, metodic și absent, Klement Haghen, își curăță vechiul Winchester. Așa cum se așază lucrurile la fiecare sfârșit de an, a doua zi urmează să plece la vânătoare de mistreți, cu foștii tovarăși de arme lepădate și glorie terfelită.

Când eram activ, mă feream pe cât posibil de compania lor. Nu puteau înțelege de ce laconismul ar descrie atributul de mândrie al luptătorilor mai mult decât temeritatea. Tăcerea ajută demolării sentimentelor.

Oh nuit enchanteresse

Divin ravissement

Oh souvenir charmant

Folle ivresse, doux reve!

Charmant Souvenir!

Se oprește din curățat ca să cerceteze atent ceea ce se dovedesc a fi câteva pete ruginii apărute pe catarama de la cureaua carabinei. Timpul lasă semne nu numai peste el, lucrurile tind să se țină scai. Firea omului s-ar descompune chiar dacă ar fi atârnată în vid. Legea obiectivă a existenței împiedică orice efort de a făuri vreo lume cât de cât rațională în lipsa unui pumn de fier. Două mii de ani fac dovada reușitei omenirii de-a fi pe deplin incoerentă și nici pe departe grandioasă. Jarul gloriei homerice n-a putut fi reaprins nici de truda dictatorilor, nici de rigoarea regimurilor naționaliste, devotamentul Inchiziției ori efortul corelat al organizațiilor esoterice. Nu pentru că soluția s-ar fi aflat în altă parte, ci din cauza slăbiciunii omenеști. Ratarea insistenței. Lipsa imaginației.

Va trebui să schimbe catarama.

Secțiune 7.28 2. „Teodora... Numele ei era Teodora!”

Când pendula marcă miezul nopții, frazele căzură la picioarele unei tăceri insuportabile și musafirilor nu le rămăsese decât opțiunea retragerii. A.E. și Mariel au profitat că o sanie fusese trimisă să-l transporte pe domnul Păun, au plecat împreună. Vila acestuia se afla la doar câteva minute distanță de fosta casă a lui Leopold. La despărțire, bătrânul i-a-nmănat o carte de vizită:

„Dacă ajungi la Breazu, caută-l pe fostul șef de post...”

A mulțumit. A intrat în casă. A aprins lumina. S-a dezbrăcat. A făcut întuneric. S-a culcat. N-a visat nimic.

Bău o cafea, la ora 10 urcă spre Breazu, cu o sanie închiriată în Piața Unirii. A intrat în orașul vechi, învăluit în umbre și uitări, trecu însoțit de clinchete deșănțate printre vilele acoperite din Copou, a continuat să alunece pe lângă așezământul Casei Vânătorului și Institutul Agronomic, opri în dreptul Casei Sadoveanu, de unde răzbătea miros de borș de raci și ciulama de conopidă cu smântână. Ar fi vrut să intre, atras de trecutul depănat în reveriile răătăcitorului său exil, să dea mâna cu cei din casă, să schimbe opinii, ba chiar memorări, indiferent de starea în care se aflau, dar știa cât de ușor poți distruge un vis reocupat. A poposit în pripă, încercând să audă măcar un zgomot care să dea sens prezentului, să-l reazeze în abscisa temporală a afecțiunilor sale firești, după cinci secunde socoti că-i zadarnic și-și relua călătoria.

Lăsă în urmă ieșirea din oraș, străbătu elipsele unei păduri casate, șerpui printre coline afundate în nepăsare. Pe la cingătoarea zilei, șoseaua făcu o cotitură și atelajul coborî zornăind în sat.

Centrul așezării era dominat de o biserică recentă, ale cărei turle se bulbucau spre cer. Un lacăt atârna pe ușă. Vizavi, o crâșmă scofâlcită. Staționă și descinse. Urcă treptele nesigure, străbătu cerdacul afumat, intră printr-o îngustime. Localul era, cu o singură excepție, vacant. Excepția avea forma unui bătrân așezat la masa de lângă fereastră. Prin încăpere se mișcau mirosuri de ardei copti și meniu de cantină muncitorească din vremurile uitatei glorii.

Bătrânul privea strada, înfășurat într-o manta de postav ponosit. Când A.E. fu la patru pași, grăi:

„Ia loc. Eu sunt preotul Damian”.

Se așează. Să fi avut vreo 90 de ani, dacă nu mai mult.

„Pe cine cauți?”

„Sunt prietenul lui Max”.

Bătrânul îl privi muștrător, bătut cu toiagul în podea. Un bărbat la vreo 60 de ani, cu o eșarfă neagră peste ochiul stâng, intră aplecat pe ușa din spate.

„Sfinția Ta, borșu mai ari-olecuțăcă di șert”.

„Ad-o Busuioacă de Bohotin la două ulcele”, porunci bătrânul.

„Aveți o biserică frumoasă”, spuse călătorul.

„E complet părăsită”, constată preotul fără să ofteze.

„Cum te cheamă?”

„Andrei Emanuel Nemetz este numele meu”.

Bătrânul tresări.

„Biserica e lăsată paraginii de patruzeci și șase de ani”.

Cârciumarul aduse o sticlă de vin, un castronaș de lut cu zacuscă și un coș cu pâine aburindă, dispăru.

„Avem cam aceeași vârstă”, spuse.

Bătrânul ignoră cu grijă remarca și prelungește ideea:

„E un om cumsecade pentru un fost șef de post”.

Își aminti de cartea de vizită pe care i-o dăduse domnul Păun.

„De ce-ați lăsat-o-n paragină?”

Preotul se ridică în picioare, sala se întunecă. Se sprijinea maiestuos în toiag.

„Nu mi-e complet limpede la ce insiști”.

„Menirea mea e să fiu curios, satul poartă parfum de legendă germană, momentul e desprins de prezent”.

„Vii de la o distanță apreciabilă, vorbești atent... meriți un răspuns.

...Început de iunie; plouă în ropote, fulgeră cu bubuituri; clopote zăngănesc în turlă. Cu două zile-nainte, biserica din Dumbrava fusese trăsniță până-n temelii. Abia o sfințisem. Am intrat. Înăuntru colcăie un soi de spasm,

prin tălpi simt zvâcnirile pardoselii. Vântul şuieră. Din miezul încălcelii de umbre se aude un țipăt de femeie.

În fulgerătura unei luminații zăresc două pete neclare. Înaintez, îmi fac semnul crucii. Bâjbâi după lumânare, o aprind. Furtuna încetează cu un plesnet de bici. M-au văzut, rămân încremeniți. Izvoarele se scurg de pe streșini, proporția profanării e înspăimântătoare. Sunt cuprins de furie. În mine se trezește o altă ființă. Fata smulge lîntoliul să se-acopere. Crucifixul și pocalul cad zângănind pe dalele de piatră. În mână țin sfeșnicul de-alamă... S-au scurs atâtea ani!"

Se așează. Părea absorbit de oroare. Mâna dreaptă îi tremură din cot. Sala reveni la dimensiunile normale.

„Ce s-a-ntâmplat?"

„S-a ridicat în picioare și eu l-am lovit... Nici n-a dat să se apere. A căzut în genunchi. Sângele îi curgea din tâmpla stângă.

Încercam să văd lumea ajunsă la o condamnare fără-ntoarcere. Tânărul gemea, fata plângea în pumni. Uneori, re trăiesc și sufăr. Îmi ia un efort deosebit să nu mă simt mai vinovat decât ei. Puteam să fi stat acasă..."

Cârciumarul se apropie șontăcăind cu o tavă de lemn pe care se aflau o oală de borș, două farfurii și o mămăligă aburindă, dar preotul, furat de povara rechizitoriului, nu-l auzi.

„Fata era din sat, aproape o copilă, din părinți simpli, cu frica lui Dumnezeu. Pe cine și cum am fi putut pedepsi? A doua zi i-am adunat pe membrii Consiliului Parohial, chiar în locul acesta. Am hotărât să deprecieăm lăcașul. L-am abandonat. Am ridicat altul, mai mic, la marginea pădurii".

„De ce n-ați dărâmat-o?"

„Nici Dumnezeu n-a dărâmat lumea".

„Ce s-a întâmplat cu cei doi?"

„Fata a murit demult, după ce-a lăsat în urmă un copil. Iar tânărului cine știe pe unde a îmbătrânit, că nu era de pe-aici”.

Bătrânul mai aruncă o privire spre fereastră, apucă lingura și-ncepu să mănânce. Ziua era încă în putere, dar nu pentru mult. Când terminară de mâncat, Andrei puse ștergarul pe masă și rosti:

„Acum trebuie să plec”.

Damian se ridică, sprijinit în toiag.

„Poate ne-om mai vede...”

Au ieșit în tindă. Norii se strânseseră grămadă, caii fornăiau. Se întoarse către bătrân:

„Mai ții minte cum o chema pe fată?”

Damian se uită lung, dădu din cap și nu zise nimic. Andrei a urcat în sanie, i-a făcut din mână și a pornit. După câțiva metri, auzi din spate, prin genunea care despica întunecimea:

„Teodora... Numele ei era Teodora!”

Clinchetul clopoțelilor de la gâtul cailor dădea replicii un aer de sărbătoare. Se făcuse aproape beznă. Ca o eliberare, începu să ningă.

Secțiune 7.29 1. Casa nelocuită

Încă nu trecusem de șocul perplexității adolescente, când am apucat să răsfoiesc din scoarță în scoarță un tratat așternut cu stoicism de-un mai puțin cunoscut psihiatru vienez, Marc von Brukenthal. Din câte-am putut identifica mai târziu, psihiatrul locuia la *Bergstrasse 22*, vizavi de reședința mult mai impunătorului coleg Freud, căruia-i fusese student. Din pricina unui șirag de corespondențe cărora nu reușise să le dea de capăt, îi cășunase postulatul că orice individ are cuibărit în propriul destin un secret nevalorificat sub forma unei case aparent locuite în care nu îndrăznește să pătrundă niciodată, pentru că ziua pare părăsită, iar noaptea ferestrele

luminate nu expun nicio mișcare după perdele transparente. În loc să văd în teoria sa țișatul suprimat al unui acut complex de inferioritate, am început să fiu atent la trepidațiile neașteptate ale respirației astrale și la tot ce-mi dădea înconjur în fantasma carnală, deși cerul continua să fie străbătut de vinișoare fine de umbră, arborii să ascundă uși întunecate, noaptea să scuipe stele căzătoare. O perioadă în care continuitatea dobânda fragmentație, după-amiezile nu reușeau să-și amintească visul de mărire al dimineții, hormoneutica borfotea penfundate.

A fost o îndeletnicire plină de pericole și de ridicol. Nu era simplu să treci în revistă hărțile unui cartier, inventarul exhaustiv al ticurilor stradale, terenuri virane deznădăjduite-n camuflarea lecturilor de seară infinită, amenajări improvizate gata să se prăbușească la prima factură de lumină, beciuri tăinuind apăsări, ispite, crime sub pragul conștiinței diurne, niciodată confesate în frazele copilăriei, rugăciuni fâșii în ardoarea inconsolabilă a ignoranței și proiecte bolnăvicioase de fete cu mintea zdrențuri, dar asta am făcut în vara aceea. Străbăteam noaptea cu privirea alertă la fizionomia caselor inspirate de flacăra golită a unui dor neînțeles, atât de puține încât mi-ar fi ușurat munca notându-le mașinal cu speranța zvâcnind dacă ziua n-ar fi fost însuflețite de prunci gălăgioși și murdari, tați mahmuri în izmene peticite trâncănind siguri pe ei la adăpostul verandei, mame corpolente în capot cu șolduri albicioase fulgurând deasupra jartierelor negre și rude fără căpătâi intrând și ieșind întruna, lăsând uși deschise vraiste ori trântindu-le fără respect, ca dintr-un furnicar incoerent și frivol. Am putut da chiar o concluzie literară hoinărelilor mele obsesive: magia nopții nu era ucisă în case aflate pe malul amurgului de lumina ameteitoare a soarelui, ci de

activitatea domestică a zilei. Iluzia vieții amâna scadența, moartea mima așteptarea.

În gama pentatonică a disprețului pentru rateul repetat, mi-am înmulțit frecvența plimbărilor, investind energie și ingeniozitate disciplinată, risipind pasiune și puțină nebunie scăpată anume din frâu, transpusă prin garduri sărite în lumina Lunii, constrângeri șoptite printre tufele din spatele casei, goane sălbatice prin parcuri pândite de ochi anamorfotici din turle de supraveghere în ansamblul de referință, spolieri la cutia milei și zboruri la marginea orașului, dar în vara aceea înaltă n-am descoperit nimic.

Într-o noapte de toamnă, două luni mai târziu, mă întorceam pe ulițele curgătoare de pe celălalt splai, bulversat de-o petrecere organizată de prietenul care va fi ucis de fratele celui mai bun dintre noi. La câțiva metri de pod, descoperită brusc sub o gardă de ulmi și tufe cățarate până la uluci care s-au dat într-o parte sub pala unui vânt complice. M-am oprit în loc, cu inima zburdând ca-ntr-un trup de gazelă hăituită de vulturi. Se aflase tot timpul acolo, sub retinele scrutând captări de la geamul blocului în care locuiam, învăluită-n candoare, mireasă purtată de visul unei țări de dincolo, mireasmă deschisă unei promisiuni înguste, ceruri îndepărtate, așteptând declicul din mine pentru a-și spovedi structura. A doua venire.

Am pândit căderea zilei, un loc împresurat de ghețari. Eclipsă ciclică, sfârșit de lună bulbucată, destrămarea armoniei astraloidale lansând rânduri de meteori împărțasiți de-a lungul neantului, stradă ațipită în petale de amnezii nocturne. Trei zile am vegheat nebărbierit de la geam. Picoteam câteva ore smulse înainte de căderea întunecatei ghilotine a vesperei riverane, singurele pe care mi le puteam permite, și mă postam din nou cu ochii împăienjeniți de nerăbdare la veghea

prescrisă de psihiatrul austriac.

Au existat nopți în care am trăit aievea întoarcerea fericirii risipitoare: un ajun de Crăciun, o femeie în rochia presărată cu flori aride, păr prins într-o buclă neglijentă peste cap, un brad captiv cu coșulețe și globuri, lumânări colorate, beteală și norișori de scorțișoară, o noapte de dinaintea admiterii la facultate, tânărul studia așezat la o masă cucerită de hârtii și căni ciobite cu zaț de cafea, panica unei dimineți precoce, febra unui copil chinuit de răceală, patru umbre jucau poker până la cântatul cocoșilor, aparatul de radio cu lămpi în surdină, un bărbat aplecându-se peste leagănul nou-născutului, fratele meu tăindu-și venele în penumbra cerdacului, apoi dansul cu mătura, cu mama, cu prima mea iubire, *All Things Must Pass, Selling England by the Pound, The Snow Goose, The Lamb Lies Down on Broadway, Brain Salad Surgery, Larks Tongues in Aspic*. Toate sfârșeau în văgăuna ermetizată cu muzică. Descoperirile arheologice ale unor distopii medievale eșuate de la înălțimea civilizației nucleare pe malul unei epoci netrebnice.

După ce-am recitat însemnările, am realizat că o fire observativă ar fi putut determina ce album ascultam în perioada fiecărui paragraf, în care se strecuraseră îngrijorări lirice care nu-mi aparțineau. Le-am lăsat să fie. Suntem definiți întocmai cum este și muzica: din sunete și tăceri.

Secțiune 7.30 5. Detronarea lui Climov

Nu atât din cauza locației, prinsă la răscrucea destinelor penale în prezentul continuu, cât mai degrabă prin trecutu-ncăreat strat după strat de fantezia povestitorilor împletind și desfăcând traiectoriile interminabilei serii de figuri interlope de cea mai joasă conviețuire evocate în povești târzii depănate la scara blocului sau în părculețul din zonă de băieții cu orizontul

lărgit, Ștrandu se-nvârtise de faima unei curți contemporane a miracolelor, unde se desfăceau ițele insalubreii lumi periferice a orașului, arena în care se perfectau revanșe între dușmani terminați, tribunal informal al răfuielilor de grup ori individuale, cadru protector al clandestinității anatomice pentru desfășurarea în aer liber a permanentelor campionate de pocher, barbut și popice pe bani publici provenind din exploatarea clasei numite fraierime, focar al fărădelegilor deviate-n comedie, jertfelnic al promiscuității perpetue în armătura propriului corp de legi, redută asocială în care organele de cercetare nu lucrau decât prin turnători bine acoperiți și unde nu îndrăzniseră să descindă în uniformă decât de două ori în decursul deceniilor postbelice, cu statutul unui Vatican desacralizat și aproape la fel de autonom, rezervația infracționalității incita la visare cu un ochi sceptic și ademenea la acces prin ușa din spate orice tânăr aflat la limita dintre ceea ce-ar fi vrut să ajungă și ceea ce-ar fi trebuit să fie. Pentru unu ca Virgil, amator de istorie locală, doctorand în arta intrigăriei de cvartal, Ștrandu poporului reprezenta ultima stație a cursei spre faima infamiei, examenul final al aventurii pornite din glumă și curiozitate și-ajunsă deja la un punct de implicare din care nu se mai puteau întoarce decât într-un coșciug sărăcăcios acoperit de-o tristă celebritate.

Momentu' ales pentru fructificarea planului fu-ntr-o zi de sâmbătă, la-nceputul lunii Mai, când gâzele, vegetația și elementu uman caută dezmiardarea naturii. Locu fojgăia nu numai de rejecțiile lucide ale societății de ambe sexe, date în urmărire la circumscripțiile de cartier ori abia ieșite de pe băncile scrijelite cu briceagu ale pușcăriei și ale instituțiilor corecționale juvenile, dar și de proletari nespălați și dornici de distracție câmpenească în cadru urban, veniți să bea bere și să petreacă nestăvilit după o

nouă săptămână de chiul organizat de la buget, cu ocazia zilei tineretului robaciu, patriotic, studios. În acea seară, edilii organizau bal cu fanfară, tombolă și formație de rock imitativ.

Emil și Virgil s-au plasat strategic în așteptarea momentului spre căderea serii, când organismele sortite agresării ar fi fost supuse uzurii de peste zi și stenahoria neatentiei de dinaintea nopții, cum citiră într-un articol publicat în revista *Magazin* că-și recrutau tacticienii militari orarul în funcție de slăbiciunea inamicului. Pe la orele șase, moleșiți de așteptare și sucuri calde, văzură un grup de bărbați înaintând spre magazia de vâsle de la marginea lacului cu bărci. În mijlocul ansamblului mergător se afla un individ înalt, bine legat, cu părul uns cu briantină. O cicatrice-nfiorătoare-i trăda obrazul stâng de la coada ochiului până la colțu' gurii sub forma unui miriapod gălbui, care prindea viață doar când stăpânul avea ceva de spus.

„ăla-i vestitu Climov”, îl anunță Virgil, „spaima, legiuitoru, comandantu. Cu el începi, cu el închei. Eu ies din peisaj, ca să nu încurc la mișcări”.

Se ridică de pe banca pe care-nțepeniseră și se dosi după doi ploi.

Grupul ajunsese la câțiva pași. Bărbatul central își ținea haina albă pe umeri, mâinile la spate, cu o eleganță inspirată de filmele italiene. După hohotele de râs cu care era răsplătit, unu din ei povestea ceva haios. Veniseră să se plimbe cu barca înainte de-a se apuca de chefuit până la ziuă, cu taraf, barbut și nebunii. Cel care povestea tăcu, se opri în dreptul ghișeului, să dobândească o pereche de vâsle contra unui rânjet amenințător, în timp ce Climov își continuă deplasarea spre marginea lacului, pentru a cerceta priveliștea, să-și desfete sufletu' lui de rus rătăcitor. Ceilalți trei rămăseseră respectuos în spate.

Un mănunchi de raze vineții năvălesc pe după conturul Palatului Culturii în liziera de dincoace de gard, făcând drum sezonului de umbre-ascuțite, claxoane de mașini, țipete de vrăbii anunțând isteria verii. Când tartoru-i la un metru de apă, Emil se ițește de după un copac, din trei pași felini se face lângă el, pentru a admira reflecțiile măloase ale bălții. Climov este cu un cap mai înalt decât Emil. Se întorc unul spre celălalt, cu lentoarea unui balet leneș. Bărbatu se uită la Băiat cu un aer plin de bunăvoința indusă de contemplare, iritarea generată de întreruperea ei.

„Ce e, puștiule? Vrei o țigară?”

„Nu fumez”.

„Vrei un leu, atunci?”

Emil este încurcat de zgomotu făcut de-o mașină de tăiat lemne de pe strada 7 Noiembrie, care-i acoperă cuvintele, și trebuie să aștepte câteva secunde ca să-i răspundă remarcabil:

„N-am nicio treabă cu omu', funcția doboară relația...”

Rostește cuvintele șoptit, fără să le imprime o importanță aparte. Celălalt nu-i atât de deștept ca să-nțeleagă mare lucru. Îi lasă un moment de gândire, pentru a-i permite să nu uite niciodată ce urma să i se întâmple, și, înainte ca-nfricoșătoru Climov să fi izbucnit într-o rafală de râs care să fi răsunat până-n Podu Roș, îi repede un pumn în frunte. Bărbatu face ochii mari, se simte tras înapoi de-o forță apreciabilă, se învâрте în aer, se prăvălește-n apă cu fața-n jos, mâinile-n lături, picioarele-ntinse. Tehnic vorbind, o aterizare impecabilă. Unu dintre scutieri se repede să-l salveze de la înec, deși nu era cazul, Climov practica-notu de mic, alunecă pe scândurile ude, cade și el în lac, afundându-se până la piept. Balauru, venind dinspre ghișeu, încearcă să-l lovească din lateral c-

o vâslă mucegăită, dar Băiatu-i mai iute, reușește să se ferească și-l izbește în piept, catapultându-l într-un parapet de metal, ceea ce iscă-un tărăboi ca la urs, din care răzbate cu claritate vocea șefului jignit: „Lăsați-mi-l să-l mănânc singur!”. Prin coru icnetelor reușește să audă clinchetu unui cuțit cu buton și se-ntoarce să prevină-mpunsătura, o clipă prea târziu, după cum reiese, căci resimte-o usturime ascuțită-n antebrațu stâng, pe care-l retrage cu iuțeală. În timp ce Balauru, ridicat acu în toată regula, încearcă să-l lovească în față, înalță mâna să pareze, îl curentează cu cealaltă în moalele capului, care scapă lama din mână, cade în genunchi, apoi jos, își regretă tinerețea, întrerupe orice activitate, cade-n indiferență. Băiatul se-nvârte-n loc, îi repede un cap în rădăcina nasului celui alt atacator, la timp ca să-i vadă pe scufundătorii ocazionali ieșind din apă ca doi șoareci murați, confuzionați de situație, enervați de udătură. Climov își pierduse haina-n busculație și, aflat încă sub influența fizic-a loviturii de la-nceput ori doar a îndrăzelii atacului, nu-și regăsește aplombu combativ, ceea ce nu s-ar putea spune despre Chioru, care se apropie de Emil prin partea dreaptă și l-ar calici, măcar pe-o perioadă limitată, dacă n-ar aluneca sprinten pe scândurile murdare, reușind a doua cădere în cînșpe secunde, încheiate fabulos cu recepționarea unui șut decisiv în plină figură. Estimp, Climov își revine în fire și, în ciuda diferenței de vârstă, îl izbește pe Emil în bărbie cu un puternic croșeu de dreapta, smucindu-i capu' și-obligându-l să fac-un pas înapoi, de unde, descumpănit preț de-o secundă, se repede c-un salt năprasnic, punctează fulgerător, rupându-i maxilaru c-un zgomot sec, răpindu-i bucuria de-a mesteca pentru multe săptămâni de-acum încolo. Bărbatu urlă, duce mâinile la falcă, se prăbușește distrus pe scândurile alunecoase, cât pe ce să-și descurajeze subalternii. De aceea principiul

colectivității este plin de virtuți: când Climov cade, Balauru reușește să se scoale, hotărât să-l termine pe intrus o dată pentru totdeauna, deoarece gluma a ținut de-acu prea mult și ei au bilete la film, numai că agresiunea deja inculcată îi subrezise precizia, forța, iuțeala, și-n seara aia nici nu rula mare brânză, prilej potrivit ca Băiatu' să se ferească fără ifose și să-i catapulteze un pumn în bărbie de data asta cu-atâta demnitate încât agresoru scăpă un răget de animal care-nțelege străfulgerat cine-i stăpânu, oleacă prea târziu ca să se desfete pe deplin la revelația descoperirii, se arcui precum un săritor de trambulină muncit de spiritul teatral al epocii interbelice, desprinzându-se câțiva centimetri de la pământ, după care ateriză flegmatic pe spate cu moralul la pământ. Parc-așteptând de ore bune ivirea unei asemenea ocazii, Jâmbatu sare din dosu unor tufe c-o rangă de fier în mână, aterizându-i agresorului între omoplați, cu toată capacitatea ferelii. Emil recepționează cu sportivitate, se răsucește spre intrus și din aceeași mișcare îi scoate doi dinți în spatele unei buze zdrobite necesitând patru puncte de sutură la spitalu de Urgență, juma de ceas după-nchiderea ostilităților. Partea a doua a prelungirilor este asigurată de magazioner, venit și el să ajute la măcel fără să-l întrebe nimeni de sănătate și număr de copii, aruncându-se cu ochii închiși de concentrare în spatele tulburătorului de ordine interioară, care se descotorosi de el în treptele de metal cu un salt înapoi și-un pumn proptit în gât, două întâmplări care l-au scos definitiv din luptă în seara aceea și pentru vreo două luni din circuitul estival.

Detașat de hoardă, Emil poate respira cu greu. Brațele îl dor, arcada stângă-l ustură, e deranjat de-o greutate în piept, dar în contrast cu ceilalți, care nu mai mișcă defel, poate spune că-i gata de balu tineretului. Se rotește-ncordat de jur-împrejur, cu pumnii strânși pe lângă

corp, curios să vadă cine va fi următoru pretendent la încasări, dar nu-l mai atacă nimeni. Trage aer în piept, își rotește privirea pe deasupra privescilor: șapte grămezi de carne descotorosite de vigoare, gemând fiecare în legea ei, unite de partea de jos a limbii române. Cinci pași în spate, privitorii făcuseră un zid în care nu distinge decât uluială.

Se scutură de câteva fire de praf, se uită să-l identifice pe Virgil în mulțime. Se apropie de Climov, îi pune mâna pe umăr. Bărbatu îndreaptă docil capu' spre el.

„Cine naiba ești?”

Rostirea îi desenează o grimasă de chin. Virgil se apropie cu pas încrezător, se uită la Emil indignat:

„Nici măcar nu te-ai prezentat? Las că vezi tu când ajungem acasă!”

Audiența râde. Virgil se întoarce amabil spre Climov:

„Teroare-i zice! Numele lui de mic copil, că comitea numa boroboate!”

Pe insulă, fanfara atacă un marș săltăreț.

*

— De ce-mi povestești toate acestea la persoana a treia? – îl interpelă Karma? E ca și cum vorbești despre altcineva.

— A trecut atâta timp, încât sunt altcineva.

Maradona se apropie din nou, ținându-se prudent la trei metri.

— Băiatu' a sunat iarăși. A spus că are nevoie de tine.

— Dacă mă mai deranjezi o singură dată, te-nchid în camera frigorifică.

A dispărut și nu i-a mai întrerupt.

*

Mersul la cerșit devenise, prin repetiție și regularitate, un ritual. Uneori, însă, când cărăușii întârziiau, avea ocazia să surprindă scene inedite: frizeria de pe strada Wexler cu grilajul căscat într-o parte,

florăreasa din colț terminând de spălat trotuarul, Volga neagră a primarului luând curba spre rondul de petunii. Pe deasupra, locul din dreapta porților Mitropoliei era ocupat de Nixon, conform învoielii. De câteva ori s-a întâmplat să fie atât de târziu încât au fost nevoiți să-l ducă cu teleguța pe alea din spate și să-l lepede lângă biserica din cimitirul în care erau îngropați Lorena și Băiatul.

Lavonia a întors pagina jurnalului. Arhim Trifa închisese *Iluzia morții*. Lume de fantasmă după creația alterată a ilustrei intenții, existența ficțională dispărea sub ochii ei, lăsând-o singură cu mugetul înfricoșător al stelelor.

Secțiune 7.31 2. Rememorarea tristeții

La ora șase, Mariel apăru într-o rochie mov. Frumusețea casnică pe care o afișase înaintea amiezii devenise academică în puterea înserării. Tenul alb, scos în evidență de albastrul întunecat al ochilor și entuziasmul aproape nesănătos din obraji, îi aranja avatarul unui personaj victorian. Într-o lume în care urâtenia constituie regula, splendoarea unei femei comune poate trece drept o insultă. Pe aripile acestui adagiu, Andrei găsi potrivit să nu uite că doi morți le vegheau virtutea.

Din rațiuni administrative, concertul fusese repartizat în clădirea Teatrului Național. Un tramvai tăcut îi lepădă în spatele instituției. Au pătruns în foaierul arcuit printre figuri necunoscute, au suit trepte de marmură, s-au strecurat în loja regală. Doi bărbați în frac și-au întrerupt șuşoteala și au întors capetele. Unul era poetul laureat; celălalt, Carandiru Păun, după cum le fu recomandat, fost prefect de Poliție. A privit de jur-împrejur cu luare aminte. Reuși să constate că sala cunoscuse vremuri mai bune.

„Dragii mei”, sporovăi Magistrul din senin ținându-l în ochi, „diseară serbăm ajunul sfintei sărbători și m-aș considera onorat de-o vizită în grup. Vom fi beneficiarii

unei fripturi de iepure vânat pe dealurile de hotar ale Șorogarilor și ai unei sticle cu Zghihară de Huși, propusă de-un aspirant liric cu mijloace materiale”.

Nu știa de ce și nici nu era interesat să afle, cuvintele Magistrului, deși golite de mesaj, îl tulburau. Analiza radiografia razei vizuale ca și cum rețrăia o scenă cunoscută. Protagonistii formelor originale dispăruseră de mult. Moartea celor prezenți cerșea un respect adițional.

În răstimpul micului discurs, orchestra urcase pe scenă, își acordase instrumentele cu un vacarm făcut flenduri, înțepeni la semnul baghetei și, când lava însuflețită începu să se prelingă printre partituri, intensitatea luminii fu diminuată, iar imperfecțiunile vizuale dispărură. Concertul cobora *Simfonia a III-a* de pe dealurile Vienei, derulând fresca unei lumi populate de eroii luxurianți ai unei literaturi care nu mai exista.

*

Poetul locuia în mahalaua de la marginea de nord-est a orașului, la câteva sute de metri de mugetul pădurii. Descrierea aparține genului: cartier de frontieră, însușirile vieții urbane și ale celei de pustnic împăcate în unghere lipsite de precizie, unde mai puteai zări pâlpâind câte-o lampă cu petrol de pe vremuri. După vârful curburii terestre apunea soarele și se retrăgeau nimicurile înghețării astrale, dispăreau vânturile epidemice și se cuibăreau devierile psihicului. În partea de jos, odată cu șuvoaiele ploilor de vară sau torentele dezăpezirii, izvor atingând platoul dintre coline revărsându-se într-un râu miriapodal ce agonisește apele din jur în albiile multiplicat, străpungerea Pașcanu se stinge în stradela Beldiceanu, care se fofila cu umilință în strada Eternitate, a cărei datorie obsesivă era să depună tacit convoaiele mortuare în bulevardul final care începea la poarta cimitirului, ceea ce asigura fluentă orașului de deasupra să se strămute în

cel de dedesubt, nimicul de azi făcând loc nimicului de mâine. Restul populației, supraviețuirea virală a ființei negânditoare muncite de arhetipuri, desemna teritoriul vieții de mahala, părăsită între moarte și istorie agitată pe bucăți, cu merindele fierbinți ale ocupației otomane rămase întipărite în memoria ulițelor bătătorite de căruțele aducând poamă și fân, mere Ionatan, gutui de Lescowatz și porci agonizând pe măsură ce toamna se întuneca din ce în ce mai mult peste lumina zilei, nostalgia civilizației austro-ungare rămase la granița interioară a memoriei bucovinene îmbogățite pe drumul manualului de citire regăsit un număr de ani mai târziu într-un autobuz spre Botoșani, cu râsetele descărnate ale hârcilor care-au precumpănit obsesiile copilăriei călătorind neînsoțite prin bâlciul spaimelor cu bilet de intrare, atelajele de război trase de caii înroșiți ai oligarhiei bolșevice peste arături umane și urme, rotocoale de urme de părinți dispăruți în desișul penitenciar al rațiunilor superioare, eradicate cu tot cu arhivă la următorul congres de mofturime moscovită, învățători abuzivi plesniți peste mână de vicisitudinile urlând din carele alegorice ale ocupației autohtone și vecine îmbujorate fără lenjerie de corp urinând noaptea la gardul din spatele curții, străzi paralele acoperite de solzii înălțătoarei Apocalipse, nunți gălăgioase sub corturi luminate, cu lăutari beți și bătați penfundate spre crăpatul de ziuă.

Când sania se poticni, o perdea de zăpadă uniformă fu atomizată fără zgomot peste ecranul emisiunii. Zidirea se ascundea în spatele unui gard înalt, înghesuit de nămeți. Au împins poarta și au pătruns în cetate. Pe sub ferestre întunecate, pârtia îi conduse până la ușă. Bătu, reluă după câteva clipe, deschise și intrară. Au traversat o cameră lăsată în beznă, în care li se păru că aud un geamăt de femeie bătrână. La capătul coridorului, focul

din sobă fremăta prolific. Zăriră masa din sufragerie, pătată de tremurăturile unui brad împodobit în care ardeau lumânări colorate. Înaintară. Dintr-un vechi aparat de radio cu lămpi se auzea susurul unui colind rusesc interpretat de un cor de bărbați.

Fără nicio încordare, Magistrul, urmat de domnul Păun, pătrunse în încăpere și-i strânse mâna cu vigoare, după care aprinse candelabrul de deasupra mesei, le făcu semn să se așeze. Ridică manierat capacul supierei, umplu bolurile, îi servi pe fiecare în parte și se așază în capul mesei.

„De mult n-am mai avut o asemenea iarnă”.

„Mă tem că va trebui să-mi amân drumul în Suedia...”

„Ce interes ai acolo?”

„Publicația la care lucrez m-a trimis să investighez asasinarea profesorului Armur”.

„Investigația crimelor trebuie lăsată pe mâna specialiștilor”.

Câțiva liliesci începură să zboare țipând pe sub tavan. Mesenii înmărmuriră.

„E din cauza mamei”, îi liniști amfitrionul. „Trage să moară”.

„Probabil că va fi fiind o explicație cât de cât științifică asupra acestui fenomen”, încercă domnul Păun să aplaneze.

„Am uitat lucarna deschisă când am aerisit podul”, făcu poetul. Deschise geamul. Zburătoarele ieșiră, frigul intră. Profitând de schimbarea climaterică, poetul rosti:

„Cicero invoca plăcerea emanată de blânda rememorare a tristeții trecute”.

Din tensiunea vocii reieșeau alte concluzii.

„Au trecut atâția ani încât îmi imaginez că vicisitudinea va fi infirmată în raport cu ce s-ar fi putut

petrece mai devreme”.

Andrei nu știa la ce se referă și era hotărât să nu ofere nicio replică nefondată.

„Am cunoscut-o bine pe mama dumitale...”

Tăcu, așteptând să fie întrerupt. Vreascurile trosneau mocnit. În timp ce aștepta desfășurarea amintirii, printr-un soi de osmoză mascată, trăsăturile Magistrului îi deveneau din ce în ce mai familiare, ca și cum din zecile de văluri de pe chipul încordat unul câte unul era supt de vântul povestirii.

Pe neașteptate, simți o mână cum îl înșfacă de ceafă și-l azvârle în fundul curții prăfuite de pe strada Beldiceanu. Teia era la poartă, în rochia albă. Vorbea cu un necunoscut. Nu pricepea ce-și spun. Din ce putea reconstitui, era o vreme calmă. Răcoarea nopții se ridica împinsă de premoniția arșiței pândind de după rândul de case de vizavi. Femeia se agită ca o păpușă mecanică. Băiatul se ridică. Un țipăt înjunghie mahalaua. Spaima înroși roua dimineții. O văzu căzând moale lângă gard. Credea că e un soi de joc. Înaintă. Un jet apatic de apă se auzea udând caldarâmul străzii. Un bărbat se îndepărtă în fugă. Una, două, trei secunde. Altul alergă după el. Patru, cinci... Sunetul pașilor făcu loc disperării lui Leopold plângând în magazia din spatele casei. Șase, șapte. O viață golită de căutare. Opt. Mirosuri grele de cadavre în case pustii. Nouă. Pantofi țepeni, mâini lustruite. Zece. Magistrul țintuia un punct imaginar în albul impecabil din mijlocul mesei.

„Surprinzător cât de multe-amănunte-ți amintești, dup-atâția ani!” – remarcă Andrei.

„Dar n-am spus nimic”, îl asigură Magistrul. „Am ajuns acolo la câteva secunde după...”

Andrei îl opri:

„N-am încercat niciodată să aflu. Nu știu la ce mi-ar

folosi”.

„Dumitale, poate, nu ți-ar folosi la nimic, dar pentru mine e greu să știu că voi muri fără să-ți fi vorbit măcar o dată. Fratele meu, blestemat în veac, iertat la masa asta de atâtea ori, fu cel ce-nfăptui, Dumnezeu să se-ndure de-amândoi...”

Cuvintele căzură în mijlocul lor ca o replică rătăcită dintr-o altă piesă de teatru.

„Fratele meu geamăn... Suflet din sufletul meu...”

Tăcu și nimeni nu-i întrerupse tăcerea.

„... După ce și-a ispășit sentința s-a călugărit. Nu știu dacă pentru a nu mai da ochii cu mine. Nici n-a vrut să mă mai vadă, și nici nu l-am mai văzut...”

Un câine lătră-n vecini. Bău o gură de apă, dădu cu mâna la o parte ceața de pe lucruri:

„Vorbeam de-o carte asupra căreia voiam să mă consult. O culegere de scrisori din mănăstirea în care se află sechestrat și-acum”.

„Spuneai că...”

„Scrisorile lui Dio Cassius”.

„Dacă ar fi să ne întoarcem la problemă, aş spune că acolo unde eu mi-am pierdut mama, dumneata deplângi o adunătură de litere”.

„Mă doare să aud ce spui, căci ai dreptate: carnea este deasupra literei. Dar în spatele cuvintelor se află tot suferință de țesut și deviație moleculară generând fraze străbătute de-același sânge ca și noi. Sunt conștient că par un bătrân instabil bătând câmpii cu iresponsabilitate, dar la vârsta mea nu mă mai joc demult cu cuvintele”.

Întoarse capul spre sobă și explică nimănui:

„Sunt zile întregi când nu rostesc niciunul”.

Au tăcut toți, fără un dram de compătimire.

Secțiune 7.32 5. Iluzia morții

Imobilizatul încerca să se cațere pe țărnul stâncos al

zilei, unde-l arunca în fiecare dimineață coșmarul său ermetic. Se obișnuise de-acum și cu pacea impusă de reflectoarele basculantelor mugind în noapte, care-l bântuiseră de pe vremea copilăriei, și cu instinctul de fiară înjosită în cușca infirmității, unde-l adusese surplusul de temeritate. Categoriile secundare ale neputinței îl făcuseră înțelept: tot ce-și mai dorea era să continue să nu-și mai dorească nimic fără a-i simți lipsa.

Minutele se preling afară din membrana celulară, forțând amânarea prezentului cu o scurgere fără consecințe. Dacă nu veniseră să-l ia, înseamnă că nu trecuse de opt. Mai putea lângezi o vreme înainte de-a începe o nouă anestezie. Întoarce capul pe spate. Ligheanul se află în același loc, deși nu mai plouă de două zile. De pe dulapul scorojit, trei gutui coapte lasă un miros putred prin aerul stătut.

E mirosul coșmarului care se întoarce cu trupul Băiatului în brațe și forțele întunericului forfotind fără astâmpăr în jurul lui, somația răgușită a sergentului excitat de eroismul care-l pândea după colț, lumina farurilor orbindu-l dinspre strada Alecsandri, focul de armă tras ca o noutate în istoria orașului și rana muribundului deschizându-se printr-un transfer zguduit între proprii săi omoplați, adâncindu-se fără-ncetare, țipete frecate de ziduri și tablouri căzând, pata roșie exprimată pe caldarâm, trupul Băiatului atârând, un agonie prăvălit lângă stâlpul de beton, un altul ieșit pe jumătate prin fereastra spartă, țipetele ascuțite ale unei femei, sunetul straniu al sirenei care desemnează timidul hotar al confuziei dintre lumi, deoarece, din cauză că aleargă, înseamnă că trecuse deja înapoi în tărâmul visurilor.

Fu trezit de Luciu și Surtuc, care intraseră tropăind ca doi ponei înfrigurați, și de bombăneala Didei.

Frigul se lăsase într-o rână. Surtuc i-a scos căciula

ponosită din buzunar și i-a îndesat-o pe cap, l-au suit în lada camionetei, care se urni în pocnituri de eșapament și poticneli de locomoție. Zdrențele decolorate de pe cel ce nu într-o doară fusese cândva supranumit Teroare mărșăluiră sub flamurile barbarilor învinși prin cetatea Romei, trecând fără glorie la vale pe lângă maghernițele surpate ale Morii de Vânt și curțile încă pustii, în lătratul anemic al câinilor famelici și fumul țârâit cu parcimonie prin hornurile strâmbe formând debilul arc de triumf al decăderii tuturor imperiilor vremelnice prăbușite în zângănit de dialecte și fiare scrâșnite pe oase gregare din înaltul arogant al istoriei.

*

Începutul fu povestirea. Profesorul îl rugase să depeze filmul ascensiunii. Auzise prea multe legende, unele planând pe deasupra mitomaniei colective, altele vizând delirul comei etilice, încât chiar și pentru un scriitor mai puțin scrupulos decât el ar fi fost o rușine să nu afle de la sursă adevărata istorie a gloriei interlope, chiar adumbrită fiind de norul subiectivității narative, după cum s-a exprimat. Mai ales că sursa era fratele său iar subiectivitatea putea să treacă drept o divergență acceptată.

Aleseseră drept scenă confesiunilor un mic restaurant de lângă Hala Centrală, unde Maradona, fiul lui Ceapaev, gestor și admirator, le-a pregătit o masă însoțită de promisiunea că nu-i va deranja nimeni.

Secțiune 7.33 2. Osuarul tinereții pierdute

După câteva ore de umblat prin zăpada bulversată, se trezi în mijlocul concluziei că la New York întâlnea mai multe fețe care-i evocau oameni din orașul natal decât vedea aici, străbătându-l pe jos. Cineva înlocuise vechea populație cu adunătura pestriță a satelor din jur. Fețe golite de sens, gesturi crispate, accente de târlă. Sala de

expoziții în care o cunoscuse pe Clara era închisă; cofetăria Rosza nu mai exista; clubul studențesc avea un lacăt imens pe ușă; locul anticariatului de pe Aleea Unirii fusese luat de o gogoșerie afumată. Se învârtea pentru a treia oară pe traseul acelorași străzi izgonite de frig. Ca mai ieri fusese ora amiezii. Se înnopta îngrozitor de repede.

Secțiune 7.34 § Spirala tulburată

Cei doi se confruntau față în față. Conflictul părea minor, restrâns în cuvinte comune.

— Vrei să treci drept șmecher, zise Emil, dar e o dispută pierdută, căci nu-mi place genul. Nu-mi place nici măcar să vorbesc pe tema asta. I-ați viteză singur, fără ajutorul meu.

— E un loc public, replică Geo, n-ai nicio autoritate asupra nimănui, plec când vreau.

— Pari spălat, pari student de condiție, nu prezinți niciun motiv ca să-mi pun mintea cu tine. Poate ai o mamă care te-așteaptă acasă, un tată cu care să te sfătuiești, o iubită care să te-nțeleagă.

— Pentru vârsta ta pari prea sigur de tine ca să nu primești o lecție.

Geo ridică mâna și-l palmui. Emil ar fi putut eschiva, dar l-a privit ținută în ochi.

— Este prima palmă pe care-o primesc fără să ripostez. Cere-ți iertare și pleacă.

Geo ridică mâna din nou, dar de data asta Emil nu mai fu dispus. Îl lovi năprasnic în cutia toracică. Geo se întunecă, tuși de două ori, se făcu alb la față, ochii i se învinețiră, se sprijini de perete, se prăbuși lângă ușa cabinei. Emil se întoarse în sala de dans.

*

La marginea Copoului, îngrozitorul *Malak al-Maut* își strânge oastea de duhuri războinice. Ține în mână un

terminal cu 342.246 de camere active, câte una pentru fiecare locuitor al oraşului.

„Pentru acest specific de misiune, numărul vostru este limitat. Nu veţi spori, nu veţi creşte: fiecare dintre voi vă ridică un număr variabil de suflete. Luptătorii cu sabia, comanda la mine!”

72 de cruciuliţe verzui roiau în jurul unui punct aflat la câţiva coţi de malacul-şef. Scoase un spray din buzunar şi-i împrăştă. 72 de legionari romani în armuri verzi pe cai maronii îşi zdrăngănesc scuturile. Arătau impunător.

„Nu veţi cruţa pe nimeni. Printre ei veţi afla recruţi în oastea lui Şamael pentru lupta cea mare. Vom începe din această suburbie, vom coborî până în văile Păcurariului, Dancu, lirik, Şorogari, Tătăraşi, Tuţora, Bucium, Socola, Nicolina, Galata, Alexandru, Dacia, Canta, Podu Roşu, Podu de Fier, Baza 3. Fiţi atenţi la frecvenţa comunicării. Când aţi terminat, ne întâlnim în Piaţa Unirii. Nivelarea!”

Ceata de călăreţi călcă în picioare primul rând de garduri. Colonelul Arnăutu ieşi nervos în curte, îndreptă pistolul şi trase în primul călăreţ care-i căzu în bătaia armei. Azazel descălecă din mers, se duse ţintă la el, culese gloanţele din zbor, îl apucă de gât îl ridică cincizeci de metri de la pământ, îi dădu drumul, colonelul se făcu zob, îl strânse cu un fâraş pe care-l purta la brâu, îl adună într-o pungă de plastic, o prinse la oblânc, porni spre casa lui Lilith.

„Azazel”, auzi el în căşti vocea lui Malak al-Maut, „dacă te atingi de soţia mea te mănânc cu tot cu cal”.

„Nu ştiu ce excepţii avem, trebuia să le punem semn de recunoaştere celor feriţi...”

„Fereşte tot ce nu e om, până la noi ordine”.

Avură de furcă cu o biserică mărunţă, pe care nu reuşiră s-o doboare. Abia forţele reunite ale unui grup de

12 fură capabile să clintească o ușiță din spate, dar se înfiorară repede când auziră un glas cunoscut:

Cine-mi tulbură odihna de seară?

Azazel, căpetenie îndrăzneată, vru să se convingă asupra autenticității și băgă capul înăuntru. Cei de afară auziră un urlat de groază și constatară o secundă mai târziu trupul decapitat prelins lângă ușor. Capul fiorosului luptător se rostogoli prin ușă. În cadru apăru o ființă înclinată mai degrabă spre calm. Căzură cu fețele la pământ.

Cine vă comandă?

Malak al-Maut...

În clipa asta!

Malak al-Maut îngenunchează la poartă.

Iertare pentru invazie, armie, neajuns și hărmălaie!

Misiunea se încheie aici! Ați fost la un pas de-a zădărnici ceea ce unii plănuiesc de coane. Disparația în trombă, liniște de gradul 14!

Malak al-Maut și cei 71 de oșteni necruțători se risipiră în aerul serii, străpuns de stropi reci de ploaie cu grindină, adusă ca să șteargă suspiciunile de-a doua zi. Dar pentru că Mihoel își pierduse pentru o clipă cumpătul, realitatea rămăsese cu urmări.

*

Urcam panta unei străzi sfârtecate de șanțuri în drastică denivelare. Daniel și soția lui, Estera, implicată cu un copil în brațe, ieșeau din casa lor de pe timpuri, aflată pe malul elevat. Am sărit să-i ajut, m-au oprit cu oripilare.

Cum îndrăznești să ni te adresezi, după câte rânduri ce fraze am reușit să schimbăm?

Într-adevăr, ne aruncaserăm o seamă de mărunțișuri la picioare în antagonia unei clipe, dar noile planuri narrative tocmai de aceea sunt unanim acceptate: permit reluarea stărilor precedente de la o postură din care se

mai poate construi.

Vreau să vă ofer un mic ajutor, văd că aveți și-un copil acum, făcut la o vârstă destul de înaintată ca să nu stârnească admirație măcar și pentru atât...

Poți să-l privești, mi-a spus Daniel.

M-am apropiat sub lumina becului de pe-un stâlp dat cu păcură. Estera o luase la vale, se oprise în mijlocul intersecției. Abia atunci realizaserăm că străzile nu erau asfaltate, ci pietruite, și niciun autoturism nu le circulase vreodată. Casa albastră avea pereții drepecți.

Doamne, am zis, aș da oricât să știu în ce an ne aflăm. Daniel, trebuie să intrăm în casă, pentru o scurtă investigație.

N-ai privit copilul, spuse.

Am dat la o parte broboada care-i acoperea fața. Emana lumină și pace.

Unde l-ați găsit?

Ne-a fost adus...

Sunteți ultimii locuitori ai orașului? Nu văd pe nimeni.

Ultimii ai acestei epoci, din câte-am înțeles...

Asta înseamnă că ne apropiem! Cu cine sunteți?

Cu unul din ei... Cum interpretezi?

Hai repede înăuntru! Cheam-o și pe Estera!

Am intrat în casă. Mihoel bea lapte dintr-o cană cu smălțul sărit, în papuci și pijama. Pe perete, un calendar indica 30 iunie 1908.

Nu m-ați ascultat, îi dojeni el pe părinții adoptivi. Acum trebuie să suportați și despărțirea de Karma!

Cu dragă inimă, făcu Daniel.

Îhî, îl îngână Estera.

Ar fi simplu dacă ar fi posibil. Am să vă duc într-un loc unde nu vă va găsi decât o singură ființă, incapabilă să vă facă vreun rău, pentru că ea v-a creat.

Ne-a scos în cerdac, a privit cerul, a frecat un bețișor între degete și, când a luat foc, a suflat fumul spre noi, care ne-a transportat într-o poieniță încadrată de patru *morphophallus titanum*, înconjurați de rânduri concentrice de *lotus berthelotii* și *kokai cookei*. Într-o margine de pădure, o locuință modestă își aștepta oaspeții sau stăpânul. Am intrat. În cameră pluteau urme de fosforescență albastră.

Am așezat copilul pe pat și ne-am închinat să-l venerăm. Când ne-am ridicat capetele, Eli havar îl ținea în brațe, zâmbind.

Secțiune 7.35 3. Răsturnarea unei plăsmui

Am ieșit pe coridor să-mi dezmořesc făptura. Un bărbat cu barbișon laborios și păr cultivat, în jurul vârstei de 40 de ani, distins printr-o compoziție atletică și o pălărie neagră, sprijinea mânerul unei ferestre deschise, fumând tutun aromat dintr-o pipă din spumă de mare cu capac de argint. Când dădu cu ochii de mine, zâmbi, înclină imperceptibil capul, mă abordă fără înconjur:

„Reputatul Arhim Trifa...”

Am încuviințat, neputând să-mi reprim apărarea de-a mă întreba dacă nu-mi pescuise numele prin vreo tehnică specială de ascultare infrastructurală când mă prezentasem companioanei din compartiment.

„Numele meu este Karmailen König”.

Mi-a întins mâna, a coborât vocea, mi-a împărtășit:

„Am auzit la ce-ați fost expus”.

N-am spus nimic, pentru că nu știam nici ce-a auzit, nici unde voia s-ajungă.

„Libertatea este un termen care nu trebuie folosit decât în asociere cu cei ce o pot pierde”.

„Pierderea este circumscrisă în limitele sistemului de referință”, i-am răspuns, ca să nu scap șirul, „și este în sine prea relativă ca să nu accepte și propria interdicție”.

A tras un fum, a privit spre capătul coridorului:

„Pentru oameni, libertatea este asociată cu puterea, prin aceea că se exclud reciproc”.

Nu știam dacă să-l consider un provocator cu stil ori doar un debil mintal sufocat de propria-i inutilitate... Frazarea sa negativă m-a îngândurat.

„Ne-am zbatut în neștiință, am acumulat fără îmbogățire, ne-am întrupat în ceea ce nu eram și am dăruit ceea ce nu primiserăm...”

A tăcut, fără să fi apucat să-l întrerup, deși nu-mi dădeam seama la cine se referă, și a reluat, privindu-mă ca și cum aș fi încercat să-l contrazic, deși nu vedeam la ce:

„... Unii cred că nu suntem decât imaginea răsturnată a unei plăsmuri...”

Am continuat să nu spun nimic, chiar dacă acum părea că se referă la autorii de literatură. Când eram pe pragul de-a mă retrage, fu străfulgerat de-o altă motivație:

„Așteptați-mă o clipă, vă rog”.

A intrat în cupeul adiacent, de unde a produs un manuscris dactilografiat. Nu părea nici mândru, cum sunt amatorii, nici modest cu superioritate, în genul profesioniștilor.

„Nu-i invoc calitățile literare, căci nu de aceea scriu, dar, ca viitor locuitor al acestei heteropii, cred că e bine să cunoașteți ceva din imperfecțiunile ei”.

Am simțit în tonul lui un fior de enigmă amenințătoare, am schițat o grimasă aprobativă, am luat manuscrisul, bucuros că mă pot retrage cu prețul unui inconvenient atât de mărunț, am reintrat în compartiment. Eva și-a continuat impasibilă citirea.

Am deschis dosarul. Pagina de gardă purta titlul și numele autorului: *Iluzia morții*, de Karma König. Dedesubt, data săvârșirii: Septembrie 1989.

Secțiune 7.36 2. Instinctul deturnat al mamelor care

mor tinere

Din ambiția obișnuinței, femeia care-l îngrijise pe Leopold până în clipa morții deschise ușa la ora 8 și intră nestânjenită. Mariel era numele ei. Hainele cernite îi scoteau în evidență albeața obrazilor sclipitori, galbenul porumbiu al părului. Doliul era în grija fostului soț, Doru Kruger, călcat de-un camion care căra o casă demolată prin zona industrială, spre vărsătoare, în urmă cu doi ani.

Afară continua să ningă. Îmbrăcat cu o pufoaică matusalemică, ieși în cartier. Câteva case mai încolo locuise Ran. Vizavi, pianistul Homer, fiul lui Grunwald, de la compania de electricitate. Pe străzi nu mai circula nicio mașină. Din acest motiv, dar și datorită apropierii Crăciunului, orașul afișa un aer de sărbătoare posomorâtă.

În drum spre Baltazar, se abătu prin dreptul unui magazin de jucării pe care-l știa de țănc. Deși nu vedea mare lucru, fu cuprins de o căldură iritată prin vitrina aburită. Intră. De undeva din spate se auzea *Silent Night*, în sistemul Bing Crosby. Înaintă printre tejgheaua lustruită și rafturile de pe peretele din dreapta, spre soba de teracotă, care duduia harnic. Sulurile de staniol, coșulețele de hârtie creponată, globurile colorate, figurinele de sticlă, jucăriile, caietele și tocurile de scris păreau aceleași. O formă îngălbenită de bătrân se desprinsese de lângă perete și-l întrebă ce dorește.

„Intram, când eram copil, ca-n peștera comorilor lui Balfour. Într-un an, mama mi-a cumpărat o jucărie pe care o văzusem în fereastră, înainte să fi apucat a-i spune cât de mult mi-o doream. Nici acum nu-mi dau seama cum de-a știut”.

„Instinctul deturnat al mamelor care mor tinere”, zise vânzătorul. „Cu tot regretul, greșesc cumva?”

Nu spuse nimic. Moșul râse cu tâlc și reluă:

„E posibil ca eu să i-o fi vândut. Îți mai amintești ce

fel de jucărie era?”

„Un motociclist cu cheiță, care se învârtea, legat cu o tijă de metal, în jurul unui stâlp”.

„Costa 18 lei”.

„Ai memorie bună”.

După o scurtă pauză, vocea lui Frank Sinatra le aduse în urechi înșelătorul *I'll Be Home for Christmas*. Trecutul se împingea cu un sac de promisiuni în ușă. Fă rost de zăpadă și vâsc, cadouri sub pom, voi fi acasă de Crăciun. Căldură când e frig, iubire când ești singur. Paradisul pentru sedați. Acum se afla acasă de Crăciun...

„Cumpărați, totuși, ceva?” – îl întrebă vânzătorul bine dispus. „Aveți copii?”

A ieșit.

Secțiune 7.37 B. Forma actuală a haosului

Puteam fi un civil oarecare, fără importanța gradelor, un târgoveț cu treabă prin gară, cetățean fără ocupație, ca atâția, ori căminist în tura de noapte, replica de operetă scornită de Edmonton Burkes, politician mărunț ajuns viceconsul printr-un concurs favorabil de conjuncturi în arhitectura căruia n-avu niciun control, cu atât mai onest vreun merit, rămas în istoria serviciului secret al Majestății Sale prin îndemnul de-a-i urgenta în crustarea pe-o placă de marmură expusă la intrarea vastului birou din consulatul moscovit, n-ar fi putut mișca decât membrii unei societăți țintuite de teroarea sistematizată prin corupția guvernărilor precedente, ajutate de speculația molimilor investigative și de persistența iminenței unor invazii încăpătoare: *Ordinea este fundamentul tuturor lucrurilor*.

Într-o dictatură bazată pe consensul disciplinei stabilizate, realizarea aparenței de ordine se adevărește cu nimic mai dificil de parcurs, construit, menținut, manipulat, cizelat decât o șosea asfaltată între Palatul

Prezidențial și sediul Guvernului. La urma urmei, grafice deșirate pe linii de fugă de-a lungul și de-a latul spațiului mioritic: blocuri vopsite în culori murdare, până la saturația de greață, intersecții trasate la șablon, cartiere repetate ca un ecou scăpat din tranchilizante, până și în denumirea aleilor, a școlilor, a cinematografelor, oraș după oraș, articole de ziar scrise după un calapod aprobat la centru (inclusiv directoratul pe care-l conduceam), rafturi alimentare încărcate cu aceleași trei produse apropiindu-se-n galop de termenul de expirare, două sorturi de pantofi activi până la prima ploaie, trei de cămăși de proastă calitate și toate celelalte chițibușuri, nu se poate spune decât că, în perimetrul uman al orânduirii socialiste, ordinea atinsese apogeul.

Mai mult: când vedea poporul pe creștetul prim-secretarului județean aceleași bucle capilare încropite cu drotul după modelul ilustrului tovarăș din fruntea dregătoriei naționale, îi tresălta inima de bucurie la părerea că nimic nu mai amenința alinierea, că teroarea dirijată lucra în folosul liniștii sociale (comparativ cu haosul violent, depravat și falimentar strecurat prin canalele controlate dinspre junglele sălbăticiei occidentale) și orice șansă de destabilizare fusese definitiv tranșată la ștanță.

Cu toate acestea, furnicăraia de nimicuri menite să inducă o opinie generală fermă și să adoarmă suspiciunile de răsturnare poate fi încadrată, în același timp, în arsenalul camuflajului de război. Când populația unei conjuncturi capătă obișnuința terorii aplicate, trebuie găsite noi formule de salvat aparențele. Nimic nu dăinuie, cu atât mai puțin extremitățile societate. A trebuit să-mi cadă în mână o broșură editată de-un ofițer al Agenției Centrale de Inteligență de la Langley, legendat drept Kevin Thomley, pentru a figura în noțiuni ordonate pericolul pe

care-l intuisem (suficient de vag pentru o insomnie cronică și destul de persistent ca să nu-mi continui cercetările) de câteva cincinale:

Ceea ce credem că este ordine nu-i decât forma actuală a haosului.

Se pare astfel că ființa umană este posedată de tendința unei scheme predeterminate de confuzie primordială, criminalitate, desfrâu, la negoț cu sistematizarea, supunerea, înregimentarea, manifestându-se ca o constantă socială, cu extremități difuze, sub rigoarea psihiatrilor, și nota mediană a mediocrității glorificate, menținându-și balanța prin jocul analogiilor inversate la cei doi poli. Sistemele noastre înseși păreau a crea o armonizare a psihicului mondial trecut prin războiul rece, alternând rolurile conștientului și subconștientului, dar nu e momentul unei dezvoltări.

Degringolada stradală apuseană, unicitatea aberațiilor de la rubricile de fapt divers, personalitățile științifice și culturale împlinite alandala, disprețul uniforme școlare, abundența diversificării cu orice preț consumau nevoia de anarhie în revolte estetice. Decadența în artă a fost semnul în care viitorii dictatori au citit aprobarea acțiunii. Am fost forțat să recunosc: în cercetarea comportamentală a societăților dirijate, dușmanul ne-o luase înainte cu sute de ani. Fusesem iarăși păcăliți. Istoric, o suspectă scăpare de liniaritate: cum ar fi lăsat corifeii capitalului bancar și bursier de pe Wall Street cuiburile roșii din Chicago și Brooklyn să zburde în voie, ba chiar să le alimenteze cu informații (false) și fonduri (doldora), când însuși părintele națiunii, George Washington, șarjase fără scrupule cu sabia scoasă împotriva propriei populații nici măcar prea malițios revoltate, imediat după ce fusese ales drept întâiul președinte al experimentului de după gărlă?! Cum ar fi

ademenit, încurajat, condus, cocoloșit și vegheat cercul secret din Deauville guvernele Europei să pună la cale un război productiv doar expatrierii virusului pierzării în ceea ce avea să devină golemul zonei de influență sovietică?

Ceva trebuia făcut, împiedicat într-un prim obstacol de analiză aplicată: cum ar putea un ofițer nesemnificativ ca mine, pornit de la bază, fără niciun sprijin material ori spiritual, orfan de tată de la vârsta leagănului, nu prea elocvent la întrunirile politice, ursuz cu colegii, absolut neprietenos, închis la vorbă și încruntat la chip, să deznoade acest mecanism atât de îndelung plănuit și șlefuit? Probabil că nu putea. Dar am socotit circumscrierea în categoria idealului de jertfă datorită încercării.

Secțiune 7.38 3. Călătorie la capătul țării

Trenul zdrăngănea să se facă bucăți. Stam singur în compartiment și era frig. Ar fi trebuit să fiu ceva mai destins, căci mă aflam dincolo de stresul oricărei scadențe, dar nu mă simțeam în largul meu știindu-mă nesupravegheat. Nutream, aproape cu încăpățănare, certitudinea că la capătul holului se afla un individ cu pardesiu negru și ciorapi albi, moțâind pe apucate. Am scos capul pe ușă. Culoarul era în mod considerabil pustiu.

După ce garnitura se furișă din Ploiești și mă pregăteam să ațipesc, ușa compartimentului se deschise cu un scârțâit, lăsând să-și facă apariția o reverie hipnagogică într-o rochie de-un albastru ultramarin, învăluită într-un parfum trandafiriu. Tenul alb, aproape imaginar, era scos în evidență de o bogată capelură neagră, în care nu se încumeta nicio geană de lumină. *Nadir latent.*

Mi-am apropiat instinctiv fața, cu nărilor fremătând de mirosul intens, să constat dacă apariția era doar o proiecție derivată, să mă feresc, să o înlătur - am resimțit

un sentiment de plăcută înfrângere, căci dacă până atunci mă încurajasem cu ideea că un spirit acut poate suporta anturajul vulgar ducând la replicile aspre de obraznici și lumpeni urbanizați, că nu există situație căreia să nu i se poată adapta doar prin tăria intransigenței, ivirea aceea îmi întorcea teoria în apă de ploaie. În loc s-o ignor, m-am ridicat și am ajutat-o să-și pună valiza în plasa pentru bagaje, gest care atrase obligația prezentării:

— Arhim Trifa...

Din spatele unei priviri întredeschise răspunse cu o voce senzuală, readucând la viață adolescentul care fusesem cândva:

— Eva...

Se așază pe canapeaua de pluș, scoase o carte dintr-un buzunar interior al mantalei și se cufundă în lectură, ignorându-mă fără nicio altă explicație. *Murit-a emirul sub jarul pustiei.*

*

Afară, sfârșitul zilei agită coroana arborilor despuiați. Două păsărele se hârjonesc pe pervazul din spate. Din depărtare se aude tramvaiul mugind la vale. Lavonia se îndreaptă spre dormitor, aprinde veioza de pe noptieră, se bagă în pat sub plapuma de puf și-și continuă lectura. Este intrigată de ratarea unei alcătuirii de fraze revelatoare și nu e capabilă să descifreze nicio legătură între jurnalul pe care-l ține în mână, palpabil și pedant, și soțul ei, vaporos, enigmatic, absent.

În hol, fascicolul de lumină evada neîmpiedicat pe sub ușa biroului.

Secțiune 7.39 D. Omul este un animal cu tentația posterității

„Privesc de pe malul înalt al deșertului. Albie cu oase albe, necropolă expusă educativ pentru elevi absenți, populație de buruieni uscate în aerul rece al dimineții,

anunțând toropeala zilei care gâfâie din urmă. Mă țin în viață cu o colecție de nimicuri și un vis care putrezește departe. Destin încăpățânat să rămână avut în decepții. Dacă deziluziile ar fi convertite în aur, aș fi la fel de bogat ca regele Midas. Tot ce ating se prefacă-n scrum și amărăciune. Scrumul unui jar trecut. Unii cred că-și pot înșela contabilitatea cu iluziile a ceea ce-ar fi putut fi. Dar n-am fi putut ajunge niciodată mai mult decât am fost. Asta este o minciună pentru a nu fi încercat. Amintește-ți o singură zi din care n-ai fost nevoit să scoți nimic ca s-o poți suporta cu seninătatea de-acum.

Din tot ce trebuia să știi despre acești *cine anos de soledad* (am ținut în mână un exemplar adus la serviciu de o colegă din Aracataca, am parcurs cu ochii câteva rânduri fără să înțeleg mare lucru), tu ai citit cartea mea lent repudiată de propriul ei autor până la deformare. Uită tot ce-ai parcurs. Dacă aș găsi cu folos, aș putea încerca reproducerea Iașilor de odinioară pornind de la tine și de la Nerval, cu nume de-mprumut și siluete autentice.

După ce treci de punctul critic al vieții, oricât de mult ai încercat până atunci să te resemnezi, să-ți găsești scuze, să te odihnești, să amâni scadențe, ajungi să vrei să rămâi cu tine însuți, singur și gol, fără să te mai dosești în spatele niciunui giulgiu drapat, să te surprinzi spionându-te cu stupoare, în nuditatea minusurilor și a greșelilor, ca un animal fără tentația posterității. Când vine vremea solilocviului n-ai pe nimeni în fața căruia să îngenunchezi.

Slăbit, am încercat aliați privind în jur (când trebuia să mă uit în mine însumi), dar n-am descoperit decât aroganți - nulitățile ratării născute talent și murite speranță - sau îngeri conservați în alcool. Se spunea că Monciu a murit de mult, când el se retrăsese în vagabondie scandinavă. Se săturase, nu mai voia să audă de nimeni. Primise și el tapanghele, așa că e de înțeles. Ne-a lăsat cu

buzele umflate pentru niște mocofangii grobonari după ce ne dăduse pe la narină cu două volumașe genicoidale (mi le-a trocuit Dan Alexe pe un Fulcanelli expirat). Tu ai fost și mai subtil: te-ai ocultat înainte de-a scrie. E o banalitate: soarta scriitorilor ține de artă - scrisul îi înalță, recunoașterea îi coboară. Gestionarea irepetabilului îi distruge. Consideră că Faulkner n-ar fi scris decât *Ursul*, *Zgomotul și furia*, eventual *Lumină de august*. La fel restul cohorței de genifori. Toată pălăria pe Salinger. Pentru mine ai să rămâi un autor chiar dacă-ți vei păstra sfiala de a nu exhiba un rând.

Se spune că Dumnezeu îngăduie fiecăruia un dar anume, pe care, cu durere și orgoliu, reușim să-l neglijăm. Risipitorii vor fi pedepsiți, dar la ce ne va mai folosi atunci? Ce se întâmplă cu nechemății care dau din coate să răzbată ori cu autorii decrepiți? Generația noastră de frunți rebele, de la care se aștepta sistematizarea istoriei naționale și transfigurarea reliefului cultural, a aruncat pe tarabele patriei sute de cărți, una mai anostă și mai lipsită de impact decât cealaltă. Maculatură, paradă, lipsă de inspirație, neputințe, gemete și bâlbâieli. O pădurice defrișată pentru acești fanfaroni, nu total lipsiți de talent (dar ce e talentul altceva decât o predispoziție a scurtăturii, nicidecum o garanție a căutării!). În raport cu ei, unul care nu scrie dă dovadă de spirit patriotic și înalt simț artistic (plus satisfacția ecologică!).

Da, da, că bune mai sunt aceste gânduri! Dar nu pe locul lipsă al stejarilor apar ciupercile scofâlcite și scaieții puturoși? Nu ține bacterizarea nimicului și de responsabilitatea indirectă a celor care-ar fi putut, dar nu s-au manifestat?

Audiatur et altera pars. Mă uit la ce-a fost. Nu văd mare lucru. Și nu mă refer neapărat la mine. Despre ce se alege din lumea asta. Lumea noastră. Ce fel de martori

vom fi în caz că se va găsi cineva să ne întrebe? Se spune că ne-ar păsa de unde venim, spre ce ne îndreptăm. E în logica observației: nu ne pasă de nimic. Suntem blazați, cad semenii ca muștele pe lângă noi, o mie la dreapta, alți o mie la stânga, nici nu clipim. Trăim în democrația diferitelor grade de sensibilitate. Ceea ce înseamnă, mai degrabă, lipsa ei. Întotdeauna avem lucruri mai importante de făcut. Ridicăm o casă, încropim o familie, concepem o carte (setul de criterii observat de Hemingway, care și-a zburat creierii!). Iar sufletul rămâne atârnat între deziluzii forțate și regrete utile doar să ne justifice eroarea.

Lumea din care provin nu e numai a mea ori a celor care o merită. Acea lume a existat aieuea. Pe cât a fost cu puțință (și aici au fost mai pricepuți decât cu scremuta lor literaturitate), prietenii mei mi-au întinat trecutul de la un cap la altul. Nu credeam că e posibil, dar am trăit să fiu lovit în cel ce nu mai este. Trebuie să-mi iau trecutul înapoi. Asta ar fi povestea mea. Dar dincolo de posesia nostalgică, e datoria ființei. Căutarea mea îndreaptă durerea, alungă neadevărul, restaurează armonia.

Dacă nu vrei să răspunzi sau ești sâstisit ori sub mentalitatea altei maladii contemporane, e dreptul tău să taci până vor vorbi și pietrele. Nu trebuie să-mi dai dreptate. Știu că am. Numai bine.

Ran”.

Secțiune 7.40 1. Starea de cotropire a unității comportamentale

Structura hipnotică a nopții s-a prezentat la raportul de a doua zi cu următoarele tulburări de distribuție, după ce fusese anunțată constatarea că toate semețiile europene se prăbușiseră c-o seară înainte: șenilele serii se împotmoliseră într-o rână vâscoasă și nicio echipă de intervenție rapidă – e drept, dispeceratul nu catadicsi să deplaseze vreuna la fața locului înainte de ora zero și

câteva minute - nu reuși să-i urnească mecanica din țățânila înțepenite. Un fapt fără prea multă precedență pierdută-n analele standardului temporal, conform căruia anotimpurile, zilele săptămânii și fazele nopții se succed liniar și numai în direcția convenită de Conciliul de la Antiohia din 326, cel puțin pentru subiecții climei temperat continentale. Indiferent de concluzie, bănuiesc că pentru ei nu mai conta nicicum. Morții noștri populând realitatea nedetectată a unor aștri neutri în bătaia telescoapelor, a teoriilor disperate, fantasmărilor de toată inutilitatea.

Străbăteam cu o confuzie smerită - relaxat că nu mai locuiam acolo, dar îngrijorat de cum voi fi primit - un cartier împânzit de baruri corelate prin coridoare pardosite cu gresie poroasă și cârpeli de granit șlefuit, după un desen fără respect pentru logica simplității ori a folosului imediat, precipitat de alternanța melos/dramatic, thanatos/logaritmice, într-o formulă convertită semantic, ceea ce înseamnă rigoare. Părăsisem paradisul uman, la cererea mea, m-aș fi putut întoarce oricând, continuam să sper, nu mă-mpiedica decât propria putere de amânare, spaima dereglată, mesagerii întunericului de dincolo, care creșteau împotriva consimțământului, chiar dacă viza expirase, notele de plată se adunau amețitor și nu cred că-mi mai păstra nimeni poziția în organigramă, descifram definiția morții în spatele oricărui zâmbet întâlnit, neputința eternizării în voința fiecăruia, după ce o istorie întreagă tânjise la nemurire, prin cercetări și producții literare. Labirintul era scăldat într-un soi de împletitură de raze străpunse intermitent de ghirlande îndrăznețe și cântece bucolic-melancolice, suspendate pe sub zeci de becuri unduitoare atârând de panouri costelive prinse în configurații de oțel lucitor. Formele se schimbau în necurmată zăpăceală, tensiunea de linie rămânea o constantă trimisă de la stație. Cineva ținea totul sub

control. Inclusiv dezastrul.

Însoțit, la indicația unei doamne trecute de prima recepție, de un poet flecar și cam prea sigur pe el ca să nu-ți devină antipatic fără multă zăbavă, cu care, dac-ar fi fost după mine, n-aș fi vrut să am de-a face fără o negociere mai riguroasă, căci mă costa un pahar de tărie la fiecare intersecție mai animată, umblam galeș pe alei acoperite de tavane curbate din sticlă de culoarea fumului, întrerupte de gătuitorile ritmice ale unor bistrouri aburinde încartiruite pe paliere de nuc bahic, de unde nu erai nevoit să ieși decât la răscruci, în caz că dorința te predomina spre casă (dacă aveai - a mea, unul, fusese rechiziționată pentru ridicarea unui cinematograf în permanență pustiu, edili folosindu-se abuziv de fosta slăbiciune pe care-o manifestasem cândva pentru arta filmului - trebuia să mă simt și măgulit că-și aduseseră aminte, ba chiar că și ținuseră cont), în ciuda lipsei unui motiv cu temei, căci în întreg orașul fusese declanșat carnavalul rațiunii, care precede și avertizează exact încetarea ei, cu oameni așezați în posturi profesionale pe la mese ca și cum veneau la locul de muncă, înghesuiți unii în alții fără mofturi pe banchete de piele, preocupați și surâzători, sintetici, după specificul salarizării și descrierea nivelului în schema organizației, gata să răspundă cerințelor pentru o mărire de venit sau o mângâiere de șef.

Să fii plătit pentru etalarea veseliei tâmpe, să-ți expui practicabilitatea vieții scufundat în viziune și distracție, asta-mi părea de prost gust și repulsiv de ciudat. Nu puneam la îndoială ca un procuror, nu judecam pripit sub instigarea faptului consumat, nu cloceam revolte puchioase aidoma anarhiștilor rejectați de mediocritură, dar o întrebare nu-mi puteam opresa cu responsabilitatea riscului: cine-ar fi putut proiecta o lume care să-și răscumpere în acest mod frivol păcatele, pedeapsa ce-au

generat și tendința răzbaterii prin mocirla premergând sfârșitului, în caz că nu era deja una post-apocaliptică? Situația se cerea amendată: să fie acesta Raiul alternativ? Cine ar avea interes să mistifice în asemenea hal? vorbim aici de șaptezeci și șase de miliarde de suflete chinuite, minus cele care au reușit să se retragă pe calea modelului imitat. Acesta este Iadul, prietene... Un loc periculos.

Pe atunci numele meu nu devenise Nerval și încă speram să nu revăd niciun fost prieten pe-acolo, dat fiind natura strâmtorii, așa cum nici al lui nu fusese dezvăluit drept Hubert, dar nu dețineam certitudinea premoniției înainte de incidentul întreruperii curentului general ori ceva mai târziu, ecou răătăcit în tabelul regretului după toate celelalte elemente, când începu procesul de lichefiere.

Cel mai bine e să nu-ți pui niciun fel de întrebări cu mânie, să nu te lași îngrijorat, mă povățui Hubert, când îmi acceptă destăinuirea. N-ai să mai păcălești pe nimeni cu harul omniscienței și al invizibilității, dacă la asta te referi când susții că nu te mai recunoaște nimeni, dar nici necazuri prea multe n-ai să mai extragi din esențele umanității. Nu te lua după tâmpenia expusă facial. Iar lumea s-a ofilit. Unde-ai fost? La huzur, desigur! Și ferește-te cu impulsul că nicio grijă nu-i nejustificat de mare când vine vorba de Himungi! auzi, să ajungă să semneze Thela Hun Ginjeet! Nici să nu-i răspunzi la salut...

Oricum, numele acelea nu desemnau mare lucru pentru mine. Începeam și eu să uit. Nu mă irita faptul că pătrundeam în decorul altei ordini de supraviețuire în care pe el îl cunoștea fiecare pieton, chiar dacă nu toți afixau simpatie, ci faptul că păream a fi venit să-i irit dintr-odată de foarte departe, deși nu-mi aminteam să fi plecat pentru atâta timp, într-o țară în care nimeni nu mai zbură cu obiecte înregistrate și trenurile încetaseră să mai fie o

noutate vectorială, la asta în care ajunsesem mă refer, ca și cum istoria dădea semne că vrea să se tragă îndărăt din fața saturației tehnologice, a risipei de inventivitate, a oboselii psihice fără rost, sau poate că mă aflu pe traseul unui alt gen de călătorie amendoizală, într-un univers asemănător izvorât prin refracție și putreziciune regresivă. Reîntorcându-mă la ce mai am de adăugat, natura agreează uneori simetria și similitudinea, dar nu acceptă niciodată dublul. E banal de cunoscut, dar asta nu m-a împiedicat să-i dezvălui.

Bătrâne, asta a zis-o altul, mai breaz ca tine, și cită din Gray: „*Life becomes a habit. You get up, dress, cat, go to work, clock in etcetera etcetera automatically, and think about nothing but the pay packet on Friday and the booze-up last Saturday. Life's easy when you're a robot*”. Se aprobă singur dând din cap plictisit, ca și cum ori nu-l mai interesa nimic, ori în judecata că, indiferent cât de mult l-ar fi interesat, cui i-ar mai fi ajutat? Se simțea exonerat de orice responsabilitate.

Atât de departe merseseră lucrurile...

Uite, eu sunt un robot care acum vrea să mai tragă una, de exemplu, automaticamente.

Ne-am oprit, am comandat, a înșfăcat paharul, l-a dat peste cap.

Nu, nu e un vis îmbunătățit cu acceleranți și niciun delir catatonie (ai să crezi că exact asta și este!). Visul decurge din lanțuri de ciocniri atomice printre particule existente, valori absolute în jurul cărora anexăm trăsături determinate subiectiv. Mă poți întrerupe oricând. Îmi poți lua pulsul, tensiunea arterială, nivelul lipidelor, oxigenul sanguin, configurația leucocitelor, zahărul diabetic și aciditatea gastrică. Sunt perpetual în stare s-o iau de la capăt, cu aproximativ aceleași cuvinte. Cum vrei să-ți dovedesc că nu improvizez? Când te trezești după un vis

magistral, indiferent de clipa întoarcerii sub plapumă, te aștepți să-l reiei de unde l-ai lăsat. Punerea capului pe pernă îți deformează exact senzația aceea, de reluare, pentru câteva clipe. De puține ori mi-a fost dăruit să reușesc.

Și știu cum e să nu fii normal. Paranoia e starea de cotropire a unității comportamentale dotată cu percepție, intelectivitate și afecționământ, pusă la cale de-o putere din afara organismului. Asta eram în context, între ziduri, halate și gratii nevăzute, și căutam un timp anume, un oraș dintr-o țară binevoitoare, pe linia de contrast cu una având un singur locuitor, o generație deja pe cale de inexistență, deși puteam jura cu cotul pe albumul de amintiri că le aparținusem cândva și acum în postura de alienat respins, ghidat de un poet eșuat în băutură pe cale chimică într-o lume care nu murise numai pentru că, în ceea ce mă privea, nici nu apucase să se nască prea tare, surprinsă ea însăși că nu mai exista, mă trezeam rejectat pe-un mal străin.

Nu prefiguram decât vag unde fusesem dat dispărut, de unde mă-ntorceam fără să fiu recunoscut, marginalizat ca un corp nefolositor, căci toți se uitau la mine ca la un suspect trecător, damnat, patogen, și n-aș fi fost acceptat la nicio masă dacă nu s-ar fi-ntâmplat însoțit să fiu de liricoidul local, lumea aceea părea un monstru sălășluind la un pas de trezire pe o platformă întinsă-n înalțuri, după ce apele fuseseră sorbite în adâncuri și hărțile nu mai prefigurau niciun sens. Hoinar pe o planetă privată de trecut, pe fundul unui deșert străjuit de un munte abrupt cât orizontul, a cărui ascensiune luă sfârșit la un început de noapte, după afaceri de lupte ametoitoare cu gravitația, într-un podiș de forma Australiei, dacă ai fi reușit să zbori până acolo străbătând văzduhul fără mediu acvatic. Apele fie se retrăseseră ca o prevestire, fie le adunase cineva cu

un scop.

Am văzut bărbați înghesuiți în fete care le puteau trece drept fiice, tineri îmbrăcați la costum în conversații directe și cam în dorul politeții cu doamne mature la patru ace și pălării de comandă urmărind răsplătiri erotice, menținându-și ceva din aparența demnității cum o apucaseră în timpul copilăriei, fără ca nimeni să fi sesizat vreun neajuns în toate aceste sufocări. Poezia răului moral. Mesmeritic. Dănțuitor. Alarmant.

Unii dorm doar ca să-și viseze trecutul, fără niciun interes pentru clipa dezmeticirii, morți elevați la viață de nimicuri mișcătoare sau fâsâitul unei mașini trecând pe stradă ca o piesă nemișcată prin decorul convențional, chipuri uitate pe nedrept izbucnind aproape sufocate din bălți amnistice, respirând cu vlagă, stropind sentimentele naive ale unei purități pierdute și dureri aducând plăcere doar pentru că vin de demult. Pentru mine, toate erau noi, cu excepția călăuzului meu din ce în ce mai irascibil, mai bătrân, mai inept, poate pentru că afară prindeau să se detașeze pe cerul smoliu zdrăngăniturile unei echipe de intervenție. Toți ne ascundem sub deghizament deceptiv când suntem căutați.

Cu el aveam să mă reîntâlnesc la un colț de cartier părăsit câțiva ani mai târziu, într-o conjunctură plină de lipsa semnificantului de interes comun. Îl rezolvaseră și pe el cu lopeți, atele, alcool etilic, gumilastic și bandaj.

În noaptea aceea m-au extras din angrenaj cu seringile și lucrurile și-au revenit pentru o vreme la normalul lor aberant. Starea de cotropire a unității comportamentale nu mai mișca. Iar ei stăruiau să nu mă vadă.

Secțiune 7.41 2. Poet laureat

Parastasul fu onorat în crama de subsol a unui restaurant dărăpănat din Sărărie. Își amintea cu

surprindere catacombele întunecate și ștergarele rustice de pe mese, pentru că Teia, însoțită de un bărbat necunoscut, îl adusese cândva să mănânce aici. Din respect pentru natura momentului, sala era răzbită de o mormăială călduroasă. Străinul care-l intrigase în cimitir se afla la celălalt capăt al mesei.

Intrigat și acum, în timp ce invitații începeau să se înfrupte, se deplasă pe traiectoria unui arc de cerc în partea cealaltă a sălii, unde opri un chelner să-l lumineze:

„Noi îi spunem Magistrul, stimată domn”, – răspunse tânărul, afișând un soi de emfază provincială – „în considerația că e mare poet. Se vede că nu ești de prin partea locului...”

Fusese, dar se lecuise.

La sfârșitul ceremoniei, Magistrul se apropie de el în mica garderobă a galeriei, îi întinse o carte de vizită, se înclină și dispăru. Pe bucățica de carton tremurau patru cuvinte: *Mihai Gregorian, poet laureat.*

Afară ninge. În apropierea casei, doi copii trăgeau o sanie la deal.

Secțiune 7.42 3. Tinerețea rămânea în urmă

După câteva clipe de nemișcare, Lavonia oprește casetofonul. Cortina nopții coboară.

Aprinde lampa de pe birou, deschide sertarul de sus. Îndepărtează câteva foi de hârtie îngălbenită, extrage un caiet cu coperti negre, exfoliate pe la colțuri, așază obiectul pe tăblie, îl mângâie cu palma ca și cum ar vrea să steargă influența timpului de pe el, îl deschide. Paginile sunt acoperite de un scris de mână mărunț și căznit, aparte de grafia lui Karma, imprevizibilă și, în proporție apăsătoare, indescifrabilă. Pe prima pagină, caligrafiat în litere de tipar, titlul lucrării: *Jurnal de exil.*

„Am luat în piept pietrele sușului, am alunecat îngrozit spre margini de prăpastie, am traversat mlaștini

emanând amenințări, am tremurat de spaima urletelor, în așteptarea unor momente nesfârșite fără a avea cu cine să schimb un cuvânt, am fost lovit, îmbrâncit fără să am nici cea mai vlăguită idee, am căzut împins de epuizare prin puțuri de lift, m-am târât purtat de vremuri, inspirat de gardieni nemiloși, am colindat fără țință printre umbre de copaci vorbitori, m-am poticnit în praguri de idei, am urât când trebuia să nu-mi pese și am iubit după ce devenisem un monstru, dar am continuat să mă cațăr necunoscând fața demonului care mă mâna și m-am trezit pe neașteptate biruitor, străpuns de beția înălțimilor, aproape sfârtecat. Din vârful muntelui am aruncat o privire îndărăt. Constituie puterea voinței ultima virtute?

Decepcionantă victorie! Nu văd nimic în afara unor bulboane de văzduh răscolite de lănciile crivățului... Masca iluziei termice... Imaginea nu păstrează nimic din prețul de la plecare: sub lumina vișinie, drumul odihnește ca un animal răpus de osteneală. Din viața pe care-o târâsem după mine, nu mai rămăsese decât o moviliță de nostalgii la poarta infinitului. Ospitalitatea unui molid oripilat. Punctul în care-am ajuns. Punctul final.

10 Septembrie 1989

Am pășit în dreptul liniei nr. 9. Ofițerul a luat curba cu încetineală, și-a rotit privirea de jur-împrejur, a tras o concluzie de joasă acțiune:

„Ignorând câteva detalii la dosar, sunteți un caz de invidiune obștească! Ce n-aș da eu, bunăoară, să pot preludia un concediu remunerat, să las în urmă rutina cotiedenală, conflictualele matramoniacale, departe de vecini iscodiferi, colegieni pisălogari...”

I-am aruncat o privire crudă. Și-a schimonosit gura într-o grimasă ambiguă, a scos o țigară scuturată din pachetul pe care-l ținea mototolit în buzunarul de la pardesiu, a aprins-o cu însuflețire și, printre rotocoale

albastre de fum ieftin, n-a mai spus nimic. Câțiva pași în spate, Severa plângea înfundat.

Am urcat pe prima treaptă. Trenul a zvâcnit. M-am întors să arunc o privire finalului de capitol. În marginea priveliștii, fosta mea soție părea o umbră artificială, maiorului continua să-i iasă fum din gura întredeschisă. Am rotit cadrul. Aburii locomotivei, suflul tăcănit al frânelor, gresia albă a toaletei întrezărite sub panoul plecărilor, falsa solemnitate a momentului transformaseră gara într-o morgă vioaie.

Am intrat în compartiment, am așezat valiza în plasa de deasupra banchetei, am scos capul pe fereastră. Mașinăria scoase un vuiet metalic, smuci garnitura din loc, vagoanele se desprinseră matolite, bombănind, scârțâind. Luat pe nepregătite de primordiul feroviar, nu am avut prea mult timp să contemplan cum, încadrată de o femeie îmbălsămată-n agonie și un ofițer în civil, tinerețea mea rămânea pentru totdeauna în urmă, deoarece, dat afară dintr-un coșmar care nu-mi mai aparținea, după ce-am reușit să închid fereastra înțepenită, m-am trezit în parabola altei vieți, contabilizând cu mânie apatică stâlpi scheletici și arbori întunecați trecând în viteză cu țipete de năluci speriate pe lângă geamul compartimentului zdrăngănind în ritm sacadat de uzină metalurgică spre noua mea poziție în societate, de merceolog ținut sub observație la o fabrică provincială de confecții pentru export bilateral cu țările frăției din CAER”.

Secțiune 7.43 A. Temporalitatea lui Möbius

Sub clarul despuat al Lunii, strada scădea spre faleza verzuie și se confrunta cu ulița tavernelor din mahalaua bântuită de miresme marine. După cât puteau estima, clădirile și forfota își păstrasera similaritatea.

Dacă ai transpune freamătul mașinilor care rulează pe lângă noi în tropotul cailor de la trăsurile care

străbăteau pavajul de granit și boarea încălzirii globale într-un vânt aproape răcoros, lumina meșteșugită a reclamelor în timiditatea lampadarelor cu gaz ridicate în fiecare seară pe stâlpi nesiguri și sirenele huruitoare ale vapoarelor în șuierul valurilor molcome, ai obține o imagine compatibilă cu prezentul de-atunci, îi zise.

Femeia nu răspunse.

Parcurgeau ca două năluci fără cetățenie liniștea nopții, agitată din când în când de câte o ușă ce se căsca lăsând să transpară ca dintr-un ghioc zdrăngănit de chitară și clinchet de tărboui, ca apoi să se stingă iar în zumzetul apei izbite de țarm. Toamna era roșie, cum trebuie să fi fost și atunci, cu pâlcuri vegetale peticite de trecerea anotimpurilor și straturi de pardoseală refăcută sub diferitele administrații locale, parcuri recuperate din nepăsarea mahalalei și crâmpoie de plante exotice asimilate specificului, când cei doi coborâseră pentru prima oară pe strada Madredeus, cu memoria retinei excitată de grandoarea și spiritul palatelor de calcar, cristal și lemn de nuc șlefuit de pe esplanadă. Doar aerul de sărbătoare al sfârșitului de lume părea să aibă un interes de iminență în plus.

La diferite răstimpuri încetineau pașii, trecând alerti pe lângă micile universuri închise, fără a fi deciziți în care din ele să descindă și să declanșeze infernul. Pe unele le puteau întrezări prin fereastra interesată la nivelul trotuarului, în spatele perdelelor subțiri și al rotocoalelor împletite din fum albastru. Altele, ascunse discret în spatele unor uși compacte, le excitau imaginația cu o învigorare cumplită.

Secțiune 7.44 1. Prima iubire a lui Nerval

Nu ți-am vorbit niciodată despre impreciziile mele erotice. Toți ascundem iubirea neîmplinită a unei femei amplificate în perimetrul închis al orașului în care trăim.

Toți cei firești în aberația lor blazată. Uneori suntem surprinși de mâhnirea evocării, rușinați de naivitatea vârstei, mistificați de scurgerea deformărilor emoționale, rareori dispuși la o întoarcere analitică.

Înainte amănuntelor, importante ca pitoresc, dar fără discernământ loial, suntem interesați de cadru. Principiul este simplu, ca orice principiu descifrat: distincția dintre ordine și haos este asigurată de limită. Dacă numărul unu este întruchiparea purității maxime, numărul doi cuprinde cea mai vagă formă a potențialului dizarmonic, în raport cu procentajul concordanței. Pe măsură ce înălțimea cifrei sporește, fracția își inversează valorile, raportul rămâne constant. Insist să accentuez că ne referim la sistemele perspectivei umane. Orice punct pe axa numerelor reprezintă o îngrădire a neliniștii absolute. Pe scurt, haosul total poate fi găsit doar în prezența infinitului. Cum numai lui Dumnezeu îi este conferit atributul nemărginirii – și cum în el nu poate exista nimic haotic, putem deduce că haosul, în forma lui completă, nu există. Ca manifestare a polului potrivit, învâlmășeala, confuzia, dezordinea alcătuiesc idealul îngerului întunecat, cu aplicabilitate impactuală pe porțiuni mărunte, chiar dacă nouă, ființe bicefnice prin tratament, ne apar nelimitate.

De notat că formulele repetitive, inerente unui cuprins fără mărginiri, diminuează forța incoerenței. Practic, debandadă absolută nu există decât în forma pur teoretică a unor spații restrânse, entropice, restrictive. Orice împuținare a infinitului afectează două coordonate organizate pe traseul a două mărimi matematice cu direcții opuse: dezordinea, cu vector negativ, și armonia, cu tendință contrară. În ideea că lucrurile au o aplecare firească de a fi redată alinierii inițiale, Universul urmează să se contracte prin spasme deloc plăcute.

Aparența dezordinii aduce un punct de sprijin elocvent în favoarea poeziei, eludând structura matematică nevăzută a zilei. Un tânăr cu morbidități lirice începe să zburde prin cala inspirației, smulge informații culturale de unde poate, coboară în văgăunile propriului eu sacrificat și se așterne pe înșiruit stanțe poetice uimit de precizia figurilor sale de stil, de cadența metaforei, de ritmul revenirilor, fără să bănuiască o clipă că în spatele aparenței citadine pe care încearcă s-o redea hârtiei se află geometria univocă a spațiului circumscris. Repetiția creează rânduială și rigoare, în ciuda variațiunilor, timpul introduce culoare în jocul improvizației și în rigiditatea sistemului. De aceea prima iubire este atât de importantă în viața unui individ alienat strămutării. Experiențele adolescenței sunt sculptate în piatra cetății prin care-ți umblă pașii, rămân imprimate în eternitatea creierului și a sufletului, strălucesc ca o pecete a ceea ce-ai fost când erai cu adevărat, într-o combinație organică a doua planuri complementare, disjunctive, adverse și adiacente.

Un filosof a constatat că universul se termină la marginea cunoașterii. E tot ce contează în concluzia acestor meditații. Trăim în plină armonie cu spaima dezordinii și străbatem fericiți porțiuni de peisaj acoperind râpe primejdioase. Moleculele sentimentului de-atunci, frânturi de imagini, fulgurații ideatice plutesc la tot pasul prin văzduhul imediat. Din esența lor distilată poți recrea oricând absolutul primordial.

Iubirea mea a început într-un parc înțesat de umbre articulate de crengi în vigoare, dialoguri de păsări, scârțâituri irizate de tramvai urcând Copoul de-a lungul anilor, familii în trai măsurat. Nu-i știam numele, n-o mai văzusem niciodată, prima prejudecată participa la ideea că e o străină în căutare de aventuri într-un oraș în care n-o cunoaște nimeni. Mă înșelam aproape în toate privințele.

Stătea pe o bancă scofâlcită, fuma cu coatele pe genunchi ținând picioarele desfăcute sub o fustă lungă în carouri mărunte de culoarea maroului distribuită în vreo cinci nuanțe alternative. O panglică de factură indiană îi ținea fruntea liberă de părul castaniu revărsat până la brâu. Când m-a văzut a aruncat restul țigării cu două degete, s-a ridicat, m-a apucat de mână ca și cum mă aștepta de cine știe când, a rostit „hai” cu o muzicalitate aparte și m-a tras după ea două străzi mai încolo, negăsind necesară articularea vreunui cuvânt. S-a oprit în dreptul unei case pipernicite, a băgat mâna sub tivul fustei, de unde, dintr-un soi de portofel, a produs o cheiță, a deschis lacătul porții înlănțuite – după ce-am intrat l-a încuiat la loc, am străbătut o verandă îngustă și am pătruns într-o cameră de mărime obișnuită pentru acele locuri, apucături și timpuri.

Spațiul era întregit de un pat îngust, o masă nehotărâtă, o oglindă ruginită zumzând pe unul dintre pereți, o lampă de petrol care adăpostise trei generații de oameni simpli, două scaune desperecheate de Miliția Populară, un aragaz fără cuptor, un cuier de metal, un șifonier schimonosit, chipuri de morți în fotografii înrămate, covoare subjugate de istoria prafului, o chiuvetă de fontă. Mi-a făcut semn să iau loc pe pat. S-a întors să prepare un ceai, s-a prezentat silabisind cu accent:

Ludivina Panamarra, Catalonia franchistă, studentă la Arhitectură. Tata e neurochirurg în Vilafranca del Penedes. Eufemiano Cervantes. S-a întors cu cânila aburind, le-a depus pe masă. Șapte frați și patru surori.

Asta ducea la un total semnificativ de doisprezece. Mă strivise cu informații care țineau de cultura profundă. Pentru ea, probabil banale. Mie, nici prin cap nu mi-ar fi trecut. N-am putut spune prea multe.

Fiu unic la părinți, elev la Național, cunoscut sub

reputația de Leandru Apocinaceu Popescu.

De-acum înainte, Nerval va fi numele tău.

Am băut. N-am articulat nicio obiecție, tocmai din politețea de-a nu jigni incapacitatea ei de-a pronunța nume sofisticate în altă limbă. Situația era suficient de extravagantă ca să mai stric din uvertură.

O dragoste la prima vedere, mi-a zis, și era cu vreo patru ani mai în vârstă decât mine, survine după un contact vizual de 8, 2 secunde, o medie stabilită clinic de savanți cu conștiința observației în afara circumstanțelor. Din cele determinate de tata, atracția este apriorică în configurația firii, datorită capacității de rezonanță a ființei. Toate astea mi le-a spus în aeroportul din Barcelona, accentuând irelevanța genetică. Nu orice ureche este capabilă, nu orice ochi poate detecta, nu orice palmă simte. O lungime de undă corespunde optim unei singure alte lungimi de undă, întocmai coardei lovite care antrenează cutia de rezonanță a chitarei pentru a emana o notă particulară. În relațiile dintre ființe, lucruri, plante, concepte, visuri și opere de artă, vibrația joacă o funcție de comunicare esențială. Acum ești pregătit... *Vamos!*

S-a ridicat de pe scaun, și-a netezit pliurile fustei, m-a mângâiat pe păr cu duioșia surorii care-și ia rămas bun, a ferecat ușa casei și poarta curții, am luat-o spre Biblioteca Eminescu, am făcut la dreapta spre Universitate și m-a condus spre ceea ce avea să marcheze pentru totdeauna blazonul făpturii mele actuale: cursurile zvăpăiate ale profesorului Cristofor Gamaliel. Ne-am așezat în ultimul rând, ținându-ne de mână, absorbiți de solemnitatea academică, apropiați de patetismul iminentei întâmplări.

La jumătatea prelegerii, o fată îmbrăcată militarăște s-a apropiat de Ludivina și i-a înmănat un bilețel, s-a ridicat fără să zică nimic, mi-a aruncat o privire mai scurtă

decât cele 4, 7 secunde necesare despărțirii, și ieși prin cea mai apropiată ușă, nu înainte de-a-și flutura mâna pe direcția profesorului, care i-a clipit din ochi. Am rămas stingher/fascinat până la sfârșit, aruncat la picioarele unei lumi până atunci ficționale.

La ieșire am fost legitimat brutal de doi indivizi evidenți, încolțit cu întrebări încrucișate. Ce caut într-o aulă universitară? De când umblu cu persoane străine? N-am școală? Ca elev de liceu îmi trebuie aprobare specială de la secretariat. Unul din ei, spre a-și marca dispoziția investigativă, m-a întrebat ce este tatăl meu și când i-am spus a realizat că-i fusese elev. Ancheta s-a încheiat brusc. Ultimul avertisment: să nu mai calc pe-acolo, nici singur, nici însoțit.

Mă aștepta pe bordură, două străzi mai la vale.

A fost notificat: ești prea tânăr pentru treburi serioase. *El maestro puede tener problemas porque alguien como tú.*

Un tramvai se apropia din deal. S-a ridicat, mi-a făcut semn. Am urcat, am călătorit. Coborârea avu loc în cartierul vechi, pe unde trecusem de atâtea ori în copilărie, pe lângă o fierărie unde se potcoveau cai, se reparau căruțe, se căleau tășuri. Am intrat într-o casă părăsită cu mobile încărcate și afișe de filme interbelice lipite pe unde se putea. Prin sticla semiîntunericului doi nori străjuiau un pat care plutea ca un templu în camera imensă.

La loc unde vrei, spuse și se sui pe pat, se băgă sub plapumă, închise ochii și adormi.

M-am așezat turcește într-un colț. Am moțait o vreme, prins în gelatina calmului ca un animal nu pe deplin mort într-un recipient cu cloroform. Afară începu să plouă, pentru efectul sonor. Un mic curcubeu își înfiripă arcul ca pânza unui păianjen celest între un tablou luminat

și o lampă de porțelan. În veranda închisă s-au strâns câteva păsări de curte, o pisică, doi câini. La miezul nopții ne-am trezit.

Ludivina a scos din sertarul unui cabinet un cuțit care a strălucit în bătaia unei reflecții, s-a înfășurat cu o centură de piele neagră, de care atârna o teacă de plasă metalică, și-a pus o pereche de mănuși și a dispărut în direcția unui bloc din apropiere, îngăduindu-mi s-o urmăresc de la distanță. Am așteptat-o ascuns în discreția unui chioșc ferecat. Măsură inutilă, cartierul era cufundat într-o beznă de codru. M-am uitat la ceas, înțepenit la ora zero. O umbră apăru în cadrul scării, o mașină opri cu farurile stinse, în raza plafonierei o văzui pe Ludivina, acoperită de sânge, gâfâind cu satisfacția împlinirii amânate, din câte puteam aprecia din poziția mea păcătoasă, urcă și dispăru. În continuare, ora 12.

Să recapitulăm: hoinăresc fără nicio grijă prin orașul patriarhal, întâlnesc o fată cu personalitate accentuată, sunt supus unei prelegeri despre natura îngerilor egregori care nu-și mai recunosc stăpânul, sunt expus în prezența lui, acostat de falanga serviciului secret, ajung într-o casă extremă care nici nu cred că există, aproape că devin martorul unei violențe însângerate, care o are ca protagonistă pe aceeași făptură cu nume de revistă tehnică din Anzii Cordilieri, toate astea la numai 17 ani!

Niciun prieten n-ar fi acceptat acest fir narativ! M-am dus acasă și i-am zornăit la picioare tatălui meu lanțul întâmplărilor. Bătrânul a găsit cu cale să-mi vorbească cu blândețe, a făcut niște trimiteri literare cu caracter obscur, m-a convins că trebuie să fiu văzut, m-a însoțit la cabinetul psihiatric al doctorului Schneiderman. De la un cap la altul reieșea că avem de-a face cu un mare scandal, ce trebuia aruncat sub preș. La prânz eram internat la Casa de nebuni. M-au sedat de la poartă, m-au prezentat unui

doctor stagiar, complexat și ursuz, m-au băgat într-o pijama strâmtă, m-au încuiat într-o rezervă.

Singurul mod de-a călători interstelar este pe liniile de fugă ale căii cromatice. Roșul te apropie de obiectele distante, albastrul te îndepărtează. O combinație de galben, verde și alb deține strategia de-a tăia trasee volitive pe deasupra suprafețelor. Orice punct de pe axa unei culori corespunde fiecărui alt punct, asigurând deplasarea instantanee dintr-un loc în altul. Neuleptil. Ubicuitate. Spasm.

După trei zile am reușit să fac rost de un plan de evadare pe care l-am aplicat întocmai. La Institutul de Arhitectură, inutil de reliefat, nimeni nu auzise de Ludivina Panamarra Cervantes din Catalonia franchistă. Casa din spatele parcului era scoasă la vânzare, cea din Podul de Fier se adevăra o prăbușitură prin care se fugăreau șobolani împiedicându-se-n dinți, în poarta Universității vegheau cei doi cerberi care mă arestaseră cu o săptămână mai devreme. Mergeam pe străzi și auzeam sirenele mașinilor Salvării traversând intersecțiile. Nu aveam unde pune capul să dorm pentru câteva clipe. Benzodiazepină. Frustrare. Zboruri interzise.

Am reușit să găsesc o casă părăsită lângă pădure, cu geamurile îmbrățișate de plăci de placaj și ușa sugrumată în scânduri, curtea dominată de buruieni întunecate, gardul împărțind parcele de nimic. Tata mă căuta prin baruri, biserici, cinematografele din centru. Eu îmi vedeam de apatia indusă care se zbătea să iasă în drumul Ludivinei.

Când am dat de ea, zăcea inertă cu sertarele smulse în mijlocul unei camere mobilate cu ierburi. Tablouri ale Apocalipsei dominau pereții. O dâră de sânge se prelingea de sub tâmplă. Se sufoca. Am udat-o cu apă. S-a trezit.

Am supraviețuit și probei inundației, zise. Mi-am

ispășit comanda.

I-am arătat cana cu care am readus-o la activitate.

Nerval, dacă dragostea împlinește un ideal, mă voi culca cu tine, acum, în virtutea amendamentului de liber arbitru, dar capitolul va fi încheiat instantaneu.

Vorbea ca o ființă cu mințile retrase în altă dimensiune, impresie întărită de vizualul rănii deschise.

Profetul spunea că Diavolul și-a pierdut orice speranță de-a fi capabil să ne rățăcească în lucrurile semnificative, așa că trebuie să fim atenți să nu-l urmăm în cele mărunte. Tot ce-ți rămâne de făcut este să păstrezi relația dintre noi pură.

Aș fi dat orice să știu cum trebuie să mă comport... Eram atât de tulburat de scenă, informații și percepția directă încât n-am făcut nimic. Mi-a luat mâna în mâna ei și a sărutat-o.

Îți mulțumesc! - a spus și și-a reluat poziția muribundă.

Karma se buluci în odaie.

Regele a fugit!

De unde știai că mă aflu aici? Mai ales la ora asta! De ce nu ciocănești la ușă? Și care rege?

Regele! Cum „și care rege”? Pe ce lume trăiești? E unul singur!

Nu mă interesează, doar de hatârul politeții mențin discuția trează: unde și de ce a fugit?

Auza zgomote înspăimântătoare în ultima vreme. Spunea că ceva se apropie.

A precizat ce?

Ochii i se măreau fără a sclipi nimic în ei, gura i se deschidea, niciun sunet nu ieșea de acolo. Unii înțelepți au dedus că e vorba de sfârșitul lumii...

Un rege nu se sperie doar dintr-atât...

Cine e fata asta?

Expresia iubirii letale, precum vezi.

Ludivina a gemut.

Dacă ea este fata din Spania, cea căutată, s-ar putea să fii monitorizat...

Căutată de cine și de ce?

S-a rătăcit de coloana oficială, ca să nu spunem mai mult.

Karma, oricât de umanitare ți-ar fi intențiile, n-am timp acum de ele. Am greșit, voi plăti. Iar dacă mă vezi că sunt liber înseamnă că deja am fost exonerat.

Nu ești liber. Te-au lăsat să fugi ca să-i aduci aici.

E cu puțință ca parola să fi fost rostită cu ocazia acelor cuvinte, cuprinsă în mecanismul logopedic, intonație ori simetria silabelor neaccentuate. Patru bărbați imenși cu fețele îngropate în măști și cape aruncate pe umeri au izbucnit direct prin perete, au aruncat o plasă oțelită asupra Ludivinei, au rostogolit-o ca pe-o clătită și au dispărut cu ea pe ușă.

Karma fuma calm, eu priveam năuc. Tata a intrat și a spus:

Slavă Domnului, s-a isprăvit!

Mergeam pe străduțe accentuate, în rabla lui suspectă, în miez de noapte cu farurile stinse.

Aprinde lumina, băi, tată, vrei să ne trezim în inima unui accident?!

Fiule, vezi becuțelul ăsta gălbui? Bateria nu mai are putere decât să ne indice că benzina e pe ducă. Lumina nu ne-ar prinde bine. Așa ne putem lua cu iluzia că înaintăm o grămadă.

Cu frânele cum stai?

Nu mai corespund comenzilor de vreo două săptămâni.

Altfel zis, e sfârșitul...

Ai nimerit-o. Îngerul e pe cale de-a fi capturat.

Mai urmează ceva?

Ce mai poate urma anihilării nimicului?

Secțiune 7.45 3. Povestea unei vieți materiale

Lângă suportul uneltelor de scris zace casetofonul care înlesnea calea de acces spre panteonul atemporal vizat de Karma: valsurile vieneze ale celui alt sfârșit de secol, sub bagheta ilustrilor decedați Carlos Kleiber și Wilhelm Fürtwangler. Convinsă că omologia îi va deturna anxietatea, pornește aparatul.

Câteva măsuri din vuietul Dunării albastre animă chipul celui apărut. Pupilele rămân incandescente pentru o clipă. Nu se mai aude decât fâșăitul magnetic al benzii, punctat de indolențe electrostatice. Venind de nicăieri, vocea bărbatului emană o pregnanță artificială, de cercetător itinerant aflat în prezența riscului de a nu fi înțeles. Surpriza este atât de mare încât Lavo ignoră complet semnificațiile primei fraze:

Nimic din ce-ar fi trebuit să împărtășim nu s-a revărsat din matca anticipării noastre, ceea ce cred că descrie destul de exact situația că eu nu mai sunt acolo decât prin ce-a mai rămas în memoria casei și că acest gol începe să te chinuie. Moartea nu-i decât o justificare facilă pentru cele prestabilite să dispară. Orice creație are la bază tortura unei necesități. Nimeni nu scapă de ziua când ceea ce faci fără efort, ceea ce cunoști fără sacrificiu, ceea ce-ai iubit fără să predici, ceea ce-ai năzuit fără teamă, ceea ce-ai trăit nemijlocit și n-ai vrut să uiți și-ai crezut că poți îndrepta fără să devii povara unei plăți se apropie de sfârșit.

Femeia își dă silința să rămână conectată la tabloul percepției, captivă între lumi adiacente, dar palmaresul sentimentelor, articulat pe slăbiciunea fizică și uluiala eșecului, face ca prezența părții să fie mai greu de suportat decât absența întregului. Un moment de

confluență se derulează prin sălile puterii ei de judecată: nebulie, elocvență, iubire.

În urmă cu câteva luni, mă aflu în clădirea electrică a unei instituții intelectuale. Nu era sediul serviciului secret, cu toate că aerul încărcat de corpusculi esoterici m-ar fi îndreptățit la îmbrățișarea acestei confuzii, și nicidecum spitalul de nebuni, în ciuda lipsei evidente a rațiunii din înlănțuirea bunurilor. Coboram la subsol, străbăteam coridoare fără sfârșit, întâlneam fețe cunoscute, salutăm întâmplări derulate, urcam până la ultimul etaj, ca să cobor iar, de-a lungul întortocheatelor îngustimi. La o vreme, nu-mi mai era clar dacă văzusem fața unei femei frumoase la parter la începutul primei ture ori la subsol, în timpul celei de-a opta, cât timp trecuse de la o producție similară la consecința ei neplăcută, poate doar trei împrejurări, poate doi ani, chipuri îmbătrânite de o agasantă familiaritate, inclusiv frânturi de metaforizare pe diagonala feței mele reflectate în diferite planuri lustruite.

După ce-am pășit în pântecul imensului foaiier al primului cât, am străbătut neînsoțit un culoar al cărui capăt abia îl întrezăream, străjuit de uși întunecate pe ambele laturi. Înaintam și pașii, cufundați în plușul unei mochete de culoarea aurului, nu întorceau urechilor niciun zgomot înapoi, de parcă cele două persoane care mă alcătuiau nu căzuseră de acord asupra unicei realități în care ar fi trebuit să mă aflu. Lemnul ușilor de mahon sechestra oglinzi circulare și hublouri bombastice din cristal gravat, din spatele cărora răzbăteau înregistrări cinematografice din anii '30, trezite de țipete și dialoguri fracturate.

În depărtare, zidul de la capătul coridorului era spart de o fereastră în spatele căreia împingerile aerului unduiau ramurile unui copac impenetrabil. Pe măsură ce

înaintam, printre mădularele înfrunzite zăream tot mai clar profilul unei păsări albastru colorate. Limpezimea amănuntului mă făcu să resimt cadrul drept ecranul uriaș de televizor prezentând prim-planul unui scurtmetraj aviar. O ființă banală, a cărei descriere n-ar aduce nicio figură cunoscută de stil în discuție, nici n-ar ajuta la relevarea disparității dintre linia arhaică a mobilierului și sentimentul modern al eternității intrate în putrefacție... Pentru că civilizația părea să experimenteze în laboratoarele instituției denunțul propriei descompuneri.

Să nu fie adevărat că orice schimbare neașteptată indică apropierea sfârșitului?

La 16 ani mă pregăteam să iau cu asalt cetățile filosofiei, navigarea fără dascăl m-a făcut să eșuez pe tărâmul inefabilului liric, unde m-am trezit declamând zădărnicii inspirate de *Love in the Asylum* printre buruieni și grohotiș. Simplul excurs de la un domeniu la altul ar fi capabil să umple un raft întreg cu teoriile ilizibile ale tulburării de comportament juvenil, dar puțini sunt cei care nu le-au cunoscut direct. Un profesor de limba română mi-a sugerat să încerc proză, cu expertiza unui medic de familie prescriind ulei de ricin și fricțiuni cu parafină pentru ameliorarea melancoliei inflamate.

Cu această influență în minte, am așternut câteva pagini de excitații rostogolite prin băltoacele cu hormoni ale ingratitudinii și violenței, pe care le-am recitat în cadrul unui ceneag dulceag în biblioteca liceului. Profesorul Treboniu Popescu, tatăl lui Nerval, a fost mișcat până la exuberanță iar Ran Domnaru mi-a oferit prietenia. Peste noapte, devenisem celebritatea școlii.

Încurajat de noua mea onorabilitate, m-am desprins din strânsoarea minimei decențe și am încercat să intru în contact cu câțiva scriitori ratificați în mediul local. Slăbiciunea de căpătâi a celor care practică negoțul de

cuvinte este că se împotmolesc ireproșabil în noroaiele semanticii, unde gastează mituri personale incapabile să rezoneze altfel decât accidental cu marele adevăr făcut țândări și impregnat în fiecare din ei după logica unui univers ultragiatic din care n-au înțeles niciodată cât ar fi vrut. Aripă străbătând oglinzi pătate.

În ciuda acestor angoase și frustrări, am reușit să contrapun o carte, mânat de neîntemeiata convingere că un scriitor trebuie să exercite pentru modelul eroilor săi rolul jucat de avocatul din oficiu al oamenilor neînsemnați în fața unui juriu de personalități accentuate. Pe măsură ce înaintam, ambițiile intrau în metastază: ajunseseam să nu mai fiu mișcat decât de dorința de-a crea un manual al transfigurării. Dacă n-ar sălăslui o speranță pe cât de nobilă, pe atât de zadarnică în inima artiștilor, n-ar exista nici prelungirile acestei lumi.

O parte a lucrării este depusă la Editura Hermeticus. Fragmentele care lipsesc vor fi întregite de împrejurările care te vor transforma, purtate de curenții lentorii divine rătăcind prin labirintul arondat acestui oraș.

Făcu o pauză și rosti:

Pentru că eu am amânat prea mult și am fost luat prin surprindere.

Secțiune 7.46 2. Murmur de neliniști

După unsprezece ore de zbor hașurat de iluzia golului, plus alte opt de călătorit cu un tren ale cărui hurducături îi alungară orice formă de iluzie civilizată de pe circumvoluțiunile minții aproape amuzate de ce se întâmplă, amețit de oboseală și dezgust, înfrigurat, umilit, timorat, jalnic, descinse în gara orașului natal ca o enciclopedie uitată a înserării. Reîntâlnirea cu trecutul stătea sub semnul deloc încurajator al nimicului.

Ani de zile cumpănise libretul întoarcerii pe toate părțile, imaginându-și numitorul comun al încremenirii în

cădere, dar lucrurile își continuară degradarea dincolo de cât își putuse el închipui. Din cauză că trăise atâția ani în haosul amețitor al New York-ului, vânat spre înalături prin adâncimile înflorate ale unui canion săpat în marmură, sticlă și oțel, orice clădire care-l impresionase înainte de plecare i se părea mai netrebnică decât o păstrase în amintire, la un loc cu dealurile, străzile și clădirile copilăriei. Tramvaiele se strecurau zdrăngănind, jucării slinoase pe ulițele înguste ale unei rezervații pe care uitaseră s-o închidă, pierzându-se pe lângă locuințe precare, curți cu tencuieli crăpate, pardoseli scorjite, geamuri sărite din ochiuri, poteci hemoroidale de-a lungul cărora se scremeau rădăcini de arbori încordați să-și dea duhul.

În fața porților jupuite, constată că până și cimitirul, altă dată integru, se trădase în ruină: crucea de granit avea brațul rupt, gardurile fuseseră tăvălite de vânt. Pe câteva morminte erau puse semne „De vânzare”. Ușa bisericii scârțâi eterogen în frigul nefolositor al amiezii. O haită de câini zbârliți își găsise adăpost în pronaosul mirositor.

Aburul de lumânare ieftină i se cuibări sub stern, acoperind bățile inimii. Câțiva moșnegi ghemuiți clănțăneau într-un colț. Pe unii și-i aducea aminte, pe câțiva îi știa morți. Preotul Băncilă psalmodia din ceaslov la căpătâiul lui Leopold. Lepădă bagajele lângă ușă, se apropie de sicriu. Din bărbatul de odinioară nu mai rămăsese decât o mână de oase inerte, ținute de convenția străvezie a pielii.

După ce s-a închinat, s-a dat câțiva pași înapoi, ca să contemple.

Când plictisul atinse masa critică a stenahoriei, popa căzu pe gânduri cu bărbia-n piept, patru gropari înșfăcă rășnă și ieșiră în aerul tare, unde alaiul se răsfiră prin

împletitura de nervuri a potecilor. Din norii strânși unul în altul începură să se cearnă fulgi sperioși. Pădurea din spatele cimitirului le-a trimis salutul a două focuri de armă. Clopotul dăgăni un răspuns. Când ajunseră la așezământul ocultării ningeă nestăvilit. Printre faldurile zdrențuite ale înserării, Teia îi zâmbea de pe crucea smintită din loc.

Secțiune 7.47 3. Trupul făpturii fără calități

Apasă mânerul, împinge ușa. O rază se zbate în colțurile draperiilor, sub care se întrezărește crucea din vitraliu. După ce ochii acceptă deficitul de claritate, își plimbă privirea peste corpurile de bibliotecă, pendula înțepenită la ora douăsprezece fără șapte minute. Se oprește în dreptul biroului masiv, deasupra căruia își doarme somnul de veci cadrul cenușiu al tabloului cu îngeri căzători pictat de Baronul Paladino la două săptămâni după ce se eliberase din Fortul 13.

De afară se aude huruitul tramvaiului șontăcând spre Institutul Agronomic. Liniștea depune un strat subțire. Înaintează. Ușa se închide ușor. Duce mâna la gât, cuprinsă de-o durere ascuțită de-a lungul aortei. Pășește sprijinindu-se de tăblia mesei de scris, se lasă în jilțul rigid. De lângă *Encyclopedia Britannica*, un șoarece ivoriu, acoperit de cute catifelate, o fixează cu ochi lucitori. Animalul se întoarce în loc, sare cu un sunet lipicios pe podea, dispăre în pendula împădurită.

Starea de uluială pare a materializa în jurul ei trupul unei făpturi fără calități, exersând-o până în pragul lipotimiei. Nu-și dă seama câtă vreme s-a scurs, pentru că nu mai are cine s-o măsoare, și nici când s-a convertit avatarul, dar ácele înțepenite ale ceasornicului consemnează începutul altui ciclu.

Secțiune 7.48 1. Cineva lucrează la geneză

Din *Manualul pentru egregorii dezagregați* extrag

rezumatul unei lecții despre schizofrenia temporală și orientarea în spațiul energiei întunecate (în afara spectrului vizual). E nevoie de atenție fizică.

Diviziunea propune o alertă de lucru minată de mistificare atomică: orice agent compus trebuie să acționeze sub semnul perspicacității multiple în teritoriu, deoarece timpul perenial nu ține pasul cu el însuși, nefiind stabil din chiar proiectul cromodinamicii cuantice: un quarc interacționează prin forța nucleară puternică, un lepton reprezintă o unitate de măsură care nu se supune forței tari, formând un ciclu de trei generații sparte în șase bătaii alcătuitoare ale unor perechi subatomice distribuite. Limbajul aplicației a operat deplasări în domeniul de bază și fișierele de încărcare au fost corupte. Cum aducerea în existență trebuia să se producă fie prin ramură binară fie cuantică, apare un decalaj sesizabil, chiar dacă nu vizibil. Primul nivel al minții universale este implicat în capacitatea particulelor de a alege, potrivit fostului inger Dyson, căzut în Britannia. Condiția este să privești cu suficientă concentrare cifrele unui cronometru calibrat digital: nu va trece mult în perimetrul de referință și vei constata că secunde cu soț sunt mai durabile decât cele impare (în strânsă conformitate cu inteligența selectivă a entropiei moleculare, după cum constată evidențiat Rolf William Landauer, în 1961). Din aceeași inadvertență – stipulează o notă de subsol – își extrage și spațiul curbura, cât și marasmul psihologic al ființei – nostalgia, care este o formă geometrică deformată a facultății de recunoaștere în aceeași logică în care conul geometric corespunde unei deplasări psihice de amneziere a cilindrului, prin eliminațiune și ierarhizarcerbare. Un univers asimetric din cauza mișcării, a expansiunii, a existenței generalizate. În diferite puncte pe diagonala ascendentă, se cațără ființa umană, ectoplasme mitice și alte creaturi.

Dezvoltarea rectilinie se traduce prin succedarea insesizabilelor pulsioni suprapuse peste întinderea perioadei de dinaintea începutului. Sinergie spațială, ciocnire atomică, expansiune temporală. Particulele provocatoare - bosonii - pătrund în masa amorfă cu o viteză admirabilă, stabilind legături și punctând variațiuni care nu pot fi oprite decât printr-un cataclism universal răsturnat. Asta, practic, a fost menirea noastră să evităm și a forțelor opuse să accelereze în echilibru. Odată ce minusculele compoziții au fost scăpate în miriște, hărțile au început să apară din toate direcțiile, multiplicându-se în diferite intensități de radiație corpusculară, periclitând orientarea, schimbătoare exponențial în același ritm cu gradul percepției organelor de lucru în formare. Toate acestea, în fracțiuni de clipă la diferite puteri matematice.

Determinarea conținutului depistat în feuda muzicii prevede armonia cu folosirea simultană a unei varietăți de sunete, asemănătoare, identice, total diferite, niciodată antagonice. Etimologic, matematic, filosofic, noțiunea acoperă ariile concordanței, a simultaneității, a simbolului prestabilit prin exercitarea timpului și a regulilor analogiei universale. O definiție conciliantă de dicționar frivol susține că armonia este „potrivirea desăvârșită a elementelor unui întreg”. Corect până la un punct, dacă se poate admite și atât, numai că, în procesul extinderii, cine poate delimita întregul în cadrul continuității și categoriile cunoscute care-l compun, una de alta, când ochiul nu vede decât îngustimi dintr-o frântură? Manualul nu face un secret din atâta lucru și o spune franc: nimeni. Evitarea majusculei indică, în lumina atenționării de la începutul lecției (pagina lipsă), existența singurei entități întotdeauna pregătite cu abilități recomandate pentru perceperea întregului și clasificarea tuturor părților: Cineva.

Pădurea coboară asupra de arcuirea unui deal domol pe teritoriul fluviului luminat de focuri. Totul este patentat, documentat, înregistrat. Milioane de invenții făcând a neînțelegere. Priveliștea, încântătoare sub toate teoriile, este străbătută de un duh stăpânit de mâhnire, ceea ce denotă că sub ochii mei este expusă o scenă derulată cu mult înainte, filmată pe firul apei, spre mijloc, pentru că nu poți fi nostalgic în prezența unui fenomen fără precedent, atâta timp cât orice abatere sau reproducere trebuie să fie secundară unui model inițial. Contrazicere de nuanță, toate sunt primenite. Lângă vatră, ipostaza unui bărbat cu derma purpurie acoperit în haine de nori subțiri străbătuți de coloristici înveselite își face de lucru cu un maldăr de membre animalice, de o parte, trupuri umane în alcătuiți disciplinate, de cealaltă. Din spatele unei tufe umbroase o arătare ciudat de complicată, alcătuită din filamente chitinoase prinse în sistemul meandric al unei galaxii în miniatură pulsate de noduli prin luminițe organice, urmărește scena cu interes pasabil.

Alcătuitorul vorbește, arătarea tresare:

Viața organică nu apare sub ochii noștri acum, firavoase Amoniel, ci a fost programată precedent expansiunii. Creația nu poate fi spontană; până și-o buruiană necesită evoluție. Altminteri, nu măsurăm după niciun criteriu. Pentru un criteriu e nevoie de doi. Noi suntem unul. Iar tu nu contezi.

Arătarea se complăcuse statului într-o rână, cam fără respect. Ființa necesară o țintui cu degetul:

Priveliștea asta va fi contemplată, șezi demn!

Totul este un cumul de iluzii cifrate, nu-i așa?

Dibaci la minte, sprinten la caracter...

Îmi și place aici.

Mai am de lucru...

N-am cu ce compara, dar constat în admirație cât e

de curat. Râul curge pe lângă pești precum păsările străbătând canionul albiei fără apă.

Cam încâlcit la gândire, vorbești din viitor, dar nu va ține mult...

Mai sunt probleme?

N-au fost, vor aduce.

Ce va fi pedepsit?

Tot ce nu este folositor...

Privi spre încâlcitura de mădulare.

Mă frământă dacă voi scăpa severității tale...

Dacă aș fi fost sever, întunericul ar fi rămas luminos și după momentul critic, care a durat atât de puțin încât e un miracol că fu conștient. Cum de-a putut fi afectată de concepția gravitației o ființă de spirit?

A fost afectată de Tine.

Asta e o taină...

Ești sigur că nu ne vede nimeni?

Doar un egiptor minuscul...

În clipa aceea am fost cuprins de o ameteală sonoră și am căzut de pe ramura înflorită a unui fruct aromat. Interzis, decimat, fără pază.

Înapoi la manual:

Într-un perimetru închis, linia melodică este arhitectul laborios care extinde labirintul, ghidul ascultătorului aruncat la poalele tăcerii. Cheia convențională, gama condiționată, ritmul intuit configurează premisele, prestața aritmetică a notelor, drumul de la un acord la altul, subliniat de armonia intersecției cu alte teme, cifrul alegoric, extrapolarea conjuncturii, adâncimile, întreruperile. Compozitorul propune un traseu previzibil, armonizat cu premoniția melomanului. Potrivire desăvârșită captată în cerc. Extrem de eficient, dacă ținem cont că EL Însuși va fi aterizat în bulboanele *Simfoniei a VII-a*. Deși singura temă care L-a

mișcat preț de 32 de măsuri a fost *Moartea lui Siegfried*.

Secțiune 7.49 4. Zvon de port mortuar

Tagma numărătorilor a descoperit că în orice sumă este prefigurat începutul. Filosofi au determinat importanța drumului asupra sfârșitului, deoarece toate devin aceeași. Un oarecare Walter Landor susține că absența și moartea sunt, de fapt, aidoma, cu singura deosebire că în moarte nu e suferință. Nu pentru cel care pleacă.

Cealaltă poveste demarează în după-amiaza unei zile calme de toamnă gălbuie, când o boare somnolentă anima cu difuz dezinteres dealurile scofâlcite ale urbei. După un scurt moment de încremenire în holul casei pe jumătate abandonate, din alergia semnelor grafice cuprinzând primul rând, se desprinde silueta unei femei mângâiate printre fâșii de umbră de razele Soarelui. Pe umeri se revarsă abundența castanie a unei frumuseți anacronice, al cărei nume va rămâne Lavonia, până la sfârșit. Lavo.

Deși de la volatilizarea lui Karmailen se scurseseră aproximativ două zile. Întâmplarea o atrage spre ușa dormitorului ca o amintire. Unii ar numi asta percepția predestinării. Lumina aprinsă prin cele două veioze decupează patul nedesfăcut, ușile încleștate ale dulapului, obloanele coborâte ca pleoapele unui mort. În baia dezamortită de neonul albastru își plimbă privirea peste oțelul briciului și periuța de dinți, săpunul stacojiu, cu miros de zmeură. Detaliile vieții domestice expuse de ordinea celui care le stăpânise o ajută să străbată încăperile cu o spaimă domolită.

Se îndreaptă spre camera de zi, însoțită de parfumul arctic plutind fără sursă printre mobile vechi și miniaturi de porțelan. Pentru o clipă, e cuprinsă de liniște.

În coridorul dinspre birou mireasma sporește. Împinge ușa. Încăperea o fixează hipnotic. Se trage înapoi,

nedezipindu-și ochii de la vidul înțepenit. Încearcă să refacă din gol măcar un element secundar. Somnul eliminase orice analogie.

Prin fereastra bucătăriei se zăresc crengi rupte. Degringolada furtunii nu prevestea nimic. Gelatinoasă și verzuie, memoria dârdâie ghemuită sub o brumă de nisip. Iese. În afară de copacul contrariat și olanele de țiglă smulse din acoperiș, situația avizează normalul. Din arheologia nopții nu mai persistă decât briza unui ecou mistuit printre tufele de liliac. Zvonul unui port mortuar.

Secțiune 7.50 2. Un magazin la ora închiderii

Precum verigile unui lanț scormonind la iveală iederi străvechi din fântâna proviziilor de zăpadă, vestea se converti într-o vedenie: Leopold plângând în magazia de lemne din spatele casei, în seara zilei în care o-ngropaseră pe Teia. Imaginea îl marca și acum cu același moft de sfârșeală: în rândul copiilor de mahala, bocetul unui simbol al puterii indică o slăbiciune de neiertat. Coborî pe firul băuturii la vale, se opri proptind un coșciug. Destin ancorat între beții.

Imediat ce primi vestea celei de-a doua morți, fu luat în primire de vârtejul zădărniceii. Exceptând numerologia accidentelor biografice, fu surprins să constate cât de puține știa despre tatăl său. Încredințat că tot ce dăinuie în urma cuiva poate fi cuprins în cumplita generozitate a unui necrolog, tot ce-i rămânea de făcut era să găsească un ziar în stare să adăpostească unul. În privința lui Leopold Nemetz, nepotul junimistului necunoscut, nimeni nu considerase că merită să scrie un ferpar din care să reiasă altceva decât fleacuri cumiști rostogolite în limba conjuncturală a mâhnirii pasagere.

Ziarele locale înghesuiau pe prima pagină relatări corpolente despre asasinarea lui Armand în dezgustătoare amănunte, prea multe pentru a nu ridica suspiciunea

aportului imaginativ al afecțiunii jurnaliere acute. Profesorul fusese mai întâi împușcat în zona de încheietură a umerilor cu o armă de vânătoare germană, târât în una din curțile interioare ale instituției, executat cu un foc de revolver sovietic în ceafă. Ziariștii se întreceau în a găsi rezultatului cauze plauzibile, dar toți se înglodau în irelevantă semnificație a modului în care avusese loc, amestecând substratul delirului brun cu forma apostilei roșii mânate de la spate de francmasoneria globalistă.

Reuși cu greu să descifreze într-o fotografie recentă trăsăturile prietenului de odinioară. Un bărbat aproape necunoscut îl fixa muștrător de după scutul arogant al unei perechi de ochelari de vedere.

În clipa în care termina de parcurs avalanșa criminalistică de aiureli, atenția îi fu acaparată de un articol rezervat decesului unei bătrâne care locuise două blocuri mai departe de răspântia adolescenței sale deplasate. Potrivit reporterului, pestilențele evadând pe sub ușa îl determinară pe-un vecin de palier să alarmeze operatorul de serviciu. Acesta trimisese un polițist să constate evidența cadavrului în descompunere pe un maldăr de ziare vechi.

Din lămuririle ulterioare oferite publicului de agerimea aceluiasi vecin cu spirit civic reieșea că femeia avusese un fiu care dispăruse în urmă cu o grămadă de ani. Intuind că așteptarea cu ochii în vizor n-ar fi produs niciun rezultat, mama începu să-l caute prin registrele instituțiilor medicale și polițieneste, prin cotloanele orașului, pe bănci de parcuri populate de cetățeni fără adăpost, în pădurile de la marginea de nord, unde haite de lupi și chiar zvonuri de urși flămânziți dădeau târcoale, în jurul brutăriilor de pe prichiciul cărora vagabonzii furau navete de pâine cu noaptea-n cap, printre ultimele rânduri ale sălilor de cinematograf, rămase întotdeauna

nemăturate, canale neglijent predispuse accidentelor de circulație și speranței negative, depouri mizerabile ocupate de șobolani adjectivi, puhoai de proletari acriți ieșind din tură de dimineață pe porțile de lagăr, adunăturile de la intrarea clinicii de recoltarea sângelui pentru bețivii rămași fără mijloace de subzistență, din nou parcuri înțesate de șahiști pensionari, biserici vegheate de popi dezolați, ulițe-amorțite între cișmele răcoroase, braserii stimulate de euforii ostile, spitale de gardă, cele două ateliere de confecționat sicrie. Când așteptările acestei anchete epice s-au adevărit neroditoare, tot ce constată că-i mai rămăsese la-ndemână fu să conceapă anunțuri sfâșietoare pentru singurul cotidian de pe raza județului. Odată cu sfârșitul biologic, menirea bătrânei capătă adevărata ei relevanță: o viață de om dedicată laconic lucrării de regăsire a fiului pierdut. O operă incompletă, aproximativ literară.

Întâmplările îngrămădite în destinul imediat îi scurtau propria durere.

Povestea în sine era tristă, câine să fi fost să nu-ți fi dat seama. Dar nu era vina lui că-i trecuseră pe dinainte prea multe discursuri de aceeași factură încât unul în plus să-l mai fi putut mișca. Așa ar fi și rămas, dacă numele fiului dispărut n-ar fi aprins un bec orbitor în noaptea gangului părăsit al sufletului de odinioară. Alături de Armand, pe care-l cunoscuse ceva mai târziu, Max fusese cel mai bun prieten al său, după toate definițiile vremii: au urmat cursurile aceleiași școli generale, au jucat fotbal pe același maidan, s-au strâns în jurul acelorași băieți mai mari care cântau la chitară în micul parc dintre blocuri, au fost colegi de liceu, apoi de facultate. După terminarea studiilor, prietenul s-a extras din viața lor brusc, dispărând într-un orașel din partea vestică a țării, cu moștenirea că asta a fost tot, ca și cum cineva trăsesse grilajul peste

intrarea unui magazin la ora închiderii, fără nicio altă explicație decât constrângerea cifrelor de pe orar. A încercat o vreme să dea de el, cu râvna potolită de orgoliul vârstei, dar timpul urzește câte o soartă pentru fiecare.

Secțiune 7.51 Σ Petrecerea

Baza

— Trăiam sub impresia că mahalaua, așa cum o știam noi de pe timpuri, se schimbase radical. Nu numai din poveștile altora, dar chiar eu am trecut pe-aici de câteva ori și am consemnat amănunte dezagreabile. Dar să presupunem că vrem să ignorăm pentru moment aspectul scos la vedere, ce vreau eu să subliniez în contextul călătorului de demult este că, după o măsură de timp, întoarcerea îți provoacă surpriza minimalizării. Ce se întâmplă cu vegetația, peisajul arhitectonic, calitatea împuținată a sufletului, elementul demografic rarefiat, piețele pipernicite, străzile îngustate, obiectele de odinioară, aria terenului de joacă, principiile morale... Cărui fenomen le cad pradă? Uneori constați brusc schimbarea, te mâhnești fără să realizezi că raportarea spațială a strivit aura mitică a copilăriei, te retragi dezorientat, pătruns de premoniția depărtării. Ei bine, șocul meu este acum de altă factură. Mă aflu aici, pe străduța copilăriei, la maturitatea celor 49 de ani îngăduiți, sobru, integru, fără nicio influență psihotică ori interese biochimice, și totul, până în amănunte pe care le uitasem de patru decenii, arată aidoma, ca și cum o parte a percepției posedate atunci s-a întors odată cu mine!

— Aceleași gânduri, chiar dacă exprimate în gama unei diminuate eleganțe, mi-au străbătut și mie oripilarea. Întrebarea e alta, până să luăm cunoștință cu ce se întâmplă în geriatria urbanității înconjurătoare: de ce prindem noi dimensiune aici, sub acest cort încăpător, luminat ca nunțile de cartier de-acum jumate de veac? Eu

m-am aflat mai aproape de vecinătatea locului, e posibil să nu fi resimțit aceeași bogăția de nuanțe alienate dacă n-aș fi fost brusc predispus să observ că Evagrie Victorin, bătrânul preot de pe Beldiceanu, pe care-l știam mort de cel puțin un pătrar, cât și învățătorul Popescu, de pe stradela Misai, oho, claustrat dincolo de pe când eram un adolescent muncit de infatuări occidentale, tocmai am trecut pe lângă ei prin dreptul cișmelei, recondiționată, repusă în funcțiune după o pauză consistentă de activitate. S-au uitat îndelung la mine, ca și cum eu eram cel aflat într-o stare privată de firească, mi-au răspuns, totuși, la salut, am mers înainte. Nu mărimea hăurilor dintre clădiri, impresionabilă, nimic de zis, acuratețea suprapunerii peste pomii în care mă cățaram cu agilitatea unei maimuțe, mirosul butoaielor de vin spălate în curtea bodegei *Trei salcâmi* ori poate chiar îmbunătățirea noastră spirituală, dar acești oameni, Ioane, au fost readuși!... Nu crezi c-aici se-ntâmplă ceva ieșit din comun?

— Am fost invitați, Tomiță, de-aceea ne-aflăm aici, ca să răspund primei tale întrebări. Și ai dreptate, e straniu! Aveam de gând să refuz, agenda mi-era plină de multiple îndatoriri. Dar plicul, hârtia, cerneala, timbrul emanau ceva indefinit irezistibil! Am lăsat totul baltă și m-am prezentat la-ntrevedere, chit că habar n-am cu cine!

— La tine fu vorba, totuși, de propria voință, dirijată sau nu de elemente prozaice și păreri, dar eu mă găseam în pușcărie, unde ispășeam o detenție de cinci ani, pentru o eroare grafică interpretată drept intenție în gestiunea unei magazii de echipament sportiv din Bularga. Nevinovat cât m-au ținut curelele la interogatoriul încrucișat, dar avocatul nu-mi promisese o eliberare prematură nici când fumase marijuana cu fata unei colege de-a nevesti-mii pe balcon. În zorii zilei, m-am trezit în celulă înșfăcat de-o aripă, dus la ofițerul de serviciu, care mi-a pus sub nas

invitația de care vorbești, un rând de Țoale nou-nouțe, ustensile de bărbierit și bani de taxi. Dacă nu i-aș fi văzut pe cei doi, probabil că m-aș fi gândit la un nabab prolix din aria finanțelor locale, recunoscător că mi-am ținut gura în prezența unor aspecte examinatrice. Dar n-ar fi bătut la ochi, prietene?

Corpul

O siluetă se apropie de ei:

— Vieți banale muncite de miracol...

— Nerval! - făcură cei doi într-un glas. Finalmente, un descifrator al absconsului!

Nerval se așează lângă ei. Luă un sifon dintr-o cădiță cu gheață, își turnă în pahar, lichidul dădu cu presiune pe dinafară.

— Nu mai sunt obișnuit...

— Ce se-ntâmplă?

— Constrângerea sfârșitului universal exprimată în particularitate. Karma urmează să-și ia rămas bun de la tot ce-a avut el mai drag.

— Auzisem c-a avut un accident...

— A scăpat cu bine. Uite-o pe mama lui cu Păunița...

— N-a murit în 2004? Nerval!

— Da...

— Care-i treaba?

— Nici eu nu știu prea multe. În clipa accidentului eram certați. Înainte să plece, a solicitat hatârul de-a fi cu noi, cunoștințe care populau zona, rude, foști colegi. Reconstrucția unei idei. Dorința i-a fost considerată. În rațiunea lucrurilor, suntem luați sub autoritatea unei realități elevate.

— Despre ce fel de autoritate vorbești?

— Întrebarea ridică un impas tehnic. Sunt multe nuanțe, nu avem definiții comune.

Cortul se populează, o altă umbră se ivește din nimic.

— Karma! - făcură cei trei.

Se îmbrățișează, Karma ia loc la masă, vine cu explicații.

— Vă mulțumesc că ați dat curs, îmi cer scuze că v-am stricat rânduielile. Veți vedea că nu mai contează. Voi, la vârsta la care-ați ajuns. Ceilalți, la vârsta la care-au plecat. Părinții voștri, în măsura în care dorința mea i-a oglindit în spiritul cererii, vor fi și ei aici, iubitele voastre dintâi, persoane care vă vor bucura, altele care vă vor mâhni. E greu de ținut echilibrul unei astfel de adunări, căci ea nu este controlată de legile selecției naturale, ci de vrerea subiectivă, deformatoare a unei ființe a cărei senzație de iubire umple un gol suspendat în trecut.

— E vorba de tine?

— E vorba de oricine.

— Ce se va petrece cu noi după?

— Lumea se-apropie de sfârșit, Tomo!

— Vom dispărea, nu-i așa?

— Termenii păcătuiesc prin lipsa adecvării. Pentru cei nechemăți, efortul va trece neobservat.

— Cine va fi prezent?

— Valorile lor n-au capacitatea de-a aproxima asupra nivelurilor superioare. De participarea lui Mihoel sunt sigur.

Începutul vârfului

Un bărbat înalt trage un scaun alături, se așază.

— Malak al-Maut va păzi intrările. Efracția necesită măsuri de precauție. Mă aflu peste tot, mă puteți chema oricând. Plec să aplanez impresiile, războinicii lui verzui au umplut cartierul și e posibil să îngrozească ființe nevinovate. Îți amintești ce-a fost când ne-am ciocnit în biserica din Copou...

Se ridică, dispare.

— Cine-a fost?

— Arhanghelul Mihoel.

— Pare blând... deloc înfiorător...

— Dacă l-ai vedea mânios, n-ai mai putea povesti. Natura lor e complet diferită. Nu numai raportat la noi, dar chiar la miile de ramificații funcționale care împart cerurile.

— Chipul și asemănarea...

— Aparență, împrumut...

— Analogia...

— Prea complicată s-o-nțelegem ca atare...

— Nu invocă toate acestea un set de moravuri diferit?

— Sortul lor poate lua orice viață tocmai pentru că sunt pregătiți s-o poată recrea în orice context. De unde și altă legislație morală, corp filosofic, sensibilitate spirituală.

Cortul era plin. Nu în sensul aglomerării urbane, al înghesuiei în mijloace de transport în comun ori al luptelor de supraviețuire la un meci de fotbal pentru accederea în liga superioară, ci în ideea că nimic nu amenința confortul, ordinea, calmul imobilizate sub cupola de pânză. Becurile ardeau fără să orbească, un cvartet de coarde ținea tăcerea animată în compoziții scurte de Bach, Beethoven, Brahms, Bruckner.

Dinspre intrarea de la stradă se aud strigăte. Un bărbat vânjos este ținut în loc de palma deschisă a oribilului Malak al-Maut.

— Vreau să intru!

— Prietene, n-ai fost invitat...

— Domin tot ce mișcă pe străzile astea de când mă știu, am nevoie de convocare? Eu sunt Șelat Șirag, spaima orașului!

— Neînfricate cavalier, în seara asta n-avem libertatea de-a isca pagubă, mergi în plata ta, vom lua atitudine la timpul potrivit. Nu acum, nu aici...

— Dă-te la o parte, bă, tatuatule, că te bag în spital!

Din adăpostul gardului o umbră se detașează cu vigoare. Malak al-Maut îngheață. Șelat Șirag dă să mai spună ceva, se trezește înconjurat de o plasă de pânze de păianjen groase cât degetul, se zbate chițcăind ca un șoarece, se rotește în aer, devine o sferă de tendoane, falange și solzi, se micșorează, dispare cu un scrâșnet abrupt. Mihoel se întoarce spre Malak al-Maut, care continuă să dârdâie de spaimă.

— În noaptea asta vei fi spulberat dacă mai îngădui vreun act de perturbare!

Cornișa mijlocie

În clipa aceea, între ei se ivește un necunoscut cu păr grizonant, zâmbind afabil dintr-o robă bleumarin. Mihoel face un pas înapoi, înclină capul, mătură aerul cu palma. Bărbatul ridică două degete, gardul se transformă într-un zid pal acoperit cu țiglă galbenă, locul cortului este luat de o clădire împodobită cu turnuri de bazalt, ferestre prelucrate din cleștar, candelabre tăiate în aur franțuzesc, mozaic lucitor reproducând imagini renascentiste, fântâni arteziene gotice din marmură irizată, fotolii de catifea și argint, mobilier de nuc, onix și puncte de rubin. Eli havar ocupă un loc în colțul chenarului de mese. Vocea lui sună ca tumultul unui fluviu. Cei din sală cad în genunchi.

Din preaplinul Celui care vă slujește, fiți binecuvântați de iubirea acestei clipe!

Karma își îmbrățișează invitații, trece de la unul la altul, se apropie de Marele Oaspete. Eli havar îi face semn să se așeze lângă el. Cu coada ochiului ia notă de prezența lui Shamai. O formație de jazz formată din nouă inși deprimați, cu Duke Ellington la pian, cântă... *And His Mother Called Him Bill* prăbușiți peste instrumente. Ran și Nerval se îndreaptă spre Karma. Lavo schimbă vorbe cu Elena. În togi purpurii, perechi pășesc printre perechi.

Altele stau în răcoarea unor arteziene de masă. O pace nefirească îi moleșește vioi. Un final de drum în care, cu puțină străduință, ar putea vedea structura tunelului prin care s-a ivit Don'abar, aflat în mijlocul mesei. Lângă el, impunătoarea Anabelia. Frumoși ca un renume wagnerian.

Pregătirea înaltului

În jurul lui Eli havar se conturează un câmp magnetic intens, cei din preajma lui sunt împinși îndărăt. Un sentiment de ruptură îi pune pe zdruncin. Zumzete succinte și bubuituri rebele sfâșie armonia, seismul zguduie clădirea cu un set de vibrații pompoase, tavanul este despicat de impetuoșitatea unui tunet, o lumină orbitoare năvălește în tăria sălii. Pentru o seamă de momente, până ce nivelul cuantelor este trasat definitiv, o tăcere de stâncă înțepenește frecvența zero în inima adunării.

După o pauză infimă, pereții largesc incinta câteva sute de metri, podeaua devine străvezie, acoperișul face loc unui dom traversat de carouri lucrate în smarald. Brusca spațializare îi determină pe invitați să-și piardă respirația pentru câteva clipe. Sala planează la trei metri de pământ. În spațiul larg din centrul adunării tronează un jilț de iaspis transparent și sardiu de un roșu aprins. Marșul morții lui Siegfried cutremură slava incintei. 24 de ființe înaripate planează la distanțe invariabile deasupra scaunului de domnie. Două bufnițe imaculate străbat o plasă în ochiurile căreia răsar, unul câte unul, cei zece sefiroți ai gloriei divine. Din loc în loc, răsar copaci. Două creaturi acoperite de ochi străjuiesc tronul, în incinta unui cerc format din jilțuri ocupate de oameni în alb.

O formă luminoasă cu pete galbene/albăstrui/roșii dogorește pe scaunul de domnie. Căldura interioară este calmată de frigul epidermic reținut de șaptezeci de mii de cercuri de titanium invizibil, desfășurate numeric pe un

ecran digital. Un glas tunător oprește bătaile inimii:

Ce trebuie împlinit se va împlini!

Sala continuă să se îndepărteze, o scuturare majoră modifică scoarța pământului, cartierul se risipește sub ei, înghițit de o mare de pucioasă și fum într-un hău lins de flăcări. Întrunirea vibrează, plutește în haosul controlat al procedurii, uneori cu o viteză orbitoare, alteori oprind fără menajamente. Bâzâitul sporește până un impact surd paralizează orice funcție, un huruit de mașinărie precară izbucnește într-o explozie de limită, îngerii zburători scot țipete ascuțite, sefiroții se desfac din convenția formei conturând un pătrat întunecat, care se consolidează, înghite jumătate din lumina habitaculului, se umple de funingine, produce un sunet scabros. O parte a ființei la un pas de perfecțiune este smulsă cu un țipăt din carnea adunării. Durerea este resimțită de fiecare. Sorbul aduce în mijlocul circumferinței o hidoșenie macabră, care se agită sub cheia simbolului Pi. Are spinarea acoperită de vertebre deformate, gheare crăpate de infecții stelare, răni mustind sub resturi putrezite, dentiții geologice încadrate de ochi adumbriți. Fornăie cu obosită suferință, gâfâie rănit, spumegă fără vlagă.

Ce-a făcut revolta din tine, lucitorule? O bestie aproape umană!

O rază subțire pornește din stroboscopul spătarului, care se învâрте cu lentoare, caută unghere și fețe înmărmurite, fragmente create, impurități, griuri, produce o inciziune în pântecul fiarei. Prin faliile tăieturii se prelinge un obiect de pe care se desprind mucilagii maronii, membre macerate, țesuturi ciopârțite, se înalță, învârtindu-se în jurul propriei axe elicoidale, tot mai pur, febril, scânteietor. Cauzând un efect general, Daath se contopește cu ceilalți sefiroți în potrivirea desăvârșită, spiritul armoniei străbate ca o adiere întrunirea, se

plasează deasupra flăcării de pe scaunul de domnie.

Culminația

Hipnoza creează o stare impecabilă. Luciditatea minții este desprinsă de luciditatea senzorilor. Părțile devin una, fierul suferinței se retrage cu un pâlț de durere din toți cei prezenți. Lumina își recapătă intensitatea, flacăra se spulberă spre boltă, ia forma unui bărbat între două vârste, purtând un șoim cu penaj albastru pe umărul stâng. Audiența scoate o interjecție de spaimă, se prăbușește cu fruntea de cristalul podelei. Vibrația comună strunește structura. Dihania muge cu energie diminuată. Dăltuitorul dezvoltă un gest din încheietura mâinii drepte, ca și cum ceva se dislocă și se recompune la loc în câteva zecimi de secundă, podeaua se decupează în perimetrul trasat, cinelele izbesc tărâmul adâncurilor:

Fiara încearcă să ridice privirea, dar, fie din lipsa puterilor, fie din pricina ținuturii, nu reușește decât să miște capul de la stânga la dreapta, descriind cu mânie. „*There comes an end to all things; the most capacious measure is filled at last; and this brief condescension to evil finally destroyed the balance of my soul*”.

Finalul

Autorul ridică palma. Creația este oprită în loc. Timp suspendat în spațiu. Se aude clipocitul unui vârtej arbitrar, nimic spectaculos, dar cu atât mai important, raza luminii pălește, culorile sunt extrase din forme, mașinăriile existenței sunt întrerupte, imaginile devin cenușii. Chipul fiarei capătă trăsăturile unui înger surprinzător de frumos, lucitor în toate componentele sale, din generația transcendentală, unică, se prăbușește în genunea mistuită cu un geamăt lugubru de umilință, rușine, spaimă, confuzie și ușurare. Coardele despică amalgamul sacadat, două globuri intermitente se ridică în zenitul cupolei, se zbat într-o plutire de zvâcnet, se prăbușesc în zăngănit

asurzitor și țipete înregistrate în istorie. Muzica încetează. Ultimele dâre de acizi sunt extrase prin orificii minuscule, atmosfera este cotropită de mirosuri de mere, castraveți, căpșuni și levănțică.

Începutul

Sala se mărește la dimensiunea unui oraș în mijlocul căruia se ridică un munte străbătut de un fluviu imaculat, se îndepărtează printre stele, se amplifică pe etaje, continuă să crească, limitele nu mai sunt cuprinse. Uruitul aștrilor a dispărut. În urmă, universul se prăbușește în ridicolul unui atom.

Secțiune 7.52 3. Călător prin deșert

Teritoriul în care mă retrăsesem vlăguit de întoarcere fusese încercuit de claustrări îndoielnice, repartizări schizofrenice și simboluri iraționale printre flori presate, scoici străvezii, cergi aduse de mama. În spatele acestui sistem de repere, mă confruntam cu stări culminate cu bătăi în geam și hohote care se îndepărtau fără nicio apreciere pe lespezile neurotice ale coridorului. La orele de stupoare matinală, când deprimarea îmi îngăduia un răgaz taciturn de acalmie, mă trezeam cu mâinile zbătându-se printre gratii. Fâșiile înserării mă cuprindeau în iarba din curtea ospiciului, străbătută de remușcări și duhoare de aripi. Urlete împotmolite reconstituiau lapidarea ziaristului până în cele mai abjecte detalii.

Din când în când, cineva încerca să-mi vorbească, dar la acea dată străbăteam un deșert cu mintea absentă din lucruri.

Țin în mână un roman de Dostoievski cu cotorul abuzat de cleiuri și paragrafe macerate. Cealaltă atârnă teatral. Un pansament fără istoric îmi înfășoară gândirea. Mai am de urcat până-n întunecimea lizierei, pagini carnivore, rânduri înnegrite, tensiuni epileptice rod lumini pe sub gardul de sârmă, fețe spălăcite din ape, mătăsuri,

suflete tremurând pe dărele unor treceri vapoaroase de pe un mai pe celălalt. Plutesc prin grădina care-ncercuiește capela, de-a lungul mormintelor mă ridic și cobor, îmi scutur memoria de țurțuri, mă imobilizez în turlă, printre găinațuri și piei uscate de șarpe. Prostrația mă ia în primire. Răzbunarea condamnatului la moarte pe cel care dăinuie.

Revăd fără să sufăr. Ran zâmbește de jos. Invariabil, îngerul se dezlipește de zid. Numele meu e strigat prin ușa cantinei. O viață strictă: contravizita de ora 5; masa la 7; apelul de 9. Când liniștea se așază pe vine, șoaptele dispar. Zgomotul recomandat de medicul primar nu-mi îngăduie tăcerea. Vorbesc repede și sigur. Uneori înțeleg, iau notițe; alteori, cuvintele se-adună-ntr-un pârau de câmpie, la marginea orașului. Încremenesc cu sentința strânsă la piept, între brazde inospitaliere. Moțâi molfăind o rădăcină pătrată din enumerația eșecului. Caut visuri care să evoce mirajul. Cineva trădează la prima oră.

Mișcare limpede-n cădere, pereți în veșnicie goi. Trăiam mulțumit în nebunia ordinii mele.

Într-o seară scundă de toamnă planând zgribulit pe sub tavanul azilului, la chemarea unui vizitator alienat el însuși prin geometria variabilă a orașului, m-am trezit smuls de rigoarea câtorva întâmplări simetrice. Trei zile mai târziu, mă strecuram neobservat printre zeii care senălțaseră de pe dărâmăturile cândva glorioasei noastre cetăți, cu regretul că niciunul nu izbuti să lase ceva memorabil... Decât o noțiune minoră, cel mult, rămasă mie s-o expun în proba evidenței, cu italice: *întotdeauna, fără nicio umbră de excepție, când lumea de jos te înghesuie într-un ungher inexorabil, cea de sus îți deschide o cale de trecere*. Timorat de consecința acestei puteri, n-am îndrăznit să merg până la ușă. Cineva bătea cu insistență.

Secțiune 7.53 2. Frecvența elementelor plăsmuite

Curentul de opinie ar fi că Andrei Nemetz renunțase la sânguința de-a încropi universuri alegorice nu în consecința aridității creatoare, ci, dimpotrivă, din pricina frecvenței tot mai alarmante a elementelor plăsmuite. La drept vorbind, aceasta constituie o temă general neglijată: blocajul scriitorilor desfășoară o componentă a strategiei de autoapărare în fața subțierii ireversibile a granițelor dintre opera primară și prelungirile ei secundare, mai degrabă decât extenuarea fecundității. Eroul nostru nu acceptase fără deliberare verdictul derizoriu al paranoiei, dar, succint subliniat, considera că bătuse destul drumurile lumii fictive fără niciun câștig ca să-și rățăcească rămășița de luciditate pe seama unor tropi.

Sub acest aspect trebuie considerată rejectarea fără prea multă reticență a cererii lui Alfredino Grossman de-a se călători să elucideze pentru revistă împrejurările unui omor nesemnat. Argumentul potrivit căruia victima trecuse cândva drept unul dintre cei mai devotați prieteni ai săi nu conta decât în măsura în care voiajul ar fi prefigurat inițierea propriei autopsii. La temelia refuzului e cu putință să fi participat și aprecierea că drumurile celor doi se bifurcaseră în urmă cu mai bine de-un sfert de secol, rămânând desfundate de-o parte și de alta a oribilei gropi căscate între ei prea mult timp ca să mai fie posibilă o corecție.

Asasinatul politic, în descrierea hazardată a secretarului de redacție, zguduise întreaga lume academică europeană, porțiuni considerabile din cea de dincolo de Ocean, căci Armand Armur, datorită celor mai bine de douăzeci de tomuri recunoscute, cât și prin faptul că în clipa impactului balistic deținea funcția de profesor titular al Departamentului de Psihologia Religiiilor al Facultății de Teologie din cadrul Universității Uppsala, fusese considerat o somitate de căpătâi în domeniul

credințelor studiate.

Când, după două ore de apatie, Alfredaccio își reluă asaltul, A.N. fu surprins de stăruința îngustă a unei publicații atât de infatuată precum *The eye*, în stare să găsească nu unul, ci o droaie de scriitori dispuși să accepte riscul oricărui specific de colaborare. De data asta, funcționarul fu dispus să meargă mai departe cu dezvăluirile: un important acționar din Marea Britanie insistase nominal ca domnului Andrei Nemetz să i încredințeze împuternicirea deplasării. Nefiind acaparat pe deplin de motivația lui Grossman, din care cinismul și deformația profesională prelucraseră un individ capabil să spună adevărul doar când era neplăcut, declină pentru a doua oară.

Dincolo de fobia călătoritului în sine, fostul nostru coleg mai putea invoca o cerință pentru a nu părăsi New York-ul: dispariția Clarei fără dâră de cadavru, în urmă cu trei luni, cu flăcările celor doi îngeri topindu-se convulsiv după ea. Noțiuni literare, dacă ar fi să mă întrebați, căci viața nu este fabricată din întâmplări lipsite de înțeles vizibil, cum găsești în cărțile autorilor care-au uitat să transpună în pagină amănuntele folositoare. Când rațiunea lumii dispare în viața reală, o minte febrilă găsește una din nimic.

În ciuda multiplelor nebuloase forfotind prin atelajele dezlănate ale minții, de-a căror formulă doar un specialist în trigonometrie analitică ar mai fi fost interesat, începutul acestei povestiri dobândi până la urmă o dată concretă, pe care de-acum înainte putea să și-o amintească fără caznă, deoarece era ziua în care destinul lui Leopold îi decisese replierea finală. Furnizorul mesajului avea el însuși statutul de glorie al unei ființe strecurate deja pe trei sferturi în legendă: eminentul avocat Baltazar Monescu, fratele geamăn al editorului, prietenul figurilor accentuate

din vechiul oraș, îl trezi la două noaptea cu o voce urcând din infernul atâta timp neglijat, cărând cu ea rădăcini de ierburi mucegăite, bucăți de tencuială de ncăperi afumate și iz de vals pe-o terasă ieșită din uz de trei decenii:

„Nu-mi face nicio plăcere să te anunț că Leopold a fost găsit mort, acum câteva ore, în baia casei de pe strada Eternitate, dar nici n-aș putea contesta că mă bucur să ne putem auzi. Dacă nu s-o fi pripit, medicul legist susține că decesul a survenit pe linia unor cauze naturale fără cusur, cum ține el să descrie instanța atacului de cord, dar n-a eliminat total posibilitatea unei apoplexii cerebrale cu consecințe imediate. Indiferent de configurația circumstanțială, înmormântarea e programată pentru Vineri”.

Ca și cum nu-i era de ajuns scenariul din care nu mai putea extrage mare lucru, acum era rupt între două morți. Asta din urmă, e drept, prevăzută cu leș.

Secțiune 7.54 D. Un bărbat se desprinde de capelă

În acea zi i-a apărut ultimul articol.

Radiografia răului

„Cea mai nocivă sechelă a răului este coruperea prin contiguitate. Ajutorul îndreptării nu poate fi acordat decât de la distanța care asigură contaminarea salvatorului. Până și cei mai de treabă criminali te vor asigura că acesta este motorul care perpetuază răul în lume.

Ne-am obișnuit fără să ne mai interogăm cu noțiunea generală că fostul regim a murit ca un bolnav de leucemie. Prea multe seceri și ciocane în sângele din care fusese alungat oxigenul au dus la asfixiere, coagulare și implozie. Ne-am pus problema destinației celor care l-au slujit, cu jumătăți de atitudine, am dedus că asta fu tot. Năpârcile gușate care populau partidul s-au lepădat de piele în trei secunde de spaimă și de principii după trei zile de televiziune manipulativă, s-au lăsat cu virtute purtate de

epidemiile capitalismului sălbatic ca un experiment în premieră medicală și și-au însușit în trombă sinonimiile administrative ale patriei. Singura explicație a divertismentului sincretic ar fi esența elementelor care-l compun. Ceea ce e doar parțial adevărat, din moment ce, cum fuse notat de la bun început, ansamblul se șlefuiește singur.

Politicianul român, fără deosebire de orientare (care nu-i decât o mască bulbucată), se va zbate nepermițându-și luxul unei clipe de păsuire întru satisfacerea nevoilor personale, ferit de prejudecata că ar putea dăuna intereselor naționale, chiar ale propriului partid, deși ideologia comunistă l-a educat în respectul abstract al colectivității în defavoarea celui personal. Observatorul care va ridica obiecții la adresa demnitarilor incompetenți ori corupți se va vedea înfierat de părerile gloatei ca element al taberei opuse. E tot ce-au înțeles din democrația aplicată, cum din anticomunism înțeleseseră motivația personală a lipsei materiale banale. Incompetenții și corupții migrează de la o adunătură la alta cu ușurătatea monoxidului de carbon, în regimul unei previzibilități ridicole. Gestul politic a devenit imposibil de analizat (oricum, la ce bun?). Insensibil la critică, politicianul român a căpătat imunitate juridică absolută. Nu-l doare capul, indiferent cât și ce fură. Singura formă de justiție (parțială, deformată) ia forma unei răfuiei între bande rivale.

De la căderea regimului Ceaușescu, urmașii la succesiune au încercat să ne convingă de două consecințe *firești* ale istoriei, decurgând una din cealaltă: lichidarea partidului comunist și înființarea pe baze democratice a noilor echipe de lucru, care, spre slava patriei și propășirea neamului, vor urma să se confrunte de-acum încolo cu sportivitate pe meterezele diversității. În

realitate, partidul comunist a fost anulat în forma sa vehementă, la unison cu Securitatea, iar membrii săi nu numai că n-au suportat nicio consecință stânjenitoare, nu precară, nu violentă, nu pedepsitoare, dar, odată reveniți din spaima scurtei neînțelegeri, au reocupat în grabă pozițiile decizionale în toate domeniile. Ceva care scapă scrutării de rutină trebuie să configureze o constantă în limita speciei.

Cum poți desființa o idee, o noțiune generală, un consens în câteva ore de falsuri televizate? Purificarea entităților periferice ale materializării întăresc o doctrină, nu o slăbesc. Este cu puțință ca un monstru cu un impact atât de catastrofal asupra planetei să dispară ca un fum?

Cursul *firesc* al istoriei este altul și el n-a fost întrerupt nici când foștii capitaliști au fost exterminați și înlocuiți la conducerea țării de către foștii golani proveniți din proletariatul fanatizat de mirajul bolșevic, pentru că foștii golani au dobândit rangurile echivalente și proprietățile concrete ale foștilor capitaliști. Ce este adevărat în natura umană indiferent de variațiunile timpului i-a făcut pe membrii noii clase conducătoare să se sfâșie între ei și să se stratifice în grupuri competiționale adunate sub același steag remaiat de lenjerie prostituată. Democrația originalizată nu este nimic altceva decât suma variațiilor permise de confruntarea intereselor de ceată organizată anulându-se reciproc și obturând înțelegerea din fosă.

Detaliile istorice ne întunecă privirea. Când prăbușirea sistemului sovietic a fost iminentă, cei care fuseseră legitimați de marginalizarea arbitrară în cadrul democrației de partid au fost încurajați să preia puterea. Noii golani, extrași din rândul foștilor golani care-i decapitaseră pe capitaliștii primari (cu o rază limitată de ticăloșie), i-au dat jos pe foștii tovarăși de drum și de

fărădelege pentru a intra în posesia bunurilor a căror proveniență începea să se piardă în ceața repetabilei devastări. În jurul acestui principiu ergodic se învâрте istoria lumii în care supraviețuim și murim.

Crimă sângeroasă, furt și sacrilegiu - stâlpii umanității, drapați în metafore filosofice la subsolul ființei a cărei animalitate am da oricât s-o putem ignora. Am trăit în peșteri, împărțind hălțile de carne ale vânătorii colective, furând bunuri mobile, punând foc adăposturilor, ucigând cu sânge fierbinte, mereu justificat de câte-o doctrină eroică, în nepăsare de cei bolnavi, în asuprire de cei slabi, înrobindu-ne învinșii, lingând picioarele învingătorilor ca să ajungem aici, prinși în impasul limitei, suspendată între două neanturi. Însușirea silnică a fost motorul civilizației, iar nelegiuirea - combustibilul progresului. Omenirea nu a devenit ceea ce este prin rugăciuni și fapte caritabile, ci războaie, suferință provocată, demență colectivă, desfigurări măsluite de haosul scăpat de sub asuprirea structurii inițiale.

Istoria înoată în cercuri largi, ca o pasăre de pradă. Ce n-a fost spulberat abia acum va fi supus percolării. Debilitatea, orbirea, indolența, stupizenia, trufia, cruzimea, necredința cizelează detaliile fiarei de la marginea pământului. Comunismul se nutrește în noi din visul libertății pe credit a responsabilității de-a-l fi anihilat pe Dumnezeu. Cum poți sta impasibil fără să condamni nemernicia, mentalitatea, imbecilitatea română și poporul care face uz de ele, încurajat de elitele lui borhotice? Fatalismul complice al consensului fricii.

Ne vom întoarce în grote. Nu e o previziune, ci extensia confidentă a unei statistici. Vom uita pe unde-am trecut, vom nega ce-am înfăptuit. Ne vom sparge capetele pentru o ciozvărtă de seamăn spintecat fără a fi luminați preț de-o suflare de incandescența reacției chimice numite

sentiment. Vom rămânea egali în josnicia definiției. Vom redeveni ceea ce-am fost. Ceea ce, în ciuda constantelor depuneri de respectabilitate, n-am încetat o clipă să fim: un nimic cu gheare!"

*

Apucă să vadă venind în viteză un bărbat îndesat, negricios, înfofolit într-un halat grenă strâns la mijloc cu o curea uzată, încălțat cu o pereche de teniși decolorați. Neatent, îi trecu ca o umbră prin coada ochiului. Țopăi cu sprinteneală și dispăru după ce se împinsese în el dintr-o parte, dezechilibrându-l. Era ceva haios și fără profunzime în gestul acela, o fugă împrăștiată de piticanie durdulie cu picioarele în X. I-a urmat altul, venit tot în goană, ca o joacă de copii neastâmpărați, și-l lovi în occipitalul drept cu un obiect compact, probabil un drug de metal. Se clătină, duse mâna la tâmplă, gemu și rămase descumpănit. Printre stele de toate mărimile, aprinzându-se cu țipete batjocoritoare, reci, dispărând în aceeași secundă, zări un chip de bătrână cu ochi albaștri, acoperit de crusta groasă a ridurilor. Avea părul alb, tuns scurt. Nu i-a luat mult să determine cine era. Când îmbătrânise în asemenea hal?

Dragul mamei, ce ți-au făcut? Ar fi vrut să-i răspundă, dar nu știa nici el cu precizie ce-i făcuseră. Durerea era suportabilă în limitele fizice, doar stupefacția-i punea probleme de consimțământ, căci nu-l cunoștea nimeni într-atât de bine încât să știe ce-ar fi meritat unul ca el.

Ar mai fi putut crede că era un accident mecanic, o răbufnire comună de pacient pe care l-a sărit medicul de gardă de la împărțirea calmantelor de dimineață ori un caz nefericit de confundarea identității, și încercă să se ia după individ, care dispăruse de-acum după colț, și poate l-ar fi ajuns dacă o piatră nu l-ar fi lovit fulgerător în ochiul drept, scoțându-i-l din orbită. Durere alarmată, panică,

instinct visceral. Locul bătrânei fu luat de o femeie cu trăsături calde. Părul, ceva mai lung, devenise negru. Pentru câteva clipe, determină cum se pricepu mai bine un puhoi de bolnave alergând dinspre livadă, deși avea capul întors spre clădire. Un ropot de pietre se abătu armonizat din toate direcțiile, năucindu-l, lăsându-l fără respirație, conștiință, vocația aprofundării, milă. Căzu în genunchi, cu privirea aruncată spre înălțimi, nu înțelegea cum. Mia avea acum 40 de ani. Ochii i se făcuseră căprui, părul șaten, prins într-o coafură lejeră până la umeri. Își recăpătase înălțimea tinereții.

Frumusețea ei impunea respect. Doar că nu avea cui. Un internat ai cărui ochelari cu lentile groase îi făceau ochii ca de ciclop se apropie cu pas măsurat, se lăsă în genunchi, îl privi cu detașare și-l lovi cu o piatră în mijlocul frunții. Pielea și osul crăpară instantaneu, umplându-l de sânge. Nu fusese niciodată curios să afle gustul sângelui, dar nu ar fi bănuیت că putea fi atât de amar. În caz că centrul nervos al savorii nu fusese alterat de zdruncinătură. Încercă s-o zărească, fu cât pe ce să dea greș. Avea 28 de ani, își amintea din conjunctura unei fotografii pe care i-o făcuse tatăl său. Frumoasă ca o zână, privind apusul dintr-o parte. Părul, roșcat-brun, ondulat în bucle până dincolo de umeri, prins cu o bentiță de catifea. Un taior negru, cu dungulițe albe, revere late.

Cu coada ochiului rămas teafăr reuși să zărească silueta unui bărbat înalt sprijinind zidul capelei cu spatele și talpa piciorului drept.

Roti capul, deoarece în jurul lui gloata se mai strânsese câțiva pași, țopăind și urlând ca o ceată războinică de gorile agitate. Hu-hu! Hu-hu! I-ha! Hu-hu-hu-hu! Hu-hu! Hu-hu! Cu ce le scosese din minți? Cum le-ar fi putut domoli? Când fu tentat să încerce o redresare, căci trebuia să le vorbească într-un fel, să-și ceară iertare, să

repare proasta percepție, o nouă ploaie de lovituri, însoțită de un hămăit cu rândurile rupte, lovindu-l în timpane și vintre, îl doborî la pământ. Privea cu capul întors într-o parte, fără să mai resimtă nicio discrepanță.

Eliberează-mă, Doamne!

Ar fi avut nevoie de un răgaz, să-și așeze gândurile în ordinea efectelor de coerență. Sângele îi șiroia din zeci de răni, îi dilua puterea de concentrare. De ani de zile dorea să știe ce imagini anume urma să-i pregătească plecarea. Unde era? îl părăsise și ea? Încercă să-și adune gândurile, măcar în discreția ultimelor lovituri de puls. Era acolo, n-o recunoscuse pentru că avea 17 ani și nu era mama nimănui. Chipul radia genul de frumusețe naivă ca o promisiune. Războiul rămăsese în urmă, mergea la braț cu o prietenă. O imagine dintr-un film pe care știa că-l văzuse, turnat într-un oraș real, într-o altă lume, o frază rostită demult, când toate speranțele erau posibile.

Reuși să se ridice în genunchi, cineva îl izbi cu o cărămidă din spate, se prăbuși din nou pe asfalt, abia respirând. A lăcrimat pentru că nu putea ajunge la ea și era sâcâit de obsesia că ceva nu e în regulă. Nu există povestire simplă care să nu poată fi cuprinsă în câteva cuvinte. Ce-i putea trece prin cap! Lacrimile s-au amestecat cu sânge, sângele s-a prelins pe asfalt. N-a mai apucat să se gândească la mare lucru.

Bărbatul se desprinsese de capelă cu pas hotărât, se apropie fără crâcnire, în conjunctura că totul se derula potrivit unui scenariu știut, se aplecă spre el ca și cum hazardul îi prilejuise găsirea un obiect interesant, își întinse aripile largi, pe care le văzu cu hilară claritate, prăfuite cu cretă, impregnate cu araceti, reparate cu o serie de corzi elastice și bucăți serioase de sârmă, le zbatu de două ori, pentru a lepăda nemișcarea de pe ele și câțiva stropi maronii de motorină, dislocând cantități importante

de văzduh, se înălțară peste plopii fără soț ai nelegiurii eminesciene, străbătând fără nicio piedică pe deasupra cartierelor învigorate din jurul casei de nebuni, survolând amețitor ce mai rămăsese din strada Socola, Podu Roș, Palat și ulița domnească, neopriți spre turlile Mitropoliei, din mijlocul cărora țâșniră impetuos spre nevăzut, în sunetul șleampăt al unei trompete dezacordate. Huruitul descendenților lui Darwin se stingea în inutilitatea precară a cerului, de-un albastru căruia nu-i fusese acordată nicio definiție științifică și pe care nu l-ar fi putut explica nici doctorul Schneiderman, împăratul absolut al stabilimentului.

Secțiune 7.55 1. Numele sfârșitului

Din toate stările care se înghesuie să scape memoriei, desprind certitudinea că la început am fost cuprins de spaima neîncăpătoare a unei filiații metafizice adusă la suprafață de vibrațiile necunoașterii mărunte provenite din tremurul făpturilor scoase la lumina primei creații. Șovăială, timiditate, retragere în pripa intuiției, curiozitate, starea de calm a situațiilor paronime indusă în atmosfera paradiziacă a teluricului vătuit, în contrast cu cel real. Invoc amintirea apocrifei anilor ce-au urmat potrivit căreia pe patriarhul ridicat la ceruri fură nevoiți să-l arunce într-o cuvă cu gheață sfărâmată pentru a-și reveni din groaza care-l cuprinsese în sala scaunului de domnie. Continua să vadă păsări imense, convins că trăiește amplificarea unui delir, tatuate cu semne noi pe sub solzii aripilor, formulând în zbor fraze al căror înțeles apărea potrivit descifrării (acum știa: „Simurg, ești regele nostru!”).

Poți rămâne o stâncă inertă în calea veacurilor, ai dreptul să respingi cunoașterea, ești îndrituit la apatia ațipirii în eternitate, nimeni nu se va grăbi să-ți condamne inerția, indiferent de termenul comparației la care ești

expus, dar dacă vrei să conferi rațiune măcar unei fărâme a scopului nerostit trebuie să dai curs mișcării din loc. Sub năprasnica vijelie a aceleiași ierni, nu este apa lacului cuprinsă de gheață înaintea râului? În căutarea drumului/fenomenologia schimbării, niciun sălaș nu e mai sigur decât cetatea inimii.

M-am străduit, poate nu îndeajuns, să elucidez cu acuratețe. Deficiență. Disperare. Durere. Cum poate lăcusta să implore mila uraganului, știind că va fi strivită de pala venind să dea curs cererii? Într-un moment de regăsită sminteală, conștient că, dacă nu voi fi pedepsit pentru nesăbuința de-a fi cutezat, va trebui, în cel mai bun caz, să mă mulțumesc cu umilința de-a fi ignorat, enunțul de pogorământ divin găsi sufletul meu înfocat la ambele capete de un filament străbătut de incandescență. Ce-am văzut la lumina lui... oribilă splendoare... va decurge din finalitatea celor ce urmează. Ori au fost deja spuse...

Într-o dimineață înnorată de la sfârșitul lunii octombrie m-am trezit mergând spre școală cu o umbrelă de damă în mână. În cancelarie, afișând aerul ei de șolticărie adolescentină cu care s-a obișnuit să ne agaseze fără punițiune, Mirandina mi-a mulțumit că i-am adus-o înapoi. Nu m-am indignat, pentru că, în ciuda prognozei, era o zi calmă, dar i-am spus, în virtutea spiritului de proprietate universal acceptat:

— Aceasta nu este umbrela ta, ci a soției mele, – și te-am numit: Lavonia.

M-a privit cu compătimirea aceea colegială, justificată de spiritul unei poante nereușite, zicând:

— Doar dacă te-ai însurat aseară și noi n-am știut...

Pufni într-un răs concomitent: Sfidător. Teatral. Persiflant.

Ce fel de glumă putea să zacă sub învelișul acestei cruzimi? Ce propunere nici măcar de ajuns de subtilă

pentru a fi privită ca o cochetărie la adresa ratatei noastre idile de odinioară... În ciuda lipsei de sens, ori poate tocmai din acest motiv, am meditat, până la terminarea programului, dacă nu eram pe cale de-a-mi pierde mințile. Dar dacă... În spiritul ludic al judecății călătore. Totdeauna există o posibilitate pe care n-o dominăm, cu cât mai stăpâni ne credem, mereu găsim o îndoială în spatele unei aparențe, cu cât mai folositori ne simțim. Nu am vrut să telefoniez, de frică să nu aflu ceva groaznic... De la sinuciderea mamei rămăsesem cu o sensibilitate sporită la veștile triste, spălăcite de iluzia înșelăciunii. Am preferat să mă las pradă gândurilor decolorate în gri. Până seara, eram paranoic. Nu mai aveam siguranța dacă sunt căsătorit sau nu, dacă abia ne cunoscuserăm, dacă iubirea mea nu era un lung miraj format din dorințele care mă însoțeau din pricina însingurării, că se apropia venirea verii, că era dimineată. Cum m-aș fi putut căsători fără ca Mirandina să fi fost ținută la curent?

Abia când am ajuns în dreptul casei și te-am zărit prin perdeaua străvezie trebăluind în bucătărie mi-am revenit și am început să respir cu ambii plămâni. Bucăți de ciment s-au desprins de pe schelete metalice de eșafod, geamuri strâmbe de lagăr s-au făcut țandări, fragmente de scoarță luate la vale. Lumea se primenea în formula pe care o cunoscusem. Două vrăbii cântau chinuit pe pervaz. Și te-am iubit și mai mult. Iubirea constituia singura dovadă că nu înnebunisem. Iubirea care a salvat universul.

Ce-a fost mai întâi? Dorința extrasă din zelul credinței? Nivelul recuperator al existenței? Nostalgia trecuturilor uitate? În lumea mea: când scrii, ce mecanisme se pun în mișcare pentru a formula o idee coerentă unei singure realități? Când forezi florimentul imaginației, de unde răsare miracolul conexiunilor ce se deschid una din alta fără a dezmembra fluxul?

După asumarea vrerii, nu m-am pus pe așteptat în gara cea mai apropiată, considerând că timpul nici nu mai conta, mă feream să cad în ridicol, dar nu m-am putut împiedica să devin alert. Lipsa procedurilor cunoscute, entitatea așteptată putând lua întruparea oricărei personalități, măsurarea timpului, o himeră convențională de care nici oamenii nu mai țin cont. Fusesem educat să cred că va veni ca un fur, în toiul nopții. Din cauza absenței unei norme precise a realului, amalgam înecat în smâncuri simbolice, corespondențe forțate, mintea face din noi ce vrea. Uneori, halucinațiile sunt bine organizate.

Două zile mai târziu, pe la ora șapte din seară, asupra cartierului se abătu din senin o furtună macabră. Ploua aproape orizontal, fulgere gălbui spre roșu sfâșiau agitația norilor, vântul smulgea bucăți de crengi cu miros de iod și țipete alburii din nucii din curte. La ora zece, intemperia înmărmuri pe resturile unei lumi aflate la capătul puterilor. Preț de o oră nu s-a auzit nimic. Tăcerea ne chinuia urechile. În răstimpul acela, ne-am trecut pe dinainte sușurile vieții.

La ora unsprezece, o pietricică aruncată în fereastră ne smulse din ameteală. Un hoț încerca să pătrundă în casă prin geamul din spate. Lavo, care nu fusese ținută la curent, ridică speriată receptorul, să sune după ajutor. I-am făcut semn să tacă și m-am dus în bucătărie. Lumina Lunii picta un tărâm de umbre și platină străbătut de sus până jos de silueta unui copac liniștit de boarea nocturnală, tăiat prin mijloc de-un curcubeu diagonal. Am deschis geamul. În aerul clar văzui un bătrân cu părul lung, fes ponosit pe cap - o înfățișare total inofensivă, aproape comică. În spatele lui, cerul își scânteia noile stele.

— Vino prin față, i-am zis.

Chicoti, se topi în neant. Împlinirea tuturor dorințelor

căpăta forme la câțiva pași. Când am deschis ușa, în prag aștepta un bărbat mai degrabă înalt, relativ tânăr, cam la vreo 35 de ani, îmbrăcat într-un costum bleumarin. Dacă ar trebui să-i caut o corespondență, asemănarea cu actorul Colin Farrell ar fi potrivită.

— Intră, te rog, i-am spus fără prea multe formalități.

În fond, cine m-ar fi putut povățui cum să mă comport? Funcționarii din Dealul Patriarhiei? Căpetenia Vaticanului? Sectoristul de cartier? În respectul instanței logice, acesta din urmă ar fi fost cel mai indicat, dacă vizitatorii mei, care acum păreau unul, se adevereau a fi membri ai lumii interlope.

Străinul se-ndreptă direct spre camera mea de lucru, se așează pe fotoliul din spatele biroului, panoramă priveliștea. Își cuprinsese cu palmele genunchiul stâng, pe care-l mișca într-un soi de ritm. Mă privea cu aerul unui calm provocator, oscilând între atitudinea de a fi binevoitor cu prefăcută iritare ori de-a se arăta mirat cu exagerată compătimire. În alte ocazii, și astfel mi-am dat seama că aveam de-a face cu ceva ieșit din comun, m-aș fi comportat mai plin de umanism. M-ar fi indignat, cu putință, tupeul, m-ar fi enervat, cu siguranță, privirea sfidătoare.

Abia acum îmi dădeam seama la ce ajută trecutul, pentru că mă simțeam bucurat de o sărbătoare a copilăriei, doar că de trei ori mai puternică. Din buzunar i-a sărit un șoricel ivoriu, complet lipsit de păr, plin de încrețituri, care dispăru printre hârtoage. După scurgerea unei perioade nedefinite, deschise un sertar, extrase un manuscris răsuflat, îl desfăcu și, câteva pagini de lectură mai încolo, își propti arătătorul într-o frază oarecare:

— Capodoperele afișează calitatea prezenței banale a generației postume. Filosofii se înalță la principiu, scriitorii se apleacă asupra obiectului. Adevărata natură a lumii trecătoare poate fi depistată în lucrările mai puțin

cunoscute ale autorilor complăcuți în obscuritate, a căror lipsă de emfază va surprinde posteritatea. Un exemplu: „După un scurt moment de încremenire în holul casei pe jumătate părăsite, din alergia semnelor grafice cuprinzând primul rând, se desprinde silueta unei femei pipăite printre fâșii de umbră de razele Soarelui”. E mai mult decât puteai aduna în 32 de cuvinte.

Am vrut să-i spun câtă greutate pun pe virtuțile făcăturii literare, dar mi-a răspuns înainte de-a fi reușit să deschid gura:

— Ai să fii decepționat de ce-ți voi dezvălui, dar eu nu sunt exact ceea ce așteptai. Pot admite, însă, că sunt concretizarea unei intermediari calificate.

Mi-am dat seama că mă lăsasem pradă unei orbiri monumentale și m-am simțit ca o virgulă penibilă într-o frază fără punctuație. Primim rangul de onoare pe care-l putem îndura. Și noi lucrăm cu mijlocitori, din același motiv, cu mențiunea că, fără nicio excepție, aceștia sunt prelungirile părții imperative împrumutând însușirile categoriei destinate, pentru a nu compromite mesajul.

— Cu tot respectul, am zis - și abia atunci m-am lăsat cu fața la podea, nu numai că nu sunt și nici nu vreau să ajung creator de nicio tagmă, e destul de confuză lumea și fără contribuția mea, dorința pe care mi-am permis-o, pornită, într-adevăr, dintr-o serie de simboluri scriptice, fu să mă fac părtaș unei preumblări totale prin opera alterată. Iertată fie-mi deșertăciunea convingerii că orice dorință formulată din prea plinul inimii va fi executată...

— Unii cer lucruri cu care n-au ce face, plecând de la convingerea că nu le vor dobândi.

— Puterea contextului este una, sporirea entropiei, alta, dar tot ce contează rămâne în teoria vacuității irigate. Nu-și pierdu cumpătul.

— Păzit-ai cuvântul de care nu vorbești?

— Asta nu e logica unei fraze încâlcite pe care s-o judec în linia opiniei personale. Uneori m-am străduit, alteori am dat greș.

Se lăsase pe spate și privea amuzat în tavan. Cred că putea vedea stelele prin construcția de lemn și ciment.

— Țin să-ți atrag atenția că vorbești de liberul arbitru al celui nenumit.

— Dacă a făcut-o, e cu puțință s-o mai facă.

— N-am rostit că i-ar sta ceva în neputință.

— Voința mea, validată prin cantitatea de spaimă pe care continui s-o extrag cu perplexitate de când m-am pronunțat, denotă că distanța dintre autor și personaje este aproape nulă, iar dintre mine și el, absolut nesfârșită, încărcată de iubire.

S-a ridicat, s-a apropiat de fereastră. Părea foarte interesat de ce vedea, deși, afară întuneric fiind, nu cred că rămăsese mare scofală de băgat în seamă.

— Fie - spuse pe-un ton în a cărui concesie sentrezărea un cristal de sarcasm -, ca și cum prezența mea aici n-ar fi fost expresia sintetică a voinței... Putem obține efecte și prin puterea delegată. Mă bucur și eu de exercitarea dreptului de-a alege. Cam pe unde-ar fi dezbătut acele planuri să-și ducă-mplinirea?

Era complet altul acum. Nu ca și cum și-ar fi schimbat atitudinea, mânat de un imediat impuls catalitic, ci personalitatea suferise o scindare, structura diafană o rarefiere periferică și chiar învelișul păru răscolit pentru o clipă. Ar fi trebuit să mă las alarmat de o fericire ivită în partea stângă a pieptului, cât și spulberarea fără niciun efort a pânzei de aberații kantiene, spre a fi mai puțin surprins de ce avea să urmeze, dar lipsa mea de experiență în materie cât și nervozitatea datorată faptului că îmi vedeam naiva speranță bagatelizată împiedicau uzura necesarului de luciditate:

— Dac-ar fi fost să fac o alegere metodică, deși în trei sute de ani poți fi oriunde, până la anul 1700 ori în direcția opusă, spre inima catalepsiei și-napoi ce-a mai rămas, dacă traiectoriile temporale n-ar fi constituit o problemă, să spunem c-aș fi preferat Portugalia celeilalte jumătăți de secol.

— Timpul nu reprezintă un obstacol: deja îl privim din afară. Continuă.

— În afara timpului?... Seria B, referențială, fără transformări? Mahalaua portuară care servi drept leagăn fado-ului... Ca și cum ne ferim de ceva?

— Să pornim.

— Fără niciun preambul?

— Dacă ții să strămutăm îngrijorări, nu era de presupus să fii pregătit de când te-ai hotărât?

— Vreau să-mi iau rămas bun...

— Ți se va înlesni o cale.

Se apropie, mă luă de mână. Sub interdicția senzației, n-am simțit nimic.

— Mergi și nu mai vorbi. Cuvintele au darul radierii.

O senzație curățitoare, ca trecută prin palma unui tată fierbinte, mi-a cuprins suflarea. Abia mai târziu, la ora vizitei, aveam să constat că pendula rămăsese înțepenită la ora douăsprezece fără șapte minute.

Se dedublă și-o luă înainte. Nu mă puteam urni din acel loc, pe care-l doream sorbit prin porii retinei. Timpulse-ncolăci se cocoloși în spatele meu, cu ghemotoace de păr și păreri de rău. Voi mai găsi ceva neschimbat la întoarcere?

— Cât va dura călătoria asta? Nici nu aveam curaj să întreb cum îl cheamă.

N-a răspuns. Ce mi-ar fi putut spune? Că iar am uitat unde suntem și ce-am cerut? Până la capătul nopții? Pe vecie?

Se-ndreptă spre ușă, o deschise, ieși. O boare puternică mă izbi în față. Lipsa poluării era un argument. Din depărtare se auzeau zgomote înfundate, un amestec de port maritim aglomerat, aeroport înțesat de mișcare, trepidații de trenuri duduind în depou. M-am luat după el. Văzut din spate, sub lumina albicioasă a Lunii, părea mult mai înalt decât atunci când intrase în casă. Un huruit constant se auzea din înalturi.

— Ascultă, mi-a zis calm, nu știu cât timp avem la dispoziție, pentru că suntem în afara lui, dar dacă nu te grăbești, ceva se apropie.

— Ceva de care trebuie să fugim?

— E mai bine să nu știi.

Am mărit pasul. Deși ce înseamnă a te grăbi, varianta relativă, într-un sistem de referință din care timpul fusese eliminat? Dinspre vârful dealului cobora furtuna. Orice mișcare înseamnă schimbare și orice schimbare înseamnă existență și timp. Am luat-o la vale, spre râul Bahlui. Faptul că-mi aminteam evidenția că istoria nu murise. Că măcar eu mai existam. Pe falezele late, acoperite de nisip și borduri de marmură mâncată de spori, fremăta o legiune romană zornăind armuri. Ce fac cuvintele din centrala percepției? Cai se odihneau în umbra unei păduri adânci crescute pe ruinele corpurilor fostului Institut Politehnic. Nu mai aveam putere să mă supun convențiilor. Focuri, corturi, hălci de animale, burdufuri cu vin. Dacă mă aflu într-un vis care prefigurează coșmarul, e mai bine să nu mă trezesc. Râsete umane, clipocit de valuri curate, nechezat nervos. Huruitul nu ne slăbea o clipă.

*

Sub specificul călătoriei, viața deveni fragmentară, din cauza amestecului anacronic, și austeră, pentru că nu-mi permiteam niciun comentariu. Nu dormeam niciodată, nu mâncam nici la ore fixe, nu-mi era sete. Mă hrăneam cu

imagini, cu prezența companionului și starea de extaz, cu care nu reușeam să mă obișnuiesc pe deplin (nu e acesta specificul extazului?). La un moment dat fui conștient că ne aflăm din nou în județ, pe coama unei coline de lângă Bârnova, sub care se întindea o vale adumbrită, din altă falie pieritoare și cadastru botanic. Aidoma cililor vibrații ai timpului, prospectele spațiale își pierduseră conținutul semantic. Două șiruri de palmieri aroganți străjuiau un codru rărit de-a lungul drumului asfaltat care se furișa spre oceanul albastru, în spatele galben al unui Ian de floarea-soarelui crescut din pulbere. Când am ajuns aproape de capăt, se făcea ziuă. Am pășit pe luciul vălurit al apei fără eforturi ori știință pregătitoare, am luat-o la drum.

În dimineața zilei de 3 ianuarie 1889, într-un ungher din marea gară din Torino, doi huligani hărțuiau o tânără femeie al cărei chip îmi părea familiar.

— Ar trebui să facem ceva, am spus cuprins de emfază. Tot nu-i știam numele.

— În trecut nu putem schimba nimic, viitorul este aproape gata. Singurul loc în care ai mai putea altera ceva ar fi prezentul, care, la drept vorbind, nu există prea tare, în orice caz, fără intervenția mea. Dacă ești sigur de tine, că nu vei periclita ce-a mai rămas, că vom mai fi împreună, că vei ajunge unde aveai menirea, dă-i drumul, te introduc în cadrul unei implozii și devii erou în propria biografie. Intenția e de ajuns. Și nici nu-i vor provoca mare daună.

Au tăbărit cu picioarele asupra ei, au lovit-o cu pumnii, i-au smuls geanta din mână, au fugit chiuind. Avea dreptate: nimic special. Trup prăbușit de femeie bătută. E plină cartea de istorie! Fragilă, frumoasă, în agonie. Întocmai lumii. Tâlharii intrară pe linia unui tren care oprea în viteză și fură spulberați cu un sunet scârbos.

Câtiva metri în spatele clădirii, nădușit de sudoare,

cu părul vâlvoi, îngrozit de ieșirea violentă a unui căruțaș iritat, Friederich Nietzsche, filosoful cu mințile roase de sifilis și groaza că rămăsese singur în bâlciul metafizic, hohotea prăbușit pe gâtul unei mârtoage biciuite. A doua zi, în viziunea cinetică a unui geniu iscat de Câmpia Panonică, numit Béla Tarr, începu marea numărătoare inversă a desfacerii finale.

Secțiune 7.56 120

Reprezintă nostalgia o ipostază a revoltei și aducerea aminte, una a neascultării? Unde încetează normalitatea atracției resimțite în faza întoarcerii, șansa de a repara, califica, evita și obligația de-a merge mai departe, spre destinația unei preconizări fragile și definitive, atât de facil supusă derogabilului? A trăi în trecut echivalează cu a trăi într-o lume fără legi fizice, exceptând-o pe cea a opticii manipulative. La ordinul dorinței imateriale, paramnezia întregește iluzia controlului. Psihiatrii numesc deficiența „rană dobândită a creierului” (cu daune în emisfera cerebrală dreaptă și lobii frontali). Anomalia decurge până la dezordine conversă, în strictă logică și constrângere emoțională. Realitatea înlocuită cu voința.

Particularitatea volitivă constituie o doză aparte. Nu se bazează pe merit, nu este coordonată de har, nu ține cont de normele în vigoare, de traiectoriile trecutului, de înlănțuirile gândirii recunoscute. Puterea voinței, o formă extremă de manifestare individuală, intră în conflict abrupt cu restul universului, ghidat de suveranitatea altruismului și a renunțării. Voința unui individ ambițios în coliziune cu voința direcțiilor generale. Omul față în față cu Divinitatea. Urletul nebuniei înghițit de oceanul acalmiei cosmice. O categorie a confruntării fără vărsare de sânge, a călduței morți subiective. Eludarea privirii profunde creează necesitatea de refugiu în tărâmul plăsmuirii, unde orice devine posibil în generozitatea acceptată a lipsei de real.

Cauza de căpătâi derivă din aroganța informațională. Omul modern a căpătat abilitatea de a desface adevărul în părți componente și a-l reconstitui după cum îi vine, limitat de imaginație, numărul modelelor imitate, starea sufletească a momentului. Abaterea este încurajată de lipsa normelor punitive. Sistemul de răsplătire a aberațiilor. Faima infamiei intelectuale. Diminuarea importanței ierarhice. Emanciparea. Fulgurațiile imprecise ale științelor exacte. Tăcerea.

În prezumtiva regresie a cauzalității, Dumnezeu este hotarul în care se opresc toate. Lumină, materie întunecată, existență, spațiu, timp, cauzalitate regresivă. Tăcerea lui leagă rețeaua turnurilor de control de-a lungul liniei. Oameni aleși prin minunea nașterii neortodoxe obișnuiau abilitatea de-a asculta mesajele tăcerii, așa cum iscoadele pieilor roșii erau capabile să audă zgomotul cailor tropăind dincolo de linia orizontului. Pentru profeți, tăcerea înaltă era ocazia de-a facilita aspectul comunicării privilegiate. Dispariția lor a dat naștere hoardelor de impostori, care adună interpretări din semne divine născute în paramnezia fiecăruia. Toate relele vin pe traseul unui gol. Căderea treptată a lumii este cauzată de faptul că frontierele cosmice se retrag din calea invaziei puse la cale de forțele negative ale omului.

A venit timpul tăcerii, timpul descompunerii. Cu puțin noroc, țesătura își va aminti că uitarea vine de la Dumnezeu. În virtutea legilor de reconstituire, se va întoarce la El. Iertarea este un amestec omogen de iubire, înțelegere și putere. Soluția luminii se lățește ca o pată de ulei, cuprinde totul, purifică totul. O lume nouă îl învâluie pe cel care-a fost. Prin uitare se va naște din nou, va rămâne curat. Cât despre cel care este, continuă să fie.

Articol VIII. Șase efecte finale

(a) Al șaselea efect

Pentru câteva secunde nu înregistrează decât o răsucire ascuțită în șira spinării. Cuvântul îi risipește în corp o căldură toropitoare. Lumina caișilor înfloriți la poarta curții se transformă într-o pereche de aripi. Ochii se închid fâlfâind deasupra abjecției. Nu promite nimic, dar va încerca să renască. Ultima fărâmă de sens a poeziei care moare în flăcări.

(b) Al cincilea efect

Înaintez în adâncimea claustrată a îngustului coridor. Pentru că sunt mai aproape, zăresc copacul retrăgându-se prin fereastră pe măsură ce-mi continui mersul. Pasărea nu mai e de mult acolo. În stânga se cascadează un alt culoar îngrădit, cu decorații diferite și imperfecțiuni asemănătoare. Simt o durere în pragul trezirii. Nu este sediul serviciului secret și nici casa de nebuni. Practic, este viața mea la ora închiderii. Un labirint împletit fără noimă din destinele tuturor ființelor care-am fost.

(c) Al patrulea efect

Dacă aș fi obligat să denunț adevărul – și nu văd ce m-ar mai putea împiedica să devin ceea ce-am evitat cu pricepere, în felul meu special de-a înlănțui sentimentele, i-am iubit pe toți. Și mă încăpățânez să cred că toți, animați de reciprocitate, și-au îngăduit aceeași autonomie. În felul lor. Prea multe feluri de atracție, vei spune, atât de diferite. Fiecare, însă, însoțit de propriul său mod de trădare. Există în mine, în tine, în oricare dintre toți, un mecanism capabil, în condiții propice, să determine starea de acuitate a inimii. Mă aflu aici pentru că preaplinul l-a înțepenit. Mă desprind fără nicio pasiune preconcepută, pentru a mă cufunda într-un ocean de compulsivă obliterate.

(d) Al treilea efect

Încăperea ascunde atracția unui cavou cu uși întredeschise și buchete de frezii ferite de lumină.

Cuprinsă de frig, Lavo se dezbracă pentru moarte, aprinde veioza de pe noptieră cu mâna tremurândă a mamei apropiind chibritul de lampă, se bagă sub plapumă, deschide dosarul cu o mișcare lentă, se întreabă dacă va găsi tăria să mai reziste o noapte, începe să citească. Literalele rânjesc catalitic, rîndurile țopăie, frazele palpită. Plăsmuirile redevin viață.

(e) Al doilea efect

Dinspre clădire se aud zgomote de petrecere. Câțiva pescăruși țipă la o aruncătură de băț. Femeia se apropie fără să spună nimic. Printre două zbateri de vînt, numele Elvirei i se cuibărește în suflet. Bărbatul aruncă o privire în zare, cuprinzând restul de lume care se mai vede în cupa despărțirii. Pornesc înapoi. În geometria temporală a unui univers deschis, *înapoi* poate însemna la fel de bine *înainte*.

Peste punctele micșorându-se în ceața acestei ultime ambiguități, preț de o clipă, coboară pacea smintită a înserării.

(f) Primul efect

Deși nu mai aveam nelămuriri la ora aceea, Soarele, de-o mie de ori mai puternic decât ne fusese cunoscut, a tăiat calea cu o lamă de laser prin muntele de apă și alcătuirea acelei lumi, așa cum ne obișnuisem cu ea, a căpătat o deviație frontală și a-ncetat să existe. Particulelor le fusese retras privilegiul gravitației. Înainte de-a fi fost luat de pulverizarea generală și de retragerea în *primordium*, cu coada ochiului am mai apucat să-l văd pe Mihoel împachetând preocupat niște obiecte mărunte.

Articol IX. Ω Punctul Omega

Timp de o pătrime de secundă recoltată din fluviul celor treizeci de miliarde de ani ai veșniciei raționalizate, iluzia de impact favorizează fâșâitul metalului indestructibil frecat de vidul aspru al învelișului ionic,

molecule răătăcitoare de ozon caută promisiunea finală a respirației. Sub sfera de volbură albăstruie, destrămată de neglijența progresului sub legea multiplicării accentuate, activitatea își continuă zornăitul fără ca nimeni să fi sesizat derularea unui fenomen ieșit din comun, regizat într-un oraș de provincie, într-o țară marginală, aflată pe un continent în plină scădere. Pe măsură ce, sub presiunea atmosferică enormă, convențiile își pierd relevanța de la o clipă la alta („*Just as little is seen in pure light as in pure darkness*”) se strâng uscate în depozitele chipurilor cuprinse de stupoare, născociri biologice care nu au manifestat nicio râvnă în descifrarea subtilităților presărate în rețetele existenței, pionieri activi în comicăriile de pigmei dictatoriali alternate cu sficiunea monarhilor acoperiți de tumori, revoluții și regrete, triade răsturnate de egregori împământenți în vechimea primelor zile, când noaptea nu avea material suficient ca să transforme frustrarea în vis și visul în motivația supraviețuirii, corupți în dimineața prozei de incantație, schimonosiți de bolile mediocrității incurabile, reiterăți în antichitatea contemporană, elevați la urgență spre înalturi după ce hodorogiră fără convingere în cutezanța de-a-l opri, seturi de *Zeitgeist*-uri înlănțuite de-a valma pe cerul senin, înghițindu-și cozile zburlete, pufnind înecate de propria dizarmonie, expectorând conjuncții filosofice plimbate dintr-un tratat în altul („*To perceive is to suffer*”) mecanisme fâsâind piedici inutile, angrenaje atât de sofisticat desenate și de neprielnic aplicate încât implodau invariabil la prima apăsare de buton, sacrificii sadice saturate în clorofilă, reverii și sânge, mediile de transport ale efemerului, cum le considerau savanții medievali, eludând focarele gravitației universale stabilite în sute de locații trase prin filtrul vecinătăților stelare și seducția negociind frigiditatea materiei cu lascivitățile

imperfecțiunii, cum o făcuseră în zorii lumii ficele pământului cu fiii cerului, când reușiseră să prăvălească legiuni înaripate de trimiși, reminiscență a pulsionilor subliminale, obscenități șlefuite pe calapodul figurilor de stil, orori generând texte inundate de transpirații teoretice („*the starry heavens above me and the moral law within me*”), adormiți altruști trași pe sfoară în câmpul punților plagiatului suspendate între civilizații, inepuizabilele combinații formale, aluzive, pastelate ale splendorilor vegetale, plasele creației artistice extinse în ermetismul atracțiilor matematice și fizica particulelor, schelălăielile ultimei generații de chitariști pleșuvi și ventrali omiși de zumzăiala faimei, emfaza vocalizelor operate deversate din basculantele realității, nimicuri febril supravegheate de servicii secrete oscilând între extremele invizibilului, decepție, minciună și crimă, jocurile psihotice ale atâtor genii care încă se mai credeau buricul planetei în timpul trecerii dintr-o parte în alta a fâșiei sensibile fără să audă hohotele batjocoritoare de răs ale căraușilor, stăpâni imuni cu bici în mână murind pe maldăre de aur biodegradabil, lanțuri de mânie calmată la nivelul câmpiilor morții de trematodele războiului niciodată extinct („*War was always here. Before man was, war waited for him.*”), capabil de redresare din orice înșurubare a pacifismului fățarnic, holde maronii de stupefiante alienate de vânturi punitive pe sub nori de halucinații scoase grămadă pe porticurile domeniului public, o, măcar dacă i-ar fi determinat întunecimii Sale încetinirea pentru câteva răsuflări negative, tehnici de asuprire purtate de instituții inchizitoriale acoperite de sărăcia înțelegerii, precaritatea confruntării cu părerile umbrei, decizia înfiorătoarei responsabilități de-a asupri de pomană, tehnologia de poliester cu care înălțau miraje, măreția binefacerii la scară umană („*If you had a million years to do it in you*”).

couldn't rub out even half the Fuck you signs in the world") zeflemeaua celor ce n-au dobândit nimic la schimb cu sarcasmul ierarhiilor de deasupra, incontinența încarcerăților jertfiți științelor exacte pe care nu-i va aștepta nimeni la poarta din spate a cimitirului, nenumăratele, previzibilele ticuri nervoase ale diavolului încartiruit în culisele butaforiei, beletristică, adunări urbane, film, pictură și teatru, corul tăcut al mutilărilor artei părăsiți în fose, scârba muribunzilor sufocați de ateismul endemic, liote de spaimă, suma tuturor sfidărilor sociale, a conflictelor paricide terminate cu o morală severă șlefuită de generații de autori încolțiți de considerentul sinuciderii, binele izbind răul cu capul de stânca dreptății, exemplaritatea pedagogică a dramoletelor jucate în cupluri, asigurând perpetuarea posterității colective, furtişaguri garantând spiritul sfânt al posesiei, fărădelegi menite să instaureze justiția, ura pentru a reliefa iubirea, abundență de virtuți, rațiunea, prin precaritate, justificând nebunia, capete de catenă atingându-se pentru a forma rotocoale de nimicuri (*„Au milieu de l'hiver, ai découvert en moi un invincible été”*), porunci tunătoare mistuite în indolența tocită a succesorilor, minunata cooperare a principiilor politice de-a cărei eficiență nu mai este nimeni pătruns, exercițiul actului creator ca delir de recuperare psihosomatică, adunat în desenul unic al cărții care-și extrage ratarea din reușită și recunoașterea din eşecuri, bisturiul frazei taie adevăruri aruncate la ruleta inspirației (*„Alie gets halfway around the world before the truth has a chance to get its pants on”*) comedii domestice a violențelor comise în baie, înmormântări fără pompă sub pragul reședinței, o, dar câte n-ar mai fi de enumerat din nesătula bogăție a abjecției, ignorând cu superbie spectacolul limitării pestrițe a creației trădând anticipări fără excepție (*„When*

a man cannot chose, he ceases to be a man.”), întunecia Sa lepădată după Explozie își continuă impetuoasa cădere, trecând de Pământ cu un introvertit simț al disprețului la vale prin hăul incomensurabil al tăcerii de dinaintea sfârșitului, dă târcoale cu ploaia de aluviuni ținându-se după el, conlucrând la definitivarea cometei de toxine a umanității în nebuneasca ei goană spre niciunde ajunsă în gaura vârșei fără întoarcere în locul din care se pornise cândva, suferință eliberată de timp, memorie umplută cu pietre și praf.

*

Irezistibila atracție a lucrului uitat. Plăcere fără opreliști pătrunzând prin porii inhalând abateri de lege, deformări de cuvânt. Un urlat de plăcere/decepție/moarte străbate orgasmul extrem al revoltei. O plasă a reacțiilor fizice, ancorată pe orizontala atracției gravitaționale a răului înfăptuit, premeditat, dorit, venerat, echilibrul aștrilor scurs pe orbită, capcana universală la care migălire de când se știau, pune stăpânire pe înger cu febra revelației, îl absoarbe prin orificiile planetei, îi destramă configurația, fuzionează prin membranele interioare, îi topește surogatul de inimă în lava clocotită a miezului. În înțelesul chimic al desprinderii și diversificării, componentele se străduiesc să refacă întregul.

* * *

You know you twist you, little girl (twist, little girl)

You know you twist se ține (twist se ține)

Come on and twist a little closer now (twist a little closer)

And let me know that you're mine (let me know you're mine)

„Twist and Shout” (The Beatles, 1963) se revarsă din sute de mii de difuzoare roșii amplasate oriunde te-ai învârti (în caz c-ai fi supraviețuit impactului). Suburbii

părăsite, panoramate cu lentoare, blocuri cu filosofia dislocată, artere spârscute, resturi de automobile dormindu-și somnul de rugină, buruieni tâșnind impudic prin carcasa solzoasă a asfaltului, vitrine smulse din cadrul istoriei, incinte incinerate în pripă, intersecții încremenite pe mal, borduri stâlcite, un autobuz de școală elementară din Norvegia cu acoperișul turtit într-un salon de coafură de pe Fifth Avenue, patiserii franțuzești cimentate în Brooklyn, un sat nepalez pe strada a 4-a, glazură din colb selenar, pietre fisurate până la ultimul etaj, filoane de cărbune, guri de metrou invadate de buruieni acide, perdele sfâșiate, ferestre sparte, alte ferestre sparte, milioane de ferestre sparte, de jos până sus, de la debutul străzii până dincolo de Bronx. *Twist and Shout*, expresia exuberanței totale stingându-se în anticamera tăcerii. Mișcarea aparatului dăinuie o vreme pe străzi. Fâșâitul se îndepărtează.

*

Dintr-un morman de pene și cenușă, o alcătuire instabilă se scutură de forme, se deplasează dintr-o parte în alta, își întinde aripile cu o lentoare desăvârșită, iese de sub armonia invizibilă a raportului de umbre. Apariția durează ceasuri până se conturează complet. Eli havar își rotește privirea, cuprinde ultima imagine. În lumea pietrei, iubirea s-a făcut scrum. Sub încălțări, o zbatere ușoară îi anunță plecarea. Îngerul se înalță cu inima strânsă, înfășurat în strălucirea unei mari bucurii.

Sfârșit